

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

DIPLOMSKA NALOGA

MEDGENERACIJSKA POMOČ

Mentorica: red. prof. dr. Marija Ovsenik

Tomaž Paulus

LJUBLJANA 2008

PREDGOVOR

V času študija sem se seznanil z demografskimi spremembami in pričakovanimi posledicami staranja prebivalstva. O tem sem veliko razmišljal, predvsem pa me je zanimalo, kako organizirati skupnost, ki bo upokojencem prijazna, prav tako pa tudi mlajšim generacijam. V tem diplomskem delu so opredeljena demografske spremembe za Slovenijo, teoretično sta opredeljena socialno imunska vzgiba samopomoči in solidarnosti, opisana pa so tudi medsebojna razmerja in pomoč. Raziskava namerava preveriti hipoteze o pomoči starejšim in išče razloge za poslabšanje medosebnih odnosov med vnuki in starimi starši. Poleg preverjanja teh hipotez pa lahko iz raziskave razberemo veliko koristnih informacij.

Na tem mestu bi se rad zahvalil mentorici red. prof. dr. Mariji Ovsenik za usmerjanje in nasvete pri pisanju diplomske naloge, predvsem pa bi se ji zahvalil za razumevanje, pripravljenost in dobro voljo. Rad bi se tudi zahvalil moji ženi Manci, ki mi je stala ob strani, me podpirala, pomagala z nasveti pri delu in lektorirala diplomsko nalogo.

KAZALO DIPLOMSKE NALOGE

MEDGENERACIJSKA POMOČ

PREDGOVOR

KAZALO	3
1. TEORETIČNI UVOD	8
1.1. Demografske spremembe	8
1.2. Samopomoč	12
1.3. Solidarnost	15
1.4. Medgeneracijska pomoč	18
1.4.1. Medgeneracijski odnosi	18
1.4.2. Pomoč	21
1.4.3. Vloge	24
2. PROBLEM	25
3. METODOLOGIJA	26
3.1. Vrsta raziskave, model raziskave in spremenljivke	26
3.2. Merski instrumenti in viri podatkov	26
3.3. Populacija in vzorčenje	27
3.4. Zbiranje podatkov	27
3.5. Obdelava in analiza podatkov	28
4. REZULTATI IN RAZPRAVA	29
4.1. Pomembni drugi v formalnem okolju	29
4.1.1. Primerjava odnosov anketirancev s pomembnimi drugi v formalnem okolju	29
4.1.2. Primerjava druženja anketirancev s pomembnimi drugimi iz formalnega okolja v prostem času	32
4.1.3. Primerjava izposoje denarja pomembnim drugim iz formalnega okolja	34
4.2. Pomembni drugi – prijatelji	36
4.2.1. Primerjava odnosov anketirancev s prijatelji	36
4.2.2. Primerjava izposoje denarja prijateljem	40
4.3. Otroci	42
4.3.1. Primerjava odnosov anketirancev z lastnimi otroki	43

4.4. Starši	44
4.4.1. Primerjava odnosov anketirancev s starši	44
4.4.2. Primerjava pomoči anketirancev svojim staršem	46
4.4.3. Primerjava pomoči staršev anketirancev anketirancem	48
4.5. Stari starši	49
4.5.1. Primerjava odnosov anketirancev s starimi starši	49
4.5.2. Primerjava pomoči anketirancev svojim starim staršem	50
4.5.3. Primerjava pomoči starih staršev anketirancev anketirancem	51
4.6. Dajanje dobrin, finančne podpore in moralne opore	52
4.6.1. Primerjava dajanja dobrin	52
4.6.2. Primerjava dajanja finančne podpore	54
4.6.3. Primerjava dajanja moralne opore	55
4.7. Časovna razdelitev tedna	57
4.8. Odnos do otrok	62
4.8.1. Varstvo predšolskih otrok	63
4.8.2. Pomoč osnovnošolcu	65
4.8.3. Razdelitev hišnih opravil	68
4.9. Odnos do ostarelih staršev	71
4.10. Pričakovana podpora	74
4.11. Mnenja o otrocih in upokojencih	77
4.11.1. Mnenja osnovnošolcev o upokojencih	77
4.11.2. Mnenja dijakov in študentov o upokojencih	78
4.11.3. Mnenja zaposlenih staršev o upokojencih	78
4.11.4. Mnenja upokojencev o otrocih	79
4.11.5. Mnenja starostnikov v domski oskrbi o otrocih	79
4.11.6. Primerjava mnenj anketirancev	80
4.12. Zaključek razprave in utemeljitev hipotez	81
5. SKLEPI	84
6. PREDLOGI	86
7. LITERATURA	87
8. POVZETEK	89
9. DODATEK	90

SEZNAM GRAFOV

Graf 4.1. - S sošolci se dobro razumem (osnovnošolci)	29
Graf 4.2. – S sošolci se dobro razumem (dijaki in študenti)	30
Graf 4.3. – S sodelavci se dobro razumem (zaposleni starši)	30
Graf 4.4. – S sostanovalci se dobro razumem (starostniki v domski oskrbi)	31
Graf 4.5. – Z uslužbenci se dobro razumem (starostniki v domski oskrbi)	31
Graf 4.6. – S pomembnim drugim v formalnem okolju se dobro razumem (vsi skupaj)	32
Graf 4.7. – S sošolci se družim tudi po koncu pouka (osnovnošolci)	32
Graf 4.8. – S sošolci se družim tudi po koncu pouka (dijaki in študenti)	33
Graf 4.9. – S sodelavci se družim tudi po koncu delovnega dne (zaposleni starši)	33
Graf 4.10. – Sošolcu bi posodil 10€ (osnovnošolci)	34
Graf 4.11. – Sošolcu bi posodil 20€ (dijaki in študenti)	34
Graf 4.12. – Sodelavcu bi posodil 50€ (zaposleni starši)	35
Graf 4.13. – Sostanovalcu bi posodil 50€ (starostniki v domski oskrbi)	35
Graf 4.14. – Pomembnemu drugemu iz formalnega okolja bi posodil denar (vsi skupaj)	36
Graf 4.15. – S prijatelji se dobro razumem (osnovnošolci)	37
Graf 4.16. – S prijatelji se dobro razumem (dijaki in študenti)	37
Graf 4.17. – S prijatelji se dobro razumem (zaposleni starši)	38
Graf 4.18. – S prijatelji se dobro razumem (upokojenci)	38
Graf 4.19. – S prijatelji se dobro razumem (starostniki v domski oskrbi)	39
Graf 4.20. – Anketiranci se dobro razumejo s prijatelji (vsi skupaj)	39
Graf 4.21. – Prijatelju bi posodil 10€ (osnovnošolci)	40
Graf 4.22. – Prijatelju bi posodil 20€ (dijaki in študenti)	40
Graf 4.23. – Prijatelju bi posodil 50€ (zaposleni starši)	41
Graf 4.24. – Prijatelju bi posodil 50€ (upokojenci)	41
Graf 4.25. – Prijatelju bi posodil 50€ (starostniki v domski oskrbi)	42
Graf 4.26. – Anketiranci bi posodili prijatelju denar (vsi skupaj)	42
Graf 4.27. – Z otroki se dobro razumem (zaposleni starši)	43
Graf 4.28. – Z otroki se dobro razumem (upokojenci)	43

Graf 4.29. – Z otroki se dobro razumem (starostniki v domski oskrbi)	44
Graf 4.30. – S starši se dobro razumem (osnovnošolci)	45
Graf 4.31. – S starši se dobro razumem (dijaki in študenti)	45
Graf 4.32. – S starši se dobro razumem (zaposleni starši)	46
Graf 4.33. – Staršem pomagam pri hišnih opravilih (osnovnošolci)	46
Graf 4.34. – Staršem pomagam pri hišnih opravilih (dijaki in študenti)	47
Graf 4.35. – Staršem pomagam pri hišnih opravilih (zaposleni starši)	47
Graf 4.36. – Starši mi pomagajo pri pisanju domačih nalog in učenju (osnovnošolci)	48
Graf 4.37. – Starši mi pomagajo pri pisanju domačih nalog in učenju (dijaki in študenti)	48
Graf 4.38. – Starši mi pomagajo pri vzgoji otrok (zaposleni starši)	49
Graf 4.39. – S starimi starši se dobro razumem (osnovnošolci)	49
Graf 4.40. – S starimi starši se dobro razumem (dijaki in študenti)	50
Graf 4.41. – Starim staršem pomagam pri hišnih opravilih (osnovnošolci)	50
Graf 4.42. – Starim staršem pomagam pri hišnih opravilih (dijaki in študenti)	51
Graf 4.43. – Stari starši mi pomagajo pri pisanju domačih nalog in učenju (osnovnošolci)	51
Graf 4.44. – Stari starši mi pomagajo pri pisanju domačih nalog in učenju (dijaki in študenti)	52
Graf 4.45. – Starši mi dajejo dobrine (zaposleni starši)	53
Graf 4.46. – Otroci mi dajejo dobrine (upokojenci)	53
Graf 4.47. – Otroci mi dajejo dobrine (starostniki v domski oskrbi)	54
Graf 4.48. – Starše finančno podpiram (zaposleni starši)	54
Graf 4.49. – Otroke finančno podpiram (upokojenci)	55
Graf 4.50. – Otroke finančno podpiram (starostniki v domski oskrbi)	55
Graf 4.51. – Staršem dajem moralno oporo (zaposleni starši)	56
Graf 4.52. – Otrokom dajem moralno oporo (upokojenci)	56
Graf 4.53. – Otrokom dajem moralno oporo (starostniki v domski oskrbi)	57
Graf 4.54. – Interesne dejavnosti	58
Graf 4.55. – Preživeti prosti čas v samoti	58
Graf 4.56. – Preživeti čas s prijatelji	59
Graf 4.57. – Čas opravljanja hišnih opravil	59

Graf 4.58. – Čas namenjen zabavi in sprostitvi	60
Graf 4.59. – Prostovoljna dela	60
Graf 4.60. – Pogovor s starši	61
Graf 4.61. – Preživeti čas s starimi starši	61
Graf 4.62. – Pogovor z otroki	62
Graf 4.63. – Pogovor z vnuki	62
Graf 4.64. – Varstvo predšolskih otrok (osnovnošolci)	63
Graf 4.65. – Varstvo predšolskih otrok (dijaki in študenti)	63
Graf 4.66. – Varstvo predšolskih otrok (zaposleni starši)	64
Graf 4.67. – Varstvo predšolskih otrok (upokojenci)	64
Graf 4.68. – Varstvo predšolskih otrok (starostniki v domski oskrbi)	65
Graf 4.69. – Pomoč osnovnošolcu (osnovnošolci)	65
Graf 4.70. – Pomoč osnovnošolcu (dijaki in študenti)	66
Graf 4.71. – Pomoč osnovnošolcu (zaposleni starši)	66
Graf 4.72. – Pomoč osnovnošolcu (upokojenci)	67
Graf 4.73. – Pomoč osnovnošolcu (starostniki v domski oskrbi)	67
Graf 4.74. – Pomoč osnovnošolcu (vsi skupaj)	68
Graf 4.75. – Razdelitev hišnih opravil (osnovnošolci)	68
Graf 4.76. – Razdelitev hišnih opravil (dijaki in študenti)	69
Graf 4.77. – Razdelitev hišnih opravil (zaposleni starši)	69
Graf 4.78. – Razdelitev hišnih opravil (upokojenci)	70
Graf 4.79. – Razdelitev hišnih opravil (starostniki v domski oskrbi)	70
Graf 4.80. – Razdelitev hišnih opravil (vsi skupaj)	71
Graf 4.81. – Oskrba ostarelih staršev (osnovnošolci)	71
Graf 4.82. – Oskrba ostarelih staršev (dijaki in študenti)	72
Graf 4.83. – Oskrba ostarelih staršev (zaposleni starši)	72
Graf 4.84. – Oskrba ostarelih staršev (upokojenci)	73
Graf 4.85. – Oskrba ostarelih staršev (starostniki v domski oskrbi)	73
Graf 4.86. – Oskrba ostarelih staršev (vsi skupaj)	74

1. TEORETIČNI UVOD

V času študija mi je bilo v izziv premišljevali, kako organizirati okolje, ki bo upokojujencem prijazno. Ob upoštevanju demografskih sprememb je prihodnost bodočih upokojujencev precej negotova. Trend staranja prebivalstva prinaša nove izzive zahodni družbi, ki se spopada z vprašanjem, kako zagotoviti dovolj sredstev za dostojno življenje starostnika.

Stara ljudska modrost pravi, da svet stoji na mladih in prav od njih je odvisno, kakšna prihodnost čaka bodoče upokojujence. Moje videnje dobre rešitve sestavljajo trije elementi: samopomoč, solidarnost in medgeneracijska pomoč.

Vprašanje, kako močne in kakšne so medgeneracijske vezi v družinah me je pripeljalo do odločitve za pisanje diplomske naloge o medgeneracijski pomoči.

1.1. DEMOGRAFSKE SPREMEMBE

Dejstvo je, da se prebivalstvo v Sloveniji, kakor tudi v celotni Evropi stara in bo število neaktivnih prebivalcev v dobrem desetletju enako številu delovno aktivnih prebivalcev. Iz spodnje tabele, ki ima osnovo v Eurostatovi projekciji prebivalstva za Slovenijo in stopnjo aktivnega prebivalstva iz leta 2006, je razvidno, da bo med leti 2015 in 2020 prišlo do preobrata razmerij med delovno aktivnim in delovno neaktivnim prebivalstvom v prid slednjega.

LETO	2008	2010	2015	2020	2025	2030
AKTIVNI	1054216	1053424	1038163	996353	949851	909136
NEAKTIVNI	968427	980795	1014816	1061649	1096799	1113735

Vir: avtorjeva projekcija na podlagi Eurostatove projekcije prebivalstva za Slovenijo, po konvergenčnem scenariju in stopnje aktivnega prebivalstva iz leta 2006.

Stojimo na pragu velike družbene revolucije, ki jo nekateri demografi primerjajo celo z renesanso in industrijsko revolucijo, tj. revolucijo podaljšane življenjske dobe, ki bo spremenila vse vidike družbenega in osebnega dogajanja. Takšen porast bo imel hude socialne in ekonomske posledice (Greenhouse, 2006; po Pečjak, 2007).

Leta 1999 je živel na svetu 6 milijard ljudi, danes pa že 6.672.819.627 (www.stat.si). K temu porastu je v prvi vrsti pripomoglo boljše zdravstvo, pa tudi higiena in primernejša prehrana. Starali so se predvsem razviti deli sveta. Mirno lahko rečemo, da nikoli prej v človeški zgodovini ni bilo takšne eksplozije prebivalstva. V razvitih državah raste število prebivalstva predvsem zaradi podaljšanja življenjske dobe in priseljevanja, v nerazvitih pa zaradi večje natalitete.

Po Eurostatovi projekciji prebivalstva za Slovenijo bo leta 2040 569.366 prebivalcev Slovenije starejših od 65 let, medtem ko je za leto 2008 napoved, da bo 325.321 prebivalcev starejših od 65 let. Iz teh podatkov je razvidno, da bo čez 32 let predvidoma 75 % več starejših prebivalcev nad 65 let kot danes, oziroma da bo leta 2040 delež starejših od 65 let predstavljal 29 % prebivalstva Slovenije, medtem ko danes predstavlja le 16 %.

V Zeleni knjigi komisije evropskih skupnosti z naslovom: »Odziv na demografske spremembe: nova solidarnost med generacijami« je zapisano, da se Evropa danes sooča z demografskimi spremembami, ki so po svojem obsegu in teži brez primere. V številnih državah je priseljevanje postalo nujno za zagotavljanje rasti prebivalstva.

Demografske spremembe so posledica treh temeljnih pojavov:

- Stalno podaljševanje življenjske dobe, ki se bo še naprej nadaljevalo, poleg tega pa se bo zmanjšala razlika med pričakovano življenjsko dobo moških in žensk. Zdaj lahko znotraj ene družine obstajajo štiri generacije, a so bolj mobilne in ne živijo več skupaj, kot v preteklosti.
- Število zaposlenih iz generacij, starejših od 60 let, se bo večalo do leta 2030, ko bodo otroci »baby-boom« generacije postali »starejši«.
- Stalna nizka rodnost: generacije »baby-boom« so imele manj otrok kot prejšnje. Razlogi za to nizko rodnost so številni: težave na poklicni poti,

Na začetku 21. stoletja se prebivalci Slovenije srečujemo z vrsto velikih družbenih sprememb, ki delajo našo prihodnost negotovo. Navajeni, da je v drugi polovici 20. stoletja država ves čas zviševala kvaliteto socialne države, se v turbulentnem sistemu, kjer se sredstva, ki jih zberemo vsi prebivalci Slovenije, vedno bolj neenakomerno porazdeljujejo, ne najdemo. Civilna družba še ne pozna vzvodov moči, ki jih ima na razpolago, zato nemočna le nemo spremlja razpad socialne države. Prejšnje generacije starejših so hranile denar za pogreb. Sedanje se še niso docela zavedle, da bo treba hraniti denar za preživetje v starosti.

V enaindvajsetem stoletju vstopajo ljudje v drugo polovico življenja mnogo bolj zdravi in v boljši fizični kondiciji kot so vstopale prejšnje generacije. V deželah na stopnji razvoja, kot je Slovenija, najhitreje rasteta prebivalstveni skupini osemdeset- in devetdesetletnikov.

Sedanje generacije starejših, zlasti tistih, ki vstopajo v drugo petdesetletje svojega življenja, so bolj izobražene, imajo višji osebni standard in so ekonomsko neodvisne od mlajših generacij. Po eni strani so dlje časa samostojni, nočejo biti v breme otrokom. Skušajo si življenje tako urediti, da potrebujejo čim manj pomoči. Po drugi strani pa imajo večje potrebe in pričakovanja, ko pomoč potrebujejo (Kožuh Novak; v: Žiberna, 2007).

Mnogi demografi napovedujejo škodljive in naravnost katastrofalne posledice za družbo in posameznike. Zaradi naraščajočega upokojevanja bo dohodkovno prizadeta mlajša generacija. Starejši ljudje bodo še bolj osamljeni in ločeni od sorodnikov in družbenega dogajanja – majhna Slovenija bo manj prizadeta, v velikih državah pa živijo družinski člani tisoče kilometrov daleč, kar jim ne obeta pomoči znotraj družine.

Več starostnikov bo živel v starostnih domovih. Povišali se bodo zdravstveni izdatki ter izdatki za domačo oskrbo, patronažno skrbstvo in oskrbo v domovih. S svojimi glasovi na volitvah pa lahko starostniki pomembno vplivajo na sestav parlamentov in vlad (Pečjak 2007).

V nacionalnem strateškem poročilu o primernih in vzdržnih pokojninah republike Slovenije z leta 2005, je zapisano, da je dosednji pokojninski sistem vzdržen do leta 2024. V letu 2005 je bilo razmerje med povprečno plačo v zadnjem letu in določeno pokojnino po polni delovni dobi 63 %, s koncem prehodnega obdobja, leta 2024 pa bo razmerje znašalo 53 %. Pričakujemo lahko, da bo razmerje med povprečno plačo v zadnjem letu in določeno pokojnino po letu 2024 še manjše.

Družbeni sistem ali posameznik prihajata v krizno stanje. Njuna identiteta je ogrožena. V ospredje se prebija dvom v njuno celovitost in smisel delovanja. Pravila in načela delovanja, ki so bila vodilo socialnih razmerij z okoljem niso več zanesljiva pri reševanju kompleksnejših problemov. Sproža se tudi dvom v lastne in skupne vrednote, prepričanja in predpostavke o tem, kako naj sistem deluje (Ovsenik, 2000).

Družbene paradigme, ki so skupne različnim civilizacijskim obdobjem, trajajo več stoletij ali celo tisočletje, zato se redko spreminjajo. V preteklosti so se spreminjale naslednje družbene paradigme: prehod iz lovske v poljedelsko družbo, prehod iz fevdalne v industrijsko družbo, prehod iz industrijske družbe v post-industrijsko, komunikacijsko družbo. Do spremembe paradigme v družbi prihaja takrat, ko povzročajo več problemov, kot so jih sposobne rešiti. Ti problemi so potem most k naslednji paradigmi, ki ponuja novo svetlobo in nove priložnosti. Ko paradigmo izpolnimo, postane preozek okvir za vse bolj kompleksne probleme, ki jih je sama povzročila. Nova paradigma ponuja nov prostor in nove možnosti za učenje (Ovsenik, 2000).

Ugledni znanstveniki že dalj časa opozarjajo, da industrijska paradigma ustvarja vedno več problemov, ki jih ni sposobna več rešiti (uničevanje okolja, pomanjkanje virov, način organizacije in vodenja ...). Industrijska in mehanicistična paradigma, ki je prevladovala zadnjih sto let, je temeljila na prevladi znanosti in na obvladovanju

materialnega sveta. Znanost ni več orodje, s katerim bi lahko rešili vse probleme, ker temelji na parcialnem pristopu. Problemi so globalnih razsežnosti, zato potrebujemo novo paradigmo, ki bo dovolj prostorna, da bomo lahko zajeli probleme zemlje. Zahodne civilizacije že gredo skozi spremembe industrijske paradigme, ki pomenijo pravzaprav to, da se otroci rojevajo v svet, ki nima nič skupnega s svetom njihovih staršev in starih staršev (Drucker, 1993).

1.2. SAMOPOMOČ

V Slovarju slovenskega knjižnega jezika je samopomoč opredeljena kot pomoč samemu sebi (SSKJ 1994: 1193).

Ramovš pa je zapisal (Ramovš, 2003): Samopomoč je socialni vzgib v človeku, da skuša sam rešiti svojo stisko ali okrepiti svojo socialno klenost za kljubovanje težavam ter da pomaga »svojim« v okviru družine ali druge skupine in skupnosti, ker njihovo težavo doživlja tudi kot lastno stisko.

Človek se po naravi skuša iz stiske, težave in zagate izkopati najprej sam. Če tega ne zmore, začutijo in rešujejo to zagato »njegovi« - ljudje, s katerimi je povezan krvno v družini in sorodstvu, krajevni sosedje, prijatelji, sodelavci, tovariši njegove verske, invalidske, upokojenske, strankarske ali podobne organizacije. Ko namreč rešujejo težave »svojih«. Rešujejo s tem svojo lastno stisko, ki jo doživljajo zaradi njihove težave.

Samopomoč torej obsega dvoje:

- Osebno reševanje svoje lastne stiske ali krepitev svoje socialne klenosti.
- Skupno reševanje stisk in urejanje težav v mejah skupin in skupnosti, kjer ljudje doživljajo medsebojno pripadnost; in seveda prav tako skupno preventivno krepitev socialne klenosti v teh človeških združbah.

Energija, ki poganja samopomoč je stiska. Doživljanje akutne stiske je glavna energija za samopomoč, ne pa edina. Pomembna motivacija za samopomoč v stiski so tudi človekove izkušnje, da mu sprostitev stiske za smiselno reševanje težave prinaša ugodje in zadovoljstvo. Za preventivno samopomoč pri krepitvi socialne klenosti, da do težav ne bi prišlo, pa prihaja odločilna energija iz človekove življenjske izkušnje, da so težave neprijetna in nevarna zadeva, in se je bolje potruditi, da do njih ne bo prišlo (Ramovš, 2003).

Samopomoč je vzgib, ki je značilen za vsa živa bitja. Prek živčnega sistema je zasidran v temelju biološke narave. Pri človeku je specifično razvit za materialno preskrbo in za uspevanje medčloveških odnosov.

V različnih časih in kulturah ima samopomoč različne konkretne pojave in organizacijske oblike.

V tradicionalni kmečko-obrtniško-stanovski kulturi je bila samopomoč predvsem družinska, sorodstvena in sosedska. Organizacijsko je bilo vse odeto v ustaljene navade, običaje, šege in norme skupnosti, tako da ni delovala predvsem iz individualne človekove zavesti in po osebni smiselni odločitvi.

V industrijski družbi so postajale tradicionalne pojave in organizacijske oblike samopomoči neuporabne za preživetje. Socialna imunska zmožnost samopomoči je pognala nekaj novih oblik, specifičnih za industrijsko družbo in kapitalizem. To so zlasti sindikalno gibanje, zavarovalništvo in zadružništvo. Na Slovenskem je na prelomu iz 19. v 20. stoletje v nacionalno pomembnem obsegu reševal množično revščino propadajočih kmetov in obrtnikov Janez Evangelist Krek z zadružništvom, hranilništvom in posojilništvom. S svojim konceptualnim razvijanjem in splošnim uvajanjem teh oblik industrijske samopomoči in solidarnosti sodi v svetovni vrh njunih pionirjev, pa tudi sicer je zaradi pronicljive teoretične misli in praktične skupnostne akcije pri reševanju množičnih socialnih težav genialni prvak socialnega dela v Sloveniji, pa tudi eden od največjih v svetu.

Pomoč samemu sebi in svojim najbližjim, zlasti v okviru družine, ostaja tudi danes temeljna oblika samopomoči. Prvinska in formalno neorganizirana ostaja tudi prijateljska samopomoč, ki pridobiva na pomenu. Ljudje, ki so povezani v temeljnem človeškem odnosu, si na najbolj naraven in spontan način pomagajo zadovoljevati potrebe ter reševati težave in stiske, saj je ena od bistvenih značilnosti temeljnih človeških skupin, da v njih človek daje drugim na razpolago vse, kar ima, in brez obrambne previdnosti od njih sprejema vse, kar potrebujejo.

Tudi zavarovalništvo je danes splošno razširjena oblika samopomoči, ki je v nekaterih primerih, npr. pri pokojninskem in invalidskem zavarovanju, že bolj institucionalizirana oblika solidarnosti kakor samopomoč; vsekakor je do neke mere oboje.

Skupine za samopomoč so sodobna osebna medčloveška povezava dveh do tridesetih ljudi, ki temelji na samoiniciativi v skupni potrebi, težavi ali stiski. To je sodobna oblika nekrajevnega in nekrvnega, deloma pa tudi nadomestek v času transformacijske krize družine. Organizacijska oblika skupin za samopomoč je zelo pestra, nestabilna in neformalna, dejavnosti so usmerjene večinoma navznoter, sodelovanje strokovnjakov je neformalno ali pa ga sploh ni. Sodobne skupine za samopomoč so se začele leta 1935 z anonimnimi alkoholiki, zadnja leta pa v razvitem svetu naglo naraščajo, tako da jih je že nad 450 vrst.

Organizacije za samopomoč se razlikujejo od skupin za samopomoč v tem, da so pravno formalno organizirana oblika samoorganizacije ljudi na temelju določene potrebe, težave ali stiske. To so društva in združenja, ki imajo lahko več članov, med katerimi ni osebnih odnosov. V organizacijah za samopomoč se pogosto povežejo istovrstne skupine za samopomoč na širšem območju.

Družbeni projekti za uvajanje in pospeševanje samopomoči so strokovni ali javni projekti, s katerimi družba ali država pospešuje uvajanje in razvoj skupin in organizacij za samopomoč na nekem področju, spremlja in koordinira njihovo delovanje, jim nudi novo metodologijo in izkušnje od drugod. Usposablja tudi ljudi za samopomoč, formira informacijska, izobraževalna in matična središča za

samopomoč in podobno. Družbeni projekti za samopomoč so oblikovalnega, raziskovalnega, informacijskega, organizacijskega in političnega značaja. Pobuda zanje je institucionalna, dajejo jo pa zlasti politika, stroke in civilna združenja. Družbeni projekti za samopomoč so v sodobni družbi zelo pomemben del socialne politike na lokalnem in na nacionalnem nivoju (Ramovš 2003).

1.3. SOLIDARNOST

Pomen solidarnosti je v Slovarju slovenskega knjižnega jezika opredeljena kot podpiranje, odobravanje ravnanja, mnenje koga. Drugi pomen solidarnosti je pripravljenost na medsebojno pomoč, sodelovanje. Tretji pomen solidarnosti pa je zavest skupnosti, medsebojne povezanosti posameznikov zlasti v družbenem življenju (SSKJ 1994: 1263-1264).

Solidaren je tisti, ki pomaga ali je pripravljen pomagati, sodelovati (Slovar tujk 2002: 1071).

Ramovš razlaga (Ramovš 2003): Solidarnost je informacijski in energetskega vzgib za pomoč kateremukoli človeku, ki je v težavi in stiski; pomagamo mu zato ker je človek, in ne zato, ker je »naš«.

Če upoštevamo povezanost in temeljno soodvisnost vseh ljudi in vsega živega na Zemlji, je tudi solidarnost samopomoč: solidarnost je samopomoč človeštva v planetarnem obsegu.

Beseda solidarnost je tujka, ki je široko uveljavljena v svetu, pomeni pa vzajemnost, vzajemno pomoč, soglasnost, družbenost, čut za skupno odgovornost in korist. Za pomoč ljudem v potrebah se pri nas uporabljajo tudi druge tujke, zlasti humanitarnost, karitativnost, diakonija, v Ameriki pa uporabljajo predvsem besedo filantropija, to je človekoljubje.

Solidarnost je, podobno kot samopomoč, temeljni naravni socialni imunski vzgib.

Kot taka je notranja človeška lastnost ali bistvena zmožnost človeka. Konkretno se kaže pri vsakem človeku in v vsaki situaciji v drugačni obliki, še bolj pa so med seboj po videzu različne organizacijske oblike solidarnosti v različnih kulturah in družbah.

Solidarnost kot temeljna človeška lastnost ni vezana ne na verovanje ne na politiko ne na kaj drugega. V zgodovini se je izkazala v oblikah, ki so odgovarjale določeni kulturi. Večinoma so jo skrbno gojile veroizpovedi. Tako je na primer v krščanstvu prav dobrodelnost ena od treh bistvenih razsežnosti verovanja. Brez dejavne pomoči drugim v potrebi se verski nauk in duhovno poglobljanje v krščanski vernosti zrušita. Kakor če bi naredili stol na dveh nogah, pa naj bosta še tako trdni. Tudi v današnjih razmerah zahodne civilizacije se osebna in organizirana solidarnost pogosto motivacijsko krepi iz verovanja in sta tudi organizacijsko vezani na katoliško in druge Cerkve ter verske organizacije.

Poudariti moramo, da solidarnost izvira iz človekoljubne drže v človekovem srcu. Solidarnost je temeljna človeška dobrota in ljubezen do vseh ljudi, je človekoljubnost, pozitivno mišljenje in pritrjujoča naklonjenost življenju in uspevanju vseh drugih in drugačnih ljudi. Na zunaj se ta notranja drža kaže predvsem v obliki skrivne osebne pomoči in opore drugim, kajti dobro delo je delo, ki ga človek naredi zato, ker je potrebno, ne pa zato, da bi se sam sebi zdel dober ali si na ta način dvigal ugled pred drugimi.

Osebna dobrodelnost je imela v polpretekli dobi zaradi pozitivistične miselnosti – tako pri nas, kakor drugod po zahodnem svetu – slabšalni pomen nekoristnega in nestrokovnega »samarijanstva«. Pozitivistična miselnost sedaj izzveneva in sodobni človek na novi ravni spoznava in ceni pomen kakovosti, kamor spada tudi človeška dobrota.

Pri samopomoči smo energetske vire našli predvsem v človeški stiski. Pri solidarnosti pa takoj naletimo na bistveno razliko: sproščanje energije stiske v akcijo za samopomoč je temeljna gonska lastnost vsega živega, medtem ko je solidarnost zelo izvirna človeška lastnost.

Medčloveška povezanost in solidarnost sta temeljni danosti človeškega življenja,

potrebni za preživetje in človeško samouresničitev vseh udeležencev. Starši niso nič manj potrebni nemočnemu otroku kot on njim, proizvajalci nič manj porabnikom kot porabniki proizvajalcem, negovalec nič manj onemoglemu starcu kot on s svojo nemočjo močnim in zdravim mladim ljudem in ljudem srednjih let. Brezpogojna medsebojna solidarnost ni le garancija za lastno preživetje v težavah, ampak je temeljna izkušnja človeškega bivanja, brez katere človek zdrkne pod raven zveri. Človeka odločilno usmerja njegova osebna zavest, ki brezpogojno terja smisel življenja od prvega do zadnjega diha z vsem, kar se mu lahko pripeti. K življenju pa nujno spadajo tudi osebne stiske, ki jih človek ne more rešiti sam ali s pomočjo »svojih«. Reševati jih je možno samo tako, da smo si ljudje med seboj solidarni, da čutimo in sodoživljamo stisko drugih in da nas to sodoživljanje vabi k solidarni povezanosti z drugimi. Prek solidarnosti postaja tudi človekova neboljnost smiselna. Človek ne more doživljati brezpogojne smiselnosti življenja, če ne doživlja in praktično uresničuje tudi medčloveške solidarnosti.

V tradicionalni kmečko-obrtniško-stanovski kulturi se je solidarnost kazala predvsem v obliki verske dobrodelnosti, običajev, šeg in norm sosedske pomoči, gostoljubnosti do tujcev, dobrodelnosti do beračev, spoštovanja starih ljudi in skrbi zanje.

Specifična oblika osebne solidarnosti je prostovoljstvo, ki ima tudi neštete javne organizacijske oblike. Ponavadi je bistvena sestavina dobrodelniških, solidarnostnih, humanitarnih in drugih organizacij, pa tudi državne socialne ustanove delujejo včasih s kombinacijo s prostovoljstvom.

Dobrodelne in humanitarne organizacije so stabilne organizacije v obliki zavoda ali društva. Običajno jih ustanovi skupina državljanov, verska organizacija, druga solidarnostna organizacija ali organizacija za samopomoč. Dobrodelniške organizacije se posvečajo zbiranju in plemenitenju virov pomoči – materialnih virov, prostovoljskih sil, informativni in organizacijski dostopnosti zbranih virov pomoči ljudem v potrebah in stiskah ter metodam razporejanja zbranih sredstev in delovanja prostovoljcev. Nekatere dobrodelniške in humanitarne organizacije so namenjene specializiranim potrebam (npr. ustanove za zapuščene umirajoče ljudi), druge

širokemu spektru vsakdanjih težav in stisk, od materialnih do človeških (npr. Karitas). Nekatere so po mednarodnih pravnih normah namenjene posebnim težavam. Na primer Rdeči križ pomoči ranjencem, ujetnikom in beguncem v vojnah. Razvita mreža dobrodelniških in humanitarnih organizacij je v sodobni družbi »kapilarna« sociala, ki pride v vsakdanji praksi najhitreje in najbližje ljudem v stiski.

Dobrodelniške prireditve, so lahko zabavne, kulturne in druge prireditve, katerih izkupiček je namenjen preprečevanju ali reševanju neke določene socialne težave. Prirejajo jih dobrodelniške organizacije same, medijske ustanove ali kdorkoli drug.

Ustanove in fundacije so trajna naložba v obliki nepremičnin ali denarja, ki jo posameznik, organizacija ali država ustanovi za določen solidarnostni namen, na primer za štipendiranje, raziskovanje, zdravljenje kake bolezni ipd.

Organizirana dobrodelnost je v celoti socialno-varstvene narave, samopomoč pa zajema tudi druga področja, zlasti vzgojo in izobraževanje, zdravstvo in rekreacijo (Ramovš 2003).

1.4. MEDGENERACIJSKA POMOČ

1.4.1. Medgeneracijski odnosi

Generacija – ljudje približno iste starosti, ki živijo v istem času in imajo podobne interese ali nazore, rod (SSKJ 1994: 231).

Allport (Rot, 1968: 134, po Allport, 1959) definira odnos kot nevralno ali mentalno, na podlagi izkušenj oblikovano pripravljenost, ki ima smernice ali dinamičen vpliv na posameznikovo reagiranje na objekte in situacije, s katerimi prihaja v stik.

V Slovarju slovenskega knjižnega jezika pa je izraz odnos opredeljen kot pojem, ki ga uporabljamo za opisovanje povezanosti med ljudmi, ki obstaja med posamezniki, skupinami, ob skupinski dejavnosti. Odnos je opredeljen tudi kot osebno človeško stališče, ki predpostavlja njegovo svobodo in odločitev. Je nekaj notranjega, duhovnega, izvirno človeškega in osebno enkratnega.

Pomemben dejavnik, ki vpliva na odnose med generacijami, so odnosi, ki jih imajo predstavniki posamezne generacije med seboj. Pripadnost določeni starostni skupini oblikuje kolektivno identiteto in generacijsko kulturo, ki se najbolj kaže v načinu izražanja. Drug pomemben dejavnik pri medgeneracijskih odnosih pa je vprašanje stikov med različnimi generacijami. Kadar so stiki med generacijami omejeni, lahko kaj hitro pride do stereotipnih predstav o eni ali drugi generaciji.

Odnosi med generacijami v družini temeljijo na čustvenem odnosu, splošno mnenje pa pretežno na stereotipih (Hojnik-Zupanc 1999: 52). Prav zaradi tega je družina pomemben psihološki dejavnik v življenju starega človeka in bo to ostala tudi v prihodnje (Brisa 1992: 21-23).

Povezave med ljudmi so bistvene značilnosti medosebnih odnosov. Ljudje smo povezani z drugimi in smo z njimi v različnih odnosih ali relacijah: lahko smo poročeni; lahko smo v sorodu; lahko z njo ali z njim živimo skupaj; lahko smo znanci; prijatelji; lahko smo v interesnem, stanovanjskem, uslužnostno-storitvenem ali delovno-kolegialnem, tovariškem odnosu in podobno.

Nasprotje medosebnih odnosov je izoliranost ali osamitev od drugih. Ob tem ne gre pozabiti na dejstvo, da človek ni otrok, ki bi zadoščal sam sebi, ampak je del celine in se kot socialno bitje ne more izogniti socialnim odnosom.

Kadar govorimo o medosebnih odnosih, kaže ločiti med hitrimi, minljivimi odnosi in odnosi, ki trajajo dlje. To so odnosi, ki jih spremlja želja obeh oseb, da se nadaljujejo. Spremljajo jih vzajemna čustva, obvezno vzajemno zaupanje in želja, da razvijeta in utrdita globlji intimen odnos.

Vzajemna odvisnost je značilnost številnih vzajemnih odnosov tako v družini, na delovnih mestih, v nakupovalnih centrih in še bi lahko našteval različna življenjska področja.

Odnose tvorijo žive osebe, zato so tudi odnosi živi in spreminjajoči se. Od rojstva do smrti se ljudje spreminjamo. Zorenje in življenjska doba prinašata različne interese. Prav tako dva prijatelja, partnerja vplivata drug na drugega in s tem povzročata drug pri drugemu spremembe, denimo večje ali manjše samozaupanje in podobno. Včasih tudi zunanji dejavniki povzročijo spremembe v medosebnih odnosih, kot so denimo nezaposlenost, dedovanje, obubožanje in podobno (Kristančič 2005: 112-113).

Eden od pomembnih dejavnikov, ki vplivajo na odnose med generacijami je tudi ta, na kakšen način so ljudje različnih starosti organizirani v skupine prebivalstva z enakimi življenjskimi izkušnjami zaradi podobne starosti.

Bengston in Black (v: Baltes 1981 – 84) ugotavljata, da se medgeneracijski odnosi spreminjajo z interakcijo med osamosvajanjem posameznika in družbeno-kulturnimi spremembami. Navajata naslednje značilnosti tega odnosa:

- stališča posamezne generacije so odvisne od tega, kateri vrstniški skupini leta pripada,
- individualne osebnostne spremembe pomembno vplivajo na medgeneracijske odnose,
- medgeneracijski odnosi so sami po sebi razvojni pojav – vsak sprejema od drugega in prenaša na drugega,
- na medgeneracijske odnose vplivajo dejavniki, ki pomenijo kontinuiteto (npr. sorodstvena solidarnost) in tisti, ki pomenijo medgeneracijske razlike,
- socialno-kulturne spremembe se kažejo kot konfrontacija podrobnosti in različnosti med generacijami.

Člane razširjene družine povezujejo prostorska bližina, socialno poreklo, hierarhični medsebojni odnosi po načelu materialne in intelektualne moči in družinska solidarnost, ki se izraža v medsebojni pomoči, socializaciji in nadzoru. Prevladuje

nizka stopnja medgeneracijske individualizacije – posameznikovo življenje je v večji meri določeno z danimi pogoji kot z lastno iniciativnostjo. Individualnost je podrejena skupnim interesom, posameznik ima veljavo le kot član družine in ne kot posameznik. Njegova vloga je, da prispeva k blaginji družine. Ta vrednostni sistem se kaže v hierarhičnih medgeneracijskih odnosih: podrejenost mladih, ki nimajo proizvodnih izkušenj in materialne moči in podrejenost starih družinskih članov, ki po predaji imetja prav tako nimajo več materialne moči, hkrati pa jih pojevanje fizičnih moči omejuje, da bi prispevali k družinski skupnosti enako kot mlajši člani (Hojnik – Zupanc 1999 53-54).

Ljudje potrebujemo drug drugega. Odnosi med ljudmi so osrednji del človeškega obstoja ne glede na to, koliko smo stari oziroma v katerem življenjskem obdobju smo ali na katerem koncu sveta živimo. Povsem razumljivo je, da so medosebni odnosi vitalni za vsakega izmed nas. Res je, da nam ne zagotavljajo sreče. Včasih nam prinašajo zadovoljstvo ali bolečino, drugič nekaj dobrega ali slabega ali nas preprosto osrečujejo. Vendar so sestavni del življenja slehernega med nami (Kristančič 2005: 111).

Medosebni odnosi so socialna in čustvena podpora slehernemu med nami. Kajti reševanje življenjskih izzivov in problemov je veliko lažje, če jih podelimo z drugimi. Tako razvijamo sposobnost soočenja z življenjskimi stresi in ovirami. Vdovstvo, bolezen, izguba zaposlitve, nesreče v družini, vse to lažje prebrodimo v krogu prijateljev, sodelavcev. Podporo drugih lahko dobimo od tistih, ki nas želijo poslušati: od tovarišije v prostem času, od tistih, ki jim zaupamo (Kristančič 2005: 115).

1.4.2. Pomoč

Pomoč – kar kdo naredi namesto drugega, drugi pomen pa je kar se da komu, da pride iz neugodnega položaja (SSJK 912).

V tradicionalni kmečko-obrtniško-stanovski družbi je starim ljudem nudila materialno varnost njihova družina in deloma krajevna soseska ter sorodstvena

mreža. Tudi povezanost generacij je slonela na teh dveh socialnih mrežah. V izjemnih primerih, ko so krvne in krajevne socialne mreže odpovedale, je blažila stisko starih ljudi solidarnost v širši skupnosti, zlasti dobrodelnost verskih skupnosti, na primer z razdeljevanjem hrane in z ubožnicami, ki so jih imeli samostanski redovi in verske bratovščine. V tradicionalnih socialnih mrežah so stari ljudje zadovoljevali tudi svoje nematerialne socialne potrebe, seveda na ravni razmer tistega časa. Bili so vtkani v tesno medčloveško in medgeneracijsko povezanost, zlasti z vnuki, ki so jih varovali in jim s pripovedovanjem predajali svojo življenjsko izkušnjo, srednji generaciji pa svetovali pri njihovem delu.

V tradicionalni družbi so torej stari ljudje doživljali materialno varnost in človeško bližino predvsem v krvnem sorodstvu in krajevnem sosedstvu, kar je deloma dopolnjevala verska dobrodelnost.

Razvita industrijska družba 20. stoletja je materialno varnost starih ljudi socializirala. Socialno pravni sistem industrijskih držav so predpisovali in predpisujejo moderne socialne mreže javnih programov za stare ljudi: pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za nego v starosti, pravico do socialnih prejemkov, do državne in univerzalne pokojnine, kriterije za mrežo domov in drugih programov za stare ljudi, za civilno samoorganizacijo v okviru samopomoči in človekoljubne solidarnosti ter za zasebno profitno podjetniško dejavnost na področju oskrbe starih ljudi.

Dvogeneracijska nuklearna družina in krajevno sosedstvo sta v modernih medčloveško odtujenih urbanih naseljih v veliki meri izgubila stik s starimi ljudmi, zato ne moreta več skrbeti za zadovoljevanje njihovih materialnih socialnih potreb. Nematerialne potrebe pa so bile v industrijsko-porabniški družbi sploh odrinjene napol v pozabo, vladalo pa je prepričanje, da lahko razne socialne ustanove za starostnike zadovoljijo s svojimi storitvami vse njihove potrebe. Toda to prepričanje je iluzija. Uslužbenci socialnih institucij lahko nudijo vsakemu staremu človeku zelo dobro materialno preskrbo, na področju nematerialnih potreb pa to ni mogoče. Uslužbenci morajo opravljati storitve po službeni dolžnosti za vse. Oseben medčloveški odnos, ki ga star človek nujno potrebuje, pa se ne da opravljati službeno

in ga ni mogoče zaposlenemu ukazati.

Pomembno je zavedanje, da je družina pomembno stičišče medgeneracijske solidarnosti, saj je solidarnost poleg občutka odgovornosti temelj pomoči družini.

Otroci se čutijo moralno odgovorne, da pomagajo svojim staršem v stiski. Tudi v zakonu je opredeljeno, da naj otroci staršem priskrbijo ustrezno pomoč, če si je sami ne morejo zagotoviti (Ramovš, 2003).

V projektu starejši za starejše je 58,7 % starejših od 69 let, ki živijo v lastnih gospodinjstvih ali skupaj z otroki in vnuki, izjavilo, da pomagajo mlajšim generacijam. Ko načrtovalci razvoja hkrati govorijo o podaljšanju delovne dobe in o potrebi po večjem številu rojstev, bi morali razmišljati tudi o tem, da mnogo mladih družin brez pomoči staršev sploh ne bi moglo imeti otrok, zlasti sedaj, ko delajo praktično cel dan.

42 % starejših v sorazmerno visoki starosti pomaga mlajšim družinam z denarjem, 34 % kljub visoki starosti z delom, 33 % nudi otrokom in vnukom prostor v svojih stanovanjih. Številne mlade družine bi bile brez pomoči svojih staršev revnejše in mnogo bolj v stiski, kot so sedaj, bilo bi še manj otrok, kot jih je sedaj.

82 % starejših od 69 let ne potrebuje nobene pomoči. V že omenjenem projektu je izjavilo 7,2 % obiskanih, da bi potrebovali pomoč pri osebni negi, 13,3 % zdravstveno nego, 18,2 % pomoč pri nakupih in 6,4 % dovažanje hrane. Po naših ocenah je med starejšimi od 69 let, ki živijo v lastnih gospodinjstvih, 33.000 do 34.000 takih, ki potrebujejo pomoč drugih ljudi. Okoli 2000 jih dobiva organizirano pomoč na domu. Medsebojna pomoč v družini je še vedno najpomembnejši vir pomoči onemoglim staršem. 71 % obiskanih v našem projektu ima dnevno stike z otroci, 23 % pa enkrat ali večkrat na teden. Seveda pa potrebujejo otroci in vnuki pri zelo bolnih in onemoglih nujno pomoč od zunaj (Mateja Kožuh Novak v Žiberna 2007).

1.4.3. Vloge

Na obnašanje in življenje posameznika najbolj vpliva spolna vloga, druga pomembna vloga, v kateri se znajde posameznik pa je generacijska vloga. Normalno življenje terja od nas, da se pojavimo v dveh temeljnih generacijskih vlogah in identitetah, najprej kot mlada generacija (otroci svojih staršev) in nato še kot starejša generacija (starši svojih otrok). Na generacijskem prenosu temelji človekov obstoj, razvoj in na njem temelji tudi vsa kultura. V sklopu družine se prepletajo naše spolne vloge z generacijskimi vlogami.

Iskanje, prevzemanje in spreminjanje vlog, tako spolnih kot generacijskih, je odvisno od kulturnega in zgodovinskega konteksta. V moderni družbi je morda bolj zahtevno in zapleteno, kot pa v stabilnih in malo spreminjajočih se tradicionalnih družbah. Danes se razmere iz generacije v generacijo močno spreminjajo. V preteklosti je mladostnik v obnašanju staršev in pripadnikov starejše generacije lahko videl ustrezen in primerljiv model. Rešitve, ki so bile primerne za starejšo generacijo, so bile primerne tudi za mladostnike.

Danes je treba sprejeti dejstvo, da šolanje, izobrazba in zaposlitev niso trdne, fiksne kategorije, pripravljeni moramo biti tudi na njihovo spremenljivost. Toda lažje jih bomo sprejeli in bolj bomo pripravljeni, če bomo znali urediti stvari na drugih področjih, posebno na področju partnerskih odnosov in družine. Mogoče in celo zanimivo je obvladovati dinamiko na enem pomembnem življenjskem področju, vendar s pogojem, da je drugo področje stabilno. Ni pa mogoče obvladovati stvari, če imamo kaos na vseh področjih; to se ne more končati brez resnih težav in kriz. Za sodobnega človeka, za mlado generacijo pa sploh, je eksistenčno pomembno, da si zgradi orientacijo in zasnuje bodoče življenje z vso pričakovano dinamiko, novostmi in spremembami na temeljih, ki pomenijo izpolnitev življenja in osebnosti, ne pa kaos na eni strani in stagnacijo na drugi (Musek, 1995).

2. PROBLEM

V času študija sem prejemal različne informacije o dolgoročnih trendih. Eden izmed najbolj perečih je prav gotovo trend staranja prebivalstva. Ker rad gledam naprej in se ne ustavljam samo ob jutrišnjem dnevu, mi je trend staranja prebivalstva predstavljal motiv razmišljanja. Pojavljala so se mi različna vprašanja. Kaj bo, ko bom star? Kaj bo z mojo pokojnino? Kdo bo skrbel zame? Kakšne bodo razmere v svetu? Kaj pomeni še enkrat več starih? Je res odrešitev Evrope v tujih delavcih? Mar to ne pomeni začetek konca zahodne družbe? Bo nastajajoče konflikte moč rešiti na miren način? Ali lahko upamo na »vse dobro«, hkrati pa pričakujemo »spopad civilizacij«?

Predvsem sem se ustavil pri tem, kako organizirati življenje starejših v zadovoljstvo vseh generacij. Razmišljal sem o skupnosti, ki bi temeljila na solidarnosti in medgeneracijski pomoči. S skupnimi močmi bi ustvarili prostor za pretok izkušenj, informacij, materialne pomoči in skrbi za kakovostne medsebojne odnose. Zanima me kakšne so medsebojne vezi in kako močne so pri osnovnošolcih, dijakih in študentih, zaposlenih starših, upokojencih in starostnikih v domski oskrbi. Zanima me, kolikšen del medsebojnih vezi predstavlja medgeneracijska povezanost med otroki in starši oziroma med vnuki in starimi starši in kolikšen del medsebojnih vezi predstavlja medgeneracijska povezanost. Poleg medgeneracijske povezanosti, ki jo dojemamo na čustveni ravni, pa me zanima tudi sam pretok čustvene opore in materialnih sredstev.

Delovne hipoteze se glasijo:

H1: Srednja generacija pomaga starejšim bolj, kakor mlajša generacija.

H2: Srednja generacija pomaga starejšim enako kot mlajša generacija.

H3: Srednja generacija pomaga starejšim manj, kakor mlajša generacija.

H4: Medgeneracijski odnosi med starimi starši in vnuki slabijo zaradi volje vnukov.

H5: Medgeneracijski odnosi med starimi starši in vnuki slabijo zaradi volje starih staršev.

H6: Medgeneracijski odnosi med starimi starši in vnuki slabijo zaradi volje vnukov in starih staršev.

3. METODOLOGIJA

3.1. VRSTA RAZISKAVE, MODEL RAZISKAVE IN SPREMENLJIVKE

Raziskava je eksplorativno-deskriptivne narave, saj v neki meri opredelijo odnosi med posamezniki in se določi pogostost dogajanja pojava. Po drugi strani pa se na novo odkriva in raziskuje vzorce medgeneracijske pomoči v družini.

Skupine spremenljivk ki nas zanimajo so odnosi do pomembnih drugih v formalnem okolju, odnosi do prijateljev in odnosi otroci – starši – starimi starši.

3.2. MERSKI INSTRUMENTI IN VIRI PODATKOV

Za zbiranje podatkov sem uporabil vprašalnike, ki so bili prilagojeni petim starostnim skupinam. Starostne skupine so bile razdeljene na osnovnošolce, dijakke in študente, zaposlene starše, upokoјence ter starostnike v domski oskrbi. Vsi so imeli sklope vprašanj o pomembnih drugih iz formalnega okolja (sošolci, sodelavci, sosoanovalci ter uslužbenci doma), o prijateljih, sklope o družinskih članih (starši, stari starši in otroci), časovno razdelitev povprečnega tedna. Poleg teh sklopov so imeli vsi vprašalniki tudi vprašanja o stališčih do varstva predšolskih otrok, pomoči pri učenju otrok, opravljanju hišnih opravil in stališča o oskrbi ostarelih staršev.

V vprašalnikih je bilo eno vprašanje, ki je spraševalo anketirance, kaj menijo, da vnuki pričakujejo od starih staršev. Na koncu vsakega vprašalnika pa je bilo potrebno dopolniti pet stavkov v zvezi z mnenjem o upokoјencih oziroma otrocih.

3.3. POPULACIJA IN VZORČENJE

Za območje raziskave sem določil območje Škofje Loke z okolico. Populacijo sem razdelil v pet starostnih skupin. Prvo starostno skupino predstavljajo osnovnošolci, drugo dijaki in študenti, tretjo zaposleni starši, četrto upokojenci in peto starostniki v domski oskrbi.

Osnovnošolci, ki so zajeti v vzorcu raziskave so obiskovali 7., 8. ali 9. razred osnovne šole. Pogoj je bil, da imajo vsaj enega zaposlenega starša in vsaj enega živečega starega starša. V vzorec je bilo zajetih 22 osnovnošolcev.

Vzorec ciljne skupine za izpolnjevanje vprašalnika za dijake in študente je zajemal 15 oseb, ki so morale imeti status dijaka ali študenta. Niso smeli biti zaposleni, študentsko delo pa so lahko opravljali. Poleg tega so morali imeti vsaj enega starša zaposlenega in imeti enega še živečega starega starša.

Zaposleni starši so morali biti zaposleni in imeti vsaj enega otroka, ki obiskuje osnovno šolo, ter živega vsaj enega starša. V raziskavi je sodelovalo 15 oseb.

Populacija upokojencev je bila omejena na posameznike, ki so upokojeni, imajo vsaj enega zaposlenega otroka in vsaj enega vnuka. Vprašalnike je izpolnilo 13 oseb.

V skupino starostnikov v domski oskrbi spadajo posamezniki, ki so upokojeni in nastanjeni v domu starejših občanov, imajo vsaj enega otroka in vsaj enega vnuka. V raziskavi je sodelovalo 10 starostnikov.

3.4. ZBIRANJE PODATKOV

Podatke sem zbral s pomočjo vprašalnikov, posebej prilagojenih za vsako starostno skupino. Vprašalniki so v prilogi. Podatke sem zbiral od 9. do 12. junija 2008. Osnovnošolcem sem vprašalnike razdelil v osnovni šoli.

Dijake in študente, upokojence in zaposlene starše sem izbral naključno. Raziskavo za te skupine sem opravljal v družbenem prostoru mesta Škofja Loka,

največ v samem mestnem središču in v okolici avtobusne postaje.

Starostnike v domski oskrbi sem obiskal v Centru za slepe in starejše v Škofji Loki. Pri njih je bilo potrebno ustno spraševanje in nato vpis v vprašalnike. Nekaj anketirancev je bilo slabovidnih ali naglušnih, tako da niso mogli izpolnjevati vprašalnika sami, kar je narekovalo individualno izpolnjevanje vprašalnika z mojo aktivno udeležbo v vlogi spraševalca.

3.5. OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV

Večina podatkov je obdelana kvantitativno, izjema je le zadnji sklop, ki zajema pet povedi za dopolnitev. Dopolnjene povedi so bile obdelane kvalitativno.

Kvantitativne podatke sem obdelal ročno in sicer izračunal aritmetično sredino povprečnega tedna za vsako starostno skupino, ter izračunal odstotne deleže pogostosti določenega pojava. Za vsako starostno skupino sem izdelal poročilo, ki se nahaja v prilogi.

4. REZULTATI IN RAZPRAVA

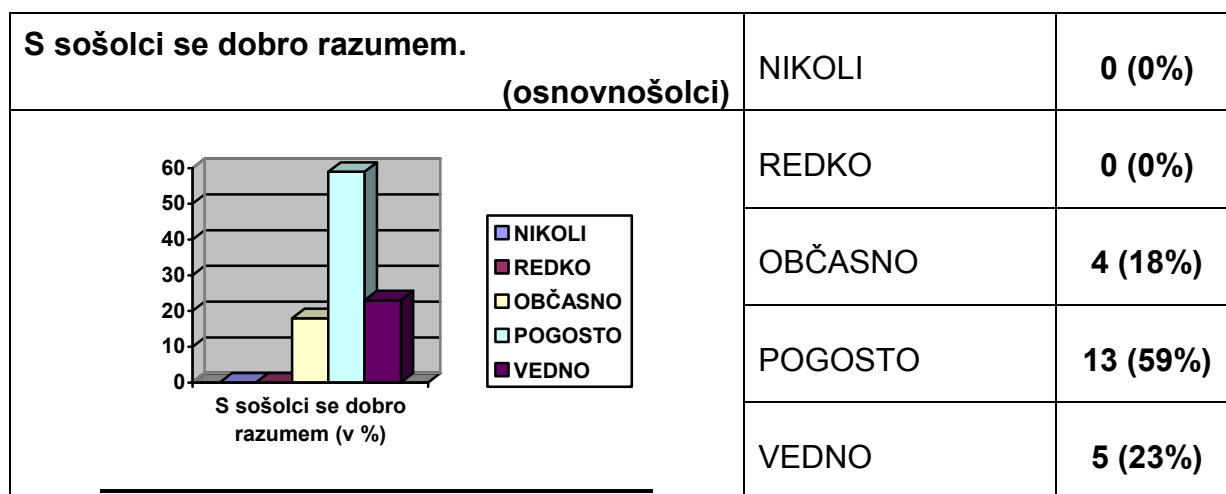
Rezultati in razprava so razčlenjeni v podpoglavjih, v katerih lahko ugotovimo kakšne stike ima določena ciljna skupina s svojimi pomembnimi drugimi v formalnem okolju in prijatelji. Na podlagi teh odnosov tudi bolje umestimo odnose med otroci in starši ter med vnuki in starimi starši.

4.1. POMEMBNI DRUGI V FORMALNEM OKOLJU

Pomembni drugi v formalnem okolju predstavljajo za vsako raziskano skupino drugačno populacijo. Tako imajo osnovnošolci ter dijaki in študenti svoje sošolce za pomembne druge iz formalnega okolja. Zaposlenim staršem predstavljajo pomembne druge iz formalnega okolja sodelavci. Medtem ko upokojenci niso značilno vpeti v formalne mreže tako, da bi lahko z raziskavo pridobili stvarne podatke, imajo starostniki v domski oskrbi kar dve skupini pomembnih drugih iz formalnega okolja, ti dve skupini sta sstanovalci in skupina uslužbencev.

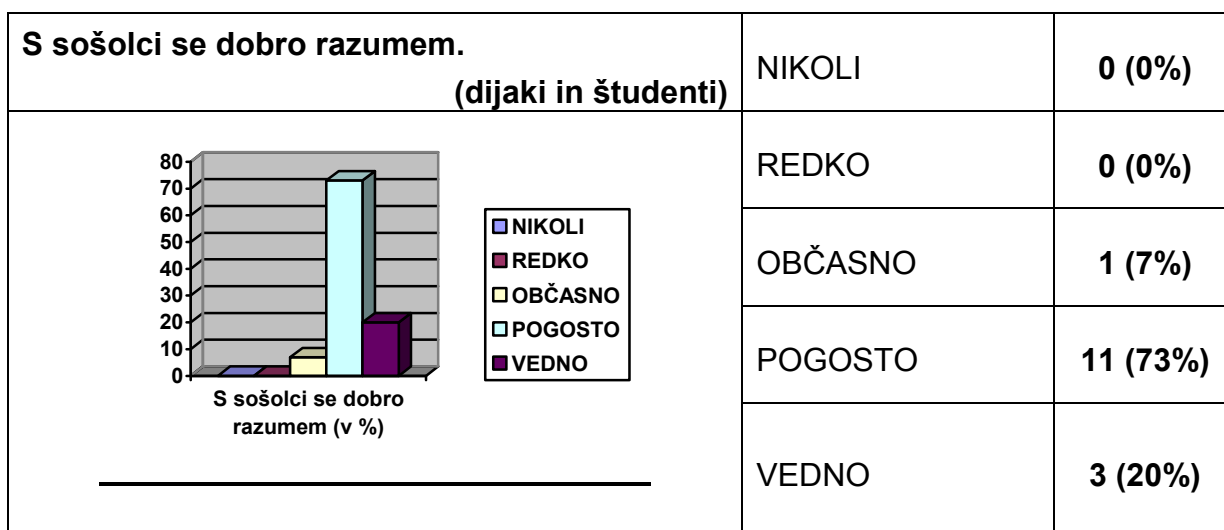
4.1.1. Primerjava odnosov anketirancev s pomembnimi drugimi v formalnem okolju.

V raziskavi je 59 % osnovnošolcev dejalo, da se pogosto dobro razumejo s sošolci, 23 % anketiranih osnovnošolcev pa se s sošolci vedno dobro razume. Skupno je torej najmanj 82 % osnovnošolcev pogosto v dobrih odnosih s sošolci.

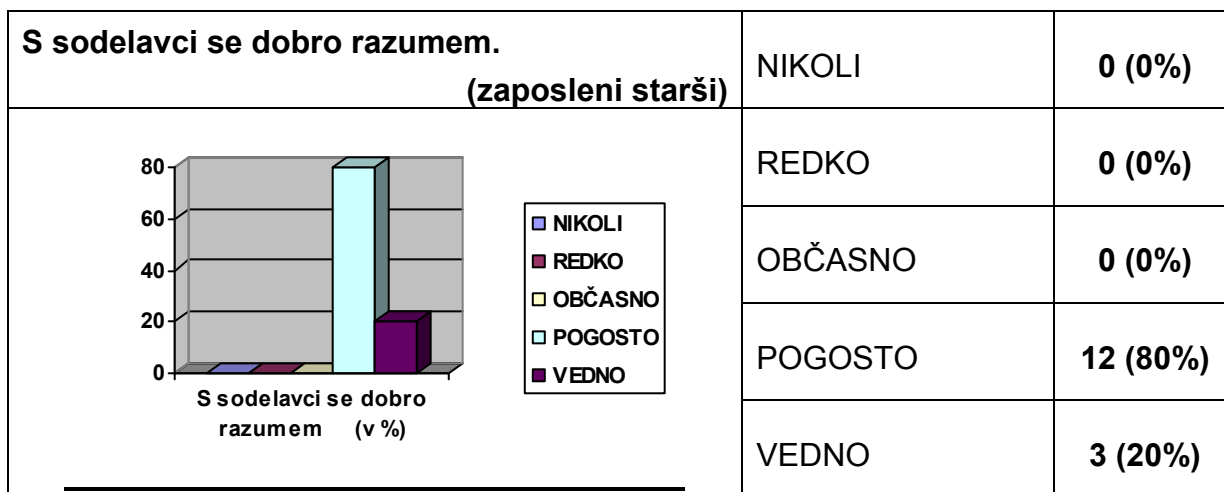
Graf 4.1. - S sošolci se dobro razumem (osnovnošolci)

Velika večina dijakov in študentov se s sošolci pogosto dobro razume (73 %). 20 % dijakov in študentov se s sošolci vedno dobro razume. Skupno se vsaj pogosto dijak in študenti dobro razumejo s sošolci v 93 %.

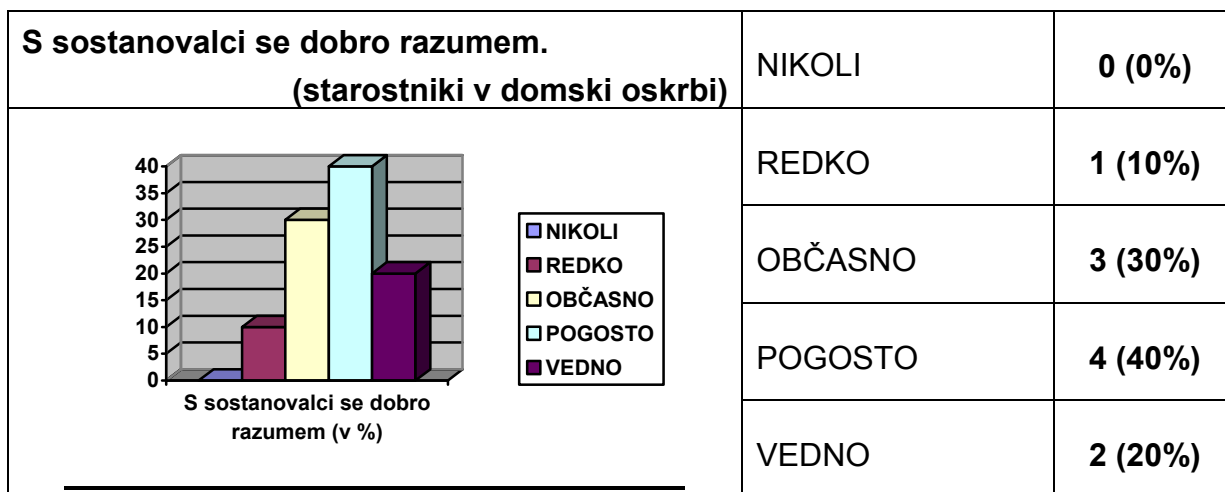
Graf 4.2. – S sošolci se dobro razumem (dijaki in študenti)

Zanimivo je, da so zaposleni starši odgovorili, da se vsi (100 %) vsaj pogosto dobro razumejo s sodelavci. Vedno se dobro razume s sodelavci 20 % zaposlenih staršev.

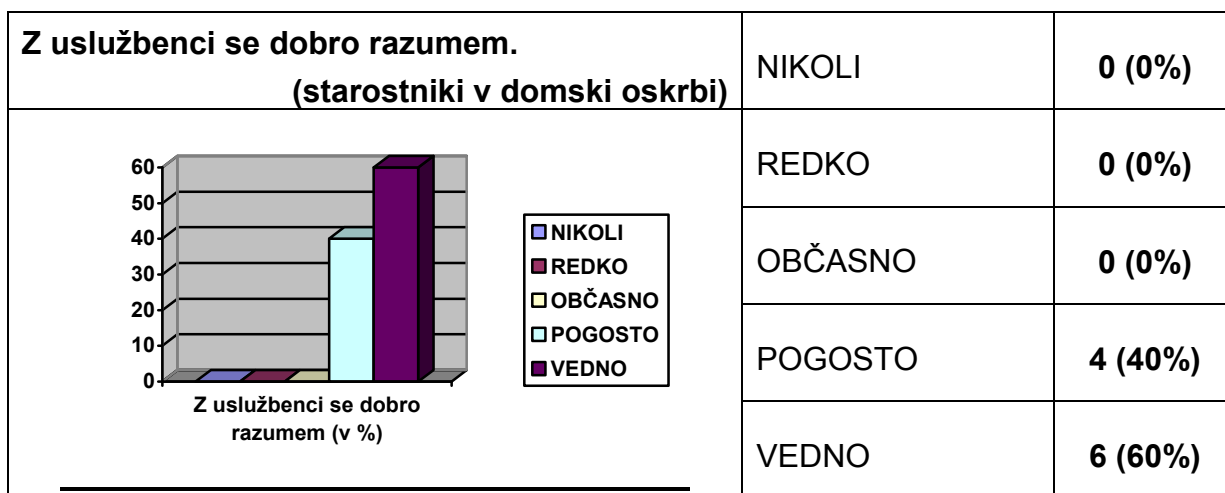
Graf 4.3. – S sodelavci se dobro razumem (zaposleni starši)

Starostniki v domski oskrbi se s sostanovalci v domu vsaj pogosto dobro razumejo v 60 %. Največ občasno dobro razumevanje s sostanovalci v domu pa trdi 40 % anketiranih.

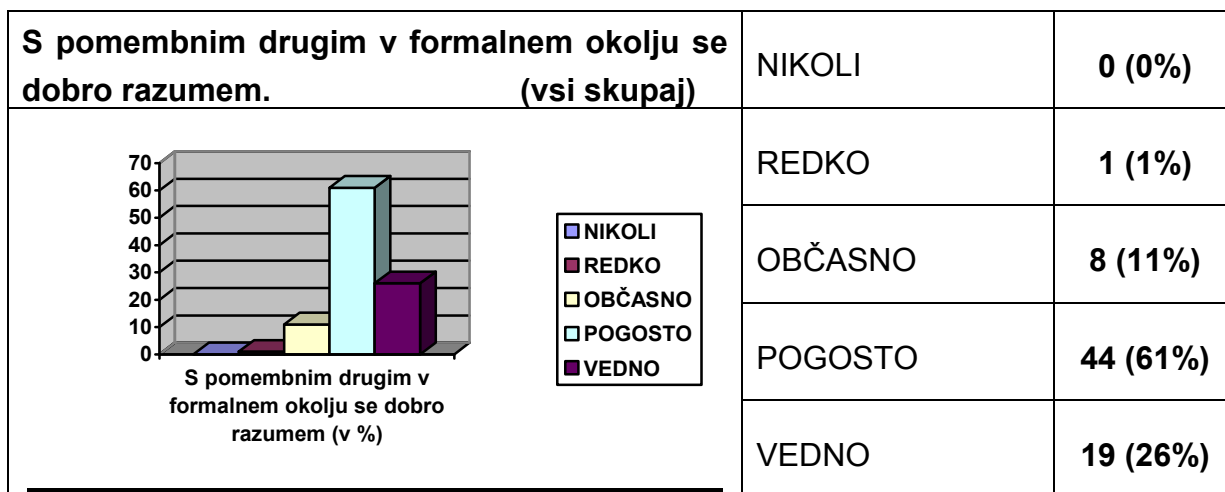
Graf 4.4. – S sostanovalci se dobro razumem (starostniki v domski oskrbi)

Vsi (100 %) starostniki v domski oskrbi so vsaj pogosto v dobrih odnosih z zaposlenimi. Od tega je 60 % starostnikov v domu vedno v dobrih odnosih z zaposlenimi.

Graf 4.5. – Z uslužbenci se dobro razumem (starostniki v domski oskrbi)

Skupno se anketiranci dobro razumejo s pomembnim drugim vsaj pogosto v 87 %. Največkrat potrjena trditev, da se anketiranci pogosto dobro razumejo, predstavlja 61 %.

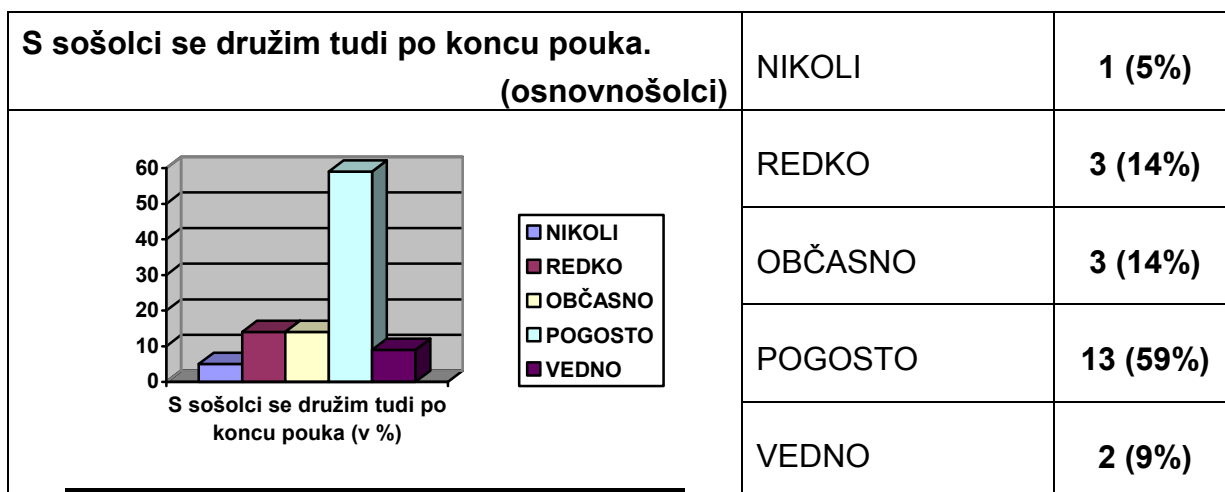

Graf 4.6. – S pomembnim drugim v formalnem okolju se dobro razumem (vsi skupaj)

Ta del raziskave nam govori o tem, da se velika večina dobro razume s pomembnimi drugimi v formalnem okolju. Največja odstopanja so opazna pri starostnikih v domskem varstvu v odnosu s sostanovalci, kjer se največ občasno dobro razume 40 % anketirancev.

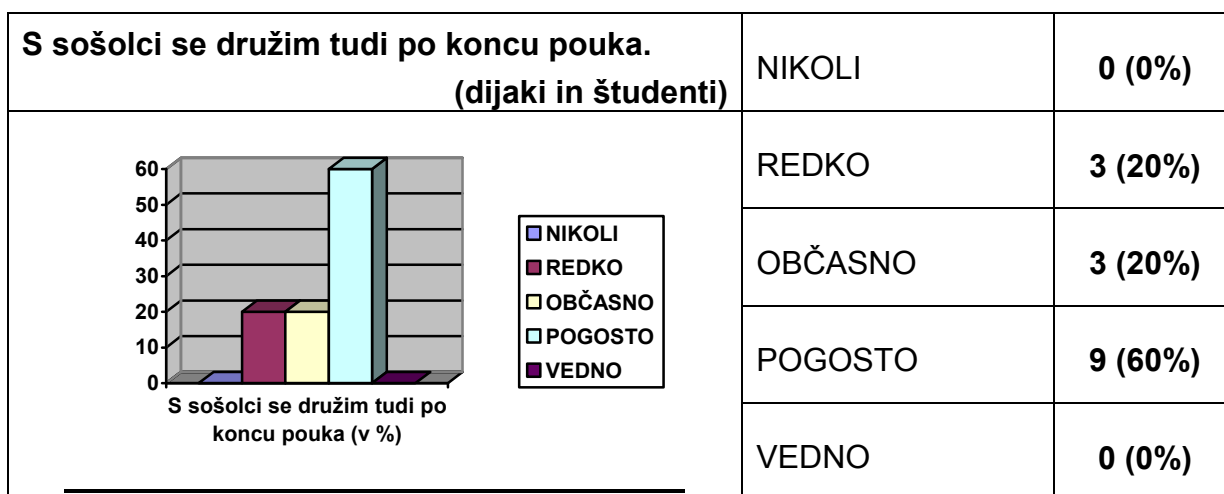
4.1.2. Primerjava druženja anketirancev s pomembnimi drugimi iz formalnega okolja v prostem času

Osnovnošolci se s sošolci vsaj pogosto družijo v 68 %, medtem ko se 33 % osnovnošolcev s sošolci družijo največ občasno.

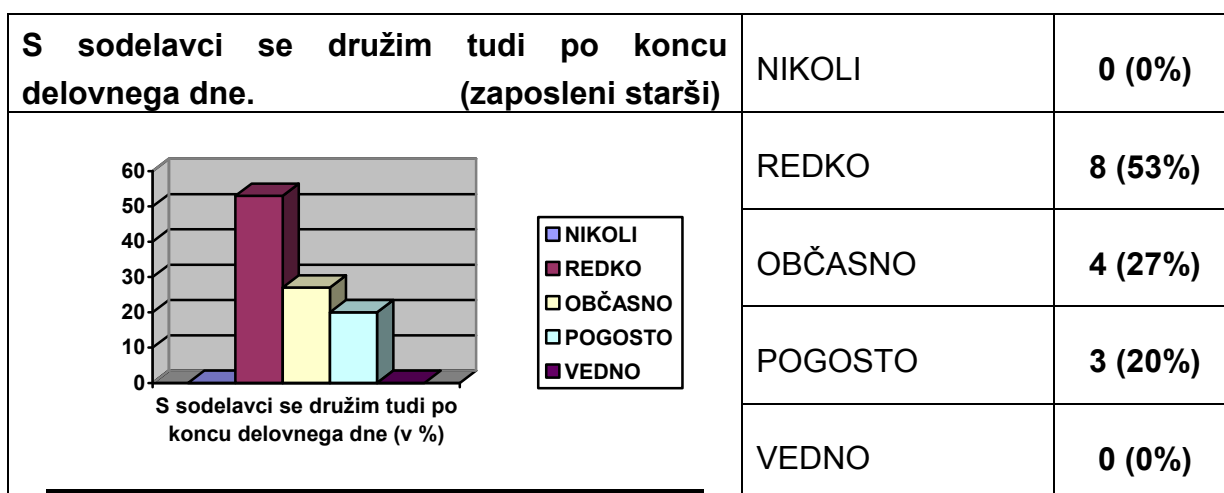
Graf 4.7. – S sošolci se družim tudi po koncu pouka (osnovnošolci)

Delež dijakov in študentov, ki se po koncu pouka pogosto družijo s sošolci znaša 60 %, medtem ko se 40 % dijakov in študentov družijo s sošolci redko ali občasno tudi po koncu pouka.

Graf 4.8. – S sošolci se družim tudi po koncu pouka (dijaki in študenti)

Kar 80 % zaposlenih staršev se družijo s sodelavci po koncu delovnega dne največ občasno. Pogosta druženja s sodelavci pa prakticira 20 % anketiranih.

Graf 4.9. – S sodelavci se družim tudi po koncu delovnega dne (zaposleni starši)

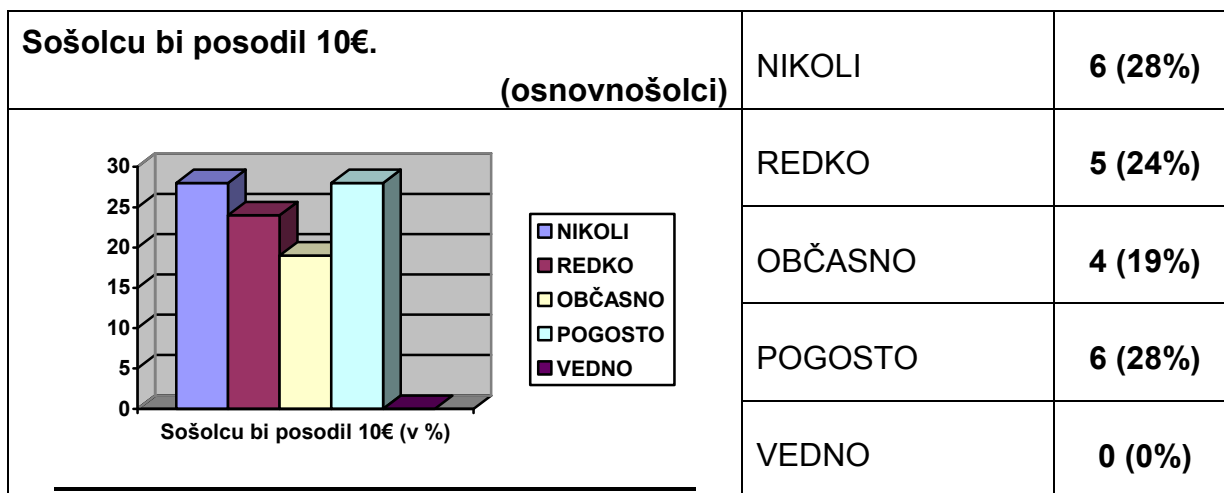
Druženje s pomembnimi drugimi iz formalnega okolja v prostem času nakazuje na trend individualizma. Odstotek osnovnošolcev, ki se vsaj pogosto družijo s pomembnim drugim je večji kot pri dijakih in študentih, kar lahko razumemo kot vpliv geografske oddaljenosti srednješolcev in študentov ali pa kot zmanjšano potrebo po medsebojni interakciji.

Ta trend je še bolj opazen pri zaposlenih starših, saj se razmerje obrne. Vsaj pogosto

se po koncu delovnega dne družijo le 20 % zaposlenih staršev. To lahko utemeljimo z večjim prispevkom in prevzemanju pomembnejših vlog v družini.

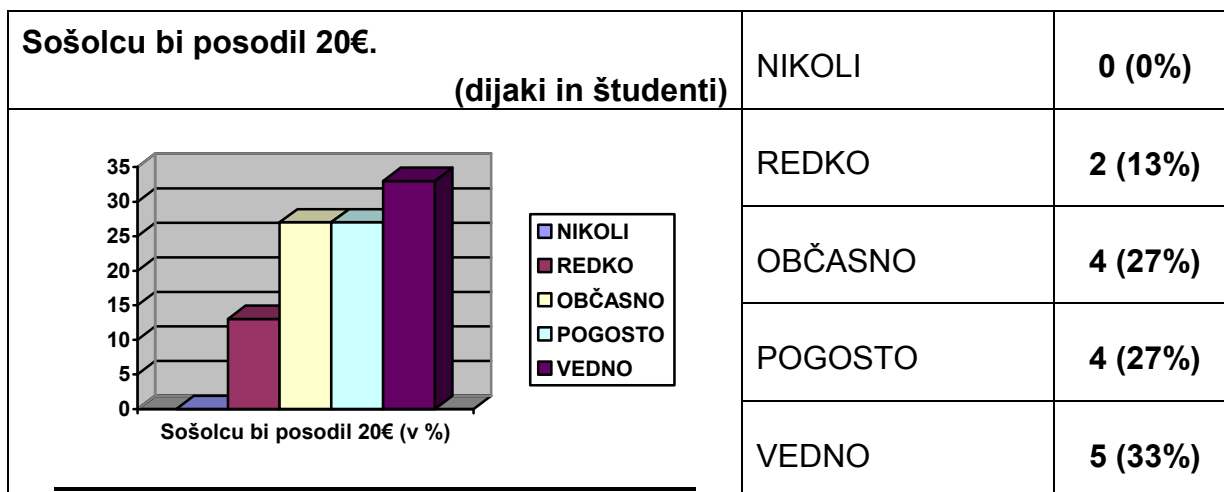
4.1.3. Primerjava izposoje denarja pomembnim drugim iz formalnega okolja

Anketirani osnovnošolci bi svojim sošolcem posodili denar največ občasno v 71 % primerih. Medtem ko bi 28 % anketirancev pogosto posodilo denar.

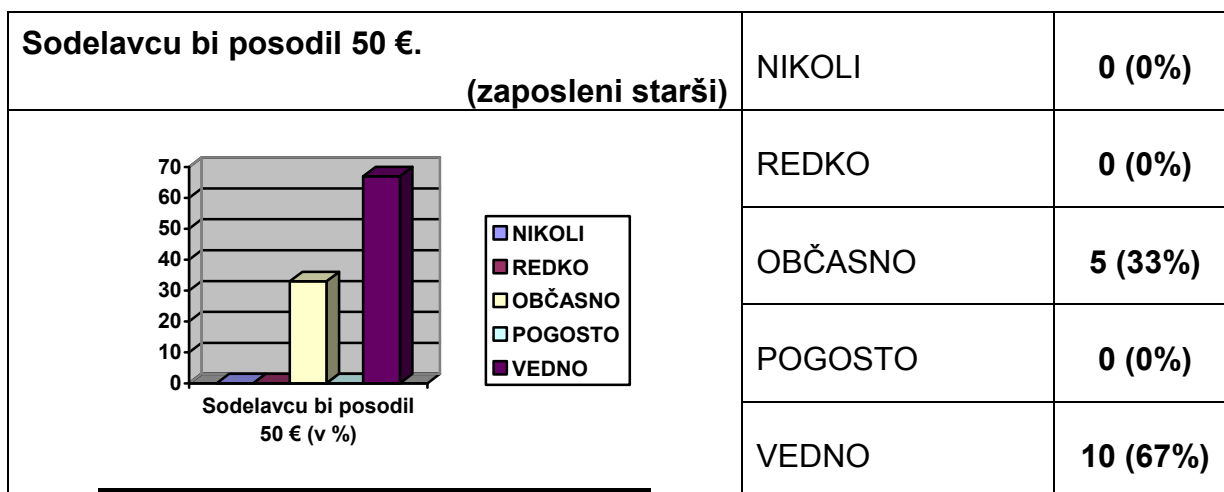
Graf 4.10. – Sošolcu bi posodil 10€ (osnovnošolci)

Dijaki in študenti bi vsaj pogosto posodili denar sošolcu v 60 %. Največ občasno pa bi posodilo denar sošolcu 40% dijakov in študentov, pri čemer ni nobenega, ki denarja ne bi nikoli posodil.

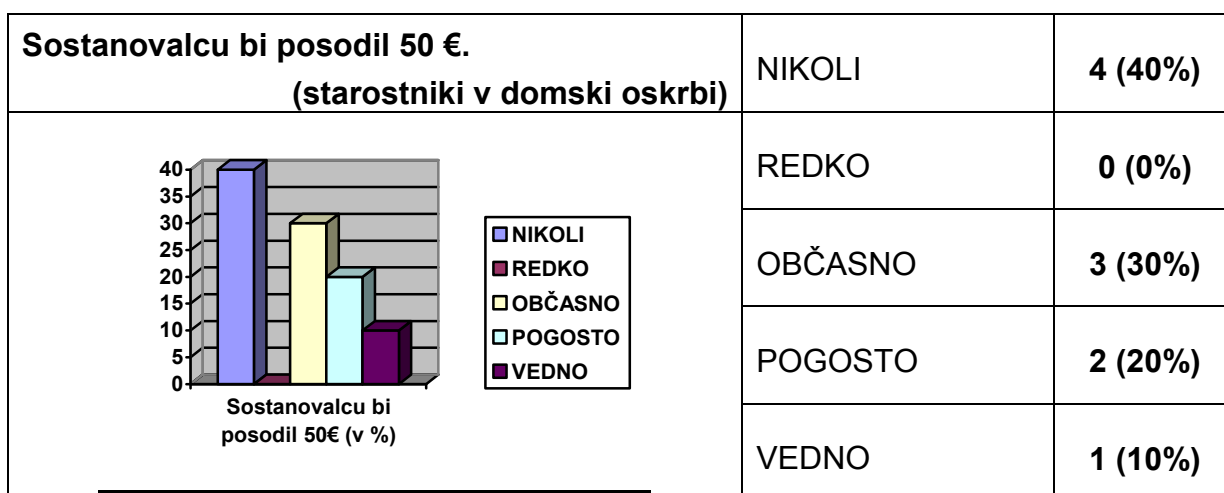
Graf 4.11. – Sošolcu bi posodil 20€ (dijaki in študenti)

Zaposleni starši bi sodelavcem vedno posodili denar v 67 %, občasno pa v 33 % primerov.

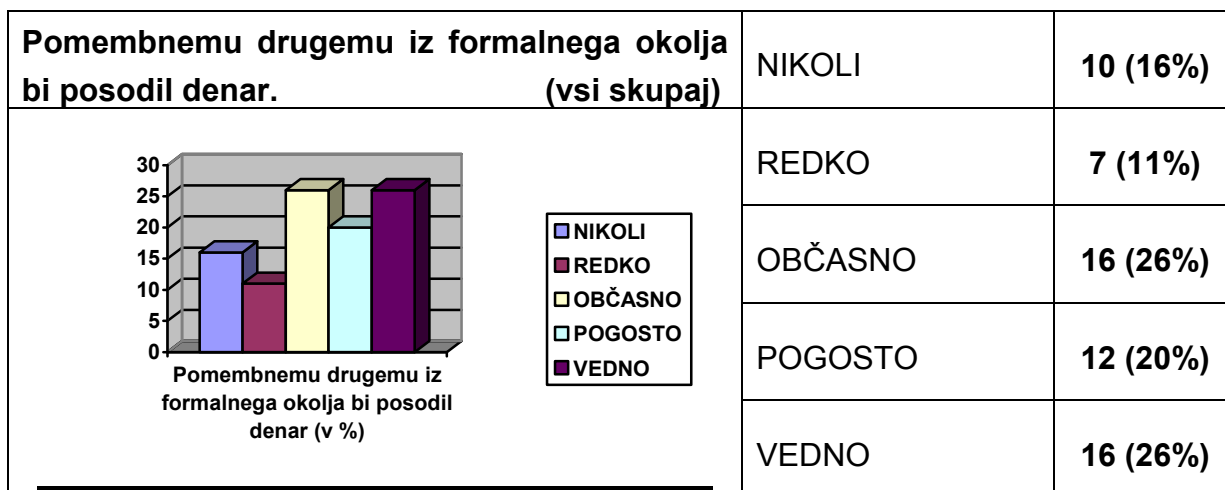
Graf 4.12. – Sodelavcu bi posodil 50 € (zaposleni starši)

30 % starostnikov v domski oskrbi bi vsaj pogosto posodilo denar svojemu sostanovalcu, 70 % bi denar posodilo največ občasno, 40 % starostnikov ni pripravljeno posojati svojega denarja.

Graf 4.13. – Sostanovalcu bi posodil 50 € (starostniki v domski oskrbi)

Skupno bi 46 % anketirancev bi vsaj pogosto posodilo denar pomembnemu drugemu iz formalnega okolja, medtem ko 16% anketirancev ni pripravljeno posojati denarja.

Graf 4.14. – Pomembnemu drugemu iz formalnega okolja bi posodil denar (vsi skupaj)

Iz raziskave posojanja denarja pomembnemu drugemu iz formalnega okolja je razvidno, da prevladuje mlačen odnos do izposoje denarja. Posojanju denarja sta nenaklonjeni predvsem skupina osnovnošolcev in starostnikov v domu, ki zaradi omejenih sredstev in slabih izkušenj niso pripravljeni posoditi denarja. Menim, da pri osnovnošolcih pomemben del prispeva tudi vzgoja s strani doma, ki prepoveduje posojanje denarja. Na podlagi rezultatov tega sklopa vprašanj, lahko sklepamo, da denar predstavlja visoko vrednoto, ki je ne moremo kar tako posojati. To vodi k povzdigovanju materialnih vrednot, kar pa za družbo vsekakor ne more pomeniti trdnosti in pozitivnega razvijanja odnosov med posamezniki.

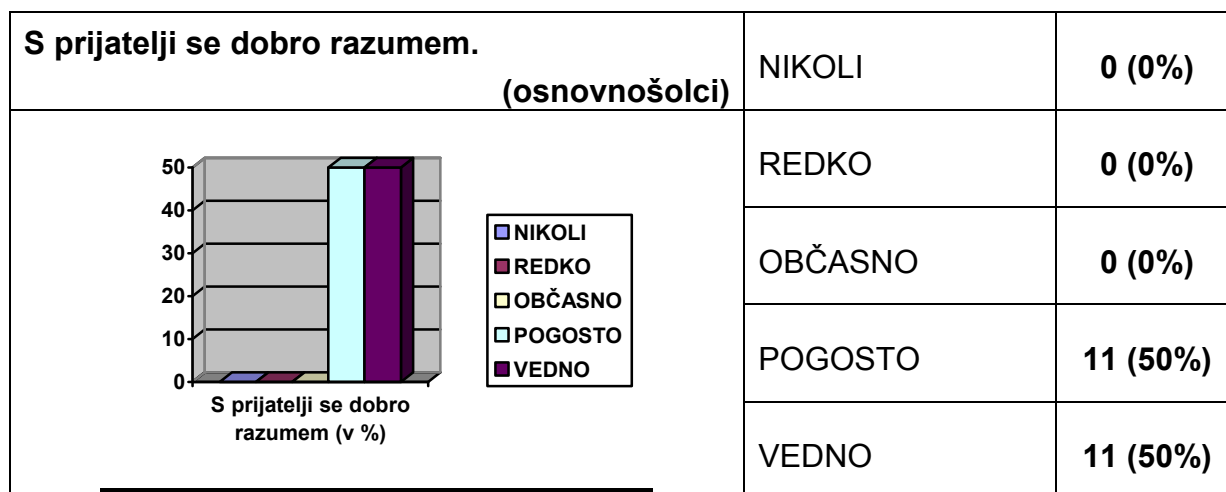
4.2. POMEMBNI DRUGI - PRIJATELJI

Pomembne druge, predvsem v neformalnih mrežah predstavljajo prijatelji. Tako je bila pri vseh raziskovanih skupinah opravljena raziskava z namenom izvedeti v kakšnih odnosih so s prijatelji.

4.2.1. Primerjava odnosov anketirancev s prijatelji

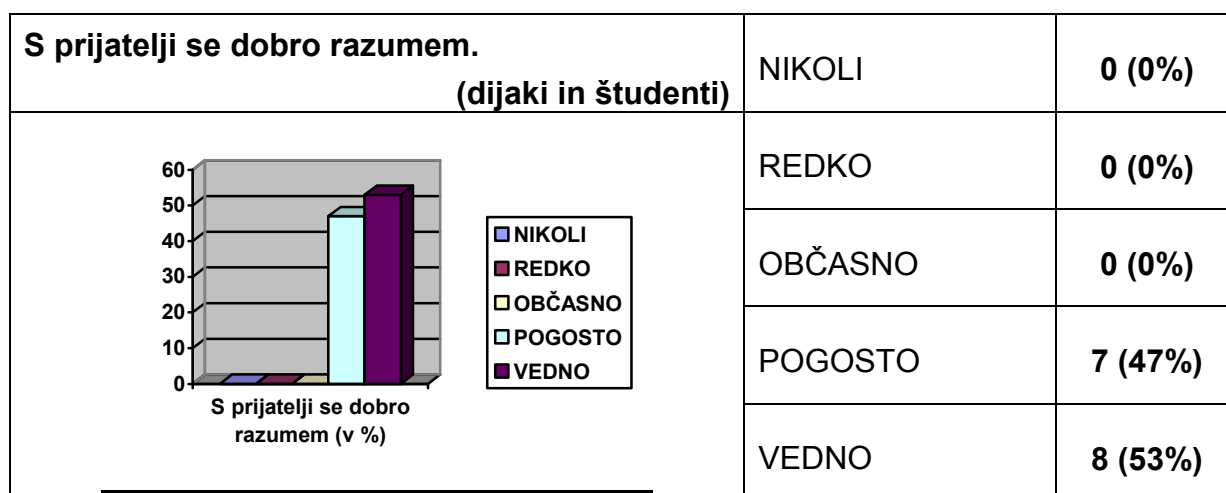
S primerjavo odnosov s prijatelji želimo ugotoviti, kako pogosto so anketiranci v dobrih odnosih z njimi in kakšne so razlike med posameznimi opazovanimi skupinami.

Osnovnošolci se s prijatelji pogosto (50 %) ali vedno (50 %) dobro razumejo.

Graf 4.15. – S prijatelji se dobro razumem (osnovnošolci)

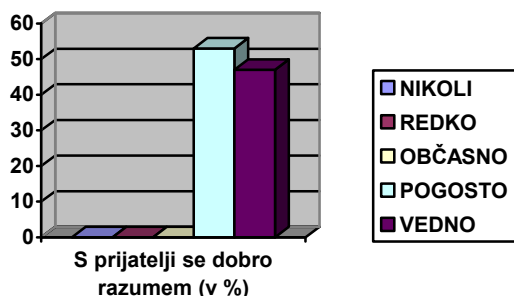
Dijaki in študenti se s prijatelji pogosto (47 %) ali vedno (53 %) dobro razumejo.

Graf 4.16. – S prijatelji se dobro razumem (dijaki in študenti)

Zaposleni starši se s prijatelji pogosto (53 %) ali vedno (47 %) dobro razumejo.

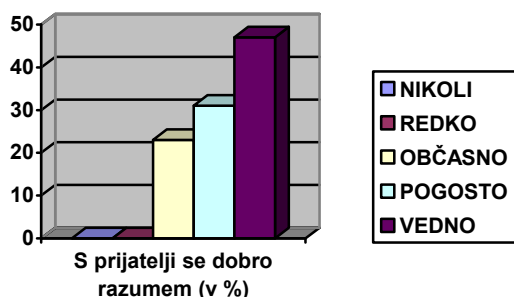
S prijatelji se dobro razumem. (zaposleni starši)	NIKOLI	0 (0%)
	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	8 (53%)
	VEDNO	7 (47%)

Graf 4.17. – S prijatelji se dobro razumem (zaposleni starši)

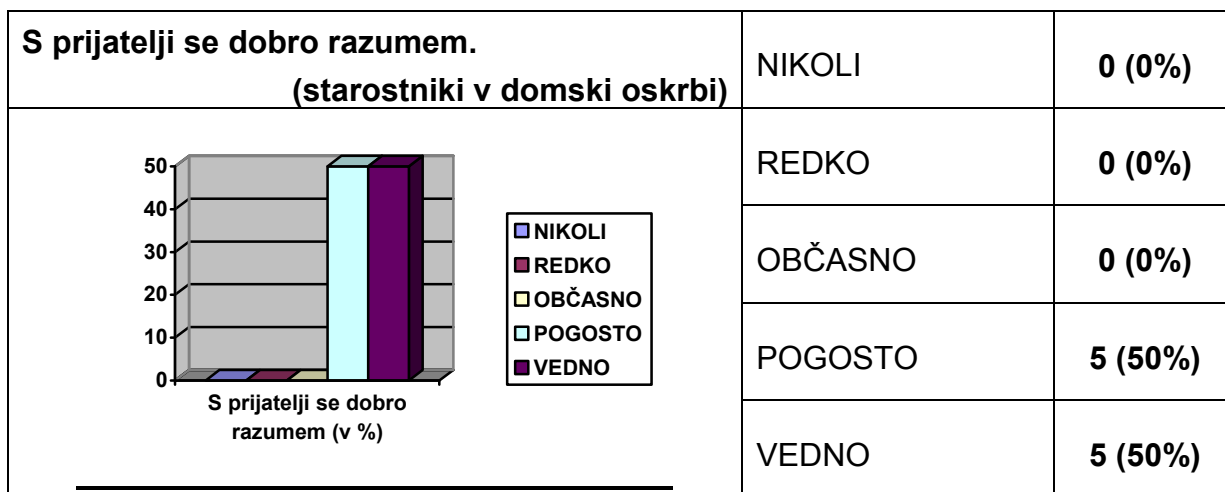
23 % upokojencev se občasno dobro razume s prijatelji, 31 % upokojencev se jih dobro razume pogosto, 47 % pa se vedno dobro razume s prijatelji.

S prijatelji se dobro razumem. (upokojenci)	NIKOLI	0 (0%)
	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	3 (23%)
	POGOSTO	4 (31%)
	VEDNO	6 (47%)

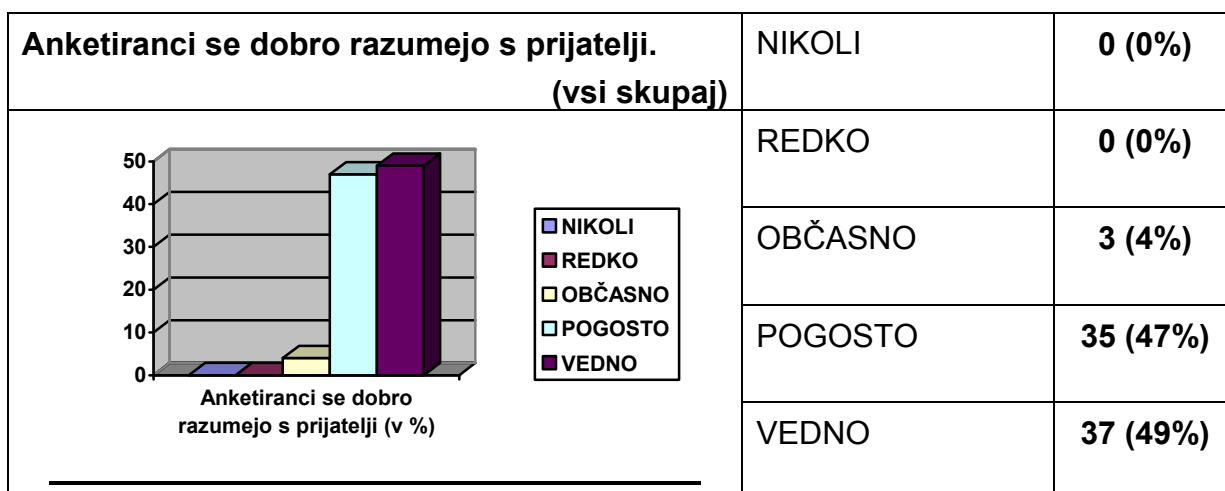
Graf 4.18. – S prijatelji se dobro razumem (upokojenci)

Starostniki v domu se pogosto (50 %) ali vedno (50 %) dobro razumejo s prijatelji.

Graf 4.19. – S prijatelji se dobro razumem (starostniki v domski oskrbi)

Skupno se 96 % anketirancev vsaj pogosto dobro razume s prijatelji, preostali (4 %) pa se občasno dobro razume s prijatelji.

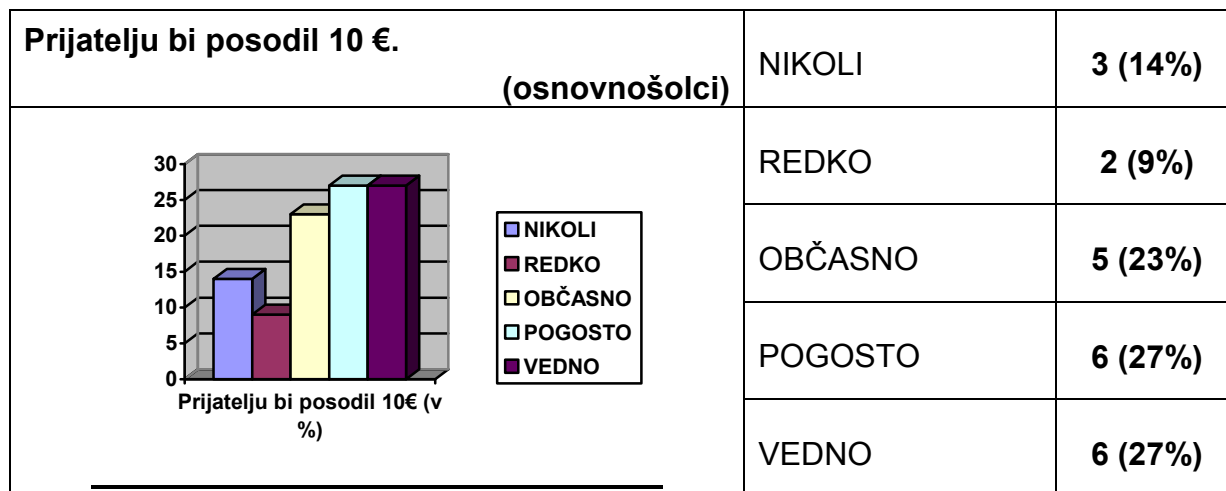

Graf 4.20. – Anketiranci se dobro razumejo s prijatelji (vsi skupaj)

Iz raziskave je razvidno, da se anketiranci najmanj pogosto dobro razumejo s prijatelji. Edini rahli odklon je pri upokojevcih, kjer se 23 % le občasno dobro razume s prijatelji. Ta odklon lahko pripišemo izoblikovanemu življenjskemu nazoru upokojencev, ki ni več tako prožen kot pri mladih. Pričakovali bi, da bi se trditev morala potrditi tudi pri starostnikih v domski oskrbi. Njihovo dobro razumevanje s prijatelji lahko utemeljimo z večjo odvisnostjo od drugih.

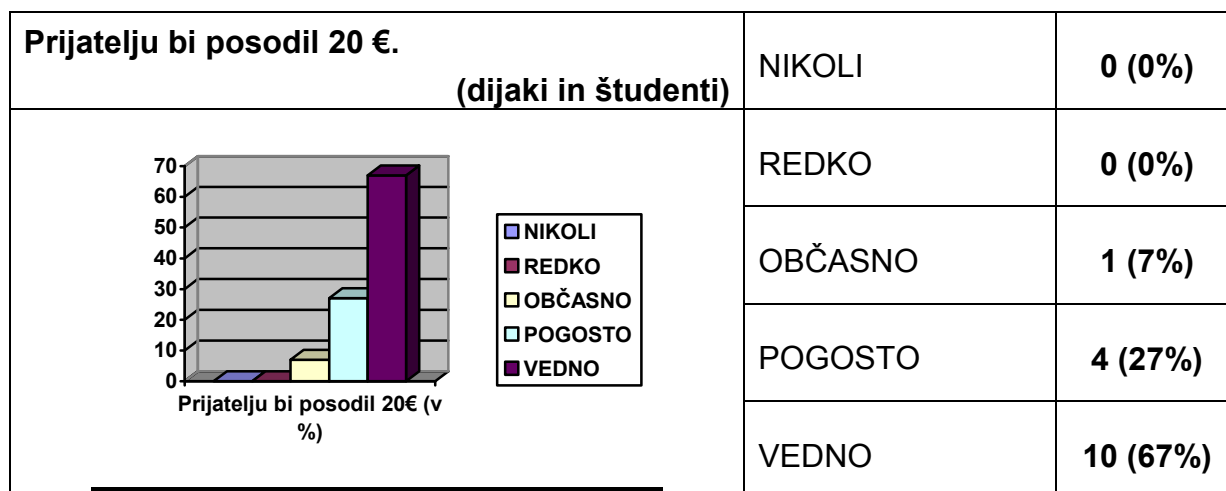
4.2.2. Primerjava izposoje denarja prijateljem

54 % osnovnošolcev bi vsaj pogosto posodilo denar svojemu prijatelju, medtem ko bi jih 32 % posodilo le redko ali občasno. 14 % osnovnošolcev nebi prijatelju posodilo denarja.

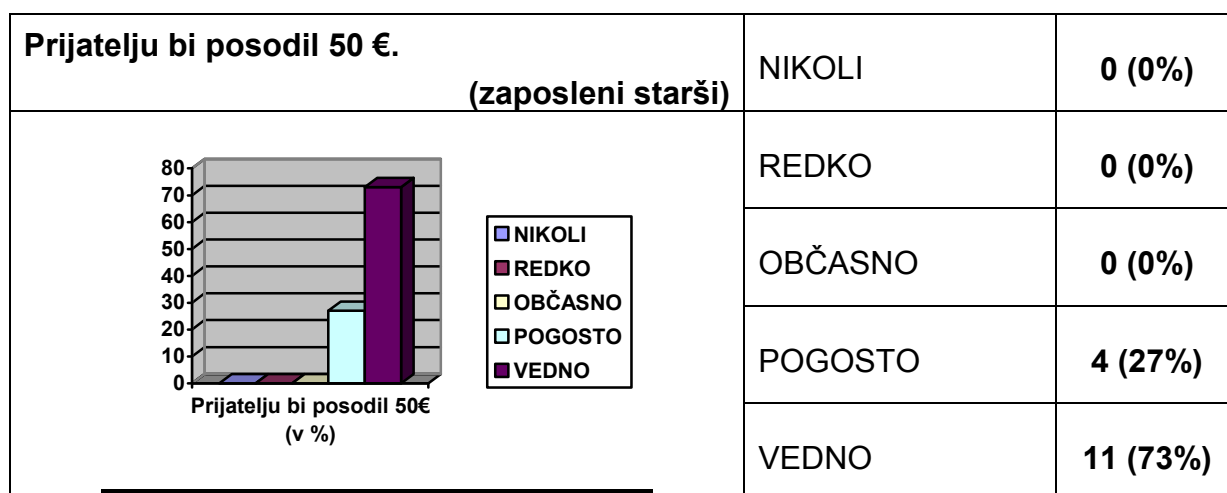
Graf 4.21. – Prijatelju bi posodil 10 € (osnovnošolci)

Dijaki in študenti bi prijatelju pogosto ali vedno posodili denar v 94 %, 7 % pa bi jih denar posodilo le občasno.

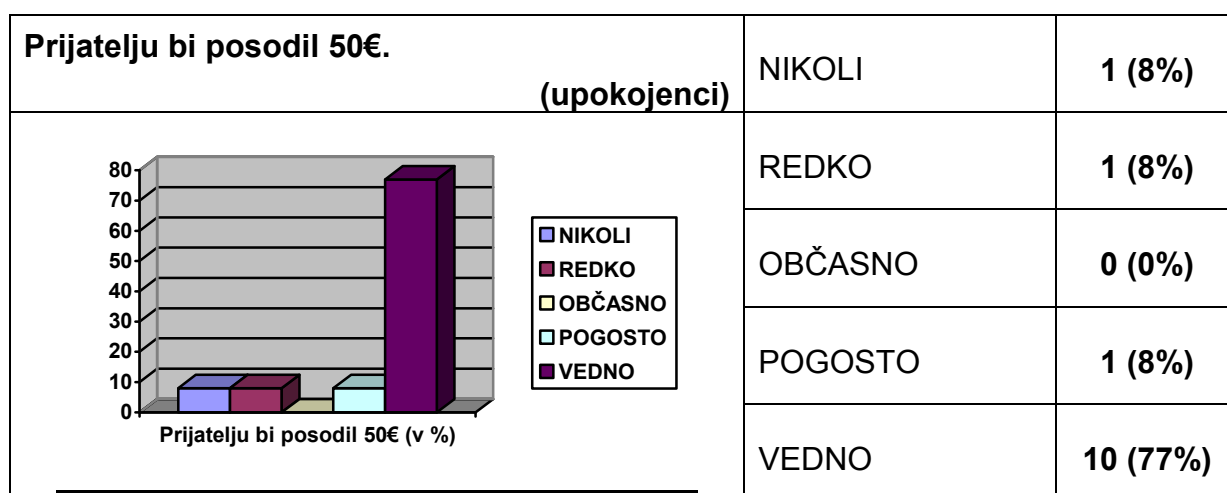
Graf 4.22. – Prijatelju bi posodil 20 € (dijaki in študenti)

Zaposleni starši bi prijatelju pogosto ali vedno posodili denar (100 %).

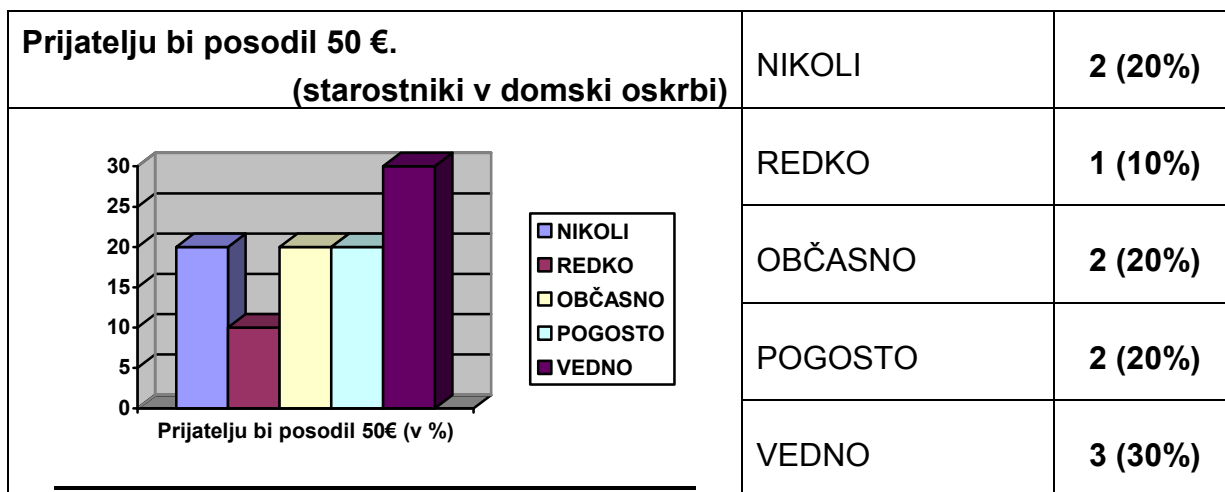
Graf 4.23. – Prijatelju bi posodil 50 € (zaposleni starši)

85 % upokojencev bi posodilo denar prijatelju pogosto ali vedno, medtem ko bi 8 % upokojencev denar posodilo redko, 8 % pa denarja ne bi posodili prijatelju.

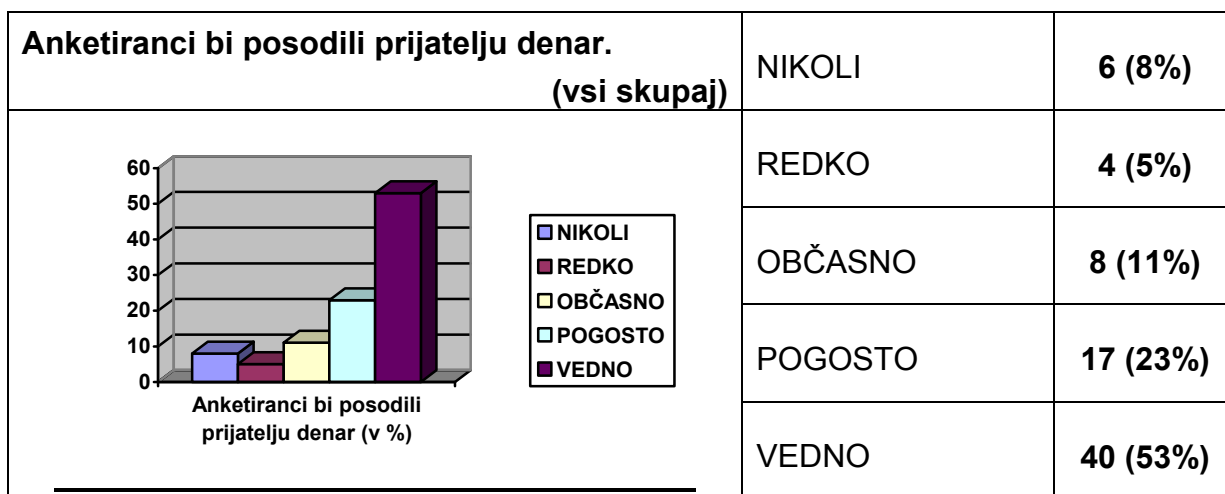
Graf 4.24. – Prijatelju bi posodil 50€ (upokojenci)

20% starostnikov v domski oskrbi denarja ne bi posodilo prijatelju, 30% bi denar posodilo redko ali občasno, 50% anketiranih pa bi denar posodilo prijatelju pogosto ali vedno.

Graf 4.25. – Prijatelju bi posodil 50 € (starostniki v domski oskrbi)

Skupno bi anketiranci posodili prijatelju denar pogosto ali vedno v 76 %, redko ali občasno bi posodilo denar 16 % anketiranih, medtem ko se 8 % anketiranih ne bi odločilo za izposajo denarja prijatelju. Ponovno se kaže, da so dijaki in študenti, zaposleni starši in upokojenci bolj pripravljeni posoditi nekomu denar kot osnovnošolci in starostniki v domski oskrbi.

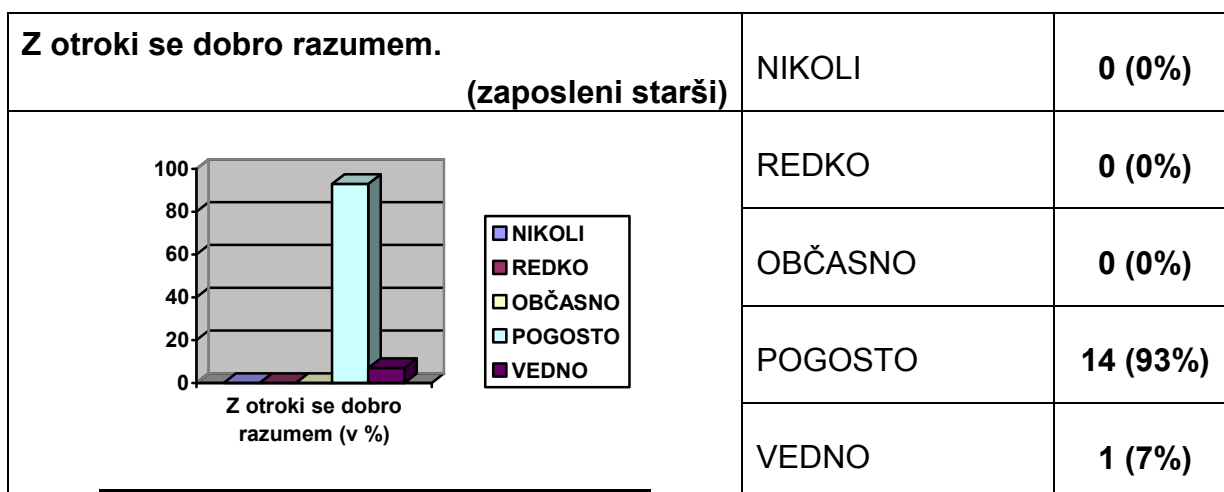
Graf 4.26. – Anketiranci bi posodili prijatelju denar (vsi skupaj)

4.3. OTROCI

Zaposlene starše, upokojence in starostnike v domskem varstvu sem povprašal tudi o odnosih z njihovimi otroki.

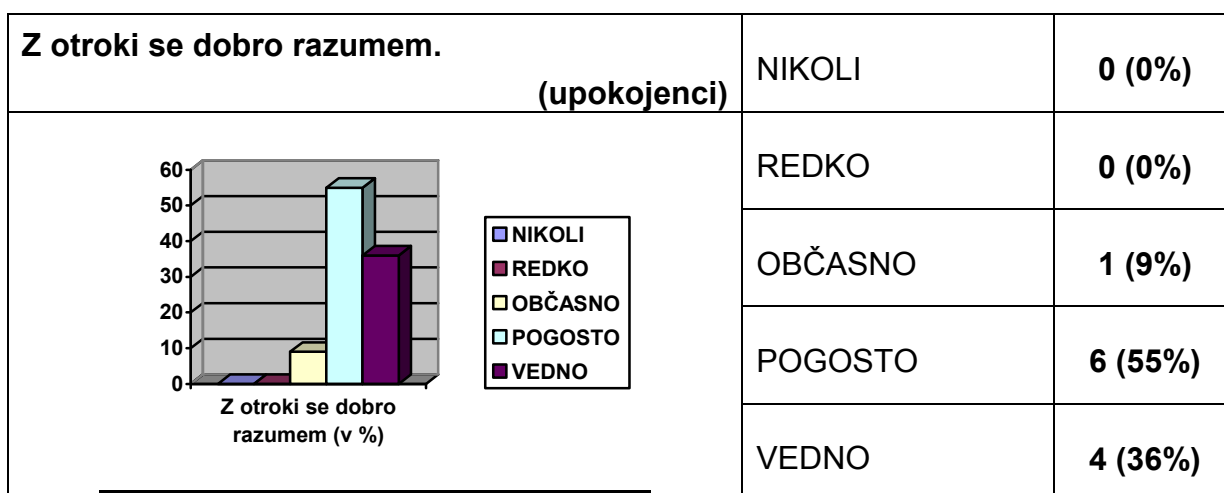
4.3.1. Primerjava odnosov anketirancev z lastnimi otroki

93 % zaposlenih staršev se z svojimi otroki pogosto dobro razume, 7 % staršev je takih, ki se s svojim otrokom vedno dobro razume.

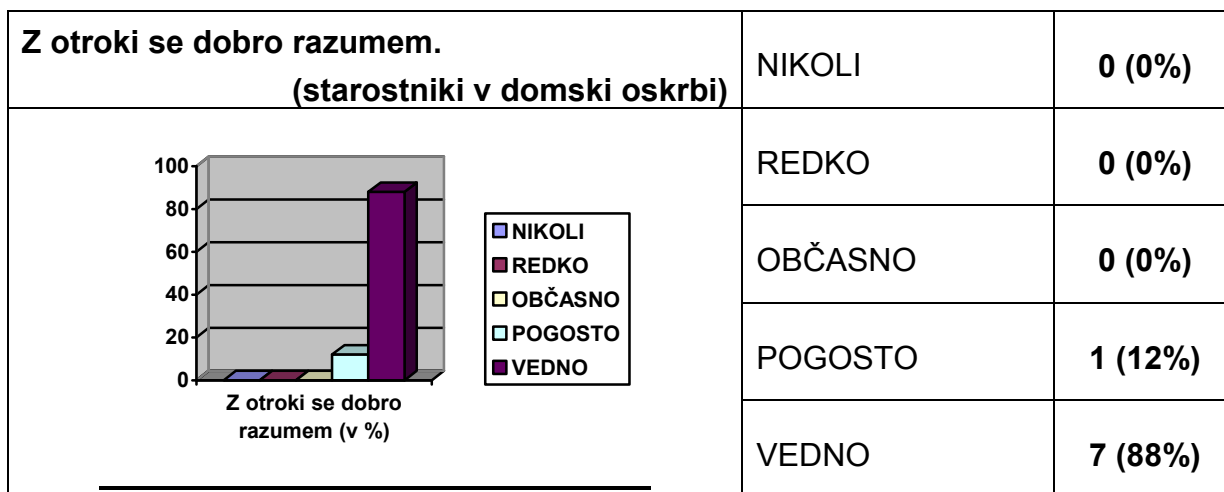
Graf 4.27. – Z otroki se dobro razumem (zaposleni starši)

Pri upokojencih znaša delež tistih, ki se s svojimi otroki vsaj pogosto dobro razumejo 91 %, 9 % pa se s svojimi otroki dobro razume le občasno.

Graf 4.28. – Z otroki se dobro razumem (upokojenci)

Starostniki v domski oskrbi se v 88 % primerov vedno dobro razumejo s svojimi otroki, 12 % pa pogosto.

Graf 4.29. – Z otroki se dobro razumem (starostniki v domski oskrbi)

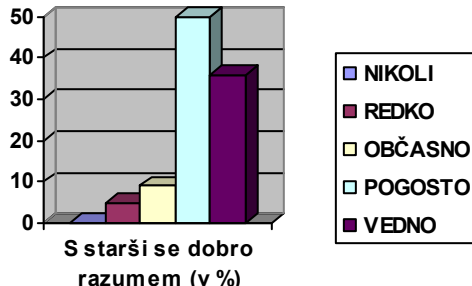
Iz prikazov je razvidno, da se delež vedno dobrih odnosov veča s starostjo anketirancev. Zaposleni starši imajo občasne težave s svojimi otroki. Pri upokojencih se odnosi spremenijo in imajo z otroki pogostejše dobre odnose, lahko pa se odnosi med generacijama poslabšajo. Tega poslabšanja pa pri starostnikih v domski oskrbi ni več zaznati, kar lahko razumemo kot premostitev nesoglasij med starši in otroki, povečanje medsebojne odvisnosti ali šibkejšo socialno mrežo.

4.4. STARŠI

Osnovnošolci, dijaki in študenti ter zaposleni starši so odgovarjali, kako pogosto so v dobrih odnosih s svojimi starši, kako pogosto pomagajo staršem in kako pogosto starši pomagajo starši njim.

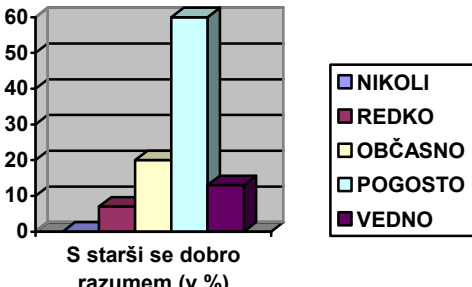
4.4.1. Primerjava odnosov anketirancev s starši

86 % osnovnošolcev se s svojimi starši pogosto ali vedno dobro razume, 9 % se jih s starši občasno dobro razume, 5 % pa se s starši redko razume dobro.

S starši se dobro razumem. (osnovnošolci)		NIKOLI	0 (0%)
 S starši se dobro razumem (v %)	REDKO	1 (5%)	
	OBČASNO	2 (9%)	
	POGOSTO	11 (50%)	
	VEDNO	8 (36%)	

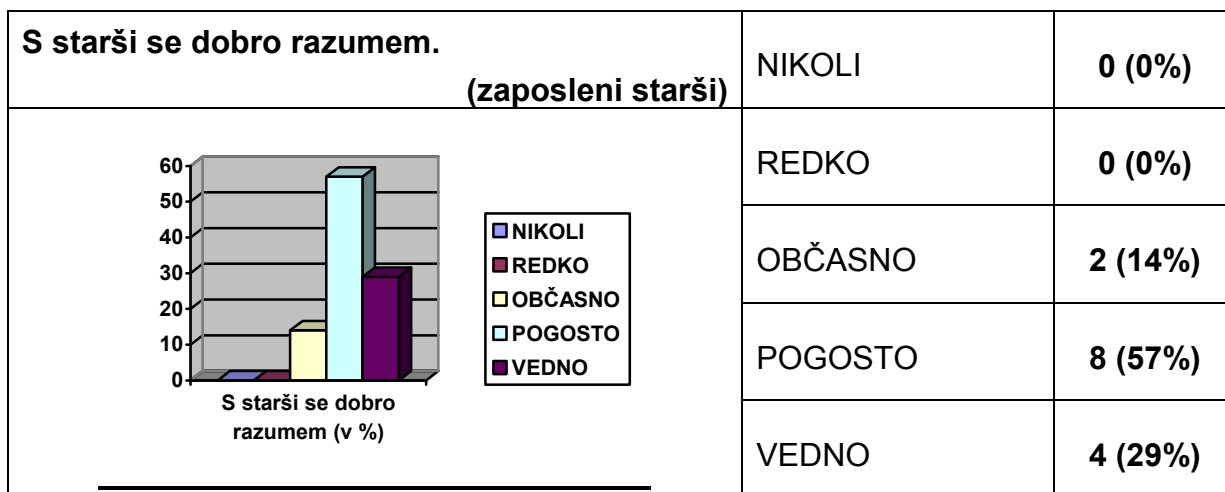
Graf 4.30. – S starši se dobro razumem (osnovnošolci)

73 % dijakov in študentov se s starši pogosto ali vedno dobro razume, 20 % se občasno dobro razume s starši, 7 % pa le redko.

S starši se dobro razumem. (dijaki in študenti)		NIKOLI	0 (0%)
 S starši se dobro razumem (v %)	REDKO	1 (7%)	
	OBČASNO	3 (20%)	
	POGOSTO	9 (60%)	
	VEDNO	2 (13%)	

Graf 4.31. – S starši se dobro razumem (dijaki in študenti)

Delež zaposlenih staršev, ki se s svojimi starši pogosto ali vedno dobro razume je 86 %, občasno pa se s svojimi starši dobro razume 14 % zaposlenih staršev.

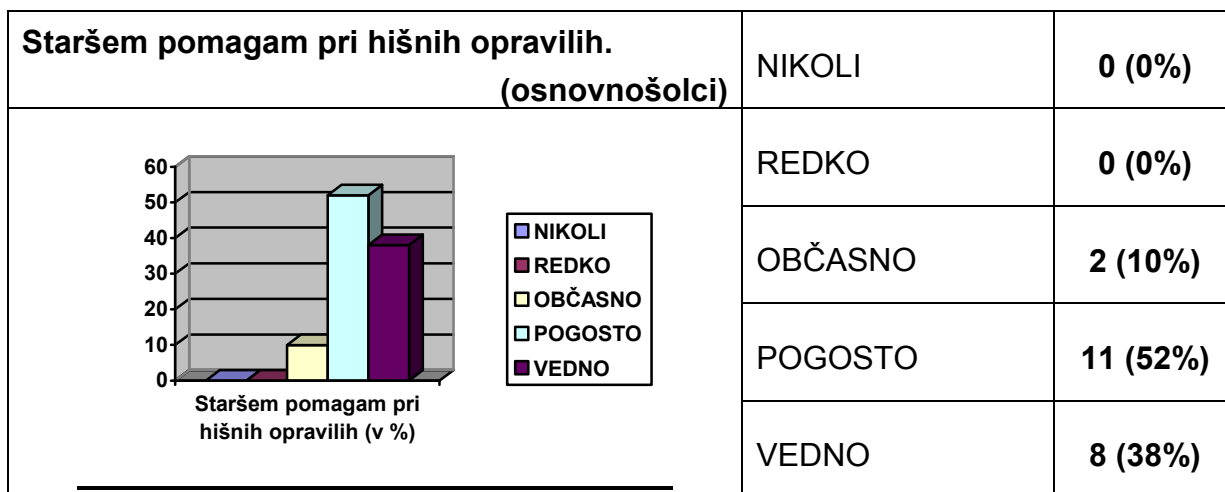

Graf 4.32. – S starši se dobro razumem (zaposleni starši)

Iz raziskave je razvidno, da obstaja določen delež osnovnošolcev ter dijakov in študentov, ki se s starši dobro razume le redko, medtem ko zaposleni starši nimajo tako nizko označenega primera. Za le redko dobro razumevanje staršev in otrok lahko krivimo prestrogo vzgojo, uporništvo mladih in medsebojno nerazumevanje.

4.4.2. Primerjava pomoči anketirancev svojim staršem

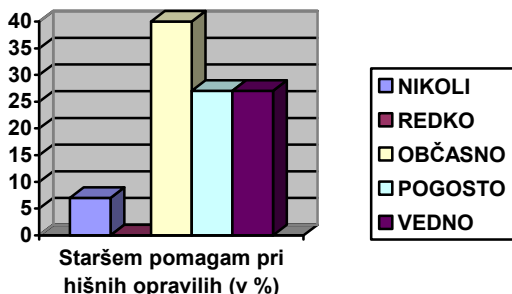
Staršem pomaga pri hišnih opravilih pogosto ali vedno 90 % osnovnošolcev, 10 % osnovnošolcev pa staršem pomaga le občasno.

Graf 4.33. – Staršem pomagam pri hišnih opravilih (osnovnošolci)

54 % dijakov in študentov pomaga svojim staršem pri opravljanju domačih opravil pogosto ali vedno, medtem ko jih 40 % pomaga le občasno, 7 % pa staršem ne pomaga pri hišnih opravilih.

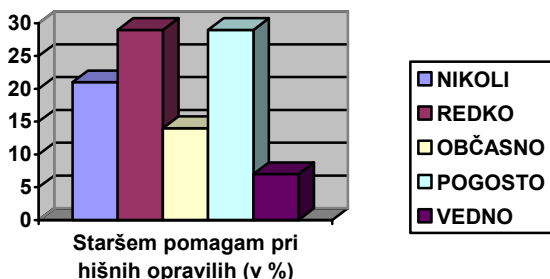
Staršem pomagam pri hišnih opravilih. (dijaki in študenti)	NIKOLI	1 (7%)
	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	6 (40%)
	POGOSTO	4 (27%)
	VEDNO	4 (27%)

Graf 4.34. – Staršem pomagam pri hišnih opravilih (dijaki in študenti)

Staršem pri hišnih opravilih pomaga pogosto ali vedno 30 % zaposlenih staršev, občasno jim pomaga 14 %. Nikoli ali pa redko pomaga staršem pri hišnih opravilih 50 % zaposlenih staršev.

Staršem pomagam pri hišnih opravilih. (zaposleni starši)	NIKOLI	3 (21%)
	REDKO	4 (29%)
	OBČASNO	2 (14%)
	POGOSTO	4 (29%)
	VEDNO	1 (7%)

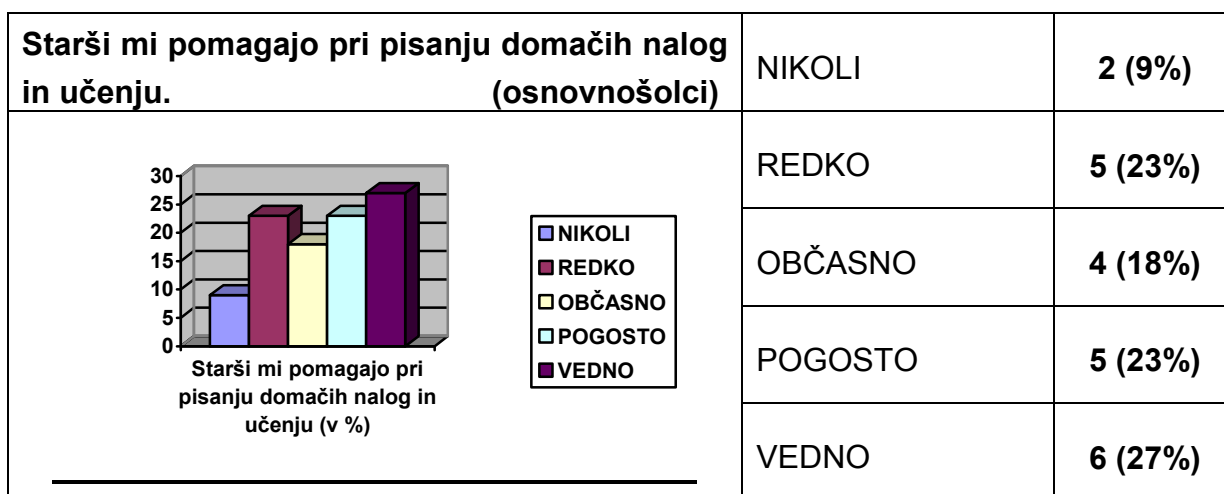

Graf 4.35. – Staršem pomagam pri hišnih opravilih (zaposleni starši)

Iz primerjave je razvidno, da se pogostost pomoči staršem pri hišnih opravilih, med osnovnošolci ter dijaki in študenti občutno zmanjša. Njihova pogosta pomoč staršem preide v občasno. Pri zaposlenih starših pa je odstotek pomoči staršem še manjši, kar je razumljivo, saj imajo zaposleni starši svoja gospodinjstva.

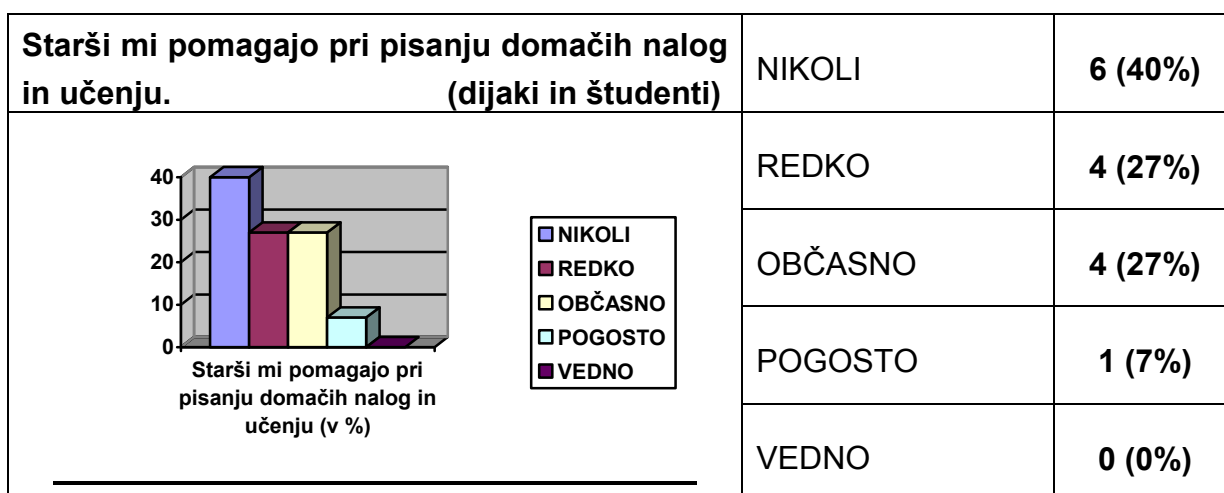
4.4.3. Primerjava pomoči staršev anketirancev anketirancem

Starši pomagajo pri učenju in pisanju domačih nalog vsaj pogosto 50 % osnovnošolcem. Nikoli ali redko pa starši pomagajo 32 % osnovnošolcem.

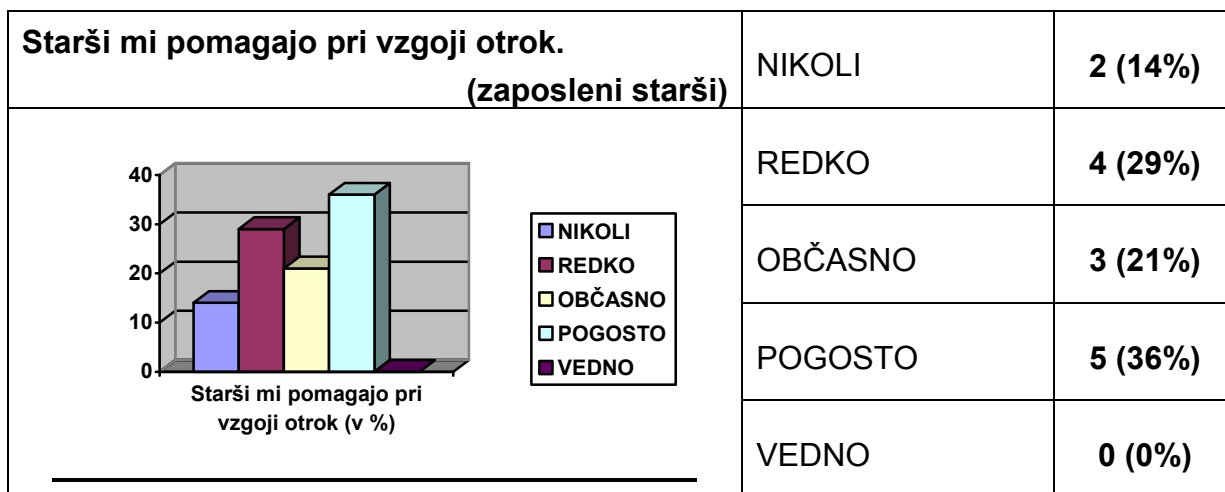
Graf 4.36. – Starši mi pomagajo pri pisanju domačih nalog in učenju (osnovnošolci)

40 % dijakov in študentov ne uživa pomoči staršev pri učenju in pisanju domačih nalog, 27 % pa starši pomagajo občasno.

Graf 4.37. – Starši mi pomagajo pri pisanju domačih nalog in učenju (dijaki in študenti)

57 % zaposlenih staršev uživa občasno ali pogosto pomoč svojih staršev pri vzgoji otrok. 29 % staršev pomaga svojim otrokom redko.

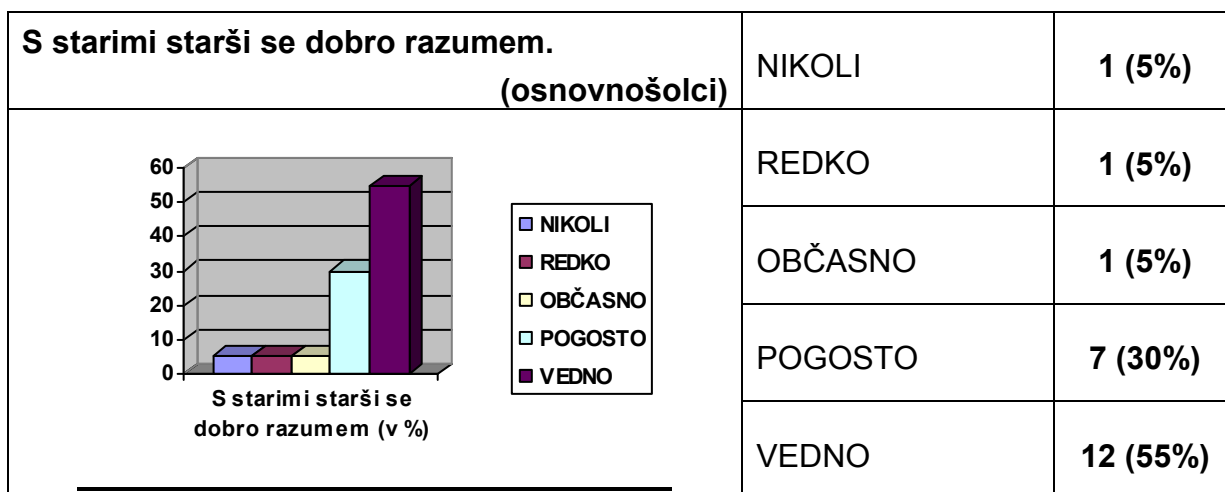
Graf 4.38. – Starši mi pomagajo pri vzgoji otrok (zaposleni starši)

Pomoč staršev svojim otrokom je pri osnovnošolcih prisotna in je sorazmerno razporejena med najmanj pogosto in največ občasno pomoč. Pri dijakih in študentih skoraj ne moremo več govoriti o občasni pomoči staršev, kakor tudi ne moremo govoriti o večjih potrebah po pomoči, kot so je deležni. Pomoč staršev se ponovno okrepi pri majhnih otrocih, ko stari starši pomagajo otrokom varovati in vzgajati vnuke.

4.5. STARI STARŠI

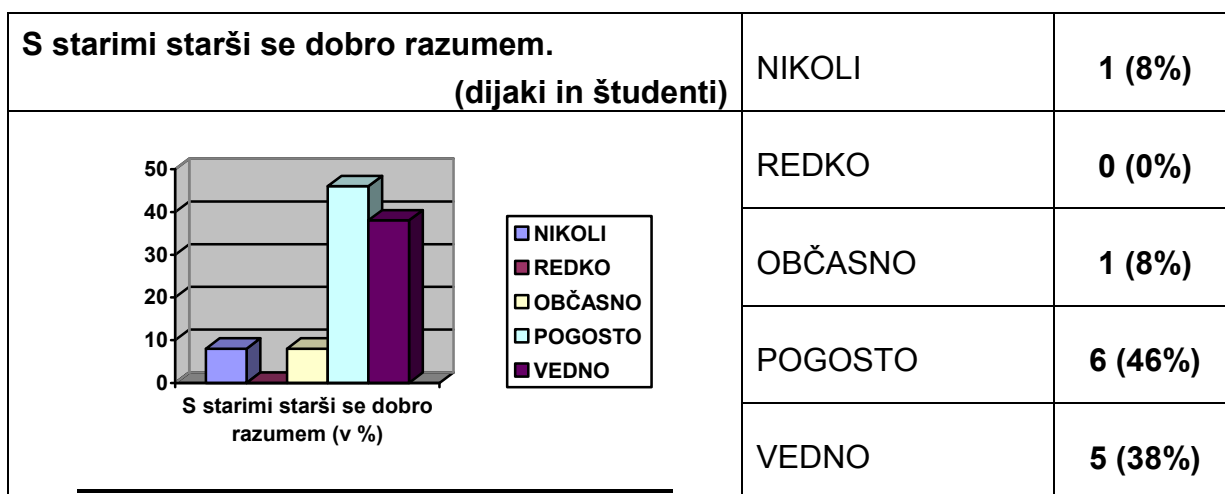
4.5.1. Primerjava odnosov anketirancev s starimi starši

S starimi starši se vsaj pogosto dobro razume 85 % osnovnošolcev, nikoli redko ali občasno pa se dobro razume s svojimi starimi starši 15 % osnovnošolcev.

Graf 4.39. – S starimi starši se dobro razumem (osnovnošolci)

S starimi starši se vsaj pogosto dobro razume 84 % dijakov in študentov, nikoli, redko ali občasno pa se dobro razume s svojimi starši 16 % dijakov in študentov.

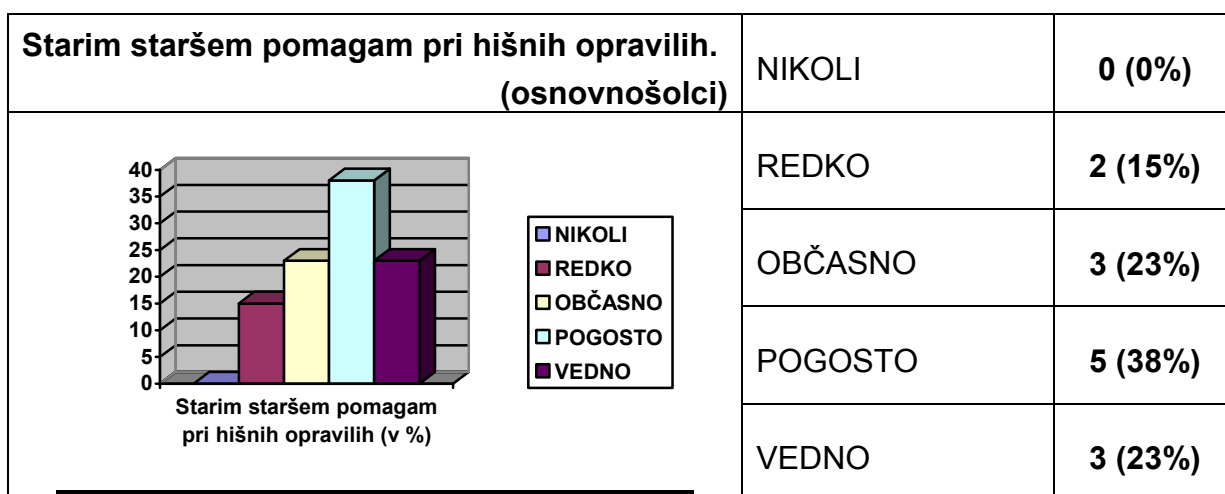

Graf 4.40. – S starimi starši se dobro razumem (dijaki in študenti)

V grafih je razvidno, da je razmerje med vsaj pogostim dobrim odnosom in največ občasno dobrim odnosom med osnovnošolci ter dijaki in študenti enako. Največja sprememba je opazna pri 15 % padcu vedno dobrih odnosov, ki gre v prid 15 % povečanju pogosto dobrih odnosov. Sklepamo lahko, da vezi med vnuki in starimi starši začnejo slabeti pri prehodu iz osnovne šole v srednjo šolo.

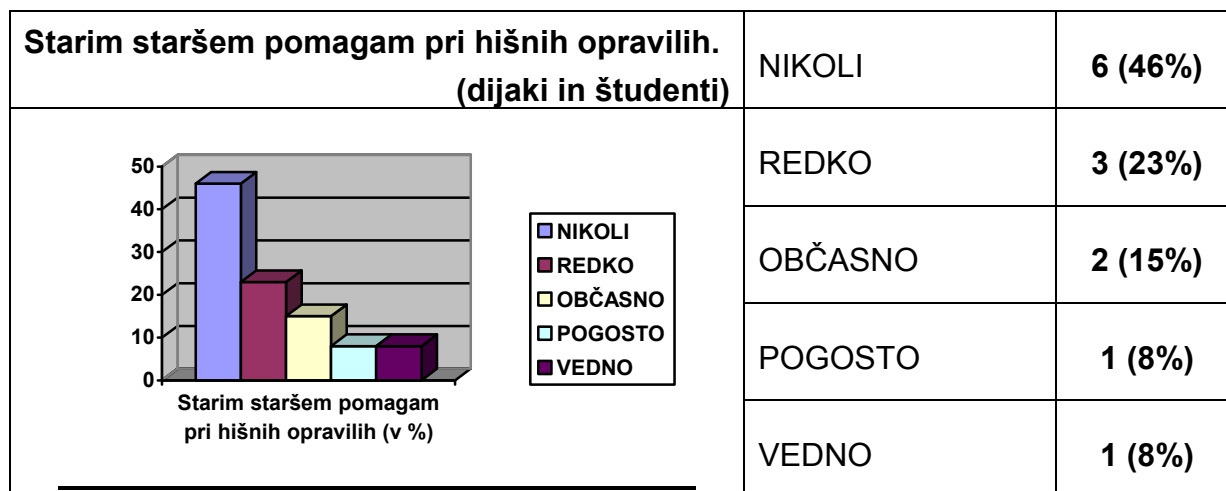
4.5.2. Primerjava pomoči anketirancev svojim starim staršem

Pogosto ali vedno pomagata svojim starim staršem pri hišnih opravilih 61 % osnovnošolcev, redko ali občasno pomoč starim staršem pa nudi 38 % osnovnošolcev.

Graf 4.41. – Starim staršem pomagam pri hišnih opravilih (osnovnošolci)

16 % dijakov in študentov pomaga vsaj pogosto starim staršem opravljati hišna dela, medtem ko 46 % anketiranih starim staršem ne pomaga. Redko ali občasno pomaga 38 % dijakov in študentov.

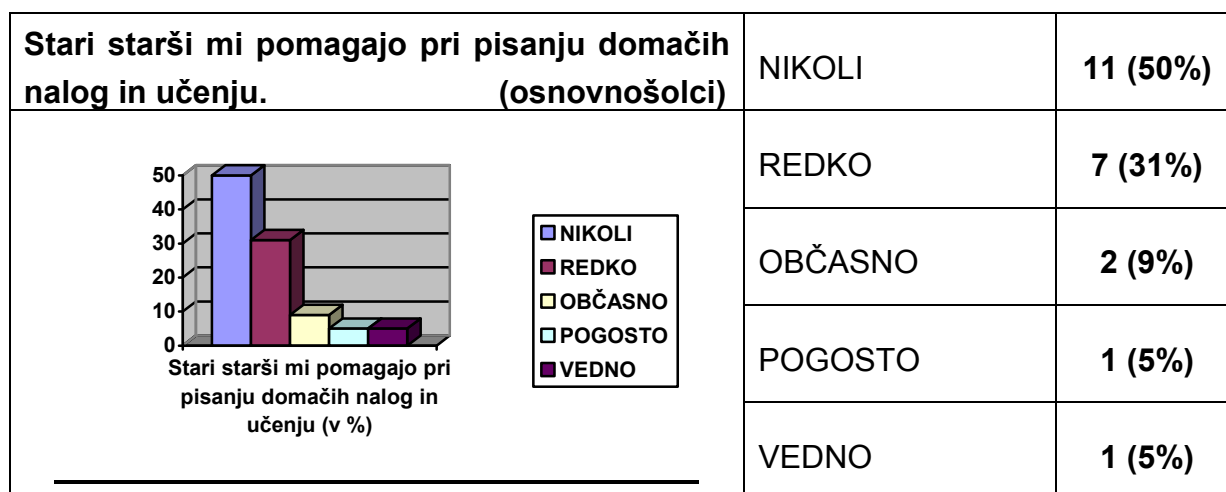

Graf 4.42. – Starim staršem pomagam pri hišnih opravilih (dijaki in študenti)

Iz prikaza je razvidno, da prihaja na prehodu iz osnovne v srednjo šolo do velikih sprememb v odnosu med starimi starši in vnuki. Vrednost največ občasne pomoči, ki pri osnovnošolcih znaša 38 %, se v nekaj letih dvigne na 84 %.

4.5.3. Primerjava pomoči starih staršev anketirancev anketirancem

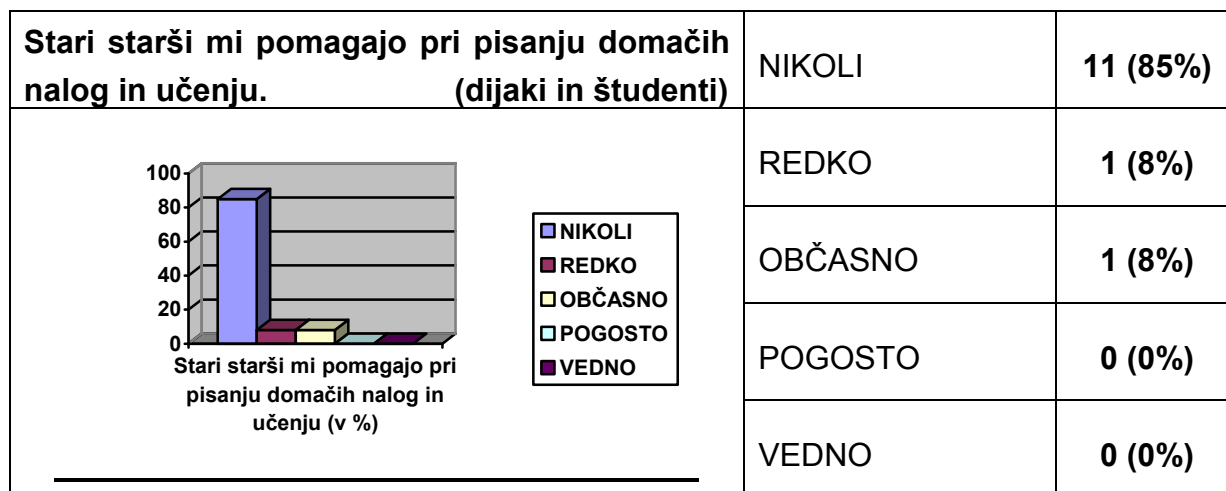
Stari starši vsaj pogosto pomagajo 10 % osnovnošolcem pri pisanju domačih nalog in učenju. 50 % starih staršev te pomoči ne nudi.

Graf 4.43. – Stari starši mi pomagajo pri pisanju domačih nalog in učenju

(osnovnošolci)

85 % starih staršev nikoli ne pomaga dijakom in študentom pri pisanju domačih nalog in učenju. Le 16 % starih staršev redko ali občasno pomaga dijakom in študentom pri pisanju domačih nalog in učenju.

Graf 4.44. – Stari starši mi pomagajo pri pisanju domačih nalog in učenju (dijaki in študenti)

Iz prikaza je razvidno, da večina starih staršev ni aktivna pri pomoči v procesu izobraževanja vnukov. Nekaj redkih izjem, ki se trudi s pomočjo osnovnošolcem preneha, ko le-ti vstopijo v srednjo šolo. Ponovno se potrjuje, da prehod iz osnovne šole v srednjo šolo spremlja velika sprememba odnosov med vnuki in starimi starši.

4.6. DAJANJE DOBRIN, FINANČNE PODPORE IN MORALNE OPORE

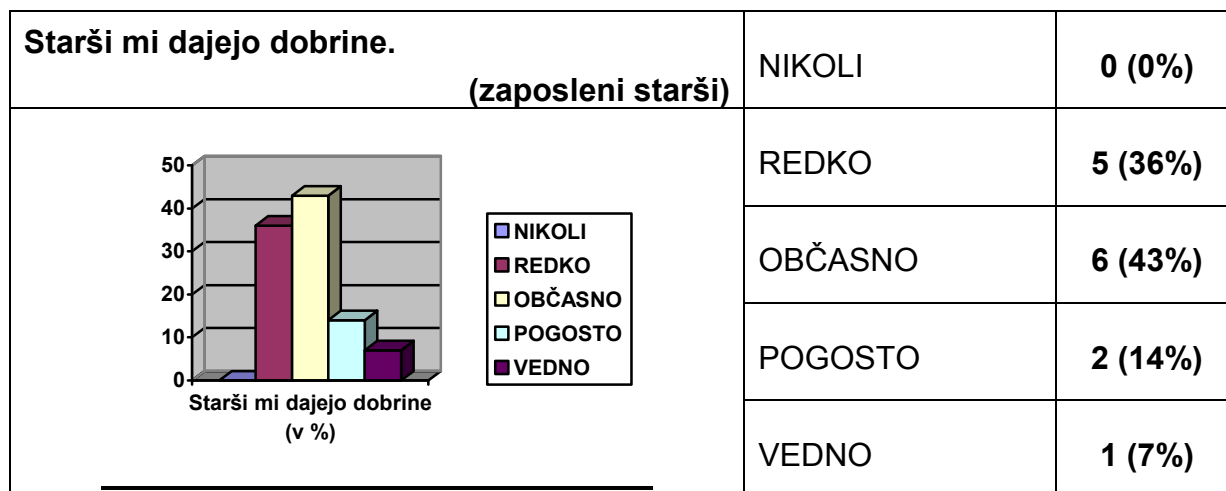
Zaposleni starši, upokojenci in starostniki v domski oskrbi so odgovarjali tudi na sklop vprašanj, ki se navezujejo na dajanje dobrin, finančno ter moralno oporo med otroci in starši.

4.6.1. Primerjava dajanja dobrin

Zaposlene starše sem povprašal, kako pogosto prejemajo dobrine z rok svojih

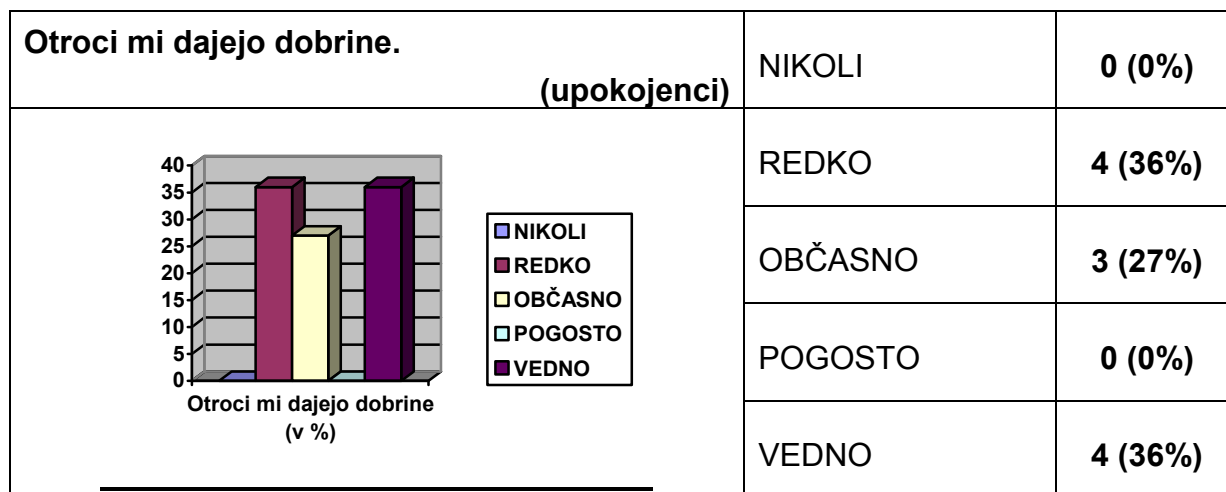
staršev, medtem ko sem upokojence in starostnike povprašal kako pogosto dajejo dobrine svojim otrokom.

Vsaj pogosto prejme 21 % zaposlenih staršev dobrine z rok njihovih staršev. 79 % zaposlenih staršev pa prejema pomoč staršev v obliki dobrin zgolj občasno ali redko.

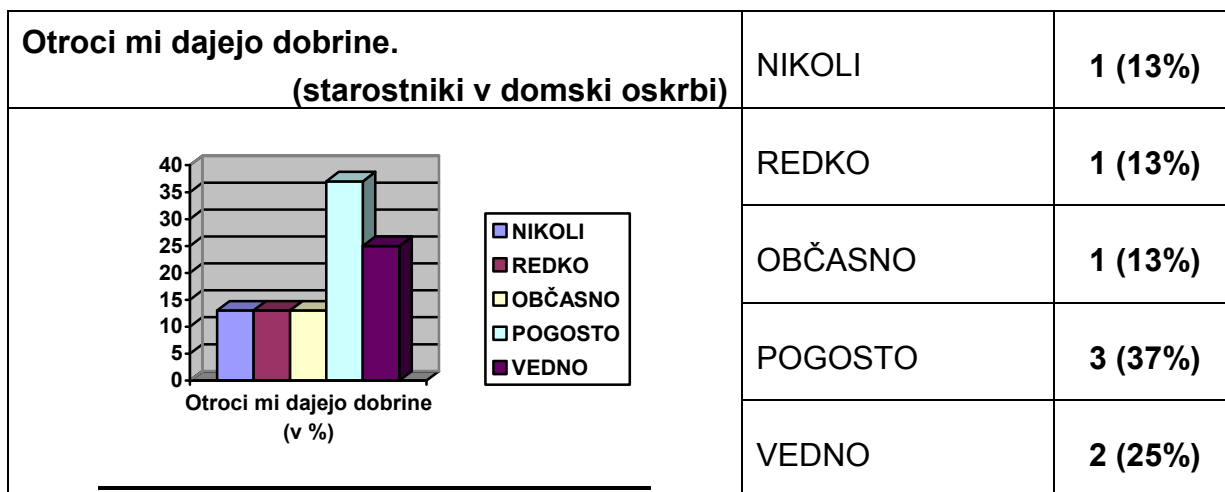
Graf 4.45. – Starši mi dajejo dobrine (zaposleni starši)

36 % upokojencev vedno prejema dobrine iz rok svojih otrok, preostali delež (63 %) upokojencev pa prejema dobrine redko ali občasno. Noben upokojenec se ni opredelil, da dobrin ne bi dobival s strani svojih otrok.

Graf 4.46. – Otroci mi dajejo dobrine (upokojenci)

Velik del delež (62 %) starostnikov v domski oskrbi prejema dobrine od svojih otrok pogosto ali vedno. 26 % prejme dobrine od svojih otrok redko ali občasno, 13 % pa nikoli.

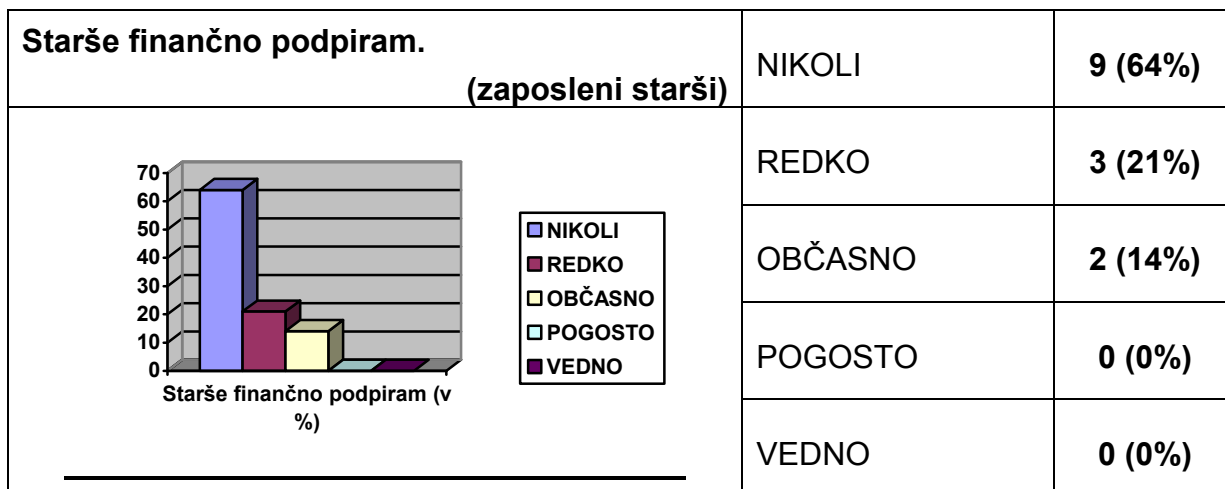

Graf 4.47. – Otroci mi dajejo dobrine (starostniki v domski oskrbi)

Raziskava razkriva, da je medgeneracijska pomoč v obliki dobrin dvosmerna. Pogostejše dobrine prinašajo zaposleni starši svojim staršem (upokoјencem), kot pa starši svojim zaposlenim staršem. Zanimiva je občutno pogostejša pomoč z dobrinami pri starostnikih v domski oskrbi. Razlika je lahko posledica manj pogostih stikov, po drugi strani pa je lahko prinašanje dobrin staršem v domski oskrbi nadomestilo za potešitev slabe vesti otrok.

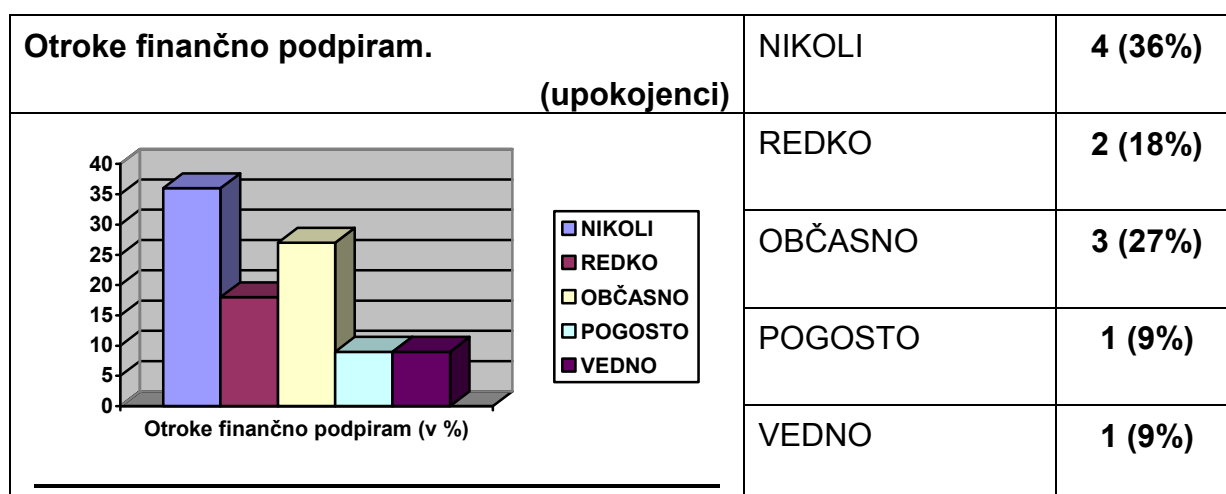
4.6.2. Primerjava dajanja finančne podpore

Več kot polovica zaposlenih staršev svojih staršev finančno ne podpira. 21 % zaposlenih staršev redko denarno podpira svoje starše, medtem ko jih 14 % finančno podpira občasno. Nobeden od zaposlenih staršev pa svojih staršev ne podpira finančno pogosto ali vedno.

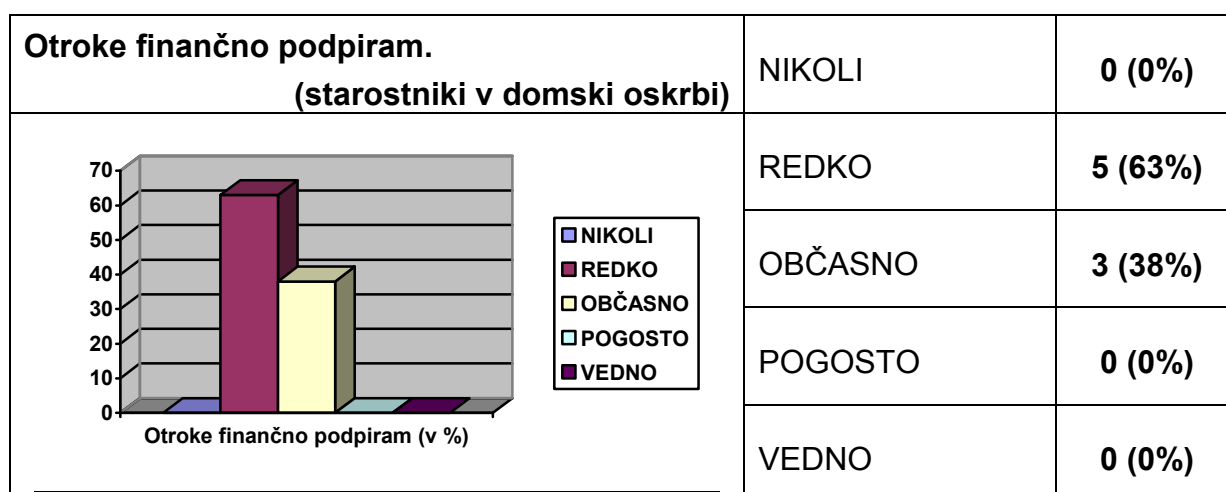
Graf 4.48. – Starše finančno podpiram (zaposleni starši)

18 % upokojencev finančno podpira svoje otroke vsaj pogosto, 45 % upokojencev primakne nekaj denarja svojim otrokom občasno ali redko, medtem ko 36 % upokojencev finančno ne podpira svojih otrok.

Graf 4.49. – Otroke finančno podpiram (upokojenci)

Starostniki v domski oskrbi redko ali občasno finančno podpirajo svoje otroke.

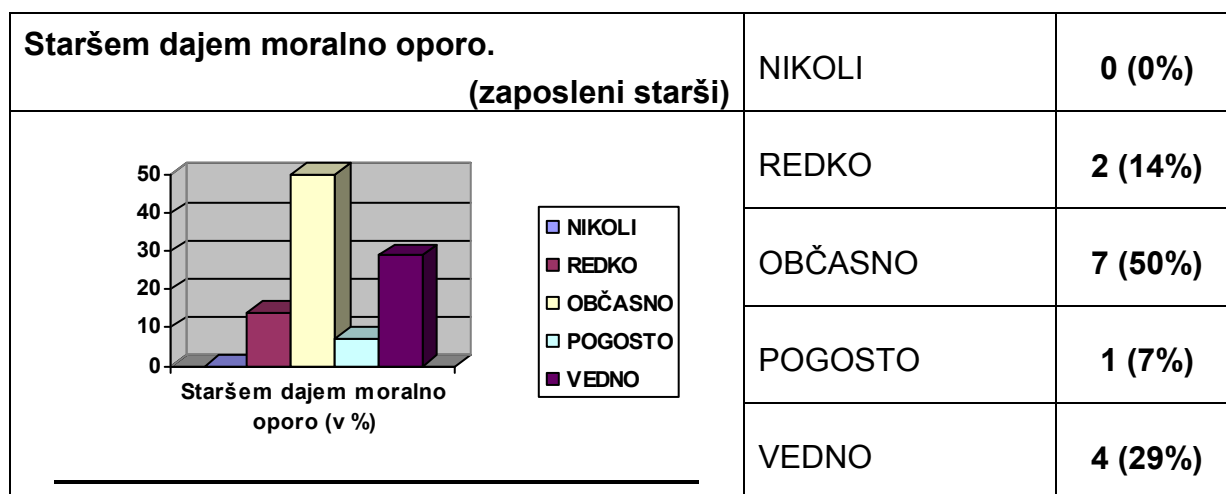

Graf 4.50. – Otroke finančno podpiram (starostniki v domski oskrbi)

Zanimivost te raziskave se kaže predvsem v tem, da upokojenci pogosteje finančno podpirajo zaposlene starše (svoje otroke), kot obratno. Kljub stereotipnih nizkih pokojninah je delež vsaj občasne denarne pomoči za 31 odstotnih točk večji pri pomoči upokojencev svojim otrokom. Sklepamo lahko, da ostareli starši pogosteje finančno podpirajo svoje otroke z namenom, da jih navezujejo nase in si zagotavljajo skrb, podporo svojih otrok zanje v prihodnosti.

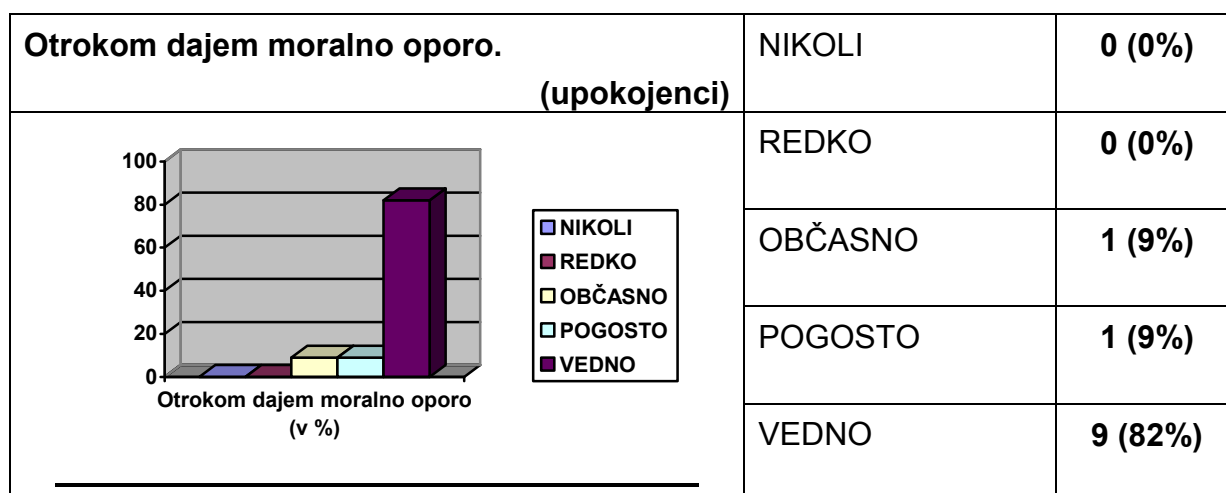
4.6.3. Primerjava dajanja moralne opore

38 % zaposlenih staršev daje moralno oporo svojim staršem vsaj pogosto, 50 % pa je v moralno oporo svojim staršem občasno.

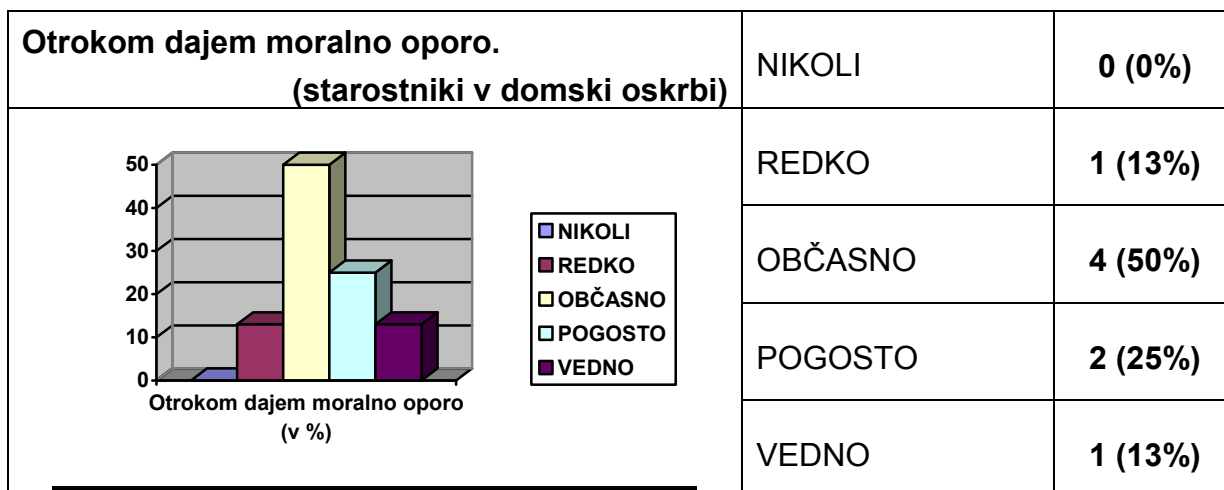
Graf 4.51. – Staršem dajem moralno oporo (zaposleni starši)

Vsaj pogosto daje moralno oporo svojim otrokom 91 % upokojevcev, preostali delež (9 %) pa občasno.

Graf 4.52. – Otrokom dajem moralno oporo (upokojevci)

38 % starostnikov domu daje moralno oporo svojim otrokom vsaj pogosto. 50 % starostnikov nudi moralno oporo občasno, 13 % pa bolj redko.

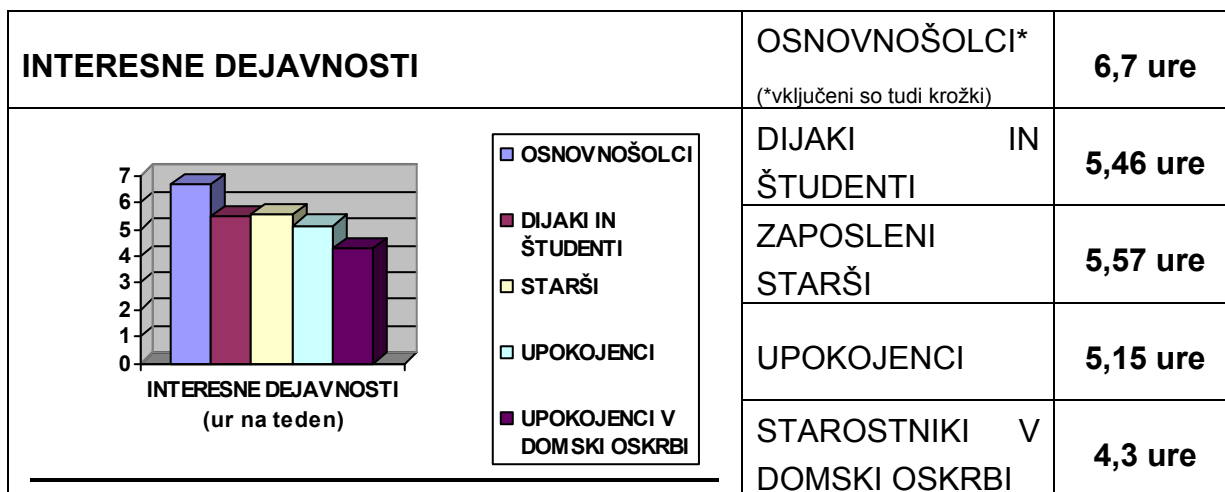
Graf 4.53. – Otrokom dajem moralno oporo (starostniki v domski oskrbi)

Zanimivost primerjave je v tem, da so deleži pogostosti dajanja moralne opore pri zaposlenih starših in pri starostnikih v domskem varstvu praktično enake. Razlika deležev je le pri pogosti in stalni moralni opori, vendar je skupen delež enak. Presenetljivo pa je, da so upokojenci (82 %) stalno v moralno oporo svojim otrokom.

4.7. ČASOVNA RAZDELITEV TEDNA

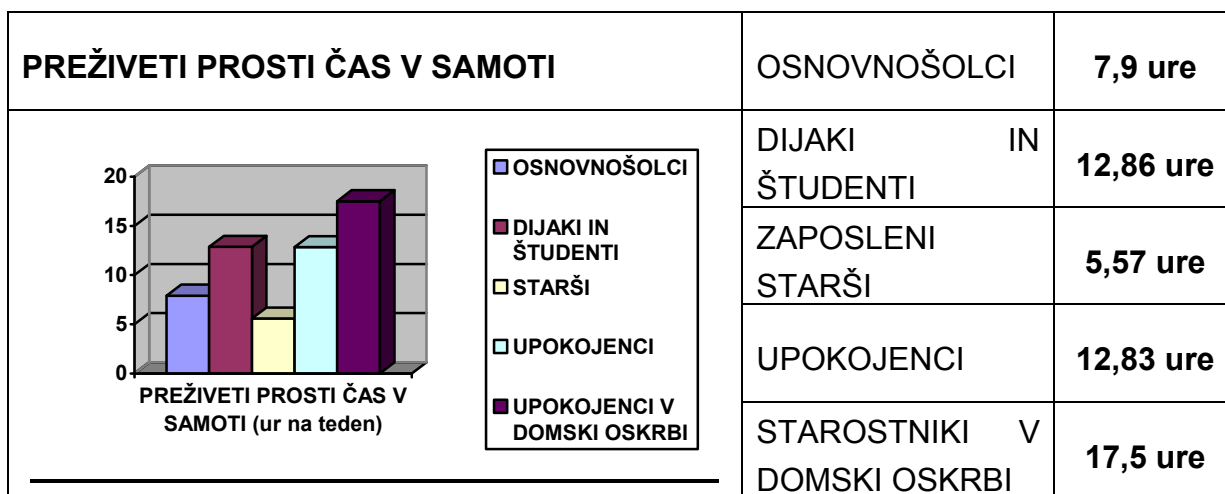
Anketiranci so imeli nalogo, da časovno opredelijo svoj povprečni teden. Zanima me, koliko časa tedensko namenijo določeni aktivnosti in kakšne so razlike med posameznimi skupinami. Rezultati so razvidni v spodnjih grafih.

V spodnjem grafu je razvidno, da največ časa za interesne dejavnosti porabijo osnovnošolci, najmanj pa starostniki v domskem varstvu. Pri interesnih dejavnostih lahko sklepamo, da ni večjih odstopanj pri porabi časa med primerljivimi starostnimi skupinami, opazen pa je trend zmanjševanja interesnih dejavnostih.

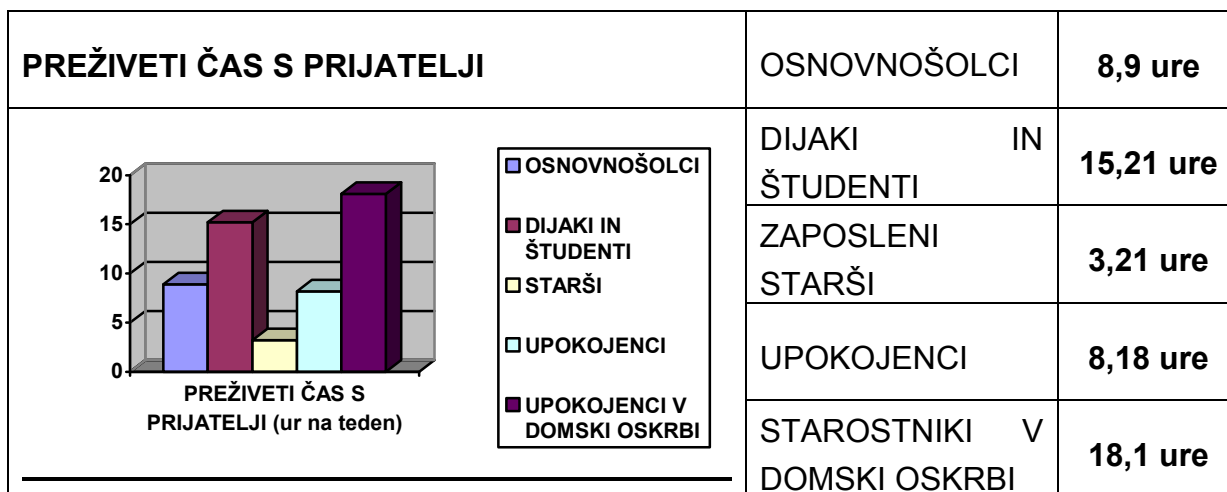
Graf 4.54. – Interesne dejavnosti

Graf, ki ponazarja preživeti prosti čas v samoti ima dva vrhova. Iz grafa je razvidno, da se čas preživet v samoti večja skladno s starostjo posameznika. Občuten padec je na prehodu iz dijaškega oziroma študentskega življenja v okolje zaposlenih staršev, ki preživijo najmanj časa v samoti (5,57 ure tedensko). K padcu v veliki meri prispeva oblikovanje družine in vzgoja predšolskih otrok.

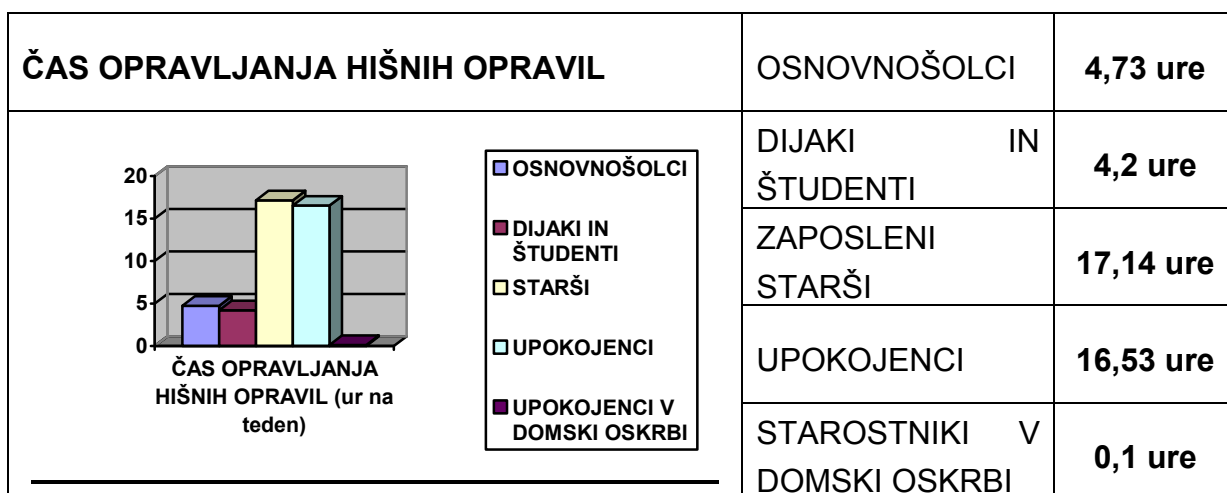
Graf 4.55. – Preživeti prosti čas v samoti

Podobno kot zgornji graf o preživetem času v samoti ima tudi graf preživetega časa s prijatelji dva vrhova. Največ časa preživi s prijatelji skupina starostnikov v domski oskrbi (18,1 ure na teden), tesno za njim je skupina dijakov in študentov z 15,21 ure tedensko. Najmanj časa preživijo s prijatelji zaposleni starši (3,21 ure), kar spet lahko pripišemo družinskih obveznostim zaposlenih staršev.

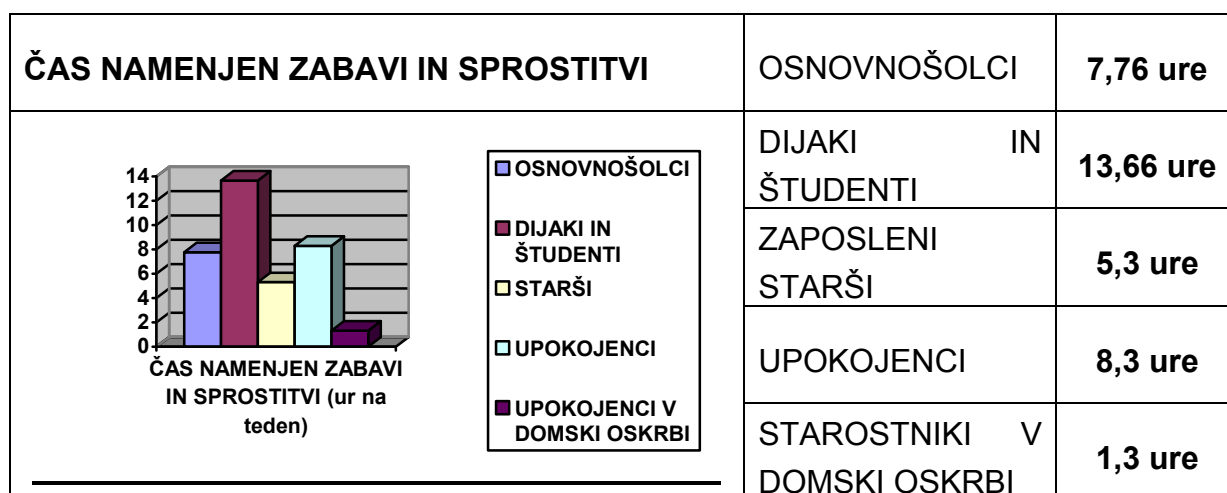
Graf 4.56. – Preživeti čas s prijatelji

Pri opravljanju hišnih opravil je razvidno, da odrasli namenijo približno štirikrat več časa kot osnovnošolci ter dijaki in študenti. Starostniki v domski oskrbi imajo pomoč osebja, zato je tako majhen tudi delež časa za hišna opravila (6 minut tedensko).

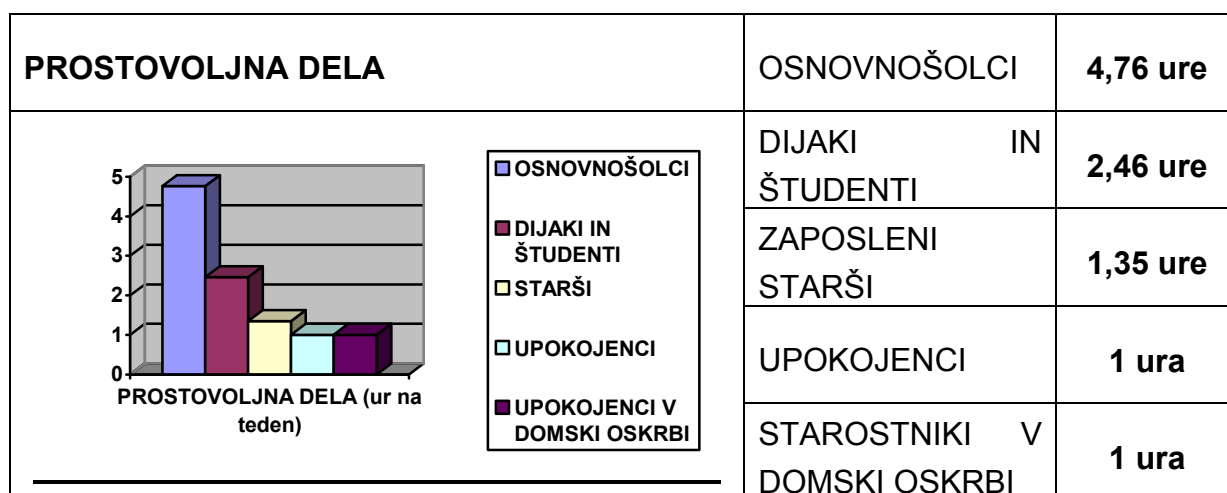
Graf 4.57. – Čas opravljanja hišnih opravil

Daleč med vsemi starostnimi skupinami si vzamejo čas za zabavo in sprostitev dijaki in študenti s kar 13,66 ure tedensko. Upokojenci (8,3 ure) in osnovnošolci (7,76 ure) namenijo zabavi in sprostitvi skoraj pol manj časa. Zaposleni starši namenijo zabavi in sprostitvi 5,3 ure na teden, medtem ko se starostniki v domski oskrbi zabavajo in sproščajo 1,3 ure tedensko.

Graf 4.58. – Čas namenjen zabavi in sprostitvi

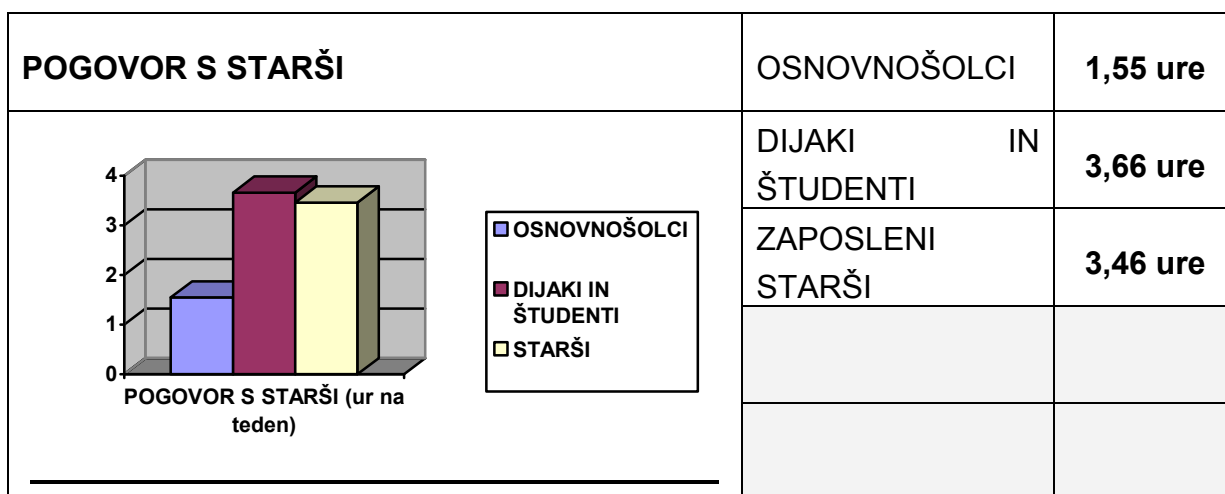
Raziskava je pokazala, da osnovnošolci naredijo največ prostovoljnega dela. Opravljanje prostovoljnega dela z leti upada, tako dijaki in študenti opravijo pol manj prostovoljnega dela kot osnovnošolci. Z nastopom službe in oblikovanjem družine se prostovoljno delo zmanjša na 1 uro tedensko in tako ostane tudi v kasnejšem obdobju.

Graf 4.59. – Prostovoljna dela

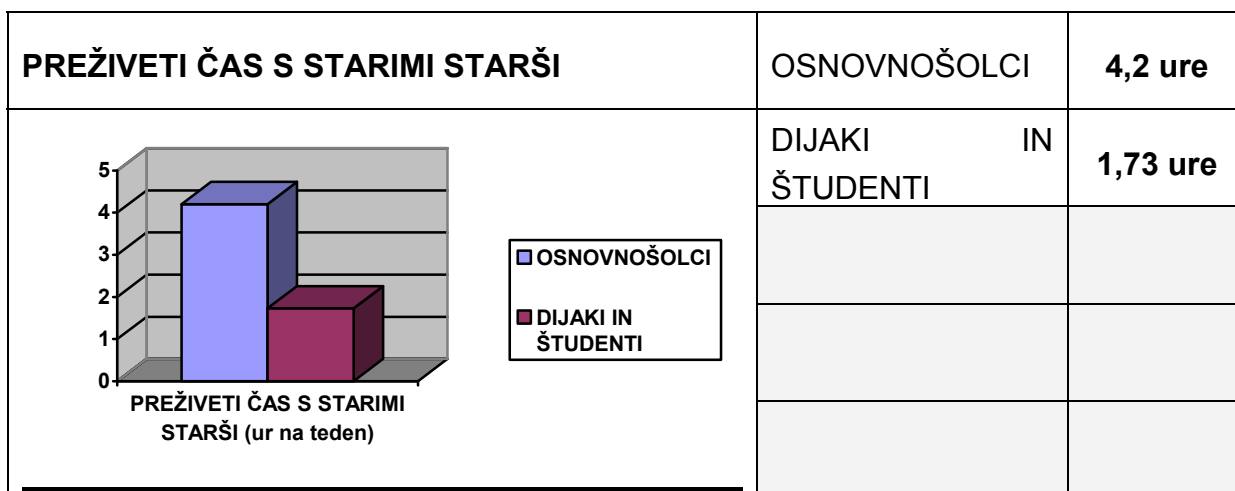
Dijaki in študenti, tako kot zaposleni starši namenijo pogovoru s svojimi starši približno 3 ure in pol v enem tednu. Zanimivejši je podatek, da osnovnošolci namenijo pogovoru s starši le 13 minut dnevno. Možno je, da je prišlo pri osnovnošolcih do kolektivne napake, saj bi pričakovali rezultat med 5-imi in 7-mimi urami tedensko. V nasprotnem primeru gre za alarmanten podatek, ki se dogaja v

slovenskih družinah. Prav zaradi tega sem ponovno ustno preveril, če zbrani podatki zares ustrezajo stvarnosti in ugotovil, da je velika verjetnost, da so podatki res točni.

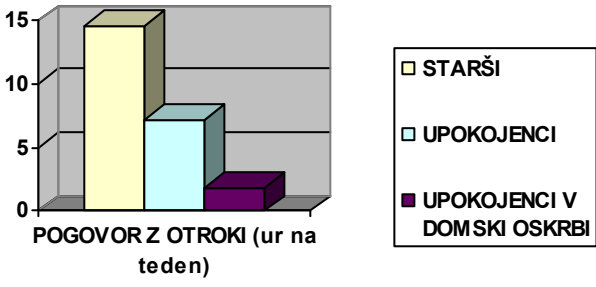
Graf 4.60. – Pogovor s starši

Osnovnošolci preživijo dvakrat več časa s svojimi starši (4,2 ure) kot dijaki in študenti (1,73 ure). Ponovno se potrjuje domneva, da odnosi med vnuki in starimi starši oslabijo na prehodu iz osnovne v srednjo šolo.

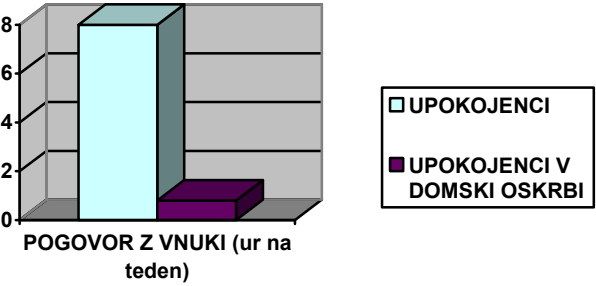
Graf 4.61. – Preživeti čas s starimi starši

Zaposleni starši namenijo 125 minut dnevno pogovoru z otroki. Osnovnošolci so dejali, da se s starši pogovarjajo 13 minut dnevno. Razmerje med pridobljenimi podatki zaposlenih staršev in osnovnošolcev je 10:1. Ogromno razliko lahko utemeljimo s tem, da imajo zaposleni starši več otrok, predšolski otroci pa potrebujejo več pozornosti.

POGOVOR Z OTROKI POGOVOR Z OTROKI (ur na teden)	ZAPOSLENI STARŠI	14,57 ure
	UPOKOJENCI	7,18 ure
	STAROSTNIKI V DOMSKI OSKRBI	1,8 ure

Graf 4.62. – Pogovor z otroki

Upokojenci lahko zaradi svoje večje mobilnosti več časa namenijo vnukom, kot starostniki v domski oskrbi. Med drugim imajo tudi starostniki v domski oskrbi starejše vnuke, kot upokojenci.

POGOVOR Z VNUKI POGOVOR Z VNUKI (ur na teden)	UPOKOJENCI	8 ur
	STAROSTNIKI V DOMSKI OSKRBI	0,8 ure

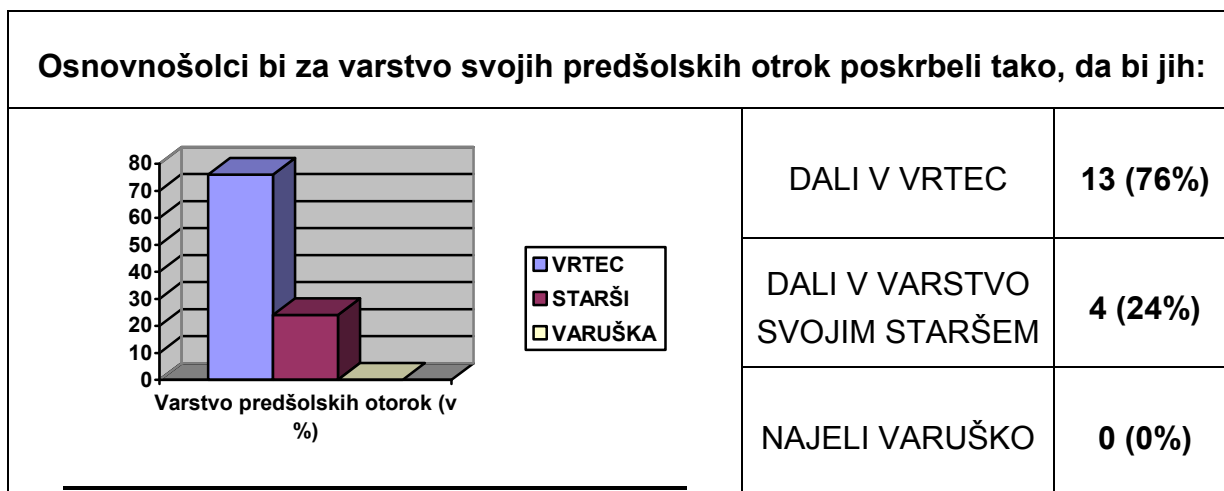
Graf 4.63. – Pogovor z vnuki

4.8. ODNOS DO OTROK

Vsem starostnim skupinam je bilo postavljeno vprašanje, kako bi poskrbeli za varstvo predšolskih otrok, kako bi pomagali osnovnošolcu pri učenju in opravljanju domačih nalog ter, kako bi razdelili opravljanje hišnih opravil v družini.

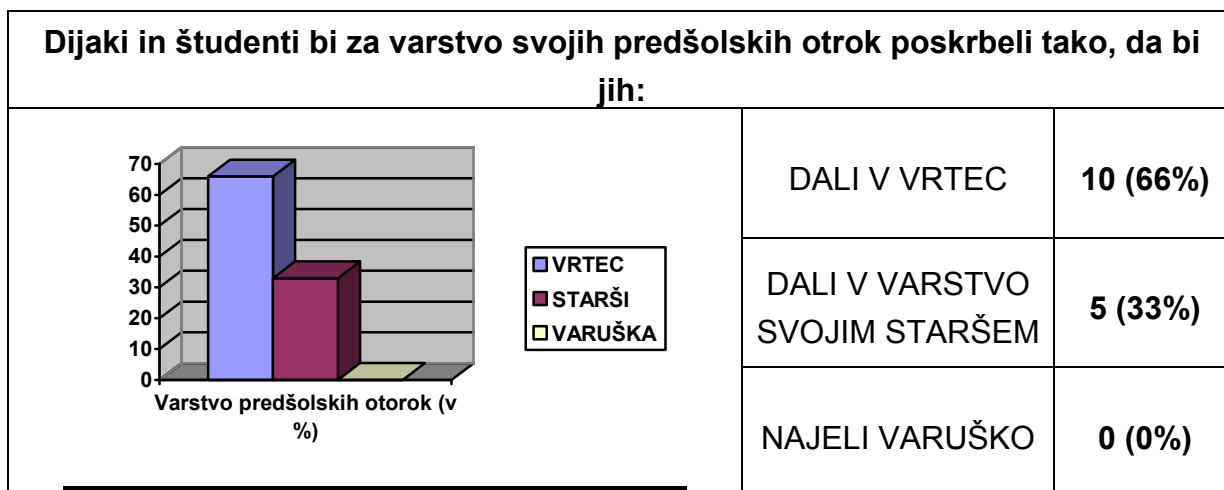
4.8.1. Varstvo predšolskih otrok

76 % osnovnošolcev bi svoje bodoče predšolske otroke dali v vrtec, medtem ko bi 24 % osnovnošolcev za varstvo prosilo svoje starše.

Graf 4.64. – Varstvo predšolskih otrok (osnovnošolci)

Dijaki in študenti bi svoje starše bolje izkoristili, saj bi jim otroke v varstvo prepustilo 33 % dijakov in študentov. 66 % pa bi svojega malčka dala v vrtec. Zanimivo je, da se noben dijak oziroma študent ni odločil za obliko varstva s pomočjo varuške.

Graf 4.65. – Varstvo predšolskih otrok (dijaki in študenti)

Zaposleni starši bi za svoje predšolske otroke poskrbeli tako, da bi jih dali v vrtec (79 %) ali pa v varstvo k svojim staršem (21 %).

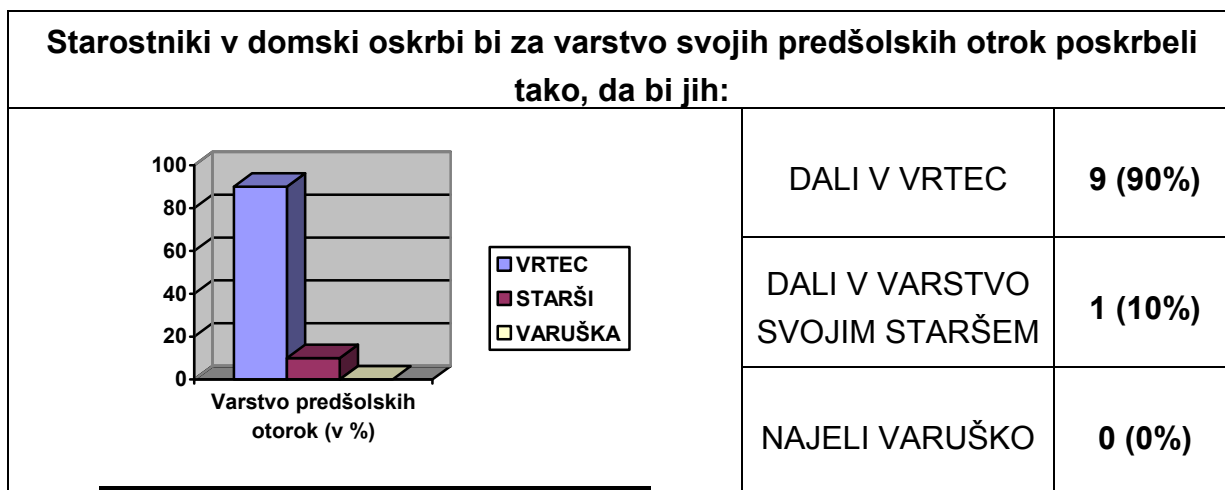
Graf 4.66. – Varstvo predšolskih otrok (zaposleni starši)

92 % upokoјencev je dejalo, da bi na podlagi svojih izkušenj otroke dalo v varstvo v vrtec. 8 % pa bi za varovanje poprosilo svoje starše.

Graf 4.67. – Varstvo predšolskih otrok (upokoјenci)

Tudi starostniki v domskem varstvu bi v veliki meri (90 %) dali otroke v vrtec, le 10 % bi prosilo za pomoč svoje starše.

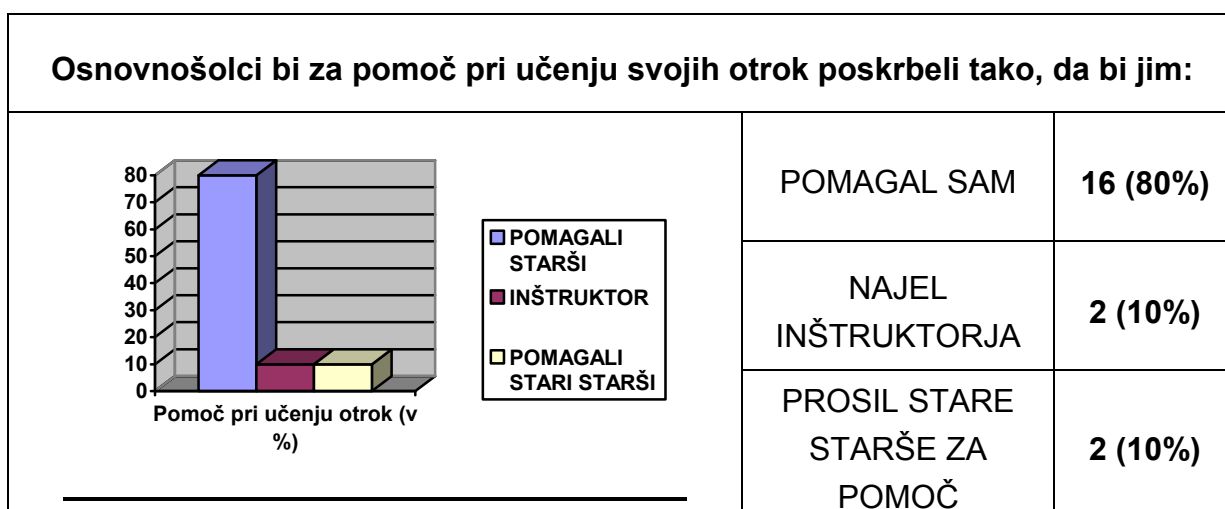

Graf 4.68. – Varstvo predšolskih otrok (starostniki v domski oskrbi)

Splošno mnenje je naklonjeno k institucionalnemu varstvu otrok v vrtcih. Delež podpore varstva v vrtcu je med 66 % in 92 %. Najbolj bi svoje starše izkoristili dijaki in študenti, saj bi vsak tretji dal otroka v varstvo svojim staršem. Zanimiv je podatek, da nihče izmed anketiranih ni bil naklonjen izbiri varstva s pomočjo varuške kot edino možnost.

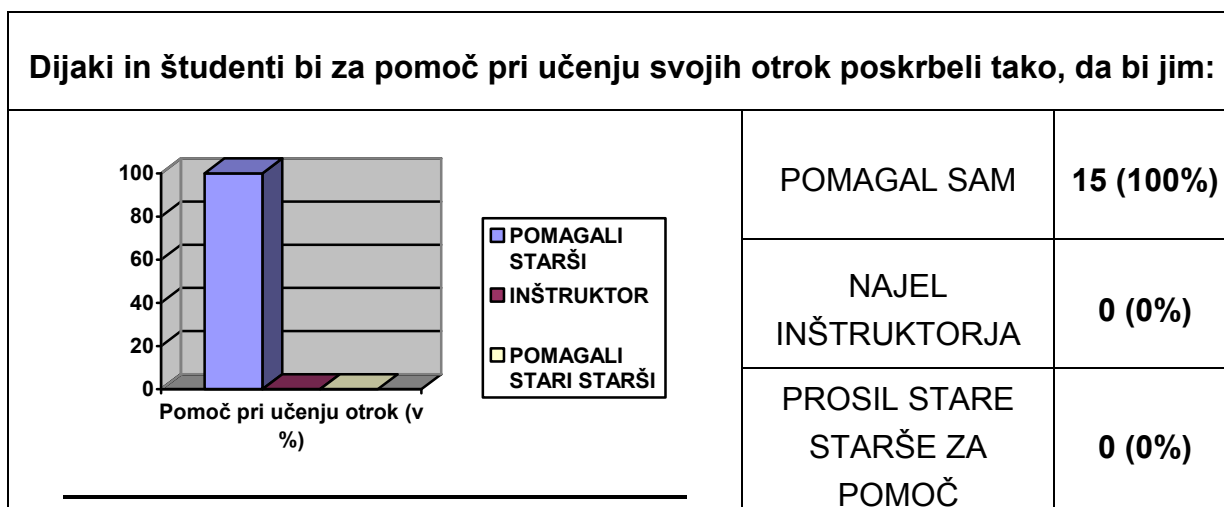
4.8.2. Pomoč osnovnošolcu

80 % osnovnošolcev bi svojim otrokom pri učenju in domačih nalogah pomagali sami. 10 % bi za pomoč najelo inštruktorja, 10 % pa bi za pomoč svojim otrokom prosilo svoje starše.

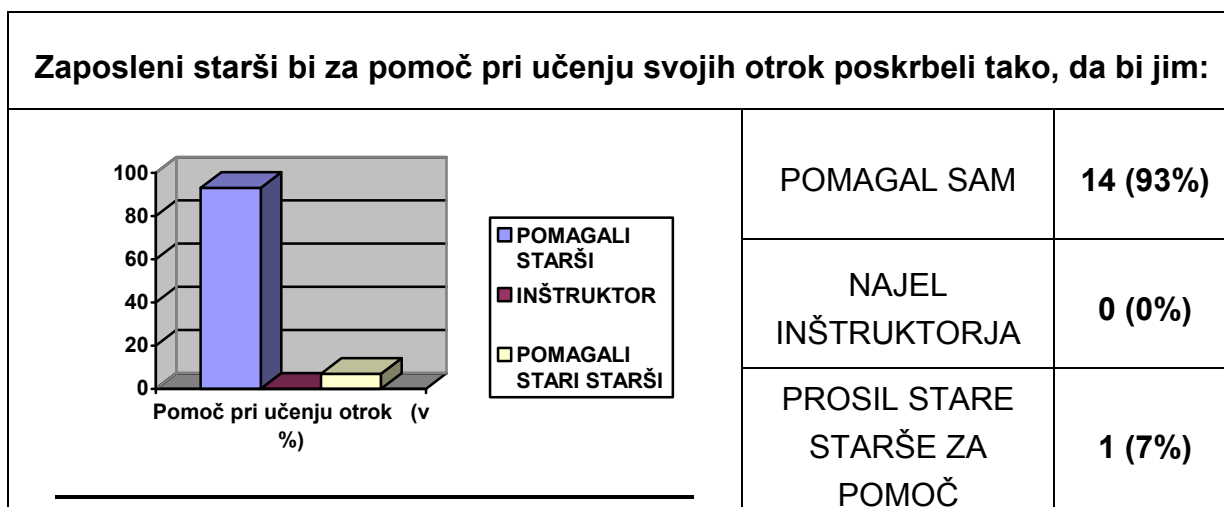
Graf 4.69. – Pomoč osnovnošolcu (osnovnošolci)

Dijaki in študenti so soglasni (100 %), da bi otrokom pri domačih nalogah in učenju pomagali sami. Zmorejo brez pomoči svojih staršev ali inštruktorja.

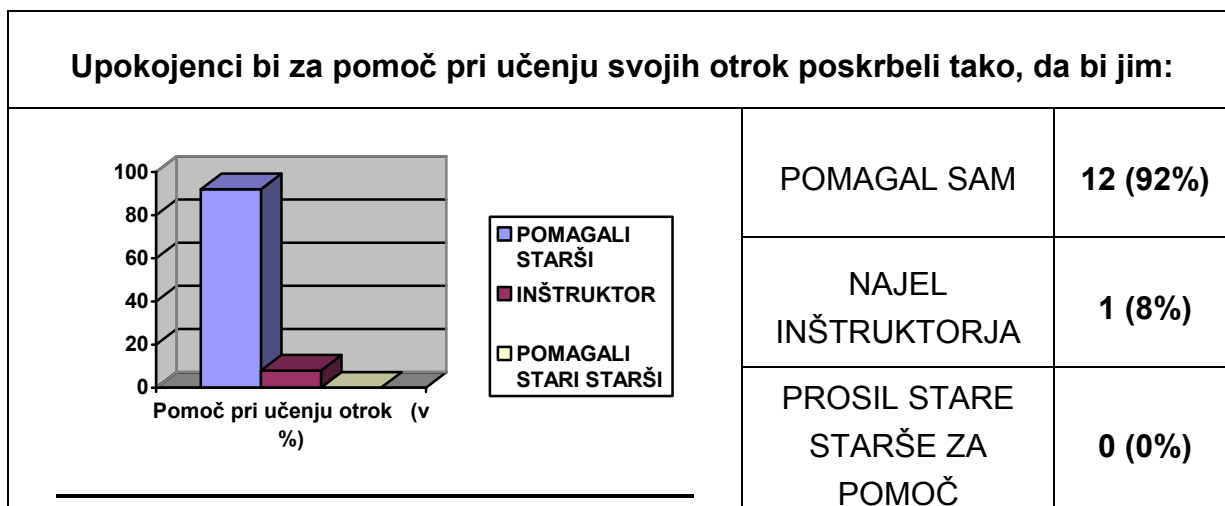
Graf 4.70. – Pomoč osnovnošolcu (dijaki in študenti)

Velika večina (93 %) staršev bi otroku pri domačih nalogah in učenju pomagala sama, peščica (7 %) pa bi se odločila za pomoč staršev.

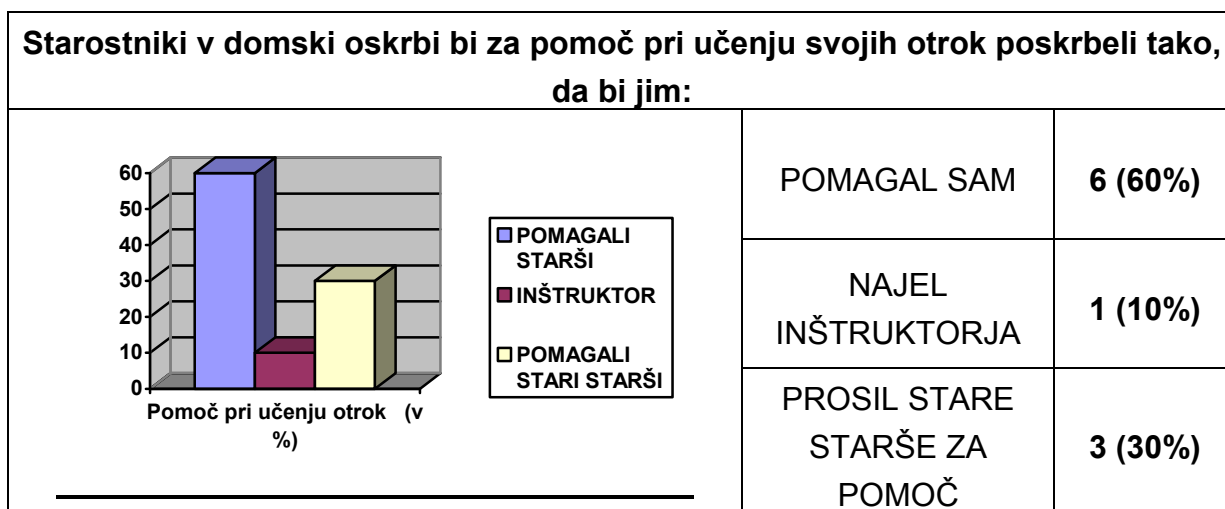
Graf 4.71. – Pomoč osnovnošolcu (zaposleni starši)

Upokojenci bi prav tako v veliki meri pomagali otrokom sami (92 %), nekaj (8 %) pa bi se zateklo k pomoči inštruktorja. Če bi imeli upokojenci starše žive, jih ne bi prosili za pomoč.

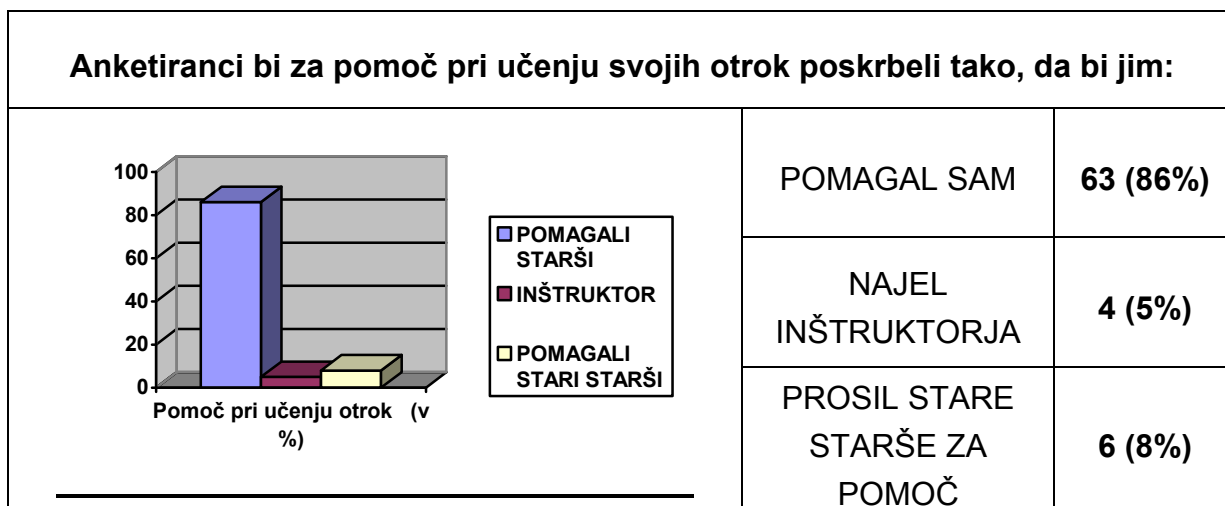
Graf 4.72. – Pomoč osnovnošolcu (upokojenci)

Najbolj deljena mnenja so pri starostnikih v domski oskrbi. Če bi bili ponovno mladi in imeli vse možnosti, bi za pomoč svojim otrokom pri učenju in domačih nalogah poskrbeli tako, da bi najeli inštruktorja (10%). 30% bi prosilo svoje starše, 60% starostnikov v domu pa bi otrokom pomagali sami.

Graf 4.73. – Pomoč osnovnošolcu (starostniki v domski oskrbi)

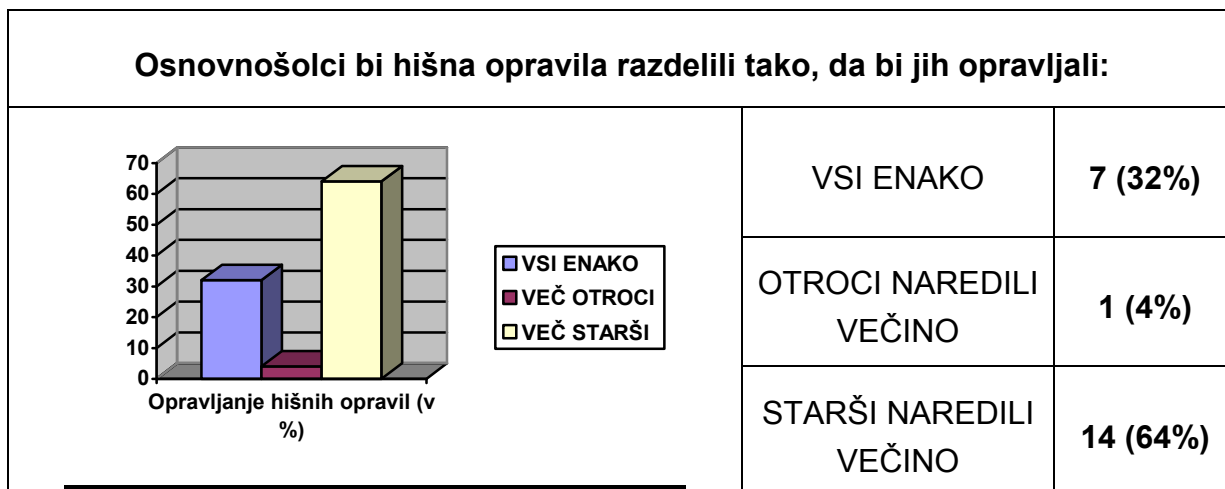
Iz raziskave je razvidno, da bi se večina (86 %) vseh anketiranih odločila nuditi pomoč otrokom pri učenju in domačih nalogah sama. Le 8 % vseh vprašanih bi se odločilo za pomoč staršev, za pomoč inštruktorja pa 5 %. Največjo pomoč staršev bi želeli starostniki v domski oskrbi (30 %), največjo pomoč inštruktorjev pa si želijo osnovnošolci in starostniki v domski oskrbi (10 %).

Graf 4.74. – Pomoč osnovnošolcu (vsi skupaj)

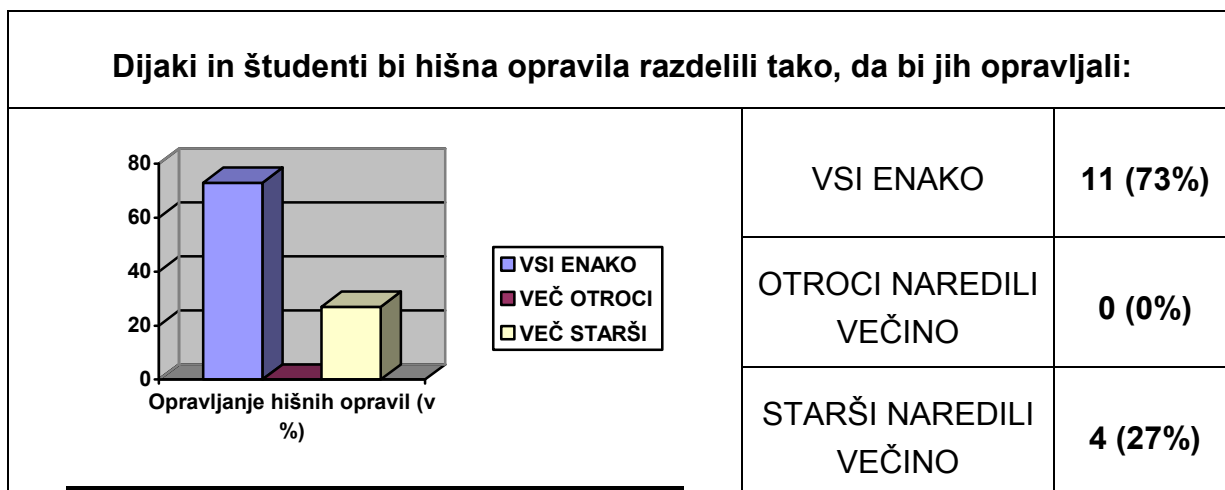
4.8.3. Razdelitev hišnih opravil

32 % osnovnošolcev bi hišna opravila razdelila tako, da bi jih opravljali vsi enako, 64 % pa bi hišna opravila razdelili tako, da bi jih opravljali vsi enako. 4 % osnovnošolcev pa bi delo razdelili tako, da bi otroci naredili večino.

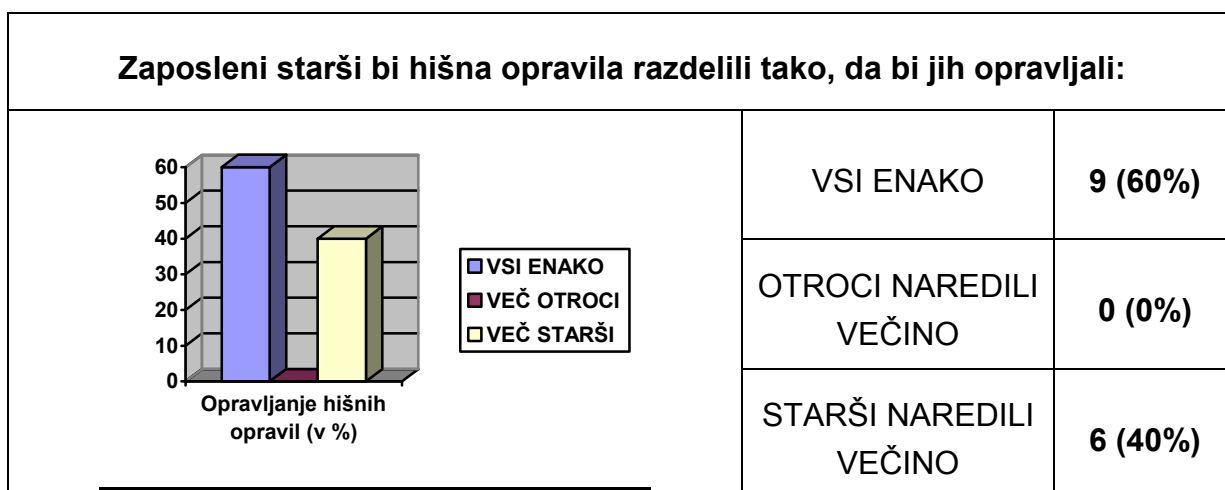
Graf 4.75. – Razdelitev hišnih opravil (osnovnošolci)

Zanimivo je mnenje dijakov in študentov, saj bi jih 73 % hišna opravila razdelilo tako, da bi jih opravljali vsi enako, medtem ko jih je 27 % mnenja, da bi starši naredili več dela. Nobeden se ni odločil, da bi otroci opravili večino hišnih opravil.

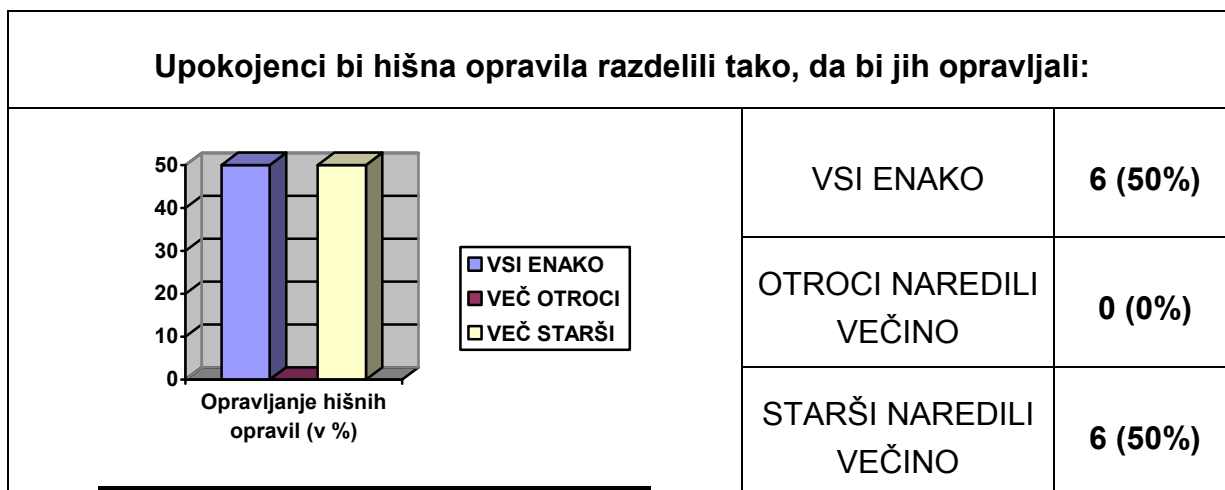
Graf 4.76. – Razdelitev hišnih opravil (dijaki in študenti)

Velik del (60 %) zaposlenih staršev bi hišna opravila razdelila tako, da bi jih opravljali vsi enako, medtem ko bi 40 % staršev opravilo večino hišnih opravil.

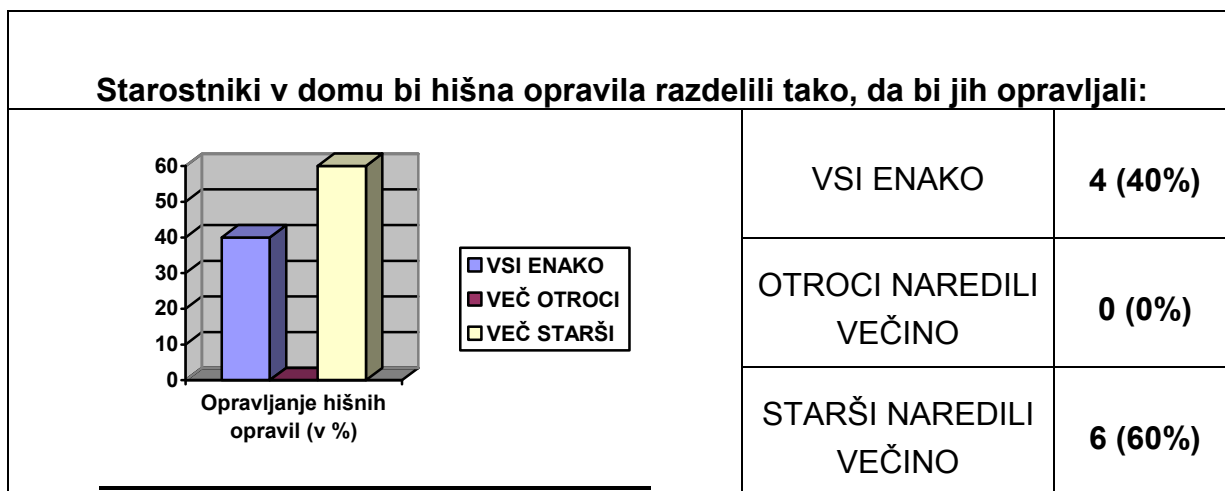
Graf 4.77. – Razdelitev hišnih opravil (zaposleni starši)

Polovica upokoјencev je naklonjena principu enakega deleža otrok in staršev pri hišnih opravilih, medtem ko je druga polovica meni, da morajo več opraviti starši.

Graf 4.78. – Razdelitev hišnih opravil (upokojenci)

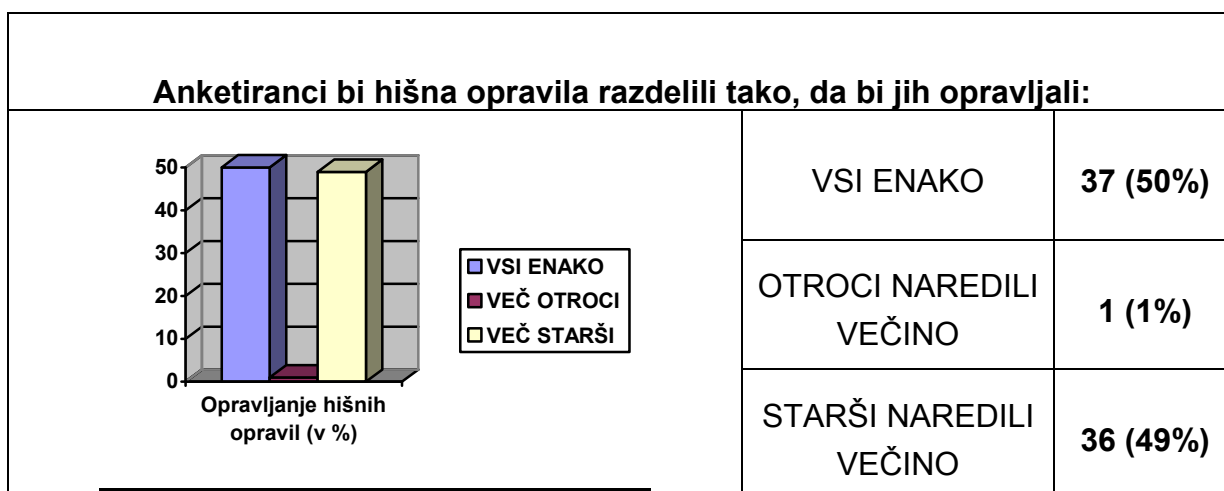
Starostniki v domu so mnenja, da bi morali starši opraviti več hišnih opravil kot otroci, 40 % pa jih meni, da bi hišna opravila opravljali vsi enako.

Graf 4.79. – Razdelitev hišnih opravil (starostniki v domski oskrbi)

Splošno mnenje o razdelitvi hišnih opravil je deljeno, vsekakor pa bi večina anketirancev razdelila tako, da bi hišna opravljali vsi enako oziroma starši malo več kot otroci. Zanimivo je mnenje enega osnovnošolca, ki meni, da bi morali otroci narediti več hišnih opravil kot starši. Iz primerjave je tudi razvidno, da pride do velike spremembe vrednot med osnovnošolci ter dijaki in študenti, saj je razmerje opravljanja hišnih opravil obratno. Večina osnovnošolcev namreč meni, da bi starši opravili več hišnih opravil kot otroci, medtem ko je to razmerje pri dijakih in študentih obratno. S starostjo se delež v prid staršev dviguje in doseže pri starostnikih v domski oskrbi približno enako razmerje kot pri osnovnošolcih. Vsekakor je to

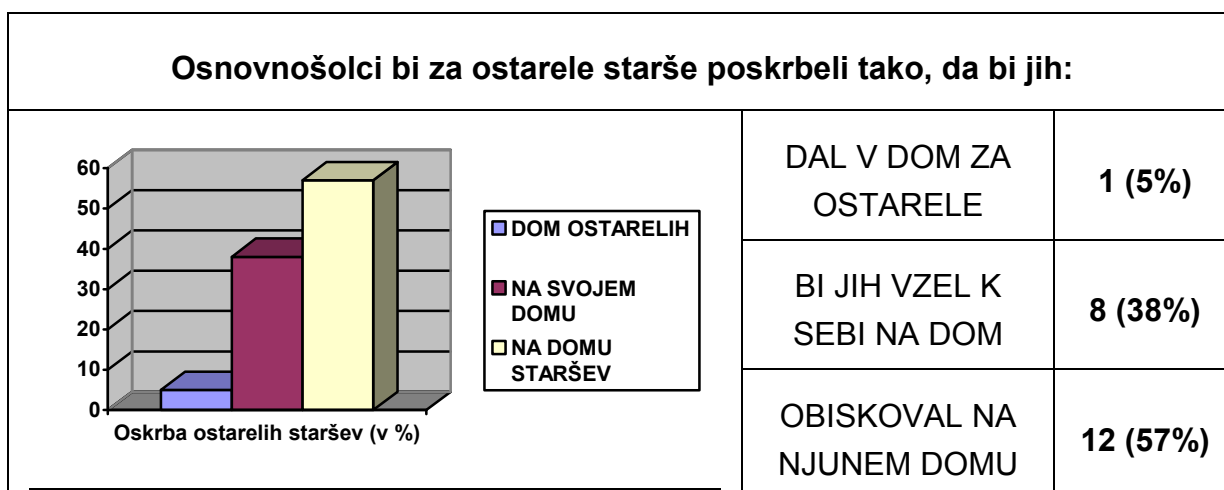
področje, ki bi ga bilo smiselno podrobneje raziskati.

Graf 4.80. – Razdelitev hišnih opravil (vsi skupaj)

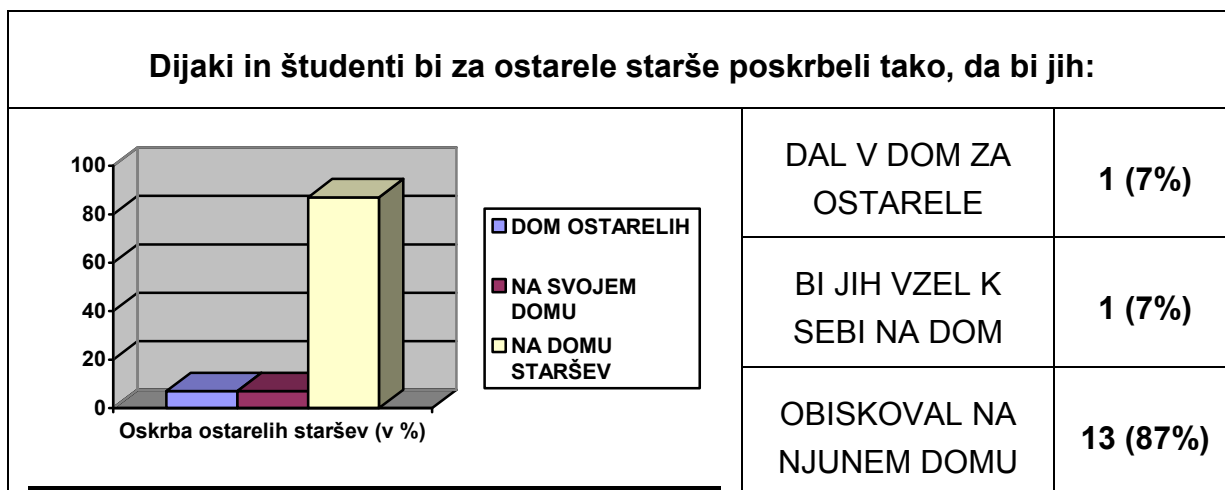
4.9. ODNOS DO OSTARELIH STARŠEV

Večina osnovnošolcev (57 %) bi za svoje ostarele starše poskrbela tako, da bi jih obiskovali na domu staršev. 38 % osnovnošolcev bi starše vzeli k sebi na dom, 5 % pa bi starše poslalo v dom za starostnike.

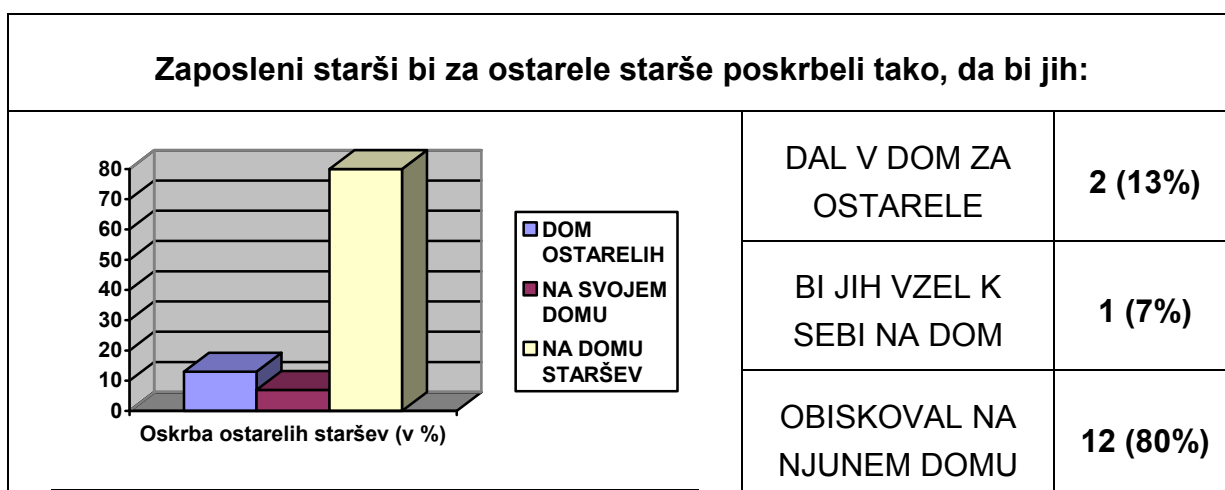
Graf 4.81. – Oskrba ostarelih staršev (osnovnošolci)

Prepričljiva večina dijakov in študentov (87 %) bi svoje ostarele starše obiskovala na njihovem domu, medtem ko nekateri zagovarjajo domsko oskrbo (7 %), bi jih enak delež vzeli starše na svoj dom.

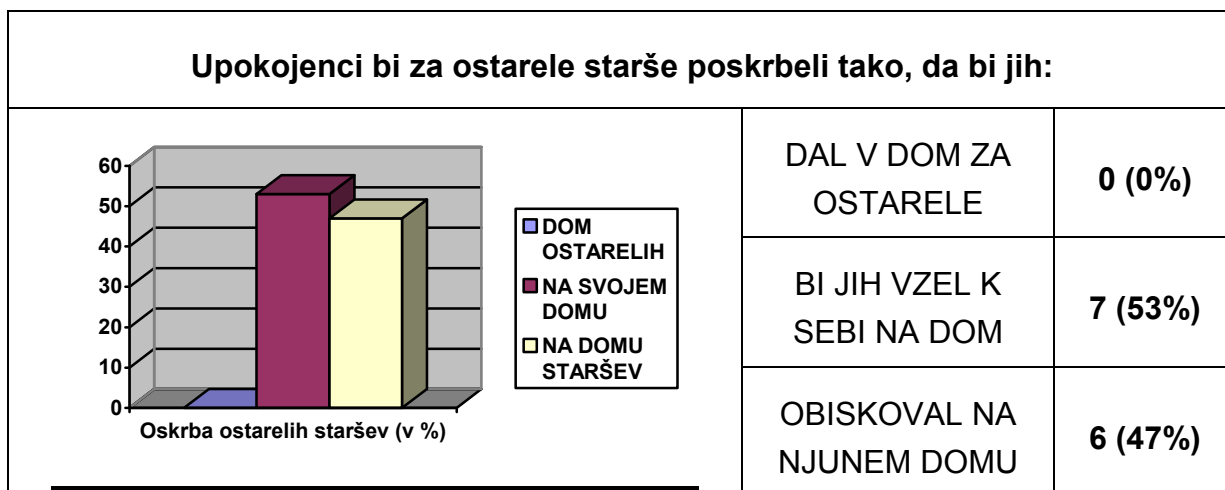
Graf 4.82. – Oskrba ostarelih staršev (dijaki in študenti)

Večina zaposlenih staršev (80 %) bi svoje starše najraje obiskovala na njihovem domu, 7 % zaposlenih staršev bi vzelo svoje starše k sebi na dom. Kar 13 % pa bi se odločilo za domsko oskrbo svojih staršev.

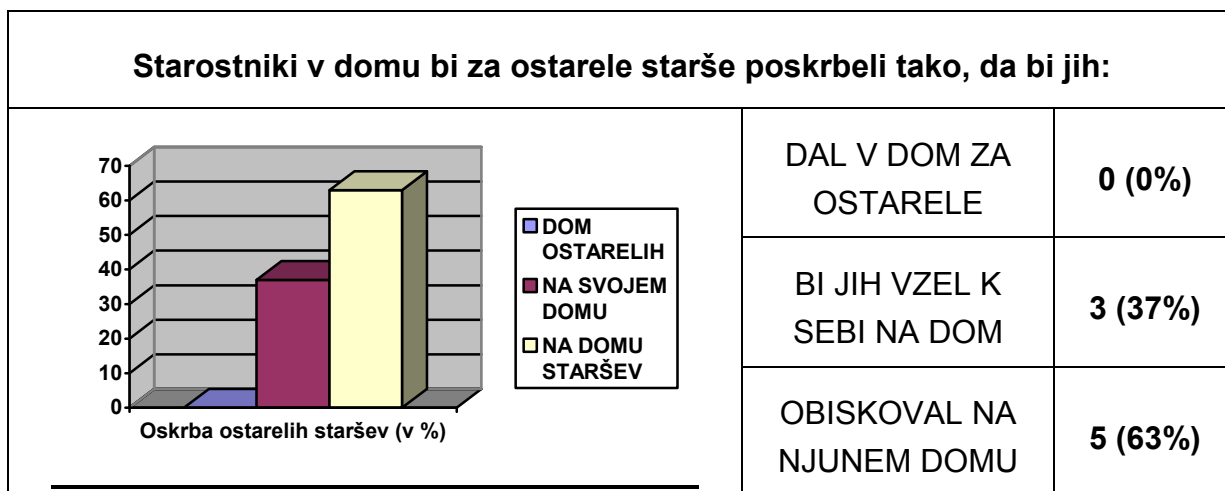
Graf 4.83. – Oskrba ostarelih staršev (zaposleni starši)

53 % upokojencev bi za svoje ostarele starše poskrbelo tako, da bi jih vzeli k sebi na dom, preostala polovica upokojencev pa bi starše hodila obiskovati na njihov dom. Za domsko varstvo se ni odločil nihče.

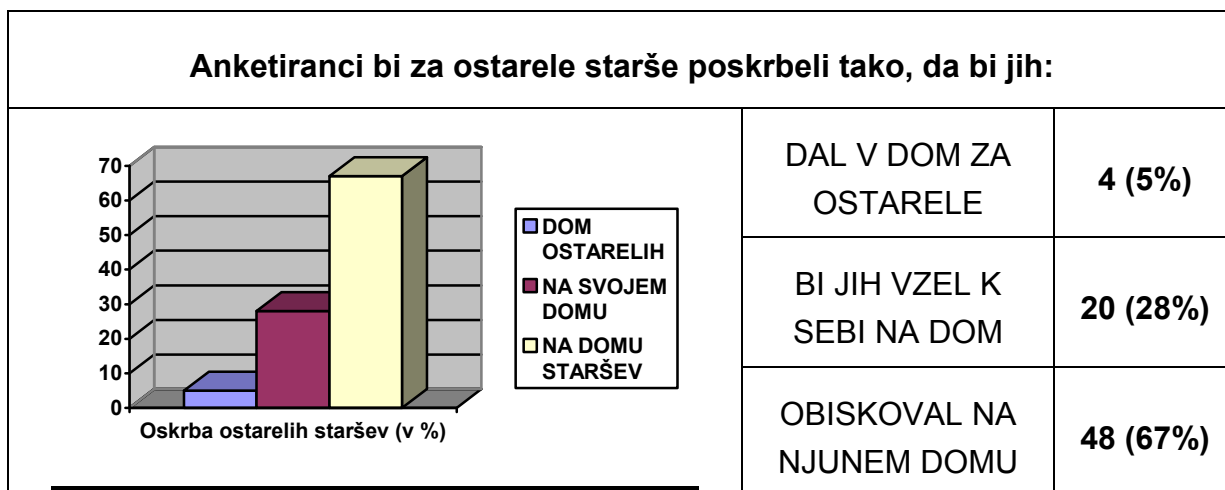
Graf 4.84. – Oskrba ostarelih staršev (upokojenci)

Za obiskovanje svojih ostarelih staršev na njihovem domu bi se odločilo 63 % starostnikov v domski oskrbi, 37 % pa bi starše vzelo k sebi na svoj dom.

Graf 4.85. – Oskrba ostarelih staršev (starostniki v domski oskrbi)

Za napotitev ostarelih staršev v domsko oskrbo bi se odločilo 5 % vseh anketirancev. 28 % anketirancev bi svoje ostarele starše vzelo k sebi, na svoj dom in bi tam skrbeli za starše. Največ anketirancev (67 %) pa bi najraje ostarele starše obiskovalo na njihovem domu.

Graf 4.86. – Oskrba ostarelih staršev (vsi skupaj)

4.10.PRIČAKOVANA PODPORA

Vsem skupinam vprašanih sem zastavil nalogo, naj razvrstijo kaj pričakujejo, da bi morali dati stari starši svojim vnukom. Izbrali so lahko vse izmed devetih vrednot. Te so: izkušnje, vera, denar, spoštovanje, znanje, vrednote, ljubezen, varstvo in čustvena opora. Teh devet vrednot sem razdelil na splošne vrednote in vrednote medgeneracijske pomoči. Vrednote, ki so značilne za medgeneracijsko pomoč so: varstvo otrok, čustvena opora in denar. Splošne vrednote pa sestavljajo: ljubezen, spoštovanje, znanje, izkušnje, vrednote in vera.

Na podlagi vprašanja, kaj osnovnošolci pričakujejo, da bodo njihovi starši dali njihovim otrokom, so osnovnošolci razvrstili sledeče vrednote.

VARSTVO	(20)
LJUBEZEN	(18)
ZNANJE	(16)
IZKUŠNJE	(15)
ČUSTVENO OPORO	(14)
VREDNOTE	(12)
SPOŠTOVANJE	(11)
VERO	(7)
DENAR	(5)

Največ se jih je odločilo za varstvo otrok, sledi ljubezen, znanje, izkušnje in čustvena opora. Nekoliko manj pomemben se zdi osnovnošolcem prenos vrednot in učenje spoštovanja. Najmanjkrat izbrani vrednoti pa sta vera in denar.

Dijaki in študenti pričakujejo, da bodo njihovi starši dali njihovim otrokom zgled spoštovanja, znanje ljubezen izkušnje in vrednote. Manj pomembno se jim zdi, da bi stari starši varovali svoje vnuke in jim dajali moralno oporo. Dijaki in študenti v manjši meri pričakujejo od svojih staršev versko vzgojo svojih otrok, na zadnjem mestu pa je finančna podpora.

SPOŠTOVANJE	(14)
ZNANJE	(13)
LJUBEZEN	(13)
IZKUŠNJE	(12)
VREDNOTE	(12)
VARSTVO	(10)
ČUSTVENO OPORO	(8)
VERO	(4)
DENAR	(2)

Zaposleni starši pričakujejo od svojih staršev, da bodo njihovim otrokom dali predvsem izkušnje, nato vrednote, spoštovanje, ljubezen, čustveno oporo in varstvo. Pomembno se jim zdi tudi vzgajanje po veri, nekoliko manj pa znanje. Denar je na najnižjem mestu.

IZKUŠNJE	(14)
VREDNOTE	(12)
SPOŠTOVANJE	(11)
LJUBEZEN	(11)
ČUSTVENO OPORO	(11)
VARSTVO	(10)
VERO	(9)
ZNANJE	(7)
DENAR	(3)

Upokojenci menijo, da vnuki od starih staršev pričakujejo ljubezen, znanje, vrednote in čustveno oporo. Menijo, da nekoliko manj pričakujejo posredovanje izkušenj, spoštovanje in varstvo otrok. Najmanjkrat pa so izbrali vero in denar.

LJUBEZEN	(10)
ZNANJE	(9)
VREDNOTE	(9)
ČUSTVENO OPORO	(9)
IZKUŠNJE	(8)
SPOŠTOVANJE	(7)
VARSTVO	(6)
VERO	(3)
DENAR	(3)

Starostniki v domski oskrbi menijo, da vnuki pričakujejo od svojih starih staršev predvsem vero, denar, spoštovanje in ljubezen, nekoliko manj pa izkušnje. Starostniki menijo da vnuki od njih najmanj pričakujejo posredovanje znanja, vrednot, varstva otrok in čustvene opore,

VERO	(5)
DENAR	(5)
SPOŠTOVANJE	(5)
LJUBEZEN	(5)
IZKUŠNJE	(4)
ZNANJE	(3)
VREDNOTE	(3)
VARSTVO	(3)
ČUSTVENO OPORO	(3)

Po mnenju vseh anketirancev se od starih staršev najmanj pričakuje, da bi dajali denar svojim vnukom, to so potrdile vse starostne skupine razen skupina starostnikov v domski oskrbi, ki je postavila denar na prvo mesto. Osnovnošolci pričakujejo od svojih staršev pomoč pri varstvu svojih otrok. Čustveno oporo pa so osnovnošolci umestili v sredino merske lestvice vrednot. Dijaki in študenti so varstvo otrok in čustveno oporo umestili v spodnji del lestvice pričakovanj, rahlo prednost pred čustveno oporo ima še vedno varstvo otrok. Pri zaposlenih starših se varstvo in čustvena opora zamenjata in se tako čustvena opora dvigne za dve mesti. Pri upokojencih je razviden večji poudarek na čustveni opori, varstvo otrok pa zdrsne še

za eno mesto nižje. Starostniki v domski oskrbi so na najnižje mesto umestili varstvo otrok in čustveno oporo, medtem, kot smo že omenili je denar na prvem mestu.

Zanimiv preobrat ima osnove verjetno v nezmožnosti posameznikov za varovanje otrok, drugi element pa so redkejši stiki z otroki in vnuki, kar povzroča večjo medsebojno oddaljenost in slabi podlago za čustveno oporo. Torej, kar lahko starostniki v domski oskrbi dajo svojim vnukom je denar, če jim ga sploh kaj ostane.

4.11.MNENJA O OTROCIH IN UPOKOJENCIH

Vse starostne skupine sem povprašal za mnenje glede otrok oziroma upokojencev. Osnovnošolci, dijaki in študenti ter zaposleni starši so dopolnjevali stavke o upokojencih. Upokojenci in starostniki v domski oskrbi so dopolnjevali stavke o otrocih. Vsem anketirancem sem napisal pet stavkov, ki so jih morali dopolniti s svojimi asociacijami.

4.11.1. Mnenja osnovnošolcev o upokojencih

Osnovnošolci menijo, da so upokojenci lahko zelo vitalni, zabavni, dobri in prijazni. Nekateri pa menijo, da so upokojenci lahko zelo zoprni, stari, ubogi, tečni, sitni, nemočni, bolni in zahtevni.

Po mnenju osnovnošolcev je potrebno upokojencem dati ljubezen, spoštovanje, podporo, nego, pozornost, hrano, denar in mir.

Upokojenci pa bi lahko bili v pomoč in podporo tako, da bi dajali izkušnje, denar in bonbone.

Osnovnošolci menijo, da bi upokojenci lahko opravljali lažja hišna opravila, opravila doma na vrtu, varovali otroke in opravljali prostovoljna dela.

Če bi osnovnošolci postali upokojenci, bi bili zelo stari, nekateri pa bi celo umrli. Medtem, ko bi eni pazili na otroke ali bili doma in v službi, bi drugi iznašli pomlajevalni napitek, da bi bili spet mladi ali pa bi kadili na balkonu.

4.11.2. Mnenja dijakov in študentov o upokojencih

Dijaki in študenti so mnenja, da so upokojenci lahko zelo radodarni, zanimivi, prijazni, zabavni in aktivni ljudje. Nekateri pa so mnenja, da so upokojenci lahko zelo težavni, osamljeni, konzervativni in moteči.

Po mnenju dijakov in študentov bi upokojencem morali dati potrebno pomoč, pozornost, toplo besedo, več spoštovanja, priateljstvo, mir in priložnost.

Dijaki in študenti menijo, da bi upokojenci lahko namenili več časa svoji družini, dali več znanja in izkušenj, denar za revne, ter mir.

Upokojenci bi lahko delali kaj bolj koristnega, varovali vnuke, kaj zanimivega, nekaj kar lahko ter prostovoljna dela.

Če bi dijaki in študenti postali upokojenci bi imeli več časa, bili aktivni, skušali bi izpolniti čim več svojih ciljev, varovali bi vnuke, hodili na potovanja. Nekateri bi uživali življenje, drugi bi dali mir otrokom, imeli kakšne hobije in bili prijazni.

4.11.3. Mnenja zaposlenih staršev o upokojencih

Zaposleni starši menijo, da so upokojenci lahko zelo aktivni, delovni, družabni, prijetni, izkušeni, iznajdljivi, preprosti, zadovoljni in dobri sogovorci. Menijo pa tudi, da so upokojenci lahko zelo nadležni, revni, osamljeni in morasti.

Upokojencem je po mnenju zaposlenih staršev potrebno dati družbo, ljubezen, varstvo, mir, pomoč, nego, občutek, da so koristni in priložnosti.

Po mnenju zaposlenih staršev bi upokojenci lahko dali izkušnje, zgled življenja po veri, zgled za strpnost in vrednote. Nekateri pa menijo, da bi upokojenci lahko dali mir, prostor brezposelnim ter več svobode drugim, s katerim živijo.

Upokojenci bi lahko poprijeli za različna ročna dela, varovali vnuke, bili aktivni v različnih društvih in opravljali prostovoljna dela.

Če bi zaposleni starši postali upokojenci, bi varovali vnuke, hodili na sprehode v naravo in na izlete, opravljali bi prostovoljna dela, hodili na potovanja. Nekateri bi poizkušali biti čim dlje časa aktivni, drugi bi izkoristili vsak trenutek časa, da bi

nadoknadili zamujeno.

4.11.4. Mnenja upokojencev o otrocih

Upokojenci menijo o otrocih, da so lahko zelo prijetni, ljubeči, pozitivni, zabavni, domiselni, priljubljeni, igrivi, pravični, dobri. Lahko pa so tudi naporni, zahtevni, sebični, nepredvidljivi in nagajivi.

Upokojenci menijo, da je otrokom potrebno dati ljubezen, moralno oporo, vzpodbudo, varnost, spoštovanje, zgled, voljo do življenja, zaupanje in podporo.

Po mnenju upokojencev bi otroci lahko dali ljubezen, spoštovanje, razumevanje, pomoč, zadovoljstvo, oporo v starosti in nore izkušnje.

Otroci bi po mnenju upokojencev lahko delali naloge prilagojene njihovi starosti, hišna opravila, dobra dela ter vse, kar si želijo in za kar imajo znanje.

Če bi upokojenci imeli možnost, da ponovno postanejo otroci bi spoštovali starše in upoštevali njihovo mnenje. Nekateri bi delali enake napake oziroma bi bili taki kot so bili, drugi se ne bi pustili poniževati in zapostavljati. Poskrbeli bi za več znanja in izkušenj.

4.11.5. Mnenja starostnikov v domski oskrbi o otrocih

Starostniki v domskem varstvu menijo, da so otroci lahko zelo učljivi, pametni, pridni in uvidevni. Po drugi strani, pa menijo tudi, da so otroci lahko zelo slabi, trmasti in poredni.

Starostniki v domskem varstvu menijo, da je otrokom potrebno dati predvsem ljubezen, spoštovanje, delovne navade, veliko dobrih nasvetov za življenje, prednost, poduk, dobro vzgojo in pomoč.

Otroci bi po mnenju starostnikov v domskem varstvu lahko dali ljubezen, spoštovanje, pomoč, spoštovanje, pozornost in ubogljivost.

Po mnenju starostnikov v domskem varstvu bi otroci lahko zbirali star papir, opravljali hišna opravila, pomagali staršem, delali dobra dela ter delali tisto kar se od

njih pričakuje.

Če bi starostniki v domskem varstvu imeli priložnost spet postati otrok, bi eni drugače zastavili življenje, drugi bi šli študirati, nekateri bi bolje poskrbeli sami zase.

4.11.6. Primerjava mnenj anketirancev

Mnenja o upokojencih in otrocih so zelo različna, zagotovo bi bila dobrodošla podrobnejša raziskava z večjim vzorcem pri kateri bi lahko rangirali izjavljena mnenja. Dobljeni rezultati pa pokažejo, da so mnenja o upokojencih oziroma otrocih zelo različna, vendar pa se je pokazalo nekaj stičnih točk, ki so opisana v nadaljevanju.

Osnovnošolci ter dijaki in študenti so skupnega mnenja, da so upokojenci lahko zelo zabavni in prijazni. Dijakom in študentom ter zaposlenim staršem pa je skupno mnenje, da so upokojenci lahko zelo aktivni in osamljeni. Niti ena izjava se ni pojavila vsaj enkrat v vsaki starostni skupini.

Osnovnošolci, dijaki in študenti ter zaposleni starši so enotnega mnenja, da je upokojencem potrebno med drugim dati tudi mir. Osnovnošolci in zaposleni starši so izrazili, da je upokojencem potrebno dati tudi nego, medtem ko so dijaki in študenti ter zaposleni starši izpostavili tudi nudenje pomoči in dajanje priložnosti.

Vprašane tri starostne skupine so dejale, da bi upokojenci lahko dajali svoje izkušnje. Osnovnošolci ter dijaki in študenti so mnenja, da bi upokojenci dali tudi denar. Zaposleni starši pa soglašajo z dijaki in študenti, da bi upokojenci lahko dali mir.

Na vprašanje kaj bi lahko delali upokojenci so vse tri skupine odgovorile, da bi lahko varovali vnuke in opravljali prostovoljna dela.

Ko bodo osnovnošolci, dijaki in študenti ter zaposleni starši postali upokojenci bodo varovali otroke. Dijaki in študenti ter zaposleni starši pa bodo aktivni, hodili bodo na potovanja in poizkušali uresničiti svoje cilje oziroma nadoknaditi zamujeno.

Izjave upokojencev in starostnikov v domski oskrbi o tem, da so otroci lahko zelo ... se zelo razlikujejo, saj se niti ena izjava ni pojavila v obeh primerjajočih se skupinah.

Upokojenci in starostniki v domski oskrbi so mnenja, da je potrebno otrokom dati ljubezen in spoštovanje.

Izkazalo se je, da upokojenci in starostniki v domski oskrbi pričakujejo od otrok ljubezen, spoštovanje in potrebno pomoč.

Otroci bi lahko opravljali hišna dela in delali dobra dela, so mnenja upokojenci in starostniki v domski oskrbi.

Če bi postali ostareli straši ponovno mladi, bi več pozornosti namenili izobrazbi, kar sta potrdili obe raziskani skupini.

V raziskavi se je pokazalo, da mlajše generacije od starejših pričakujejo mir, prav tako so mnenja, da je potrebno upokojencem dajati mir. Od starejših pričakujejo izkušnje, sami pa bi jim lahko nudili pomoč in omogočali dostop do priložnosti. Razvidno je, da se mlajše generacije želijo znebiti vpliva starejših, medgeneracijske odnose omejiti na medsebojno pomoč in jih razvijati v prijateljskem in enakovrednem duhu. Starejša generacija pričakuje pomoč, ljubezen in spoštovanje mladih.

4.12. ZAKLJUČEK RAZPRAVE IN UTEMELJITEV HIPOTEZ

Na podlagi obsežne raziskave lahko utemeljimo zastavljene hipoteze.

H1: Srednja generacija pomaga starejšim bolj kakor mlajša generacija.

H2: Srednja generacija pomaga starejšim enako kot mlajša generacija.

H3: Srednja generacija pomaga starejšim manj kakor mlajša generacija.

Pogosto ali vedno pomaga svojim starim staršem pri hišnih opravilih 61 % osnovnošolcev, redko ali občasno pomoč starim staršem pa nudi 38 % osnovnošolcev.

16 % dijakov in študentov pomaga vsaj pogosto starim staršem opravljati hišna dela, medtem ko 46 % anketiranih starim staršem ne pomaga. Redko ali občasno pomaga 38 % dijakov in študentov.

Staršem pri hišnih opravilih pomaga pogosto ali vedno 30 % zaposlenih staršev, občasno jim pomaga 14 %. Nikoli ali pa redko pomaga staršem pri hišnih opravilih 50 % zaposlenih staršev.

Osnovnošolci so pogosteje v vedno dobrih odnosih s svojimi starimi starši, kot dijaki in študenti ter kot zaposleni starši s svojimi starši.

Na osnovi pridobljenih rezultatov raziskave je razvidno, da osnovnošolci nudijo pomoč pri hišnih opravilih svojim starim staršem pogosteje, kakor dijaki in študenti ter pogosteje kot zaposleni starši svojim staršem.

Tu se potrjuje tretja hipoteza, ki govori, da srednja generacija pomaga starejšim manj, kakor mlajša generacija.

Rezultat, ki utemeljujem s tem, da je v rezultat zajeto le delo, ki ga mlajši naredijo za starejše. Dajanje dobrin in finančna pomoč sta izvzeti iz primerjave, saj raziskane skupine osnovnošolcev, dijakov in študentov in zaposlenih staršev niso primerljive, zlasti zaradi dostopnosti do virov. Dejstvo, da osnovnošolci več pomagajo svojim starim staršem kot zaposleni starši svojim staršem lahko razumemo v luči dveh gospodinjstev, v katerih je potrebno konstantno opravljati hišna opravila. Osnovnošolci tako pomagajo vsaj pogosto svojim staršem, medtem ko starim staršem pomagajo redkeje. Stari starši in zaposleni starši tako skrbijo vsak za svoje gospodinjstvo, medtem ko otroci pomagajo obojim. Drug pomemben dejavnik pa je tudi v tem, da imajo starši, zajeti v raziskavi tudi predšolske otroke, kateri potrebujejo

več varstva. Če povzamem zaposleni starši so dvojno obremenjeni in težje pomagajo starim staršem z delom, zato raje napotijo svoje osnovnošolske otroke k starim staršem v pomoč. V raziskavi sem prišel do rezultatov, ki nakazujejo veliko poslabšanje odnosov s starimi starši pri prehodu vnukov iz osnovne šole v srednjo šolo. Izkazalo se je, da starim staršem najmanj pomagajo dijaki in študenti.

H4: Medgeneracijski odnosi med starimi starši in vnuki slabijo zaradi volje vnukov.

H5: Medgeneracijski odnosi med starimi starši in vnuki slabijo zaradi volje starih staršev.

H6: Medgeneracijski odnosi med starimi starši in vnuki slabijo zaradi volje vnukov in starih staršev.

Iz raziskave je razvidno, da se mlajše generacije želijo znebiti vpliva starejših, medgeneracijske odnose omejiti na medsebojno pomoč in jih razvijati v prijateljskem in enakovrednem duhu. Starejša generacija pričakuje pomoč, ljubezen in spoštovanje mladih. Pri upokojevcih in starostnikih v domski oskrbi ni zaznati negativnih mnenj v zvezi s tem, kaj otroci potrebujejo in kaj jim je potrebno dati. Na podlagi tega lahko zaključim in potrdim četrto hipotezo, ki govori, da medgeneracijski odnosi med starimi starši in vnuki slabijo zaradi volje vnukov.

Razpravo zaključujem s povzetkom, da veljata tretja in četrta hipoteza.

H3: Srednja generacija pomaga starejšim manj, kakor mlajša generacija.

H4: Medgeneracijski odnosi med starimi starši in vnuki slabijo zaradi volje vnukov.

5. SKLEPI

Na podlagi raziskave so formirani naslednji sklepi:

- Anketiranci se pogosteje dobro razumejo s prijatelji, kot pa s starši oz. otroci.
- Pogostost vedno dobrih odnosov staršev z otroki se s starostjo zvišuje.
- Večina otrok je s starši pogosto v dobrih odnosih.
- Na prehodu otrok iz osnovne šole v srednjo šolo se zmanjša pogostost pomoči staršem pri opravljanju hišnih opravil, za večino otrok iz pogostega v občasno opravljanje.
- Osnovnošolci so pogosteje v vedno dobrih odnosih s svojimi starimi starši, kot dijaki in študenti ter zaposleni starši.
- Na prehodu otrok iz osnovne šole v srednjo šolo je občuten preobrat pri pomoči starim staršem pri opravljanju hišnih opravil.
- Večina starih staršev vnukom nikoli ne pomaga pri učenju in pisanju domačih nalog.
- Zaposleni otroci pogosteje dajejo dobrine svojim staršem, kot obratno.
- Upokojeni starši pogosteje finančno podpirajo svoje otroke, kot obratno.
- Upokojeni starši pogosteje moralno podpirajo svoje otroke, kot obratno.
- Število ur prostovoljnega dela upada s staranjem.
- Zaposleni starši preživijo petkrat manj časa s prijatelji, kot dijaki in študenti.
- Zaposleni starši in upokojenci namenijo hišnim opravilom štirikrat več časa, kot osnovnošolci ter dijaki in študenti.
- Dijaki in študenti, ter zaposleni starši namenijo pogovoru s starši dvakrat več časa, kot osnovnošolci.
- Osnovnošolci preživijo dvakrat več časa z starimi starši, kot dijaki in študenti.
- Upokojenci preživijo desetkrat več časa s svojimi vnuki, kakor starostniki v domski oskrbi.
- Večina anketirancev bi varstvo otrok zaupala vrtcu.
- Večina anketirancev bi sama pomagala otrokom pri učenju.
- Razdelitev hišnih opravil je razdvojena na načelo, da več postorijo starši in na načelo, da postorijo starši in otroci enako.
- Večina anketirancev bi svoje ostarele starše obiskovala na domu. Pri

- Mlajše generacije se želijo znebiti vpliva starejših, medgeneracijske odnose pa omejiti na medsebojno pomoč in jih razvijati v enakovrednem in prijateljskem duhu.

6.PREDLOGI

Predlogi so usmerjeni v delovanje posameznika in širše družbe.

- Širša družba mora aktivneje podpirati organizacije, ki se ukvarjajo s širjenjem prostovoljstva mladih in mlade učijo solidarnosti.
- V osnovnih šolah vzgajati otroke v duhu solidarnosti, prijateljstva in prostovoljstva.
- Potrebno uveljavljanje prostovoljstva za vse starostne skupine, kot univerzalna človeška vrednota.
- Spodbujati prostovoljstvo upokojencev in jim ponuditi priložnost zaslužka majhnega honorarja (nagrade) za opravljanje družbeno koristnih del.
- Širša družba mora izpostaviti družino kot vrednoto, da se bo medgeneracijska pomoč ohranjala.
- Mlado generacijo je potrebno učiti o problemu staranja prebivalstva.
- V društvih in drugih organizacijah, ki imajo pretežno starejše člane (npr. v društvih upokojencev), bi morali širiti vedenje o življenju in za življenje.
- Stari starši bi lahko pomagali svojim otrokom pri vzgoji vnukov, s tem bi imeli starši več časa za druženje s prijatelji, vez med vnuki in starimi starši pa bi se krepila.
- Potrebno bo povečati in razširiti ponudbo pomoči oskrbe starostnikov na domu.
- Pojav, ki je vreden nadaljnjega raziskovanja, je predvsem opravljanje hišnih opravil, podrobnejša raziskava mnenj o otrocih in starostnikih ter odnosi v nuklearni družini osnovnošolca.

7.LITERATURA

- Ambrož, Milan. Mihalič, Traudi. 1998. *Pot k odličnosti: Vodenje v kompleksnem in negotovem okolju*. Škofja Loka: Institut za samorazvoj.
- Baltes, Paul B. (1981-84), *Life Span Development and Behavior*. New York: Academic Press.
- Birsa, Mirko. 1992. *Življenje po šestem križu*. Murska Sobota: Pomurska založba.
- Čačinovič – Vogrinčič, Gabi. 1998. *Psihologija družine: Prispevek k razvidnosti družinske skupine*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Dragoš, Srečo. Leskošek, Vesna. 2003. *Družbena neenakost in socialni kapital*. Ljubljana: Mirovni inštitut, Inštitut za sodobne družbene in politične študije.
- Drucker, P. 1993. *Post – capitalist society*. New York: Harper Business.
- Greenhouse, C. Parson, M. 2006. *Demography of aging*. National Academy Press.
- Hojnik – Zupanc, Ida. 1999. *Samostojnost starega človeka v družbeno – prostorskem kontekstu*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Kastenbaum, Robert. Staranje. 1985. Ljubljana: Pomurska založba.
- Kristančič, Azra. 2005. *Nova podoba staranja – siva revolucija*. Ljubljana: AA Inserco.
- Kunsten, Torbjorn L.. 2001. *Vzpon in propad svetovnih redov*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Marek, Denise. 2008. *Brez skrbi*. Ljubljana: Karantanija.
- Musek, Janek. 1995. *Ljubezen, družina, vrednote*. Ljubljana: Educy.
- Novak, Mojca. 2004. *Omrežja socialne opore prebivalstva Slovenije*. Ljubljana: Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo.
- Ovsenik, Marija. Ambrož, Milan. 2000. *Ustvarjalno vodenje poslovnih procesov*. Portorož: Turistica, Visoka šola za turizem.
- Pantley, Elizabeth. 2002. *Z otrokom lahko sodelujete*. Radovljica: Didakta.
- Pečjak, Vid. 1994. *Psihologija množice*. Ljubljana: samozaložba.

- Pečjak, Vid. 2007. Psihologija staranja. Bled: samozaložba.
- Ramovš, Jože. 2007. Kakovostno staranje in poti do njega. V: Metka Starič (ured.), *Praktični vodnik za upokojence: pravice možnosti, priložnosti*. Ljubljana: Maks Viktor.
- Ramovš, Jože. 2003. *Kakovostna starost: Socialna gerontologija in gerontagogika*. Ljubljana: Inštitut Antona Trstenjaka.
- Rot, Nikola. 1968. *Psihologija osebnosti*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Slovar slovenskega knjižnega jezika. 1994. Ljubljana: DZS.
- Slovar tujk. 2002. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- V dvoje: knjiga za poročence. 1972. Ljubljana: Družina.
- Verbič, Miroslav. 2007. *Dinamični model splošnega ravnovesja slovenskega gospodarstva s poudarkom na pokojninskem sistemu*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Žiberna, Angelca. 2007. *Odnos do starejših v slovenski javnosti*. Ljubljana: Zveza društev upokojencev Slovenije, Slovenska filantropija, Društvo za promocijo prostovoljnega dela.
- Žlebnik, Leon. 1956. *Ljudje med seboj*. Ljubljana: Zveza prijateljev mladine.

8. POVZETEK

Diplomsko delo govori o medgeneracijski pomoči, tj. pomoči med starši in otroki ter med starimi starši in vnuki. Demografske spremembe, ki se dogajajo prinašajo negotovo prihodnost, saj bo v 32 letih delež prebivalstva starejšega od 65 let narasel s 16 % na 29 % celotnega prebivalstva v Sloveniji. Poleg tega se bodo pokojnine spustile pod 50 % povprečne plače v zadnjem letu. Situacijo lahko ublaži solidarnost med posamezniki, njihova lastna iznajdljivost oziroma samopomoč ter medgeneracijska pomoč. V raziskavi je bilo zajetih 75 oseb, ki so razdeljene v pet skupin: osnovnošolci, dijaki in študenti, zaposleni starši, upokojenci in starostniki v domski oskrbi. Rezultati so potrdili hipotezo, da srednja generacija manj pomaga starejšim kakor mlajša generacija, ter hipotezo, da medgeneracijski odnosi med starimi starši in vnuki oslabijo po volji vnukov. Poleg tega se je večkrat potrdilo opažanje, da do velikih sprememb v odnosih s starši ter starimi starši prihaja pri prehodu otrok iz osnovne šole v srednjo šolo. Predlagam, da družba posveča večjo pozornost prostovoljstvu in spodbujanju solidarnosti. Povečati bo potrebno ponudbo oskrbe starostnikov na domu in vzgajati mlade in stare o življenju in za življenje.

9.DODATEK

SEZNAM DODATKOV:

DODATEK A: Vprašalnik o življenjskem slogu in medgeneracijski povezanosti za osnovnošolce	91
DODATEK B: Vprašalnik o življenjskem slogu in medgeneracijski povezanosti za dijake in študente	96
DODATEK C: Vprašalnik o življenjskem slogu in medgeneracijski povezanosti za zaposlene starše	101
DODATEK D: Vprašalnik o življenjskem slogu in medgeneracijski povezanosti za upokoјence	106
DODATEK E: Vprašalnik o življenjskem slogu in medgeneracijski povezanosti za starostnike v domski oskrbi	111
DODATEK F: Rezultati o življenjskem slogu in medgeneracijski povezanosti za osnovnošolce	117
DODATEK G: Rezultati o življenjskem slogu in medgeneracijski povezanosti za dijake in študente	131
DODATEK H: Rezultati o življenjskem slogu in medgeneracijski povezanosti za zaposlene starše	145
DODATEK I: Rezultati o življenjskem slogu in medgeneracijski povezanosti za upokoјence	160
DODATEK J: Rezultati o življenjskem slogu in medgeneracijski povezanosti za starostnike v domski oskrbi	173

DODATEK A

VPRAŠALNIK O ŽIVLJENSKEM SLOGU IN MEDGENERACIJSKI POVEZANOSTI ZA OSNOVNOŠOLCE

Pozdravljen, pred seboj imaš vprašalnik o življenjskem slogu in medgeneracijski povezanosti. Vprašalnik bo služil kot podlaga raziskavi v diplomskem delu o medgeneracijski pomoči.

Prosim te, da si vzameš čas in na vsako vprašanje odgovoriš čimbolj točno.

Hvala za trud.

Tomaž Paulus, absolvent Fakultete za socialno delo

SPLOŠNA VPRAŠANJA (obkroži)

Spol:..... a) MOŠKI b) ŽENSKI

Starost:..... LET

Bivališče:..... a) HIŠA b) BLOK c) STOLPNICA

Kraj bivanja:..... a) MESTNO NASELJE b) PODEŽELJE

Ali obiskuješ kakšen krožek?..... a) NE b) ENEGA c) DVA ali VEČ

Ali imaš druge interesne dejavnosti?.... a) NE b) ENO c) DVE ali VEČ

(šport, glasba, gasilci, pohodniki, skavti, jeziki, ...)

Ali imaš živega vsaj enega starega starša?..... a) DA b) NE

Ali živiš skupaj s starimi starši?..... a) DA b) NE

<u>TRDITVE O SOŠOLCIH</u> (Obkroži številko)	NIKOLI	REDKO	OBČASNO	POGOSTO	VEDNO
S sošolci se dobro razumem.	1	2	3	4	5
S sošolci bi se želel bolje razumeti.	1	2	3	4	5
S sošolci se družim tudi po koncu pouka.	1	2	3	4	5
Sošolcu bi posodil zvezek za en teden.	1	2	3	4	5
Sošolci bi meni posodili zvezek za en teden.	1	2	3	4	5
Sošolcu bi posodil 10€.	1	2	3	4	5
Sošolci bi meni posodili 10€.	1	2	3	4	5

<u>TRDITVE O PRIJATELJIH</u> (Obkroži številko)	NIKOLI	REDKO	OBČASNO	POGOSTO	VEDNO
S prijatelji se dobro razumem.	1	2	3	4	5
S prijatelji bi se želel bolje razumeti.	1	2	3	4	5
V družbi prijateljev se dobro počutim.	1	2	3	4	5
Prijatelju bi posodil 10€.	1	2	3	4	5
Prijatelji bi meni posodili 10€.	1	2	3	4	5

<u>TRDITVE O STARŠIH</u> (Obkroži številko)	NIKOLI	REDKO	OBČASNO	POGOSTO	VEDNO
S starši se dobro razumem.	1	2	3	4	5
S starši bi se želel bolje razumeti.	1	2	3	4	5
Starši mi dajejo žepnino.	1	2	3	4	5
Staršem pomagam pri hišnih opravilih.	1	2	3	4	5
Starši mi pomagajo pri pisanju domačih nalog in učenju.	1	2	3	4	5

<u>TRDITVE O STARIH STARŠIH*</u> (Obkroži številko)	NIKOLI	REDKO	OBČASNO	POGOSTO	VEDNO
S starimi starši se dobro razumem.	1	2	3	4	5
S starimi starši bi se želel bolje razumeti.	1	2	3	4	5
Stari starši mi dajejo žepnino.	1	2	3	4	5
Starim staršem pomagam pri hišnih opravilih.	1	2	3	4	5
Stari starši mi pomagajo pri pisanju domačih nalog in učenju.	1	2	3	4	5

* ta sklop trditev izpolni, če imaš živega vsaj enega starega starša

ČASOVNA OPREDELITEV POVPREČNEGA TEDNA

Koliko ur na teden preživiš v šoli?	ur
Koliko ur na teden si prisoten na šolskih krožkih?	ur
Koliko ur na teden porabiš za domače naloge?	ur
Koliko ur na teden si aktiven pri interesnih dejavnostih?	ur
Koliko ur prostega časa na teden preživiš sam?	ur
Koliko ur na teden preživiš s prijatelji? (čas v šoli ne šteje)	ur
Koliko ur na teden nameniš pogovoru s starši?	ur
Koliko ur na teden opravljaš hišna dela?	ur
Koliko ur na teden preživiš s starimi starši?	ur
Koliko ur na teden nameniš zabavi in sprostitvi?	ur
Koliko ur na teden opravljaš prostovoljna dela?	ur

KO BOM VELIK IN BOM IMEL SVOJE OTROKE

- VARSTVO PREDŠOLSKIH OTROK

Za varstvo predšolskih otrok bom poskrbel tako, da jih bom (obkroži en odgovor)

- a) dal v vrtec b) dal v varstvo svojim staršem c) najel varuško

- POMOČ PRI UČENJU

Za pomoč pri učenju svojih otrok bom poskrbel tako, da jim bom (obkroži en odgovor)

- a) pomagal sam b) najel inštruktorja c) prosil svoje starše za pomoč

- HIŠNA OPRAVILA

Hišna opravila bomo opravljali (obkroži en odgovor)

- a) vsi enako b) otroci bodo naredili večino c) starša bova naredila večino

KO BOM VELIK IN BOM IMEL OSTARELE STARŠE

- OSKRBA OSTARELIH STARŠEV

Kako boš poskrbel za svoje starše, ko bodo ostareli? (obkroži en odgovor)

- a) dal v dom za ostarele b) jih vzel k sebi na dom c) obiskoval na njunem domu

- PRIČAKOVANJA DO STARŠEV

Kaj pričakuješ, da bodo tvoji starši dali tvojim otrokom? (možnih več odgovorov)

a) izkušnje

b) vero

c) denar

d) spoštovanje

e) znanje

f) vrednote

g) ljubezen

h) varstvo

i) čustveno oporo

O UPOKOJENCIH MENIM

(dopolni spodnje stavke)

Upokojenci so lahko zelo _____

Upokojencem je treba dati _____

Upokojenci bi lahko dali _____

Upokojenci bi lahko delali _____

Če bi bil jaz upokojenec bi _____

DODATEK B

VPRAŠALNIK O ŽIVLJENSKEM SLOGU IN MEDGENERACIJSKI POVEZANOSTI ZA DIJAKE IN ŠTUDENTE

Pozdravljen, pred seboj imaš vprašalnik o življenjskem slogu in medgeneracijski povezanosti. Vprašalnik bo služil kot podlaga raziskavi v diplomskem delu o medgeneracijski pomoči.

Prosim te, da si vzameš čas in na vsako vprašanje odgovoriš čimbolj točno.

Hvala za trud.

Tomaž Paulus, absolvent Fakultete za socialno delo

SPLOŠNA VPRAŠANJA (obkroži)

Spol:..... a) MOŠKI b) ŽENSKI

Starost:..... LET

Bivališče:..... a) HIŠA b) BLOK c) STOLPNICA

Kraj bivanja:..... a) MESTNO NASELJE b) PODEŽELJE

Ali imaš kakšne interesne dejavnosti?.. a) NE b) ENO c) DVE ali VEČ

(šport, glasba, gasilci, pohodniki, skavti, jeziki, ...)

Ali imaš živega vsaj enega starega starša?..... a) DA b) NE

Ali živiš skupaj s starimi starši?..... a) DA b) NE

<u>TRDITVE O SOŠOLCIH</u> (Obkroži številko)	NIKOLI	REDKO	OBČASNO	POGOSTO	VEDNO
S sošolci se dobro razumem.	1	2	3	4	5
S sošolci bi se želel bolje razumeti.	1	2	3	4	5
S sošolci se družim tudi po koncu pouka.	1	2	3	4	5
Sošolcu bi posodil zvezek/zapiske za en teden.	1	2	3	4	5
Sošolci bi meni posodili zvezek/zapiske za en teden.	1	2	3	4	5
Sošolcu bi posodil 20€.	1	2	3	4	5
Sošolci bi meni posodili 20€.	1	2	3	4	5

<u>TRDITVE O PRIJATELJIH</u> (Obkroži številko)	NIKOLI	REDKO	OBČASNO	POGOSTO	VEDNO
S prijatelji se dobro razumem.	1	2	3	4	5
S prijatelji bi se želel bolje razumeti.	1	2	3	4	5
V družbi prijateljev se dobro počutim.	1	2	3	4	5
Prijatelju bi posodil 20€.	1	2	3	4	5
Prijatelji bi meni posodili 20€.	1	2	3	4	5

<u>TRDITVE O STARŠIH</u> (Obkroži številko)	NIKOLI	REDKO	OBČASNO	POGOSTO	VEDNO
S starši se dobro razumem.	1	2	3	4	5
S starši bi se želel bolje razumeti.	1	2	3	4	5
Starši mi dajejo žepnino.	1	2	3	4	5
Staršem pomagam pri hišnih opravilih.	1	2	3	4	5
Starši mi pomagajo pri pisanju domačih nalog in učenju.	1	2	3	4	5

<u>TRDITVE O STARIH STARŠIH*</u> (Obkroži številko)	NIKOLI	REDKO	OBČASNO	POGOSTO	VEDNO
S starimi starši se dobro razumem.	1	2	3	4	5
S starimi starši bi se želel bolje razumeti.	1	2	3	4	5
Stari starši mi dajejo žepnino.	1	2	3	4	5
Starim staršem pomagam pri hišnih opravilih.	1	2	3	4	5
Stari starši mi pomagajo pri pisanju domačih nalog in učenju.	1	2	3	4	5

* ta sklop trditev izpolni, če imaš živega vsaj enega starega starša

ČASOVNA OPREDELITEV POVPREČNEGA TEDNA

Koliko ur na teden preživiš v šoli?	ur
Koliko ur na teden porabiš za domače naloge?	ur
Koliko ur na teden si aktiven pri interesnih dejavnostih?	ur
Koliko ur prostega časa na teden preživiš sam?	ur
Koliko ur na teden preživiš s prijatelji? (čas v šoli ne šteje)	ur
Koliko ur na teden nameniš pogovoru s starši?	ur
Koliko ur na teden opravljaš hišna dela?	ur
Koliko ur na teden preživiš s starimi starši?	ur
Koliko ur na teden nameniš zabavi in sprostitvi?	ur
Koliko ur na teden opravljaš prostovoljna dela?	ur

KO BOM VELIK IN BOM IMEL SVOJE OTROKE

- VARSTVO PREDŠOLSKIH OTROK

Za varstvo predšolskih otrok bom poskrbel tako, da jih bom (obkroži en odgovor)

- a) dal v vrtec b) dal v varstvo svojim staršem c) najel varuško

- POMOČ PRI UČENJU

Za pomoč pri učenju svojih otrok bom poskrbel tako, da jim bom (obkroži en odgovor)

- a) pomagal sam b) najel inštruktorja c) prosil svoje starše za pomoč

- HIŠNA OPRAVILA

Hišna opravila bomo opravljali (obkroži en odgovor)

- a) vsi enako b) otroci bodo naredili večino c) starša bova naredila večino

KO BOM VELIK IN BOM IMEL OSTARELE STARŠE

- OSKRBA OSTARELIH STARŠEV

Kako boš poskrbel za svoje starše, ko bodo ostareli? (obkroži en odgovor)

- a) dal v dom za ostarele b) jih vzel k sebi na dom c) obiskoval na njunem domu

- PRIČAKOVANJA DO STARŠEV

Kaj pričakuješ, da bodo tvoji starši dali tvojim otrokom? (možnih več odgovorov)

a) izkušnje

b) vero

c) denar

d) spoštovanje

e) znanje

f) vrednote

g) ljubezen

h) varstvo

i) čustveno oporo

O UPOKOJENCIH MENIM

(dopolni spodnje stavke)

Upokojenci so lahko zelo _____

Upokojencem je treba dati _____

Upokojenci bi lahko dali _____

Upokojenci bi lahko delali _____

Če bi bil jaz upokojenec bi _____

DODATEK C

VPRAŠALNIK O ŽIVLJENSKEM SLOGU IN MEDGENERACIJSKI POVEZANOSTI ZA ZAPOSLENE STARŠE

Pozdravljeni, pred seboj imate vprašalnik o življenjskem slogu in medgeneracijski povezanosti. Vprašalnik bo služil kot podlaga raziskavi v diplomskem delu o medgeneracijski pomoči.

Prosim vas, da si vzamete čas in na vsako vprašanje odgovorite čimbolj točno.

Hvala za trud.

Tomaž Paulus, absolvent Fakultete za socialno delo

SPLOŠNA VPRAŠANJA (obkrožite)

Spol:..... a) MOŠKI b) ŽENSKI

Starost:..... LET

Bivališče:..... a) HIŠA b) BLOK c) STOLPNICA

Kraj bivanja:..... a) MESTNO NASELJE b) PODEŽELJE

Ali imate kakšne interesne dejavnosti? a) NE b) ENO c) DVE ali VEČ

(šport, glasba, gasilci, pohodniki, skavti, jeziki, ...)

Ali imate živega vsaj enega starša?..... a) DA b) NE

Ali živite skupaj s starši?..... a) DA b) NE

Ali imate otroke? a) DA, starost _____ b) NE

<u>TRDITVE O SODELAVCIH</u> (Obkrožite številko)	NIKOLI	REDKO	OBČASNO	POGOSTO	VEDNO
S sodelavci se dobro razumem.	1	2	3	4	5
S sodelavci bi se želel bolje razumeti.	1	2	3	4	5
S sodelavci se družim tudi po koncu delovnega dne.	1	2	3	4	5
Sodelavcu bi posodil 50€.	1	2	3	4	5
Sodelavci bi meni posodili 50€.	1	2	3	4	5

<u>TRDITVE O PRIJATELJIH</u> (Obkrožite številko)	NIKOLI	REDKO	OBČASNO	POGOSTO	VEDNO
S prijatelji se dobro razumem.	1	2	3	4	5
S prijatelji bi se želel bolje razumeti.	1	2	3	4	5
V družbi prijateljev se dobro počutim.	1	2	3	4	5
Prijatelju bi posodil 50€.	1	2	3	4	5
Prijatelji bi meni posodili 50€.	1	2	3	4	5

<u>TRDITVE O OTROCIH*</u> (Obkrožite številko)	NIKOLI	REDKO	OBČASNO	POGOSTO	VEDNO
Z otroki se dobro razumem.	1	2	3	4	5
Z otroki bi se želel bolje razumeti.	1	2	3	4	5
Otrokom dajem žepnino.	1	2	3	4	5
Otroci pomagajo pri hišnih opravilih.	1	2	3	4	5
Otrokom pomagam pri pisanju domačih nalog in učenju.	1	2	3	4	5

* ta sklop trditev izpolnite, če imate vsaj enega otroka

<u>TRDITVE O STARŠIH*</u> (Obkrožite številko)	NIKOLI	REDKO	OBČASNO	POGOSTO	VEDNO
S starši se dobro razumem.	1	2	3	4	5
S starši bi se želel bolje razumeti.	1	2	3	4	5
Starši mi dajejo dobrine.	1	2	3	4	5
Staršem dajem dobrine.	1	2	3	4	5
Starši me finančno podpirajo.	1	2	3	4	5
Starše finančno podpiram.	1	2	3	4	5
Starši mi pomagajo pri vzgoji otrok.	1	2	3	4	5
Staršem pomagam pri hišnih opravilih.	1	2	3	4	5
Starši mi dajejo moralno oporo.	1	2	3	4	5
Staršem dajem moralno oporo.	1	2	3	4	5

* ta sklop trditev izpolnite, če imate živega vsaj enega starša

ČASOVNA OPREDELITEV POVPREČNEGA TEDNA

Koliko ur na teden preživite v službi?	ur
Koliko ur na teden porabite za službene naloge na domu?	ur
Koliko ur na teden ste aktivni pri interesnih dejavnostih?	ur
Koliko ur prostega časa na teden preživite sami?	ur
Koliko ur na teden preživite s prijatelji? (čas v službi ne šteje)	ur
Koliko ur na teden namenite pogovoru s starši?	ur
Koliko ur na teden namenite pogovoru z otroki?	ur
Koliko ur na teden opravljate hišna dela?	ur
Koliko ur na teden namenite zabavi in sprostitvi?	ur
Koliko ur na teden opravljate prostovoljna dela?	ur

ČE BI IMELI OZ. IMATE MAJHNE OTROKE

- VARSTVO PREDŠOLSKIH OTROK

Za varstvo predšolskih otrok bi poskrbel tako, da bi jih (obkrožite en odgovor)

- a) dal v vrtec b) dal v varstvo svojim staršem c) najel varuško

- POMOČ PRI UČENJU

Za pomoč pri učenju svojih otrok bi poskrbel tako, da bi jim (obkrožite en odgovor)

- a) pomagal sam b) najel inštruktorja c) prosil svoje starše za pomoč

- HIŠNA OPRAVILA

Hišna opravila bi opravljali (obkrožite en odgovor)

- a) vsi enako b) otroci bi naredili večino c) starša bi naredila večino

ČE BI IMELI OZ. IMATE OSTARELE STARŠE

- OSKRBA OSTARELIH STARŠEV

Ko bodo starši ostareli, kako bi poskrbeli za njih? (obkrožite en odgovor)

- a) dal v dom za ostarele b) jih vzel k sebi na dom c) obiskoval na njunem domu

- PRIČAKOVANJA DO STARŠEV

Kaj pričakujete, da bodo vaši starši dali vašim otrokom? (možnih več odgovorov)

a) izkušnje

b) vero

c) denar

d) spoštovanje

e) znanje

f) vrednote

g) ljubezen

h) varstvo

i) čustveno oporo

O UPOKOJENCIH MENIM

(dopolnite spodnje stavke)

Upokojenci so lahko zelo _____

Upokojencem je treba dati _____

Upokojenci bi lahko dali _____

Upokojenci bi lahko delali _____

Če bi bil jaz upokojenec bi _____

DODATEK D

VPRAŠALNIK O ŽIVLJENSKEM SLOGU IN MEDGENERACIJSKI POVEZANOSTI ZA UPOKOJENCE

Pozdravljeni, pred seboj imate vprašalnik o življenjskem slogu in medgeneracijski povezanosti. Vprašalnik bo služil kot podlaga raziskavi v diplomskem delu o medgeneracijski pomoči.

Prosim vas, da si vzamete čas in na vsako vprašanje odgovorite čimbolj točno.

Hvala za trud.

Tomaž Paulus, absolvent Fakultete za socialno delo

SPLOŠNA VPRAŠANJA (obkrožite)

Spol:..... a) MOŠKI b) ŽENSKI

Starost:..... LET

Bivališče:..... a) HIŠA b) BLOK c) STOLPNICA

Kraj bivanja:..... a) MESTNO NASELJE b) PODEŽELJE

Ali imate kakšne interesne dejavnosti? a) NE b) ENO c) DVE ali VEČ

(šport, glasba, gasilci, pohodniki, skavti, jeziki, ...)

Ali imate otroke? a) DA, starost _____ b) NE

Ali živite skupaj z otroki? a) DA b) NE

Ali imate vnuke? a) DA, starost _____ b) NE

Ali imate večje zdravstvene težave in kdo vam pomaga?

a) NE

b) DA, oskrbim se sam

c) DA, pomaga zakonec

d) DA, pomagajo otroci

e) DA, imam strokovno pomoč

<u>TRDITVE O PRIJATELJIH</u> (Obkrožite številko)	NIKOLI	REDKO	OBČASNO	POGOSTO	VEDNO
S prijatelji se dobro razumem.	1	2	3	4	5
S prijatelji bi se želel bolje razumeti.	1	2	3	4	5
V družbi prijateljev se dobro počutim.	1	2	3	4	5
Prijatelju bi posodil 50€.	1	2	3	4	5
Prijatelji bi meni posodili 50€.	1	2	3	4	5

<u>TRDITVE O OTROCIH*</u> (Obkrožite številko)	NIKOLI	REDKO	OBČASNO	POGOSTO	VEDNO
Z otroki se dobro razumem.	1	2	3	4	5
Z otroki bi se želel bolje razumeti.	1	2	3	4	5
Otroci mi dajejo dobrine.	1	2	3	4	5
Otrokom dajem dobrine.	1	2	3	4	5
Otroci me finančno podpirajo.	1	2	3	4	5
Otroke finančno podpiram.	1	2	3	4	5
Otrokom pomagam pri vzgoji vnukov.	1	2	3	4	5
Otroci mi pomagajo pri hišnih opravilih.	1	2	3	4	5
Otrokom dajem moralno oporo.	1	2	3	4	5
Otroci mi dajejo moralno oporo.	1	2	3	4	5

* ta sklop trditev izpolnite, če imate vsaj enega otroka

<u>TRDITVE O VNUKIH*</u> (Obkrožite številko)	NIKOLI	REDKO	OBČASNO	POGOSTO	VEDNO
Z vnuki se dobro razumem.	1	2	3	4	5
Z vnuki bi si želel bolje razumeti.	1	2	3	4	5
Vnukom dajem žepnino.	1	2	3	4	5
Vnuki mi pomagajo pri hišnih opravilih.	1	2	3	4	5
Vnukom pomagam pri pisanju domačih nalog in učenju.	1	2	3	4	5

* ta sklop trditev izpolnite, če imate vsaj enega vnuka

ČASOVNA OPREDELITEV POVPREČNEGA TEDNA

Koliko ur na teden opravljate priložnostna dela?	ur
Koliko ur na teden ste aktivni pri interesnih dejavnostih?	ur
Koliko ur prostega časa na teden preživite sami?	ur
Koliko ur na teden preživite s prijatelji?	ur
Koliko ur na teden namenite pogovoru z otroki?	ur
Koliko ur na teden namenite pogovoru z vnuki?	ur
Koliko ur na teden opravljate hišna dela?	ur
Koliko ur na teden namenite zabavi in sprostitvi?	ur
Koliko ur na teden opravljate prostovoljna dela?	ur
Koliko ur na teden vam drugi pomagajo opravljati vsakdanja dela?	ur

GLEDE NA VAŠE IZKUŠNJE IN ČE BI IMELI MOŽNOST IMETI MAJHNE OTROKE, KAKO BI POSKRBELI ZANJE?

- VARSTVO PREDŠOLSKIH OTROK

Za varstvo predšolskih otrok bi poskrbel tako, da bi jih (obkrožite en odgovor)

- a) dal v vrtec b) dal v varstvo svojim staršem c) najel varuško

- POMOČ PRI UČENJU

Za pomoč pri učenju svojih otrok bi poskrbel tako, da bi jim (obkrožite en odgovor)

- a) pomagal sam b) najel inštruktorja c) prosil svoje starše za pomoč

- HIŠNA OPRAVILA

Hišna opravila bi opravljali (obkrožite en odgovor)

- a) vsi enako b) otroci bi naredili večino c) starša bi naredila večino

- PRIČAKOVANJA OTROK DO STARIH STARŠEV

Kaj mislite, da vaši vnuki pričakujejo od vas? (možnih več odgovorov)

- a) izkušnje b) vero c) denar
- d) spoštovanje e) znanje f) vrednote
- g) ljubezen h) varstvo i) čustveno oporo

KAKO BI POSKRBELI ZA VAŠE OSTARELE STARŠE, ČE BI SE PONOVRNO ODLOČALI?

- OSKRBA OSTARELIH STARŠEV

Kako bi poskrbeli za vaše ostarele starše? (obkrožite en odgovor)

a) dal v dom za ostarele **b)** jih vzel k sebi na dom **c)** obiskoval na njunem domu

O OTROCIH MENIM

(dopolnite spodnje stavke)

Otroci so lahko zelo _____

Otrokom je treba dati _____

Otroci bi lahko dali _____

Otroci bi lahko delali _____

Če bi bil jaz otrok bi _____

DODATEK E

VPRAŠALNIK O ŽIVLJENSKEM SLOGU IN MEDGENERACIJSKI POVEZANOSTI ZA STAROSTNIKE V DOMSKI OSKRBI

Pozdravljeni, pred seboj imate vprašalnik o življenjskem slogu in medgeneracijski povezanosti. Vprašalnik bo služil kot podlaga raziskavi v diplomskem delu o medgeneracijski pomoči.

Prosim vas, da si vzamete čas in na vsako vprašanje odgovorite čimbolj točno.

Hvala za trud.

Tomaž Paulus, absolvent Fakultete za socialno delo

SPLOŠNA VPRAŠANJA (obkrožite)

Spol:..... a) MOŠKI b) ŽENSKI

Starost:..... LET

Bivališče:..... a) HIŠA b) BLOK c) STOLPNICA d) DOM

Kraj bivanja:..... a) MESTNO NASELJE b) PODEŽELJE

Ali imate kakšne interesne dejavnosti? a) NE b) ENO c) DVE ali VEČ

(šport, glasba, gasilci, pohodniki, skavti, jeziki, ...)

Ali imate otroke? a) DA, starost _____ b) NE

Ali živite skupaj z otroki? a) DA b) NE

Ali imate vnuke? a) DA, starost _____ b) NE

Ali imate večje zdravstvene težave in kdo vam pomaga?

a) NE

b) DA, oskrbim se sam

c) DA, pomaga zakonec

d) DA, pomagajo otroci

e) DA, imam strokovno pomoč

<u>TRDITVE O PRIJATELJIH</u> (Obkrožite številko)	NIKOLI	REDKO	OBČASNO	POGOSTO	VEDNO
S prijatelji se dobro razumem.	1	2	3	4	5
S prijatelji bi se želel bolje razumeti.	1	2	3	4	5
V družbi prijateljev se dobro počutim.	1	2	3	4	5
Prijatelju bi posodil 50€.	1	2	3	4	5
Prijatelji bi meni posodili 50€.	1	2	3	4	5

<u>TRDITVE O SOSTANOVALCIH V DOMU</u> (Obkrožite številko)	NIKOLI	REDKO	OBČASNO	POGOSTO	VEDNO
S sostanovalci se dobro razumem.	1	2	3	4	5
S sostanovalci bi se želel bolje razumeti.	1	2	3	4	5
V družbi sostanovalcev se dobro počutim.	1	2	3	4	5
Sostanovalcu bi posodil 50€.	1	2	3	4	5
Sostanovalci bi meni posodili 50€.	1	2	3	4	5

* ta sklop trditev izpolnite, če živite v domu starejših občanov.

<u>TRDITVE O USLUŽBENCIH DOMA</u> (Obkrožite številko)	NIKOLI	REDKO	OBČASNO	POGOSTO	VEDNO
Z uslužbenci se dobro razumem.	1	2	3	4	5
Z uslužbenci bi se želel bolje razumeti.	1	2	3	4	5
Uslužbencem zaupam.	1	2	3	4	5
Uslužbenci zaupajo meni.	1	2	3	4	5
Uslužbencem dajem moralno oporo.	1	2	3	4	5
Uslužbenci mi dajejo moralno oporo.	1	2	3	4	5

* ta sklop trditev izpolnite, če živite v domu starejših občanov.

<u>TRDITVE O OTROCIH*</u> (Obkrožite številko)	NIKOLI	REDKO	OBČASNO	POGOSTO	VEDNO
Z otroki se dobro razumem.	1	2	3	4	5
Z otroki bi se želel bolje razumeti.	1	2	3	4	5
Otroci mi dajejo dobrine.	1	2	3	4	5
Otrokom dajem dobrine.	1	2	3	4	5
Otroci me finančno podpirajo.	1	2	3	4	5
Otroke finančno podpiram.	1	2	3	4	5
Otrokom pomagam pri vzgoji vnukov.	1	2	3	4	5
Otroci mi pomagajo pri hišnih opravilih.	1	2	3	4	5
Otrokom dajem moralno oporo.	1	2	3	4	5
Otroci mi dajejo moralno oporo.	1	2	3	4	5

* ta sklop trditev izpolnite, če imate vsaj enega otroka

<u>TRDITVE O VNUKIH*</u> (Obkrožite številko)	NIKOLI	REDKO	OBČASNO	POGOSTO	VEDNO
Z vnuki se dobro razumem.	1	2	3	4	5
Z vnuki bi si želel bolje razumeti.	1	2	3	4	5
Vnukom dajem žepnino.	1	2	3	4	5
Vnuki mi pomagajo pri hišnih opravilih.	1	2	3	4	5
Vnukom pomagam pri pisanju domačih nalog in učenju.	1	2	3	4	5
Vnuki mi dajejo moralno oporo.	1	2	3	4	5
Vnukom dajem moralno oporo.	1	2	3	4	5

* ta sklop trditev izpolnite, če imate vsaj enega vnuka

ČASOVNA OPREDELITEV POVPREČNEGA TEDNA

Koliko ur na teden opravljate priložnostna dela?	ur
Koliko ur na teden ste aktivni pri interesnih dejavnosti?	ur
Koliko ur prostega časa na teden preživite sami?	ur
Koliko ur na teden preživite s prijatelji?	ur
Koliko ur na teden namenite pogovoru z otroki?	ur
Koliko ur na teden namenite pogovoru z vnuki?	ur
Koliko ur na teden opravljate hišna dela?	ur
Koliko ur na teden namenite zabavi in sprostitvi?	ur
Koliko ur na teden opravljate prostovoljna dela?	ur
Koliko ur na teden vam drugi pomagajo opravljati vsakdanja dela?	ur

GLEDE NA VAŠE IZKUŠNJE IN ČE BI IMELI MOŽNOST IMETI MAJHNE OTROKE, KAKO BI POSKRBELI ZANJE?

- VARSTVO PREDŠOLSKIH OTROK

Za varstvo predšolskih otrok bi poskrbel tako, da bi jih (obkrožite en odgovor)

- a) dal v vrtec b) dal v varstvo svojim staršem c) najel varuško

- POMOČ PRI UČENJU

Za pomoč pri učenju svojih otrok bi poskrbel tako, da bi jim (obkrožite en odgovor)

- a) pomagal sam b) najel inštruktorja c) prosil svoje starše za pomoč

- HIŠNA OPRAVILA

Hišna opravila bi opravljali (obkrožite en odgovor)

- a) vsi enako b) otroci bi naredili večino c) starša bi naredila večino

- PRIČAKOVANJA OTROK DO STARIH STARŠEV

Kaj mislite, da vaši vnuki pričakujejo od vas? (možnih več odgovorov)

- a) izkušnje b) vero c) denar
- d) spoštovanje e) znanje f) vrednote
- g) ljubezen h) varstvo i) čustveno oporo

KAKO BI POSKRBELI ZA VAŠE OSTARELE STARŠE, ČE BI SE PONOVRNO ODLOČALI?

- OSKRBA OSTARELIH STARŠEV

Kako bi poskrbeli za vaše ostarele starše? (obkrožite en odgovor)

a) dal v dom za ostarele **b)** jih vzel k sebi na dom **c)** obiskoval na njunem domu

O OTROCIH MENIM

Dopolni spodnje stavke.

Otroci so lahko zelo _____

Otrokom je treba dati _____

Otroci bi lahko dali _____

Otroci bi lahko delali _____

Če bi bil jaz otrok bi _____

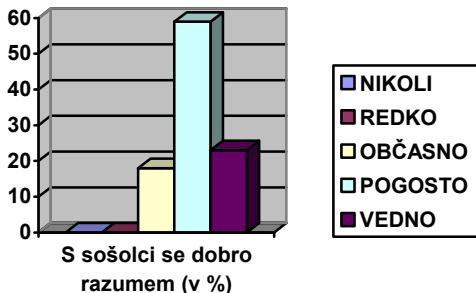
DODATEK F

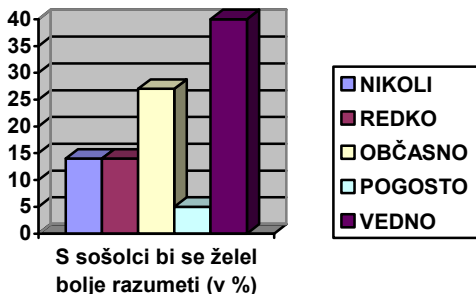
REZULTATI RAZISKAVE O ŽIVLJENSKEM SLOGU IN MEDGENERACIJSKI POVEZANOSTI ZA OSNOVNOŠOLCE

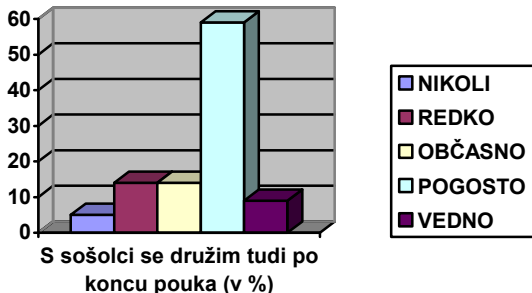
SPLOŠNA VPRAŠANJA

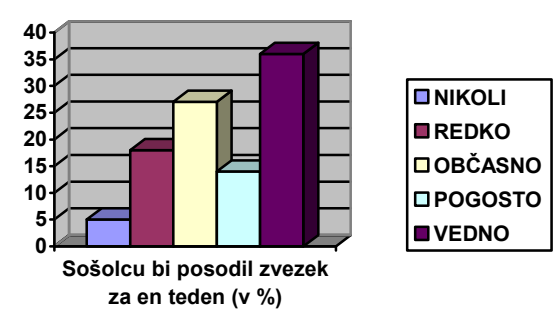
Število anketiranih:	22
Anketiranih moških:	9 (41%)
Anketiranih žensk:	13 (59%)
Povprečna starost:	12,63 let
V razponu:	od 12 do 13 let
Bivajočih v hiši:	21 (95%)
Bivajočih v bloku:	1 (5%)
Bivajočih v stolpnici:	0 (0%)
Bivajočih v naselju:	6 (27%)
Bivajočih na podeželju:	16 (73%)
Število anketiranih, ki ne obiskujejo krožkov:	1 (5%)
Število anketiranih, ki obiskujejo en krožek:	12 (55%)
Število anketiranih, ki obiskujejo dva ali več krožkov:	9 (40%)
Število anketiranih, ki ne obiskujejo drugih interesnih dejavnosti:	6 (27%)
Število anketiranih, ki obiskujejo eno interesno dejavnost:	7 (32%)
Število anketiranih, ki obiskujejo dve ali več interesnih dejavnosti:	9 (41%)
Število anketiranih, ki imajo živega vsaj enega starega starša:	22 (100%)
Število anketiranih, ki nimajo več živih starih staršev:	0 (0%)
Število anketiranih, ki živijo skupaj s starimi starši:	9 (41%)
Število anketiranih, ki ne živijo skupaj s starimi starši:	13 (59%)

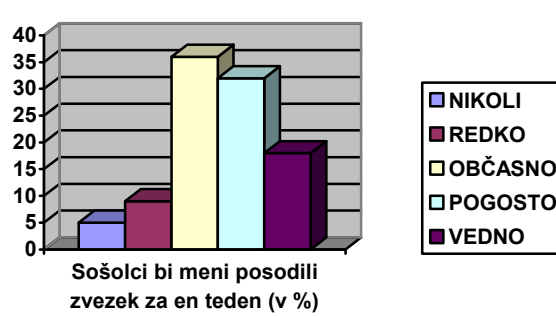
TRDITVE O SOŠOLCIH

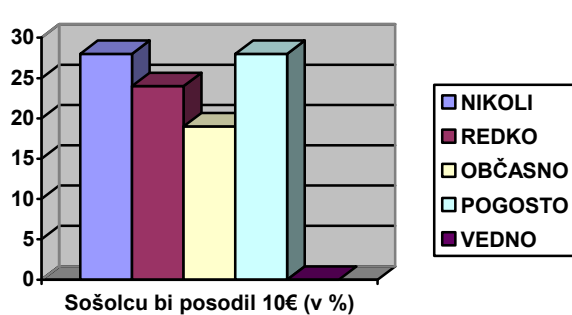
S sošolci se dobro razumem.	NIKOLI	0 (0%)
 S sošolci se dobro razumem (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	4 (18%)
	POGOSTO	13 (59%)
	VEDNO	5 (23%)

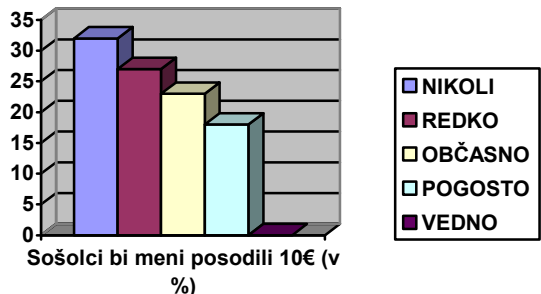
S sošolci bi se želel bolje razumeti.	NIKOLI	3 (14%)
 S sošolci bi se želel bolje razumeti (v %)	REDKO	3 (14%)
	OBČASNO	6 (27%)
	POGOSTO	1 (5%)
	VEDNO	9 (40%)

S sošolci se družim tudi po koncu pouka.	NIKOLI	1 (5%)
 S sošolci se družim tudi po koncu pouka (v %)	REDKO	3 (14%)
	OBČASNO	3 (14%)
	POGOSTO	13 (59%)
	VEDNO	2 (9%)

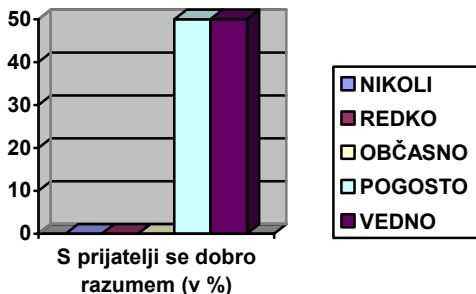
Sošolcu bi posodil zvezek za en teden.	NIKOLI	1 (5%)
 Sošolcu bi posodil zvezek za en teden (v %)	REDKO	4 (18%)
	OBČASNO	6 (27%)
	POGOSTO	3 (14%)
	VEDNO	8 (36%)

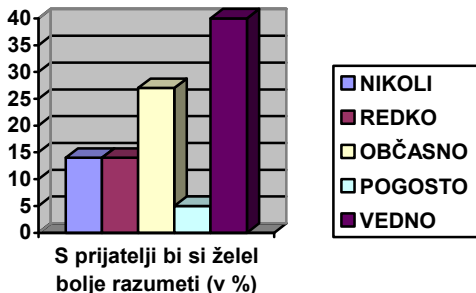
Sošolci bi meni posodili zvezek za en teden.	NIKOLI	1 (5%)
 Sošolci bi meni posodili zvezek za en teden (v %)	REDKO	2 (9%)
	OBČASNO	8 (36%)
	POGOSTO	7 (32%)
	VEDNO	4 (18%)

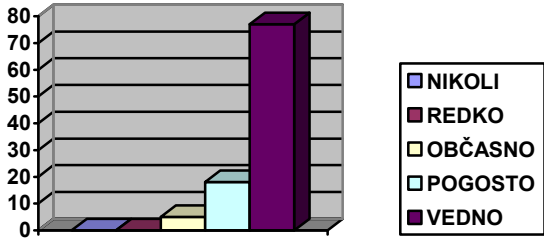
Sošolcu bi posodil 10€.	NIKOLI	6 (28%)
 Sošolcu bi posodil 10€ (v %)	REDKO	5 (24%)
	OBČASNO	4 (19%)
	POGOSTO	6 (28%)
	VEDNO	0 (0%)

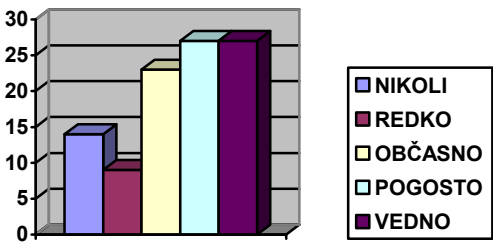
Sošolci bi meni posodili 10€.	NIKOLI	7 (32%)
 Sošolci bi meni posodili 10€ (v %)	REDKO	6 (27%)
	OBČASNO	5 (23%)
	POGOSTO	4 (18%)
	VEDNO	0 (0%)

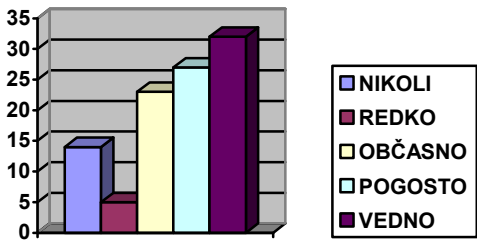
TRDITVE O PRIJATELJIH

S prijatelji se dobro razumem.	NIKOLI	0 (0%)
 S prijatelji se dobro razumem (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	11 (50%)
	VEDNO	11 (50%)

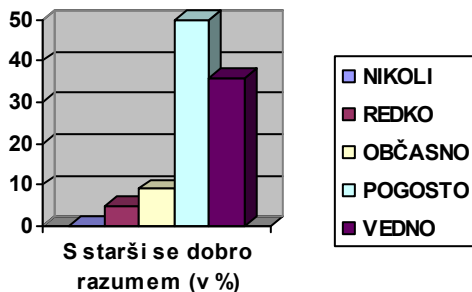
S prijatelji bi se želel bolje razumeti.	NIKOLI	3 (14%)
 S prijatelji bi si želel bolje razumeti (v %)	REDKO	3 (14%)
	OBČASNO	6 (27%)
	POGOSTO	1 (5%)
	VEDNO	9 (40%)

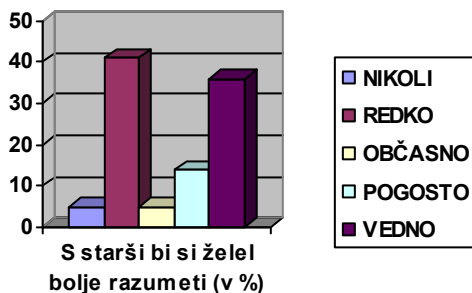
V družbi prijateljev se dobro počutim.	NIKOLI	0 (0%)
 V družbi prijateljev se dobro počutim (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	1 (5%)
	POGOSTO	4 (18%)
	VEDNO	17 (77%)

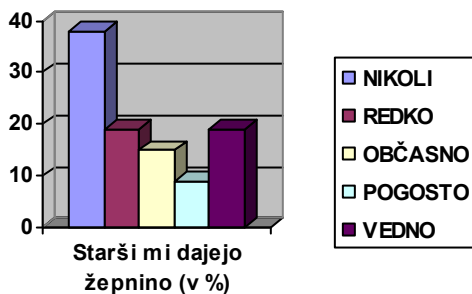
Prijatelju bi posodil 10€.	NIKOLI	3 (14%)
 Prijatelju bi posodil 10€ (v %)	REDKO	2 (9%)
	OBČASNO	5 (23%)
	POGOSTO	6 (27%)
	VEDNO	6 (27%)

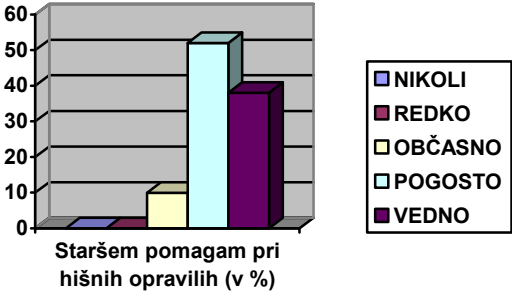
Prijatelji bi meni posodili 10€.	NIKOLI	3 (14%)
 Prijatelji bi meni posodili 10€ (v %)	REDKO	1 (5%)
	OBČASNO	5 (23%)
	POGOSTO	6 (27%)
	VEDNO	7 (32%)

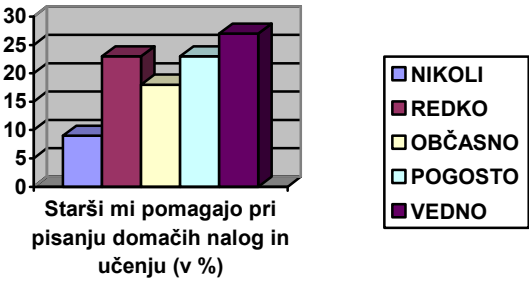
TRDITVE O STARŠIH

S starši se dobro razumem.	NIKOLI	0 (0%)
 S starši se dobro razumem (v %)	REDKO	1 (5%)
	OBČASNO	2 (9%)
	POGOSTO	11 (50%)
	VEDNO	8 (36%)

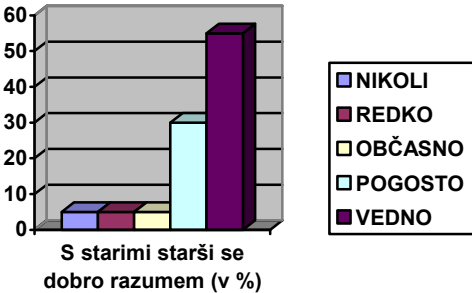
S starši bi se želel bolje razumeti.	NIKOLI	1 (5%)
 S starši bi si želel bolje razumeti (v %)	REDKO	9 (41%)
	OBČASNO	1 (5%)
	POGOSTO	3 (14%)
	VEDNO	8 (36%)

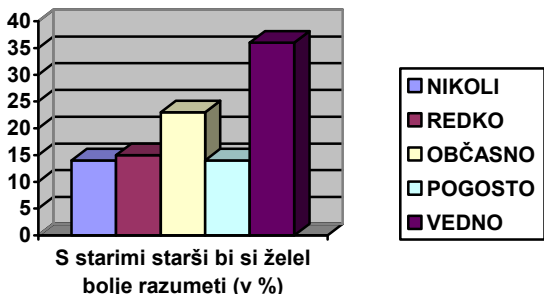
Starši mi dajejo žepnino.	NIKOLI	8 (38%)
 Starši mi dajejo žepnino (v %)	REDKO	4 (19%)
	OBČASNO	3 (15%)
	POGOSTO	2 (9%)
	VEDNO	4 (19%)

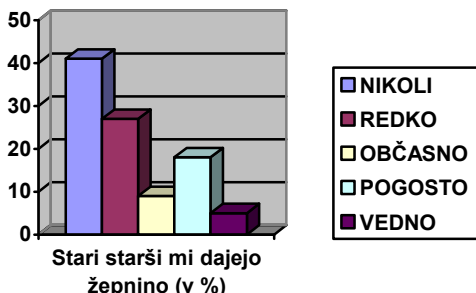
Staršem pomagam pri hišnih opravilih.	NIKOLI	0 (0%)
 Staršem pomagam pri hišnih opravilih (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	2 (10%)
	POGOSTO	11 (52%)
	VEDNO	8 (38%)

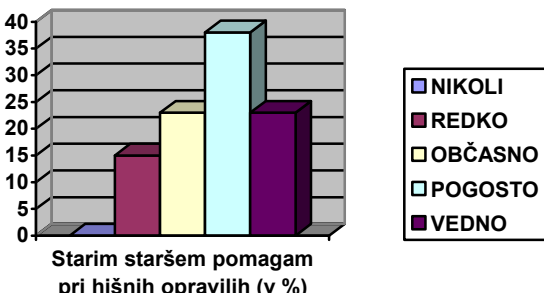
Starši mi pomagajo pri pisanju domačih nalog in učenju.	NIKOLI	2 (9%)
 Starši mi pomagajo pri pisanju domačih nalog in učenju (v %)	REDKO	5 (23%)
	OBČASNO	4 (18%)
	POGOSTO	5 (23%)
	VEDNO	6 (27%)

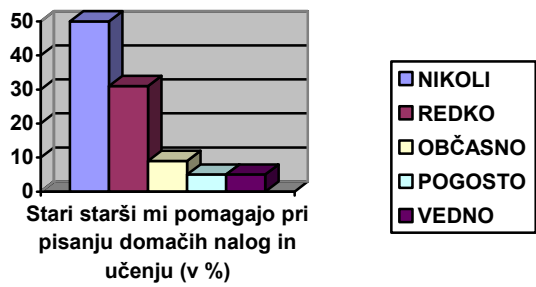
TRDITVE O STARIH STARŠIH

S starimi starši se dobro razumem.	NIKOLI	1 (5%)
 S starimi starši se dobro razumem (v %)	REDKO	1 (5%)
	OBČASNO	1 (5%)
	POGOSTO	7 (30%)
	VEDNO	12 (55%)

S starimi starši bi se želel bolje razumeti.	NIKOLI	3 (14%)
 S starimi starši bi si želel bolje razumeti (v %)	REDKO	5 (15%)
	OBČASNO	3 (23%)
	POGOSTO	3 (14%)
	VEDNO	8 (36%)

Stari starši mi dajejo žepnino.	NIKOLI	9 (41%)
 Stari starši mi dajejo žepnino (v %)	REDKO	6 (27%)
	OBČASNO	2 (9%)
	POGOSTO	4 (18%)
	VEDNO	1 (5%)

Starim staršem pomagam pri hišnih opravilih.	NIKOLI	0 (0%)
 Starim staršem pomagam pri hišnih opravilih (v %)	REDKO	2 (15%)
	OBČASNO	3 (23%)
	POGOSTO	5 (38%)
	VEDNO	3 (23%)

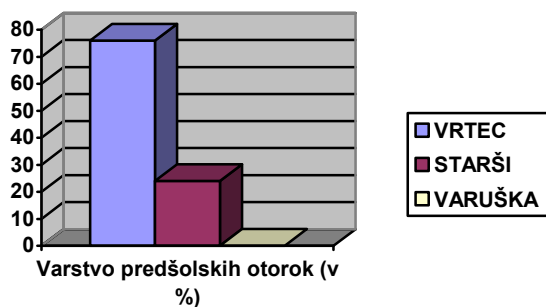
Stari starši mi pomagajo pri pisanju domačih nalog in učenju. Stari starši mi pomagajo pri pisanju domačih nalog in učenju (v %)	NIKOLI	11 (50%)
	REDKO	7 (31%)
	OBČASNO	2 (9%)
	POGOSTO	1 (5%)
	VEDNO	1 (5%)

ČASOVNA OPREDELITEV POVPREČNEGA TEDNA

Osnovnošolci v povprečju preživijo v šoli	28,76	ur / teden, v razponu	25-36
Osnovnošolci so prisotni na šolskih krožkih	2,55	ur / teden, v razponu	0-12
Osnovnošolci porabijo za pisanje domače naloge	4,62	ur / teden, v razponu	0-14
Osnovnošolci so aktivni pri interesnih dejavnostih	4,15	ur / teden, v razponu	0-12
Osnovnošolci preživljajo prosti čas sami	7,9	ur / teden, v razponu	0-60
Osnovnošolci preživijo s prijatelji	8,9	ur / teden, v razponu	1-30
Osnovnošolci se pogovarjajo s starši	1,55	ur / teden, v razponu	1-5
Osnovnošolci opravljajo hišna dela	4,73	ur / teden, v razponu	1-20
Osnovnošolci preživijo s starimi starši	4,2	ur / teden, v razponu	1-10
Osnovnošolci se sproščajo in zabavajo	7,76	ur / teden, v razponu	1-21
Osnovnošolci opravljajo prostovoljno delo	4,76	ur / teden, v razponu	0-30

KO BOM VELIK IN BOM IMEL SVOJE OTROKE

Osnovnošolci bi za varstvo svojih predšolskih otrok poskrbeli tako, da bi jih:

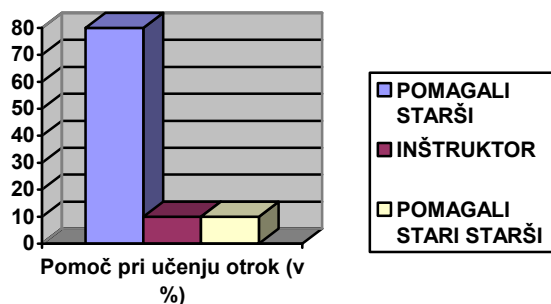

DALI V VRTEC **13 (76%)**

DALI V VARSTVO SVOJIM STARŠEM **4 (24%)**

NAJELI VARUŠKO **0 (0%)**

Osnovnošolci bi za pomoč pri učenju svojih otrok poskrbeli tako, da bi jim:

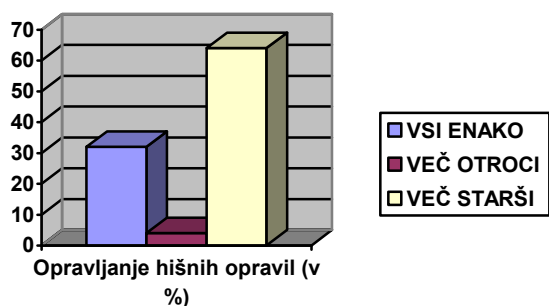

POMAGAL SAM **16 (80%)**

NAJEL INŠTRUKTORJA **2 (10%)**

PROSIL STARE STARŠE ZA POMOČ **2 (10%)**

Osnovnošolci bi hišna opravila razdelili tako, da bi jih opravljali:

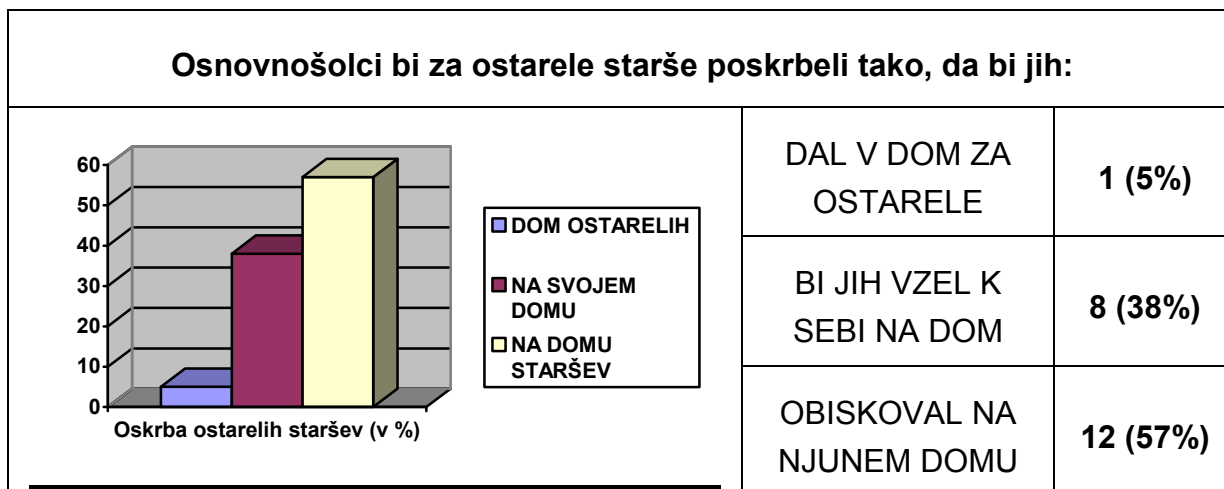

VSI ENAKO **7 (32%)**

OTROCI NAREDILI VEČINO **1 (4%)**

STARŠI NAREDILI VEČINO **14 (64%)**

KO BOM VELIK IN BOM IMEL OSTARELE STARŠE

OSNOVNOŠOLCI PRIČAKUJEJO, DA BODO NJIHOVI STARŠI DALI NJIHOVIM OTROKOM: (od najbolj pomembne do najmanj pomembne)

VARSTVO	(20)
LJUBEZEN	(18)
ZNANJE	(16)
IZKUŠNJE	(15)
ČUSTVENO OPORO	(14)
VREDNOTE	(12)
SPOŠTOVANJE	(11)
VERO	(7)
DENAR	(5)

O UPOKOJENCIH MENIM

Upokojenci so lahko zelo	Zoprni
	Bogi
	Stari
	Zabavni
	Vitalni
	Vitalni
	Zoprni
	Tečni
	Dobri
	Prijazni
	Prijetni ali naporni
	Dobri
	Prijazni
	Prijazni
	Sitni in zahtevni
	Bolni
	Stari, nemočni
	Stari
	Bolni
	Stari
	Stari
Upokojencem je treba dati	Veliko pozornosti
	Pomoč in ljubezen
	Pokojnino
	Spoštovanje
	Podporo
	Podporo
	Pozornost
	Podporo
	Nego
	Veliko prijaznosti in ljubezni
	Ljubezen
	Ljubezen
	Hrano, ljubezen

	Oporo
	Oporo
	Čas
	Mir in pomoč
	Denar
	Denar
Upokojenci bi lahko dali	Kosilo
	Podporo
	Podporo
	Pomoč
	Izkušnje
	Izkušnje
	Svoje izkušnje
	Izkušnje
	Denar
	Bonbone
	Vse od sebe
	Denar
	Denar
Upokojenci bi lahko delali	Lahka hišna opravila
	Hišna opravila
	Lažja hišna opravila
	Različne lahke stvari
	Doma na vrtu
	Lažja dela
	Hišna opravila
	V hiši
	Z otroki
	Lažja dela
	Kar bi hoteli
	Pri prostovoljnih dejavnostih, brez napora
	Kot invalidi
	Kakšna hišna opravila
	V kakšnem domu

	Kar bi lahko
	Hišna opravila
	Hišna opravila
Če bi bil jaz upokojenec bi	Umrila
	Bil zelo star
	Otrokom pomagala pri učenju
	Hodila na različne dejavnosti
	Bila ves čas doma
	Bila v službi
	Našla pomlajevalni napitek, da bi bila spet mlada
	Delal dokler bi lahko
	Pazil na otroke
	Hodil med ljudi
	Bil aktiven
	Kadil na balkonu
	Imel vnučke
	Hodil na sprehode
	Delal dan in noč
	Delal dan in noč

DODATEK G

REZULTATI RAZISKAVE O ŽIVLJENSKEM SLOGU IN MEDGENERACIJSKI POVEZANOSTI ZA DIJAKE IN ŠTUDENTE

SPLOŠNA VPRAŠANJA

Število anketiranih: **15**

Anketiranih moških: **7 (47%)**

Anketiranih žensk: **8 (53%)**

Povprečna starost: **19,13 let**

V razponu: **od 15 do 26 let**

Bivajočih v hiši: **14 (93%)**

Bivajočih v bloku: **1 (7%)**

Bivajočih v stolpnici: **0 (0%)**

Bivajočih v naselju: **6 (40%)**

Bivajočih na podeželju: **9 (60%)**

Število anketiranih, ki ne obiskujejo interesnih dejavnosti: **3 (20%)**

Število anketiranih, ki obiskujejo eno interesno dejavnost: **4 (27%)**

Število anketiranih, ki obiskujejo dve ali več interesnih dejavnosti: **8 (53%)**

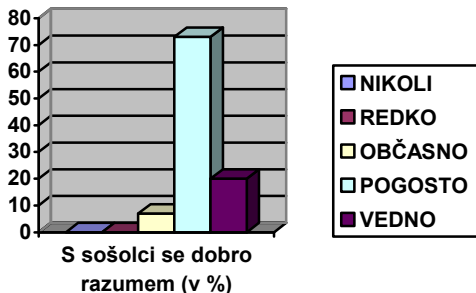
Število anketiranih, ki imajo živega vsaj enega starega starša: **13 (87%)**

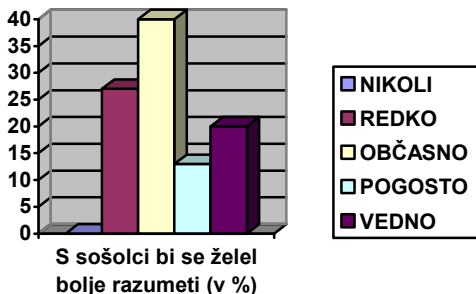
Število anketiranih, ki nimajo več živih starih staršev: **2 (13%)**

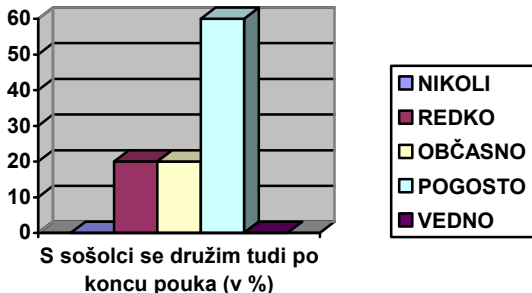
Število anketiranih, ki živijo skupaj s starimi starši: **8 (53%)**

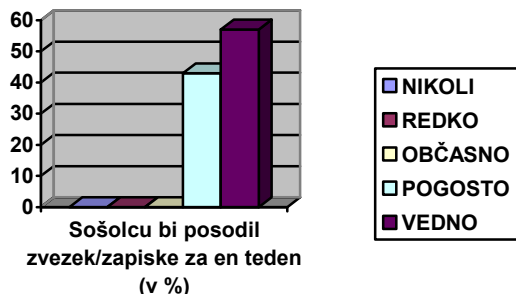
Število anketiranih, ki ne živijo skupaj s starimi starši: **7 (47%)**

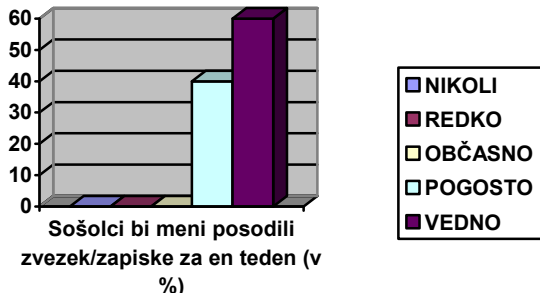
TRDITVE O SOŠOLCIH

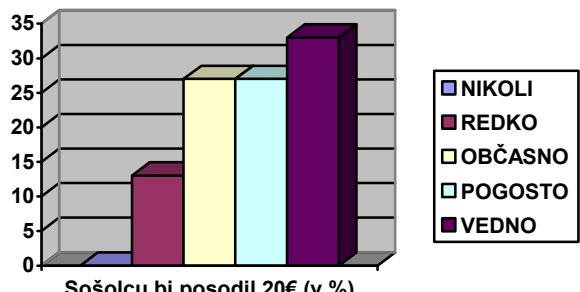
S sošolci se dobro razumem.	NIKOLI	0 (0%)
 S sošolci se dobro razumem (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	1 (7%)
	POGOSTO	11 (73%)
	VEDNO	3 (20%)

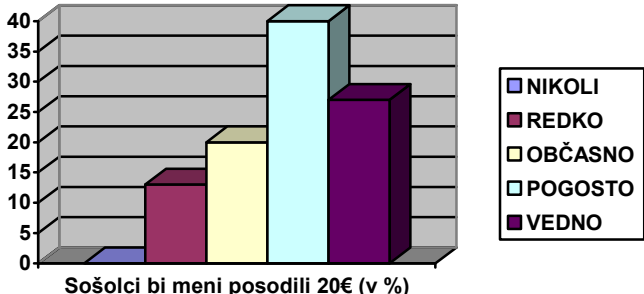
S sošolci bi se želel bolje razumeti.	NIKOLI	0 (0%)
 S sošolci bi se želel bolje razumeti (v %)	REDKO	4 (27%)
	OBČASNO	6 (40%)
	POGOSTO	2 (13%)
	VEDNO	3 (20%)

S sošolci se družim tudi po koncu pouka.	NIKOLI	0 (0%)
 S sošolci se družim tudi po koncu pouka (v %)	REDKO	3 (20%)
	OBČASNO	3 (20%)
	POGOSTO	9 (60%)
	VEDNO	0 (0%)

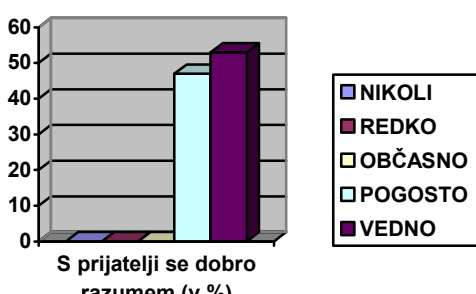
Sošolcu bi posodil zvezek/zapiske za en teden. Sošolcu bi posodil zvezek/zapiske za en teden (v %)	NIKOLI	0 (0%)
	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	6 (43%)
	VEDNO	8 (57%)

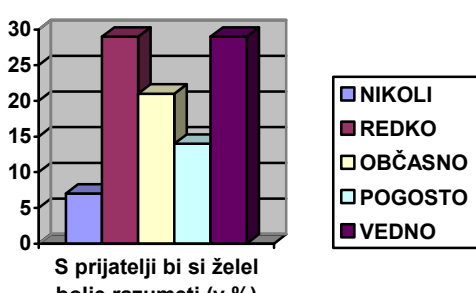
Sošolci bi meni posodili zvezek/zapiske za en teden. Sošolci bi meni posodili zvezek/zapiske za en teden (v %)	NIKOLI	0 (0%)
	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	6 (40%)
	VEDNO	9 (60%)

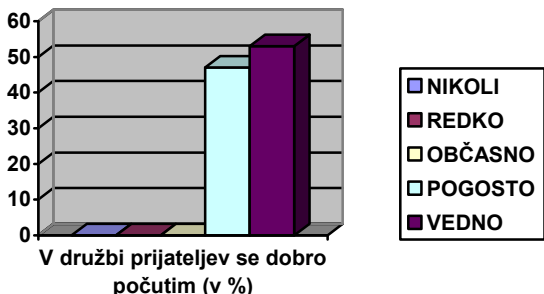
Sošolcu bi posodil 20€. Sošolcu bi posodil 20€ (v %)	NIKOLI	0 (0%)
	REDKO	2 (13%)
	OBČASNO	4 (27%)
	POGOSTO	4 (27%)
	VEDNO	5 (33%)

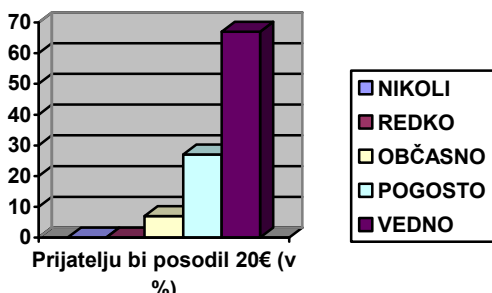
Sošolci bi meni posodili 20€.	NIKOLI	0 (0%)
 Sošolci bi meni posodili 20€ (v %)	REDKO	2 (13%)
	OBČASNO	3 (20%)
	POGOSTO	6 (40%)
	VEDNO	4 (27%)

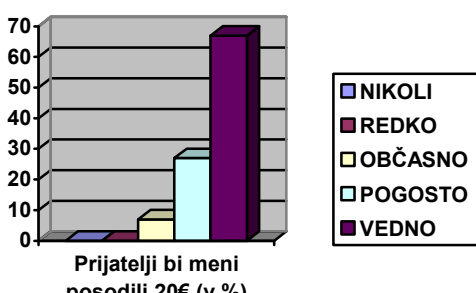
TRDITVE O PRIJATELJIH

S prijatelji se dobro razumem.	NIKOLI	0 (0%)
 S prijatelji se dobro razumem (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	7 (47%)
	VEDNO	8 (53%)

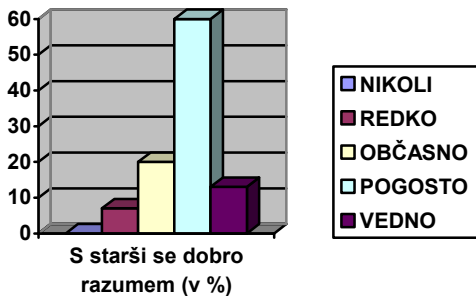
S prijatelji bi se želel bolje razumeti.	NIKOLI	1 (7%)
 S prijatelji bi si želel bolje razumeti (v %)	REDKO	4 (29%)
	OBČASNO	3 (21%)
	POGOSTO	2 (14%)
	VEDNO	4 (29%)

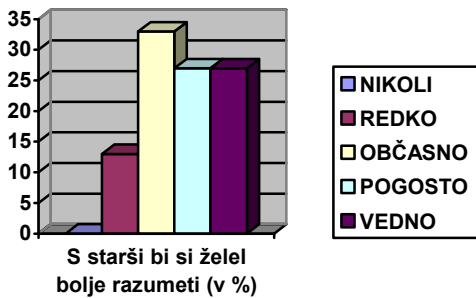
V družbi prijateljev se dobro počutim.	NIKOLI	0 (0%)
 V družbi prijateljev se dobro počutim (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	7 (47%)
	VEDNO	8 (53%)

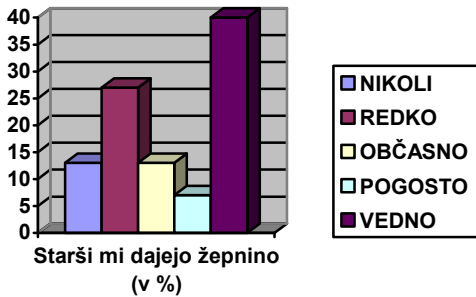
Prijatelju bi posodil 20€.	NIKOLI	0 (0%)
 Prijatelju bi posodil 20€ (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	1 (7%)
	POGOSTO	4 (27%)
	VEDNO	10 (67%)

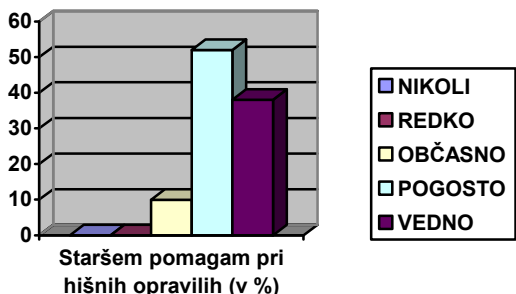
Prijatelji bi meni posodili 20€.	NIKOLI	0 (0%)
 Prijatelji bi meni posodili 20€ (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	1 (7%)
	POGOSTO	4 (27%)
	VEDNO	10 (67%)

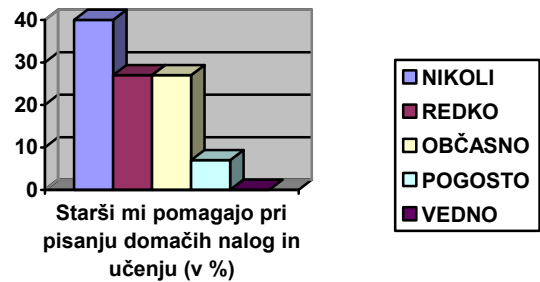
TRDITVE O STARŠIH

S starši se dobro razumem.	NIKOLI	0 (0%)
 S starši se dobro razumem (v %)	REDKO	1 (7%)
	OBČASNO	3 (20%)
	POGOSTO	9 (60%)
	VEDNO	2 (13%)

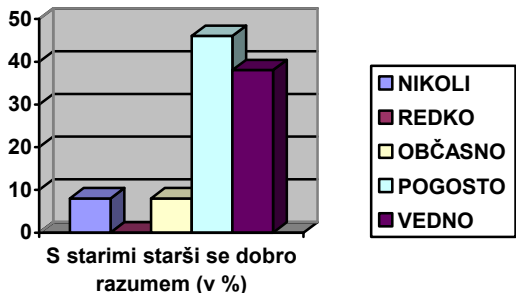
S starši bi se želel bolje razumeti.	NIKOLI	0 (0%)
 S starši bi si želel bolje razumeti (v %)	REDKO	2 (13%)
	OBČASNO	5 (33%)
	POGOSTO	4 (27%)
	VEDNO	4 (27%)

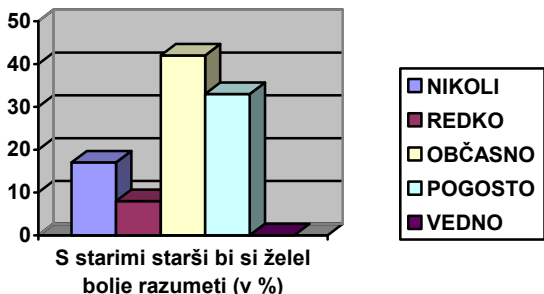
Starši mi dajejo žepnino.	NIKOLI	2 (13%)
 Starši mi dajejo žepnino (v %)	REDKO	4 (27%)
	OBČASNO	2 (13%)
	POGOSTO	1 (7%)
	VEDNO	6 (40%)

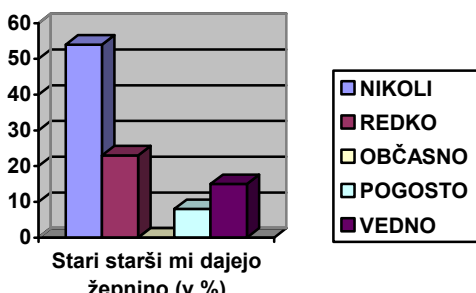
Staršem pomagam pri hišnih opravilih.	NIKOLI	1 (7%)
 Staršem pomagam pri hišnih opravilih (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	6 (40%)
	POGOSTO	4 (27%)
	VEDNO	4 (27%)

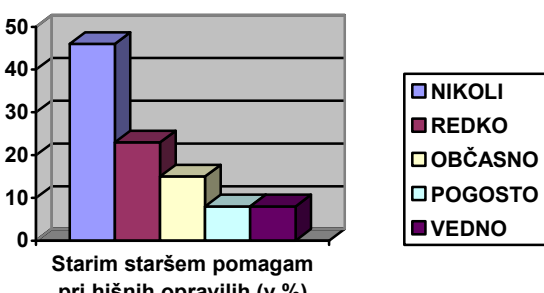
Starši mi pomagajo pri pisanju domačih nalog in učenju.	NIKOLI	6 (40%)
 Starši mi pomagajo pri pisanju domačih nalog in učenju (v %)	REDKO	4 (27%)
	OBČASNO	4 (27%)
	POGOSTO	1 (7%)
	VEDNO	0 (0%)

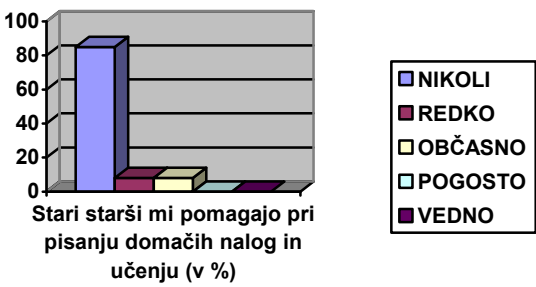
TRDITVE O STARIH STARŠIH

S starimi starši se dobro razumem.	NIKOLI	1 (8%)
 S starimi starši se dobro razumem (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	1 (8%)
	POGOSTO	6 (46%)
	VEDNO	5 (38%)

S starimi starši bi se želel bolje razumeti.	NIKOLI	2 (17%)
 S starimi starši bi si želel bolje razumeti (v %)	REDKO	1 (8%)
	OBČASNO	5 (42%)
	POGOSTO	4 (33%)
	VEDNO	0 (0%)

Stari starši mi dajejo žepnino.	NIKOLI	7 (54%)
 Stari starši mi dajejo žepnino (v %)	REDKO	3 (23%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	1 (8%)
	VEDNO	2 (15%)

Starim staršem pomagam pri hišnih opravilih.	NIKOLI	6 (46%)
 Starim staršem pomagam pri hišnih opravilih (v %)	REDKO	3 (23%)
	OBČASNO	2 (15%)
	POGOSTO	1 (8%)
	VEDNO	1 (8%)

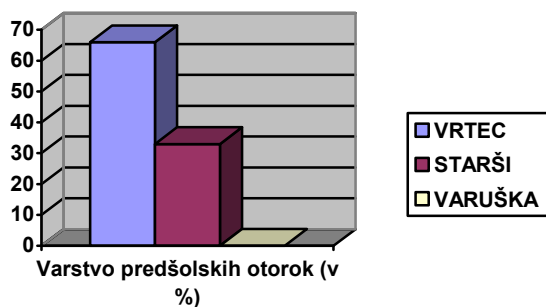
Stari starši mi pomagajo pri pisanju domačih nalog in učenju. Stari starši mi pomagajo pri pisanju domačih nalog in učenju (v %)	NIKOLI	11 (85%)
	REDKO	1 (8%)
	OBČASNO	1 (8%)
	POGOSTO	0 (0%)
	VEDNO	0 (0%)

ČASOVNA OPREDELITEV POVPREČNEGA TEDNA

Dijaki in študenti v povprečju preživijo v šoli	19,86	ur / teden, v razponu	0-35
Dijaki in študenti porabijo za pisanje domače naloge	1,64	ur / teden, v razponu	0-5
Dijaki in študenti so aktivni pri interesnih dejavnostih	5,46	ur / teden, v razponu	1-10
Dijaki in študenti preživljajo prosti čas sami	12,86	ur / teden, v razponu	1-30
Dijaki in študenti preživijo s prijatelji	15,21	ur / teden, v razponu	5-40
Dijaki in študenti se pogovarjajo s starši	3,66	ur / teden, v razponu	1-7
Dijaki in študenti opravljajo hišna dela	4,2	ur / teden, v razponu	0-12
Dijaki in študenti preživijo s starimi starši	1,73	ur / teden, v razponu	0-7
Dijaki in študenti se sproščajo in zabavajo	13,66	ur / teden, v razponu	2-40
Dijaki in študenti opravljajo prostovoljno delo	2,46	ur / teden, v razponu	0-6

KO BOM VELIK IN BOM IMEL SVOJE OTROKE

Dijaki in študenti bi za varstvo svojih predšolskih otrok poskrbeli tako, da bi jih:

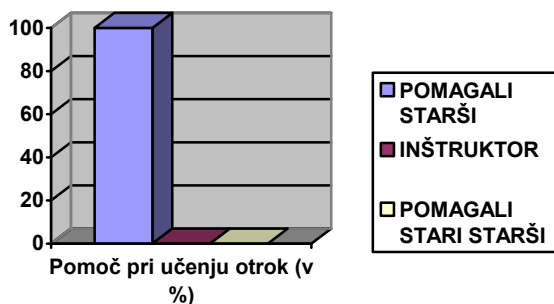

DALI V VRTEC **10 (66%)**

DALI V VARSTVO SVOJIM STARŠEM **5 (33%)**

NAJELI VARUŠKO **0 (0%)**

Dijaki in študenti bi za pomoč pri učenju svojih otrok poskrbeli tako, da bi jim:

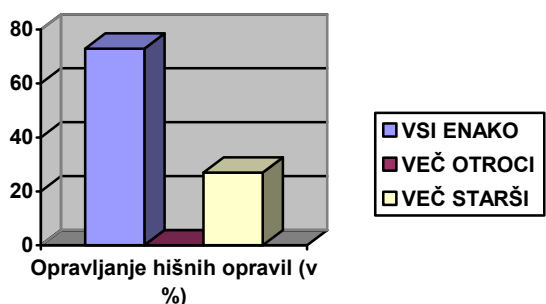

POMAGAL SAM **15 (100%)**

NAJEL INŠTRUKTORJA **0 (0%)**

PROSIL STARE STARŠE ZA POMOČ **0 (0%)**

Dijaki in študenti bi hišna opravila razdelili tako, da bi jih opravljali:

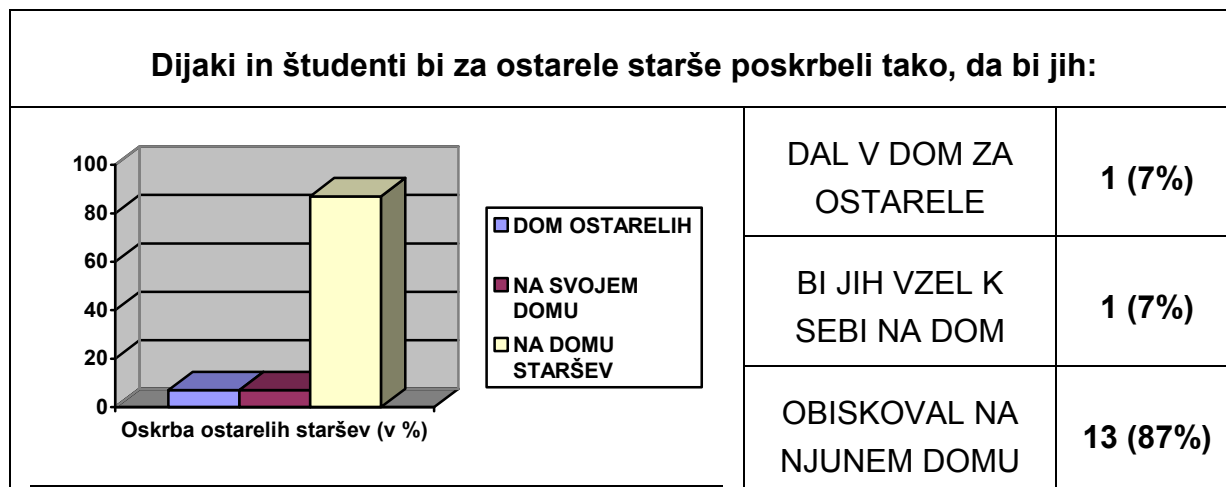

VSI ENAKO **11 (73%)**

OTROCI NAREDILI VEČINO **0 (0%)**

STARŠI NAREDILI VEČINO **4 (27%)**

KO BOM VELIK IN BOM IMEL OSTARELE STARŠE

DIJAKI IN ŠTUDENTI PRIČAKUJEJO, DA BODO NJIHOVI STARŠI DALI NJIHOVIM OTROKOM: (od najbolj pomembne do najmanj pomembne)

SPOŠTOVANJE	(14)
ZNANJE	(13)
LJUBEZEN	(13)
IZKUŠNJE	(12)
VREDNOTE	(12)
VARSTVO	(10)
ČUSTVENO OPORO	(8)
VERO	(4)
DENAR	(2)

O UPOKOJENCIH MENIM

Upokojenci so lahko zelo	Radodarni
	Osamljeni
	Zanimivi
	Konzervativni
	Prijazno težavni
	Težavni
	Prijazni
	Moteči
	Zabavni, lahko pa tudi težki
	Zabavni sogovorniki
	Aktivni
	Prezaposleni
	Radodarni
	Prijazni
	Zabavni ljudje
Upokojencem je treba dati	Potrebno pomoč
	Potrebno pomoč
	Besedo
	Pozornost
	Veliko pozornosti
	Več spoštovanja
	Prijateljstvo
	Mir
	Priložnost
	Čas pri pogovoru
	Spoštovanje, možnosti za aktivno življenje
	Nič
	Več prijateljstva
	Podporo
	Ustrezno oskrbo
Upokojenci bi lahko dali	Več časa družini
	Več časa svoji družini

	Veliko znanja in izkušenj mladim
	Več našega ukvarjanja z njimi
	Mir in izkušnje
	Svojim otrokom proste roke pri vzgoji otrok
	Malo miru
	Mir
	Veliko nasvetov iz svojih izkušenj
	Nasvete in življenjske izkušnje
	Višje pokojnine
	Izkušnje
	Izkušnje
	Odvečen denar revnim
	Svoje izkušnje
Upokojenci bi lahko delali	Kaj bolj koristnega
	Merkali svoje vnuke
	Veliko stvari
	Kar je še v njihovih zmožnostih
	Kar si želijo
	Stvari za katere prej niso imeli časa
	Vse
	Skoz
	Kar lahko
	Marsikaj
	V prostovoljstvu
	Pekli slaščice
	Umska dela
	Prostovoljna dela
	Marsikaj zanimivega
Če bi bil jaz upokojenec bi	Imel več časa
	Imel več časa za vrtičkanje
	Bil aktiven
	Skušal izpolniti čimveč svojih ciljev
	Bil vesel družbe in nudil oporo otrokom

	Nudil varstvo otrok
	Bila prijazna
	Dal gmah otrokom
	Užival v penziji in preživel čas s svojimi najbližjimi
	Potoval, bral, imel kake hobije
	Užival življenje
	Prijazen do mlajših
	Imel lep penzion
	Šel v dom
	Užival prosti čas

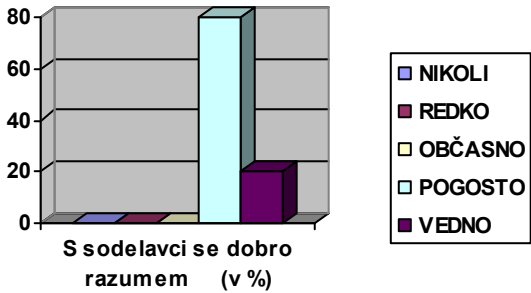
DODATEK H

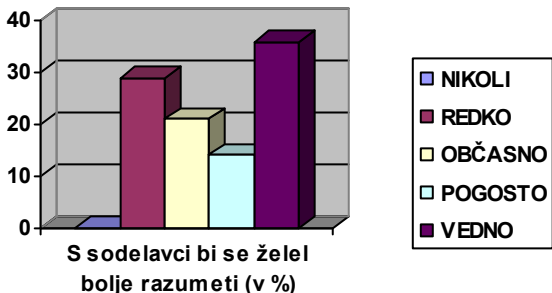
REZULTATI RAZISKAVE O ŽIVLJENSKEM SLOGU IN MEDGENERACIJSKI POVEZANOSTI ZA ZAPOSLENE STARŠE

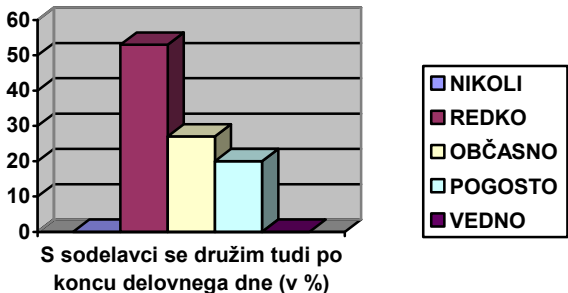
SPLOŠNA VPRAŠANJA

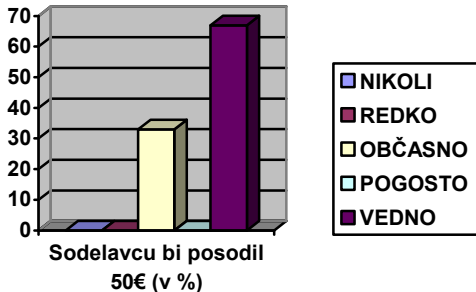
Število anketiranih:	15
Anketiranih moških:	6 (40%)
Anketiranih žensk:	9 (60%)
Povprečna starost:	41,2 let
V razponu:	od 27 do 51 let
Bivajočih v hiši:	14 (94%)
Bivajočih v bloku:	1 (6%)
Bivajočih v stolpnici:	0 (0%)
Bivajočih v naselju:	7 (47%)
Bivajočih na podeželju:	8 (53%)
Število anketiranih, ki ne obiskujejo interesnih dejavnosti:	4 (27%)
Število anketiranih, ki obiskujejo eno interesno dejavnost:	6 (40%)
Število anketiranih, ki obiskujejo dve ali več interesnih dejavnosti:	5 (33%)
Število anketiranih, ki imajo živega vsaj enega starega starša:	14 (94%)
Število anketiranih, ki nimajo več živih starih staršev:	1 (6%)
Število anketiranih, ki živijo skupaj s starimi starši:	5 (33%)
Število anketiranih, ki ne živijo skupaj s starimi starši:	10 (67%)
Število anketiranih, ki imajo vsaj enega otroka:	15 (100%)
Število anketiranih, ki nimajo otrok:	0 (0%)

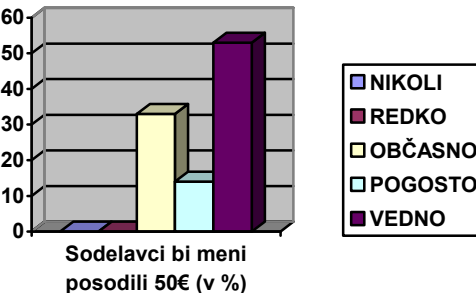
TRDITVE O SODELAVCIH

S sodelavci se dobro razumem.	NIKOLI	0 (0%)
 S sodelavci se dobro razumem (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	12 (80%)
	VEDNO	3 (20%)

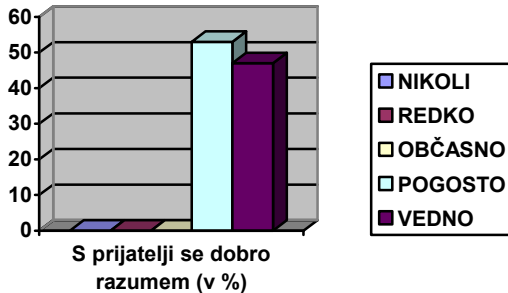
S sodelavci bi se želel bolje razumeti.	NIKOLI	0 (0%)
 S sodelavci bi se želel bolje razumeti (v %)	REDKO	4 (29%)
	OBČASNO	3 (21%)
	POGOSTO	2 (14%)
	VEDNO	5 (36%)

S sodelavci se družim tudi po koncu delovnega dne.	NIKOLI	0 (0%)
 S sodelavci se družim tudi po koncu delovnega dne (v %)	REDKO	8 (53%)
	OBČASNO	4 (27%)
	POGOSTO	3 (20%)
	VEDNO	0 (0%)

Sodelavcu bi posodil 50€.	NIKOLI	0 (0%)
 Sodelavcu bi posodil 50€ (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	5 (33%)
	POGOSTO	0 (0%)
	VEDNO	10 (67%)

Sodelavci bi meni posodili 50€.	NIKOLI	0 (0%)
 Sodelavci bi meni posodili 50€ (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	5 (33%)
	POGOSTO	2 (14%)
	VEDNO	8 (53%)

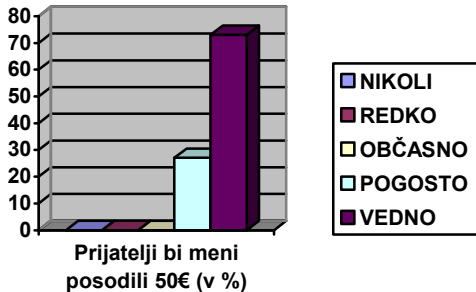
TRDITVE O PRIJATELJIH

S prijatelji se dobro razumem.	NIKOLI	0 (0%)
 S prijatelji se dobro razumem (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	8 (53%)
	VEDNO	7 (47%)

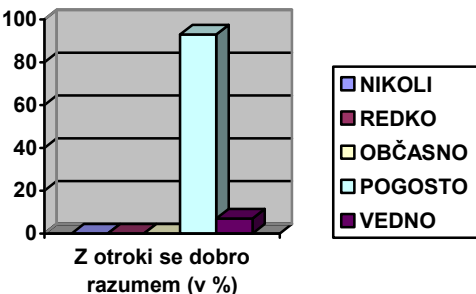
S prijatelji bi se želel bolje razumeti.	NIKOLI	0 (0%)
S prijatelji bi si želel bolje razumeti (v %)	REDKO	5 (38%)
	OBČASNO	1 (8%)
	POGOSTO	3 (21%)
	VEDNO	4 (29%)

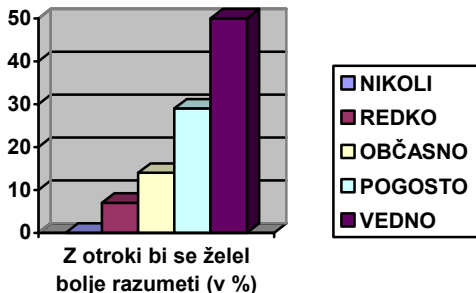
V družbi prijateljev se dobro počutim.	NIKOLI	0 (0%)
V družbi prijateljev se dobro počutim (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	7 (47%)
	VEDNO	8 (53%)

Prijatelju bi posodil 50€.	NIKOLI	0 (0%)
Prijatelju bi posodil 50€ (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	4 (27%)
	VEDNO	11 (73%)

Prijatelji bi meni posodili 50€.	NIKOLI	0 (0%)
 Prijatelji bi meni posodili 50€ (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	4 (27%)
	VEDNO	11 (73%)

TRDITVE O OTROKIH

Z otroki se dobro razumem.	NIKOLI	0 (0%)
 Z otroki se dobro razumem (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	14 (93%)
	VEDNO	1 (7%)

Z otroki bi se želel bolje razumeti.	NIKOLI	0 (0%)
 Z otroki bi se želel bolje razumeti (v %)	REDKO	1 (7%)
	OBČASNO	2 (14%)
	POGOSTO	4 (29%)
	VEDNO	7 (50%)

Otrokom dajem žepnino.	NIKOLI	2 (13%)
Otrokom dajem žepnino (v %)	REDKO	2 (13%)
	OBČASNO	8 (53%)
	POGOSTO	2 (13%)
	VEDNO	1 (7%)

Otroci mi pomagajo pri hišnih opravilih.	NIKOLI	0 (0%)
Otroci mi pomagajo pri hišnih opravilih (v %)	REDKO	2 (13%)
	OBČASNO	5 (33%)
	POGOSTO	5 (33%)
	VEDNO	3 (20%)

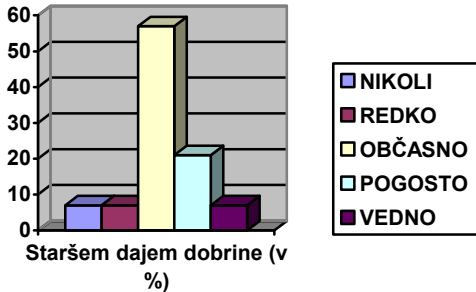
Otrokom pomagam pri pisanju domačih nalog in učenju.	NIKOLI	0 (0%)
Otrokom pomagam pri nalogah in učenju (v %)	REDKO	2 (14%)
	OBČASNO	6 (43%)
	POGOSTO	6 (43%)
	VEDNO	0 (0%)

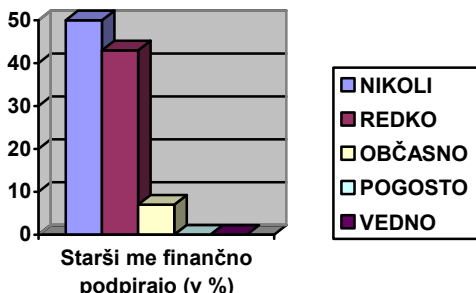
TRDITVE O STARŠIH

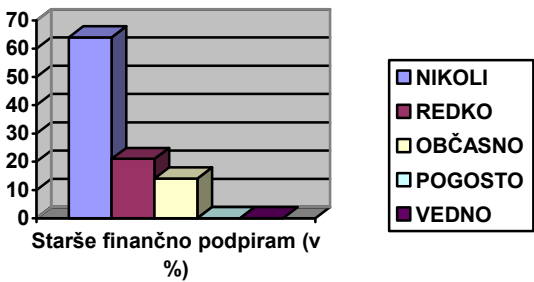
S starši se dobro razumem.	NIKOLI	0 (0%)
S starši se dobro razumem (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	2 (14%)
	POGOSTO	8 (57%)
	VEDNO	4 (29%)

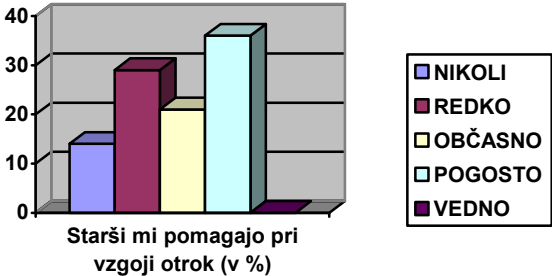
S starši bi se želel bolje razumeti.	NIKOLI	0 (0%)
S starši bi si želel bolje razumeti (v %)	REDKO	2 (17%)
	OBČASNO	5 (42%)
	POGOSTO	1 (8%)
	VEDNO	4 (33%)

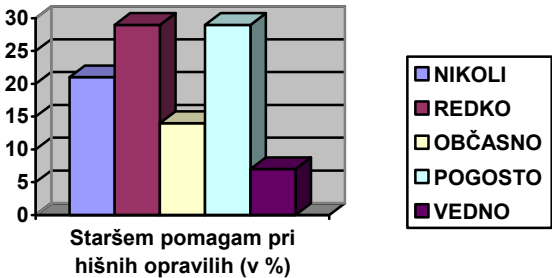
Starši mi dajejo dobrine.	NIKOLI	0 (0%)
Starši mi dajejo dobrine (v %)	REDKO	5 (36%)
	OBČASNO	6 (43%)
	POGOSTO	2 (14%)
	VEDNO	1 (7%)

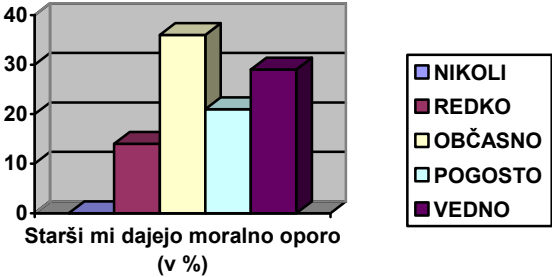
Staršem dajem dobrine.	NIKOLI	1 (7%)
 Staršem dajem dobrine (v %)	REDKO	1 (7%)
	OBČASNO	8 (57%)
	POGOSTO	3 (21%)
	VEDNO	1 (7%)

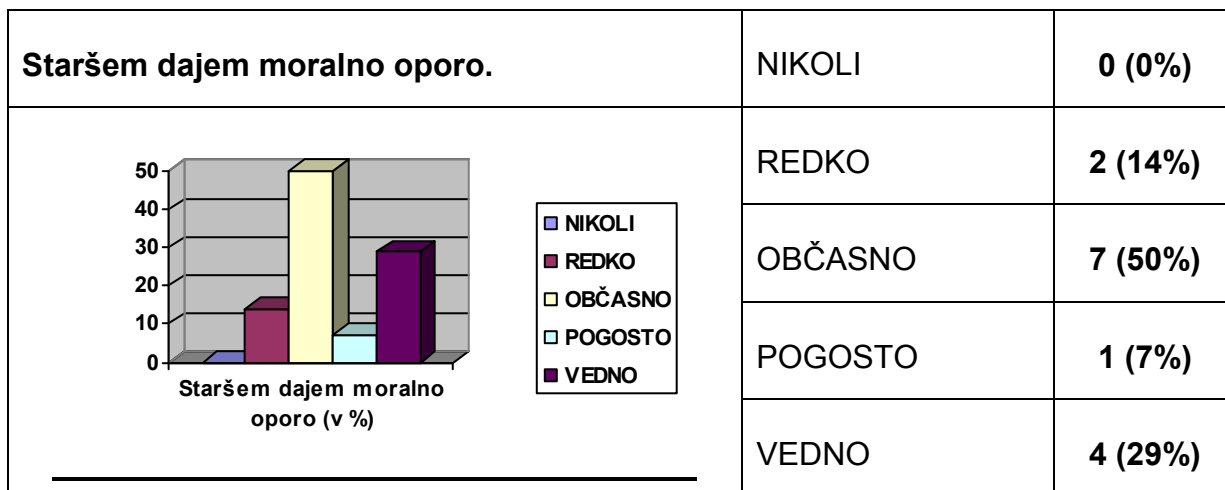
Starši me finančno podpirajo.	NIKOLI	7 (50%)
 Starši me finančno podpirajo (v %)	REDKO	6 (43%)
	OBČASNO	1 (7%)
	POGOSTO	0 (0%)
	VEDNO	0 (0%)

Starše finančno podpiram.	NIKOLI	9 (64%)
 Starše finančno podpiram (v %)	REDKO	3 (21%)
	OBČASNO	2 (14%)
	POGOSTO	0 (0%)
	VEDNO	0 (0%)

Starši mi pomagajo pri vzgoji otrok.	NIKOLI	2 (14%)
 Starši mi pomagajo pri vzgoji otrok (v %)	REDKO	4 (29%)
	OBČASNO	3 (21%)
	POGOSTO	5 (36%)
	VEDNO	0 (0%)

Staršem pomagam pri hišnih opravilih.	NIKOLI	3 (21%)
 Staršem pomagam pri hišnih opravilih (v %)	REDKO	4 (29%)
	OBČASNO	2 (14%)
	POGOSTO	4 (29%)
	VEDNO	1 (7%)

Starši mi dajejo moralno oporo.	NIKOLI	0 (0%)
 Starši mi dajejo moralno oporo (v %)	REDKO	2 (14%)
	OBČASNO	5 (36%)
	POGOSTO	3 (21%)
	VEDNO	4 (29%)

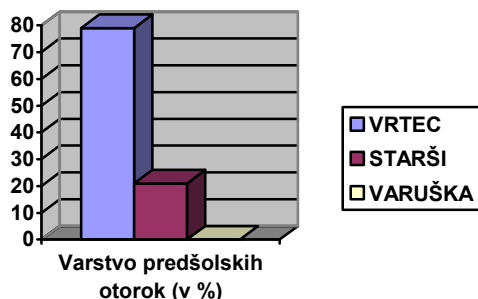

ČASOVNA OPREDELITEV POVPREČNEGA TEDNA

Zaposleni starši v povprečju preživijo v službi	34,93	ur / teden, v razponu	20-42
Zaposleni starši porabijo za opravljanje službenih nalog na domu	4,07	ur / teden, v razponu	0-12
Zaposleni starši so aktivni pri interesnih dejavnostih	5,57	ur / teden, v razponu	0-20
Zaposleni starši preživljajo prosti čas sami	5,57	ur / teden, v razponu	0-30
Zaposleni starši preživijo s prijatelji	3,21	ur / teden, v razponu	0-8
Zaposleni starši se pogovarjajo s starši	3,46	ur / teden, v razponu	1-8
Zaposleni starši se pogovarjajo z otroki	14,57	ur / teden, v razponu	3-50
Zaposleni starši opravljajo hišna dela	17,14	ur / teden, v razponu	3-50
Zaposleni starši se sproščajo in zabavajo	5,3	ur / teden, v razponu	0-20
Zaposleni starši opravljajo prostovoljno delo	1,35	ur / teden, v razponu	0-10

ČE BI IMELI OZ. IMATE MAJHNE OTROKE

Zaposleni starši bi za varstvo svojih predšolskih otrok poskrbeli tako, da bi jih:

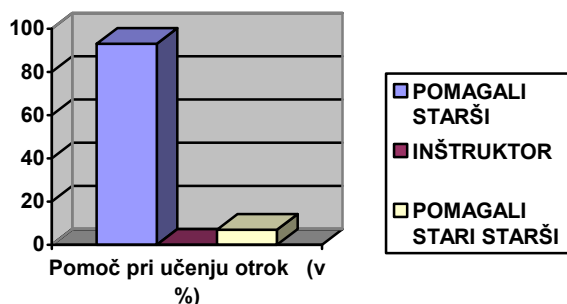

DALI V VRTEC **11 (79%)**

DALI V VARSTVO SVOJIM STARŠEM **3 (21%)**

NAJELI VARUŠKO **0 (0%)**

Zaposleni starši bi za pomoč pri učenju svojih otrok poskrbeli tako, da bi jim:

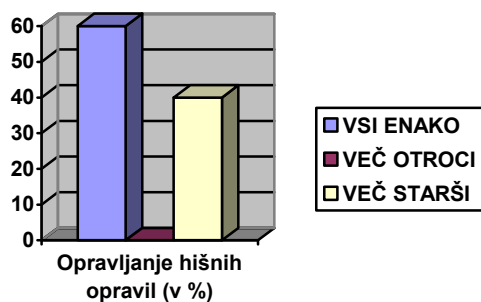

POMAGAL SAM **14 (93%)**

NAJEL INŠTRUKTORJA **0 (10%)**

PROSIL STARE STARŠE ZA POMOČ **1 (7%)**

Zaposleni starši bi hišna opravila razdelili tako, da bi jih opravljali:

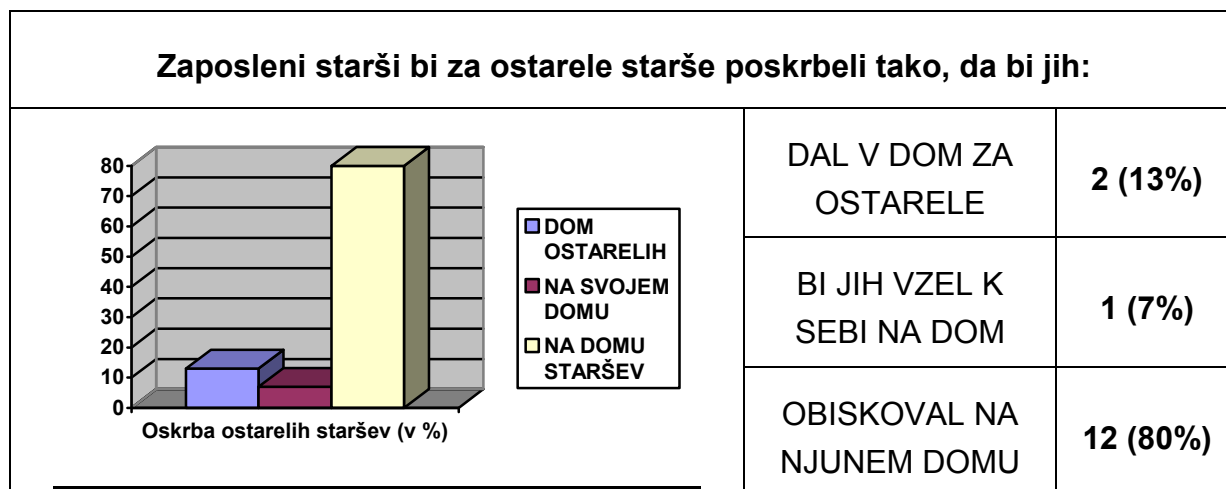

VSI ENAKO **9 (60%)**

OTROCI NAREDILI VEČINO **0 (0%)**

STARŠI NAREDILI VEČINO **6 (40%)**

ČE BI IMELI OZ. IMATE OSTARELE STARŠE

ZAPOSLENI STARŠI PRIČAKUJEJO, DA BODO NJIHOVI STARŠI DALI NJIHOVIM OTROKOM: (od najbolj pomembne do najmanj pomembne)

IZKUŠNJE	(14)
VREDNOTE	(12)
SPOŠTOVANJE	(11)
LJUBEZEN	(11)
ČUSTVENO OPORO	(11)
VARSTVO	(10)
VERO	(9)
ZNANJE	(7)
DENAR	(3)

O UPOKOJENCIH MENIM

Upokojenci so lahko zelo	Osamljeni
	Aktivni, delovni
	Družabni, prijetni
	Izkušeni, iznajdljivi, preprosti
	Dejavni, aktivni
	Nadležni
	Nadležni
	Revni
	Družabni
	Zadovoljni, če so aktivni in morasti, če se smilijo samemu sebi
	Aktivni
	Aktivni
	Zelo prijetni, a potrebujejo več časa, da se prilagodijo spremembam
	Družabni, dobri sogovorci, pomočniki
Upokojencem je treba dati	Družbo, ljubezen, varstvo
	Različne dejavnosti
	Možnost, da živijo sami brez obveznosti do otrok
	Nego v primeru bolezni, občutek da so koristni
	Možnost, da prenašajo svoje izkušnje
	Mir
	Mir
	Pomoč
	Priložnost
	Vero, da so koristni v okolju kjer živijo
	Možnost, da kvalitetno preživijo prosti čas
	Večje pokojnine – za dostojno preživetje
	Priložnost, da prenašajo svoje izkušnje na mlajše
	Možnost, da dobijo prostor v domu kjer želijo, brez čakanja
Upokojenci bi lahko dali	Izkušnje

	Mlajšim veliko svojih izkušenj
	Več svobode drugim, ki živijo z njim
	Dober zgled življenja po veri
	Nam dobre nasvete gleda mnogih stvari
	Mir
	Mir
	Izkušnje
	Izkušnje
	Zgled za strpnost
	Veliko našim mladim, izkušnje, znanje, vrednote
	Izkušnje, vrednote
	Prispevek k bolj celostnemu pogledu na življenje
	Znanje in izkušnje mlajšim, pomoč starejšim upokojencem
Upokojenci bi lahko delali	Ročna dela, razna opravila, varstvo vnukov
	V raznih prostovoljnih društvih
	»javna« dela, da bi ostali aktivni in v akciji
	Stvari za katere prej niso imeli časa
	Nič
	Prostor brezposelnim
	Boljše pokojnine
	Marsikaj (če so zdravi in pri močeh)
	Vse, samo tisto ne kar pripada mladim
	Po svojih močeh, predvsem prostovoljno
	Svoj čas na razpolago za druge: varstvo otrok, v domači župniji, karitas, rdeči križ
	Dokler lahko sledijo kriteriju kvalitetnega dela
	NE, naj uživajo pokoj, razen če rabijo za preživetje
Če bi bil jaz upokojenec bi	Varovala otroke svojih otrok, hodila v naravo, izlete
	Poskušala biti čim dlje aktivna
	Končno vzela čas tudi zase, sodelovala v javnih delih, poskrbela za družinski člane, kupila bi si psa
	Pomagal mladim, ki bi me potrebovali
	Bila aktivna, hodila po hribih, izletih

	Dal mir
	Potovanja
	Še vedno kaj delal
	Se ukvarjal s stvarmi za katere mi sedaj zmanjka časa
	Hodil na potovanja, hribe, vrtnatil, fotolov
	Hodila v naravo, se posvečala otrokom in vnukom, več delala prostovoljnomo ročna dela, vrt, izleti, potovanja, kulturne prireditve
	Del časa namenila sodelovanju v župniji, pomagala drugim, bila na razpolago otrokom in vnukom, veliko bi hodila v naravo
	Izkoristil vsak trenutek prostega časa, da bi nadoknadil zamujeno, zaradi hitrega tempa življenja.
	Skušala ostati čim dlje aktivna na področjih ki me zanimajo

DODATEK I

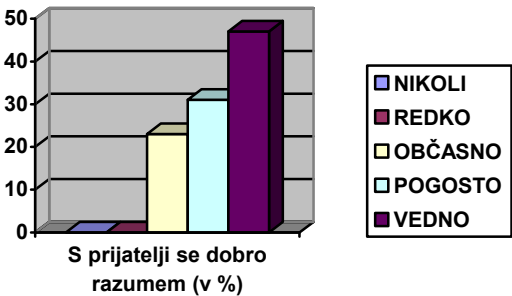
REZULTATI RAZISKAVE O ŽIVLJENSKEM SLOGU IN MEDGENERACIJSKI POVEZANOSTI ZA UPOKOJENCE

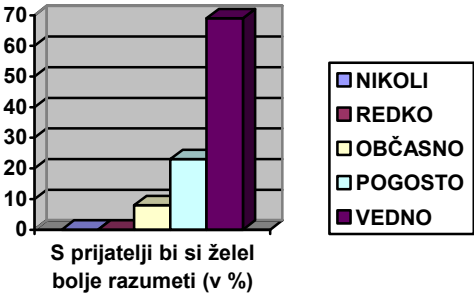
SPLOŠNA VPRAŠANJA

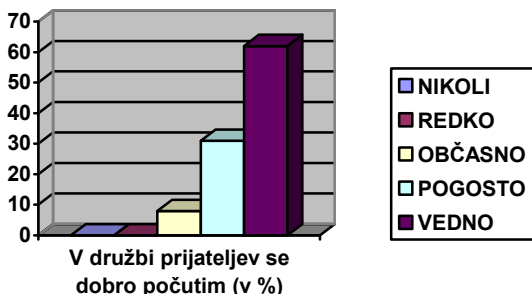
Število anketiranih:	13
Anketiranih moških:	4 (31%)
Anketiranih žensk:	9 (69%)
Povprečna starost:	61,23 let
V razponu:	od 53 do 72 let
Bivajočih v hiši:	12 (92%)
Bivajočih v bloku:	1 (8%)
Bivajočih v stolpnici:	0 (0%)
Število anketiranih, ki živijo v mestnem naselju:	11 (85%)
Število anketiranih, ki živijo na podeželju:	2 (15%)
Število anketiranih, ki ne obiskujejo interesnih dejavnosti:	4 (31%)
Število anketiranih, ki obiskujejo eno interesno dejavnost:	4 (31%)
Število anketiranih, ki obiskujejo dve ali več interesnih dejavnosti:	5 (38%)
Število anketiranih, ki imajo vsaj enega otroka:	11 (85%)
Število anketiranih, ki nimajo otrok:	2 (15%)
Število anketiranih, ki živijo skupaj z otroki:	3 (23%)
Število anketiranih, ki ne živijo skupaj z otroki:	10 (77%)
Število anketiranih, ki imajo vsaj enega vnuka:	7 (53%)
Število anketiranih, ki nimajo vnukov:	6 (47%)

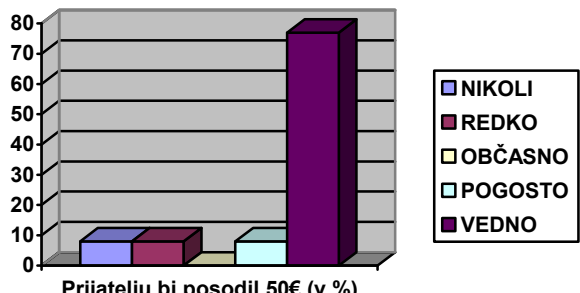
Število anketiranih, ki nimajo zdravstvenih težav:	8 (62%)
Število anketiranih, ki za svoje zdravje skrbijo sami:	3 (23%)
Število anketiranih, katerim za zdravje pomaga zakonec:	1 (8%)
Število anketiranih, katerim za zdravje pomagajo otroci:	0 (0%)
Število anketiranih, katerim nudi pomoč strokovno osebje:	1 (8%)

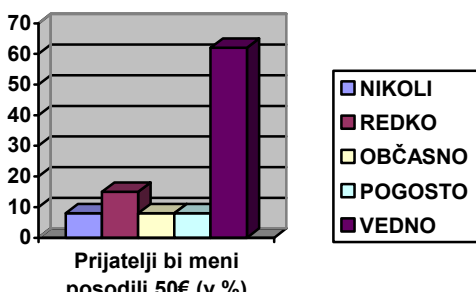
TRDITVE O PRIJATELJIH

S prijatelji se dobro razumem.	NIKOLI	0 (0%)
	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	3 (23%)
	POGOSTO	4 (31%)
	VEDNO	6 (47%)

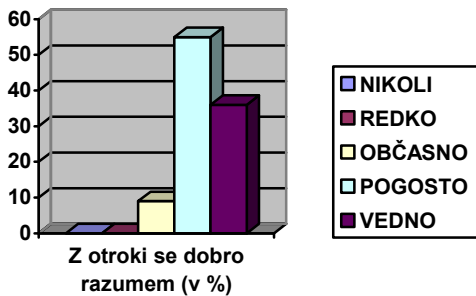
S prijatelji bi se želel bolje razumeti.	NIKOLI	0 (0%)
	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	1 (8%)
	POGOSTO	3 (23%)
	VEDNO	9 (69%)

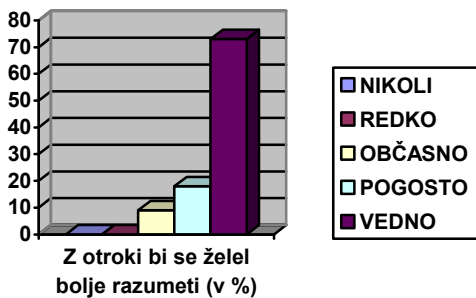
V družbi prijateljev se dobro počutim.	NIKOLI	0 (0%)
 V družbi prijateljev se dobro počutim (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	1 (8%)
	POGOSTO	4 (31%)
	VEDNO	8 (62%)

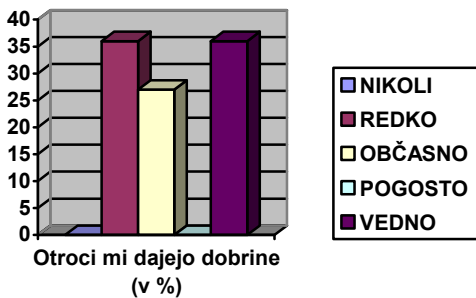
Prijatelju bi posodil 50€.	NIKOLI	1 (8%)
 Prijatelju bi posodil 50€ (v %)	REDKO	1 (8%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	1 (8%)
	VEDNO	10 (77%)

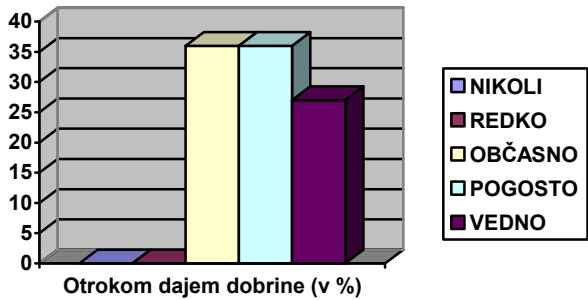
Prijatelji bi meni posodili 50€.	NIKOLI	1 (8%)
 Prijatelji bi meni posodili 50€ (v %)	REDKO	2 (15%)
	OBČASNO	1 (8%)
	POGOSTO	1 (8%)
	VEDNO	8 (62%)

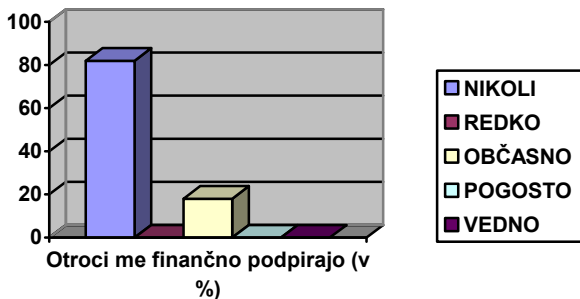
TRDITVE O OTROKIH

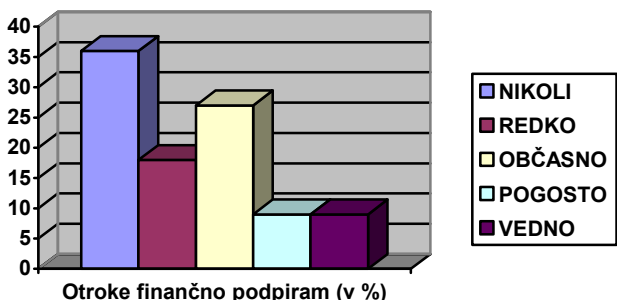
Z otroki se dobro razumem.	NIKOLI	0 (0%)
 Z otroki se dobro razumem (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	1 (9%)
	POGOSTO	6 (55%)
	VEDNO	4 (36%)

Z otroki bi se želel bolje razumeti.	NIKOLI	0 (0%)
 Z otroki bi se želel bolje razumeti (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	1 (9%)
	POGOSTO	2 (18%)
	VEDNO	8 (73%)

Otroci mi dajejo dobrine.	NIKOLI	0 (0%)
 Otroci mi dajejo dobrine (v %)	REDKO	4 (36%)
	OBČASNO	3 (27%)
	POGOSTO	0 (0%)
	VEDNO	4 (36%)

Otrokom dajem dobrine.	NIKOLI	0 (0%)
 Otrokom dajem dobrine (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	4 (36%)
	POGOSTO	4 (36%)
	VEDNO	3 (27%)

Otroci me finančno podpirajo	NIKOLI	9 (82%)
 Otroci me finančno podpirajo (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	2 (18%)
	POGOSTO	0 (0%)
	VEDNO	0 (0%)

Otroke finančno podpiram.	NIKOLI	4 (36%)
 Otroke finančno podpiram (v %)	REDKO	2 (18%)
	OBČASNO	3 (27%)
	POGOSTO	1 (9%)
	VEDNO	1 (9%)

Otrokom pomagam pri vzgoji vnukov.	NIKOLI	1 (14%)
Otrokom pomagam pri vzgoji vnukov (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	3 (43%)
	POGOSTO	1 (14%)
	VEDNO	2 (29%)

Otroci mi pomagajo pri hišnih opravilih.	NIKOLI	0 (0%)
Otroci mi pomagajo pri hišnih opravilih (v %)	REDKO	3 (30%)
	OBČASNO	5 (50%)
	POGOSTO	1 (10%)
	VEDNO	1 (10%)

Otrokom dajem moralno oporo.	NIKOLI	0 (0%)
Otrokom dajem moralno oporo (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	1 (9%)
	POGOSTO	1 (9%)
	VEDNO	9 (82%)

Otroci mi dajejo moralno oporo.	NIKOLI	1 (9%)
Otroci mi dajejo moralno oporo (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	5 (45%)
	POGOSTO	0 (0%)
	VEDNO	5 (45%)

TRDITVE O VNUKIH

Z vnuki se dobro razumem.	NIKOLI	0 (0%)
Z vnuki se dobro razumem (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	0 (0%)
	VEDNO	7 (100%)

Z vnuki bi se želel bolje razumeti.	NIKOLI	0 (0%)
Z vnuki bi si želel bolje razumeti (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	0 (0%)
	VEDNO	7 (100%)

Vnukom dajem žepnino.	NIKOLI	2 (29%)
Vnukom dajem žepnino (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	2 (29%)
	POGOSTO	0 (0%)
	VEDNO	3 (43%)

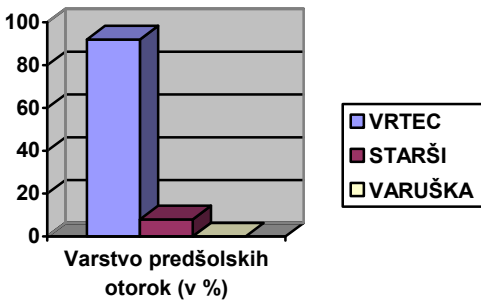
Vnuki mi pomagajo pri hišnih opravilih.	NIKOLI	2 (29%)
Vnuki mi pomagajo pri hišnih opravilih (v %)	REDKO	1 (14%)
	OBČASNO	3 (43%)
	POGOSTO	1 (14%)
	VEDNO	0 (0%)

Vnukom pomagam pri pisanju domačih nalog in učenju.	NIKOLI	3 (43%)
Vnukom pomagam pri nalogah in učenju (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	2 (29%)
	POGOSTO	0 (0%)
	VEDNO	2 (29%)

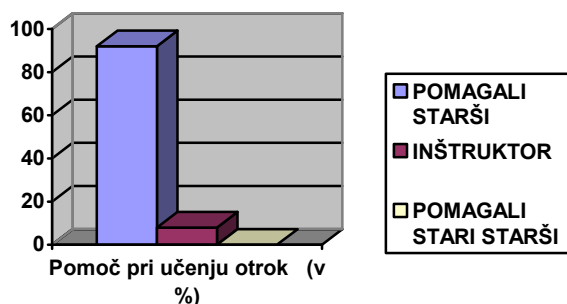
ČASOVNA OPREDELITEV POVPREČNEGA TEDNA

Upokojenci opravljajo priložnostna dela	10,08	ur / teden, v razponu	0-25
Upokojenci so aktivni pri interesnih dejavnostih	5,15	ur / teden, v razponu	0-20
Upokojenci preživljajo prosti čas sami	12,83	ur / teden, v razponu	0-63
Upokojenci preživijo s prijatelji	8,18	ur / teden, v razponu	1-20
Upokojenci se pogovarjajo z otroki	7,18	ur / teden, v razponu	0-28
Upokojenci se pogovarjajo z vnuki	8,00	ur / teden, v razponu	3-15
Upokojenci opravljajo hišna dela	16,53	ur / teden, v razponu	1-35
Upokojenci se sproščajo in zabavajo	8,3	ur / teden, v razponu	1-20
Upokojenci opravljajo prostovoljno delo	1	ur / teden, v razponu	0-10
Upokojencem pomagajo drugi	0,15	ur / teden, v razponu	0-2

ČE BI IMELI OZ. IMATE MAJHNE OTROKE

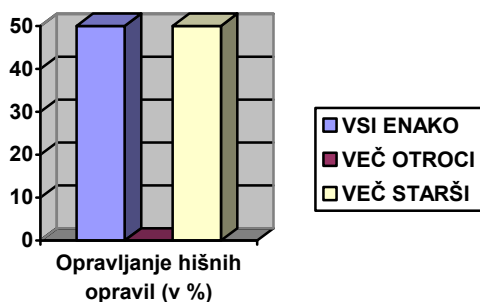
Upokojenci bi za varstvo svojih predšolskih otrok poskrbeli tako, da bi jih:		
 Varstvo predšolskih otrok (v %)	DALI V VRTEC	12 (92%)
	DALI V VARSTVO SVOJIM STARŠEM	1 (8%)
	NAJELI VARUŠKO	0 (0%)

Upokojenci bi za pomoč pri učenju svojih otrok poskrbeli tako, da bi jim:

POMAGAL SAM	12 (92%)
NAJEL INŠTRUKTORJA	1 (8%)
PROSIL STARE STARŠE ZA POMOČ	0 (0%)

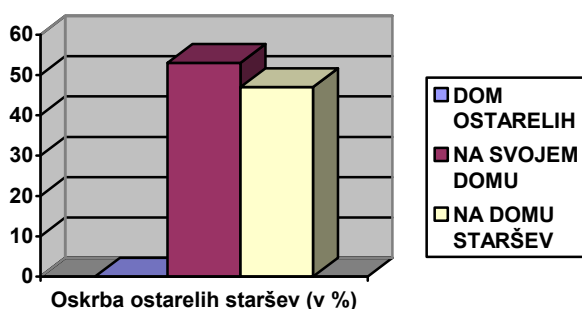
Upokojenci bi hišna opravila razdelili tako, da bi jih opravljali:

VSI ENAKO	6 (50%)
OTROCI NAREDILI VEČINO	0 (0%)
STARŠI NAREDILI VEČINO	6 (50%)

ČE BI IMELI OZ. IMATE OSTARELE STARŠE

Upokojenci bi za ostarele starše poskrbeli tako, da bi jih:

DAL V DOM ZA OSTARELE	0 (0%)
BI JIH VZEL K SEBI NA DOM	7 (53%)
OBISKOVAL NA NJUNEM DOMU	6 (47%)

UPOKOJENCI MENIJO, DA VNUKI OD STARIH STARŠEV PRIČAKUJEJO:

(od najbolj pomembne do najmanj pomembne)

LJUBEZEN	(10)
ZNANJE	(9)
VREDNOTE	(9)
ČUSTVENO OPORO	(9)
IZKUŠNJE	(8)
SPOŠTOVANJE	(7)
VARSTVO	(6)
VERO	(3)
DENAR	(3)

O OTROCIH MENIM

Otroci so lahko zelo	Naporni
	Zahtevni
	Ljubeči in zahtevni
	Prijetni
	Dobri, če je treba
	Sebični
	Pozitivni
	Nepredvidljivi
	Zabavni
	Prijetni
	Priljubljeni, igrivi, pravični, nagajivi
	domiselni
Otrokom je treba dati	Moralno oporo
	Ljubezen
	Ljubezen
	Vzpodbudo
	Varnost
	Ljubezen, spoštovanje, lepo besedo, pa eno po rit
	Zgled
	Voljo do življenja in zaupanje

	Vso podporo
	Ljubezen
	ljubezen, podporo
	Da so pošteni, da ubogajo
	Ljubezen, potrpežljivost, pomoč v težavah
Otroci bi lahko dali	Nore izkušnje
	Spoštovanje
	Pomoč staršem, oporo v starosti
	Zadovoljstvo
	Zadovoljstvo
	Pomoč, spoštovanje
	Ljubezen
	Veselje
	Več ljubezni
	Več ljubezni in razumevanja
Otroci bi lahko delali	Več pomagali
	Več pomagali
	Naloge prilagojene starosti
	Svoj delež v družini
	Obisk, hišna opravila
	Dobra dela
	Domača opravila
	Vse dobre stvari
	Več hišnih opravil
	Pomoč pri hišnih opravilih
	Pospravljali
	Vse kar si želijo in za kar imajo znanje
Če bi bil jaz otrok bi	Poskrbel za čimveč znanja in izkušenj
	Spoštovala starše, pomagala pri gospodinjskih opravilih
	Upoštevala mnenje staršev
	Še enkrat pomagal staršem
	Bi bil tak kot sem bil
	Se naučila hvaležnosti

	Se učila, ubogala, se ne pustila poniževati in zapostavljati
	Lepo živel primerno svoji starosti
	Delal enake napake
	Imel več spoštovanja do staršev
	Spoštoval starše

DODATEK J

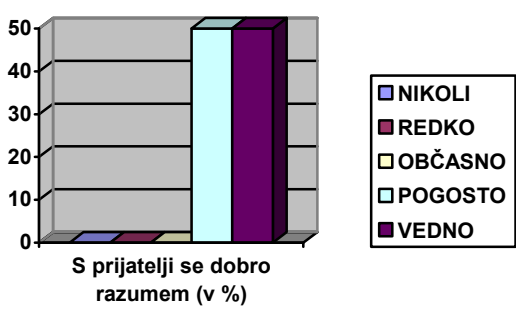
REZULTATI RAZISKAVE O ŽIVLJENSKEM SLOGU IN MEDGENERACIJSKI POVEZANOSTI ZA STAROSTNIKE V DOMSKI OSKRBI

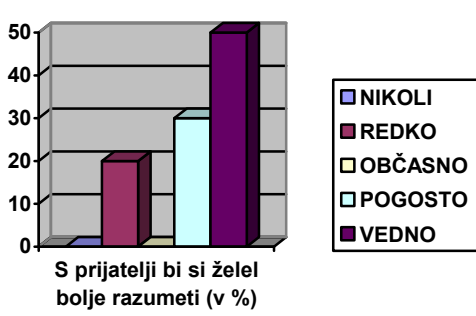
SPLOŠNA VPRAŠANJA

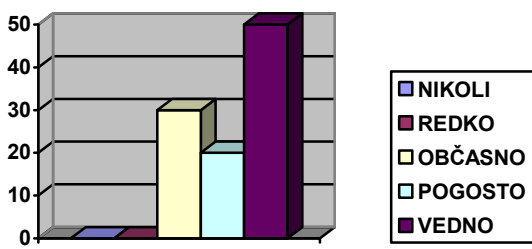
Število anketiranih:	10
Anketiranih moških:	2 (20%)
Anketiranih žensk:	8 (80%)
Povprečna starost:	77,5 let
V razponu:	od 58 do 89 let
Bivajočih v hiši:	0 (0%)
Bivajočih v bloku:	0 (0%)
Bivajočih v stolpnici:	0 (0%)
Bivajoči v domu:	10 (100%)
Bivajočih v naselju pred vselitvijo v dom starostnikov:	6 (60%)
Bivajočih na podeželju pred vselitvijo v dom starostnikov:	4 (40%)
Število anketiranih, ki ne obiskujejo interesnih dejavnosti:	4 (40%)
Število anketiranih, ki obiskujejo eno interesno dejavnost:	3 (30%)
Število anketiranih, ki obiskujejo dve ali več interesnih dejavnosti:	3 (30%)
Število anketiranih, ki imajo vsaj enega otroka:	8 (80%)
Število anketiranih, ki nimajo otrok:	2 (20%)
Število anketiranih, ki živijo skupaj z otroki:	0 (0%)
Število anketiranih, ki ne živijo skupaj z otroki:	10 (100%)
Število anketiranih, ki imajo vsaj enega vnuka:	7 (70%)
Število anketiranih, ki nimajo vnukov:	3 (30%)

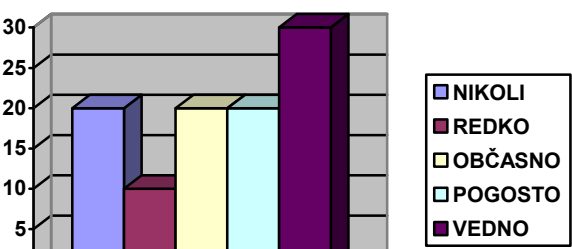
Število anketiranih, ki nimajo zdravstvenih težav:	0 (0%)
Število anketiranih, ki za svoje zdravje skrbijo sami:	8 (80%)
Število anketiranih, katerim za zdravje pomaga zakonec:	0 (0%)
Število anketiranih, katerim za zdravje pomagajo otroci:	0 (0%)
Število anketiranih, katerim nudi pomoč strokovno osebje:	2 (20%)

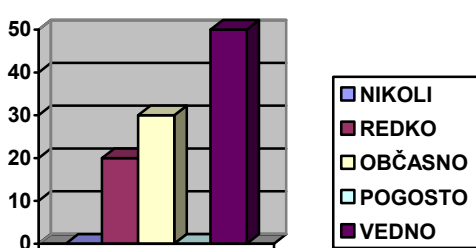
TRDITVE O PRIJATELJIH

S prijatelji se dobro razumem.	NIKOLI	0 (0%)
 S prijatelji se dobro razumem (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	5 (50%)
	VEDNO	5 (50%)

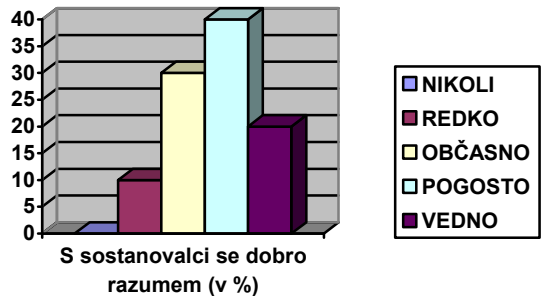
S prijatelji bi se želel bolje razumeti.	NIKOLI	0 (0%)
 S prijatelji bi si želel bolje razumeti (v %)	REDKO	2 (20%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	3 (30%)
	VEDNO	5 (50%)

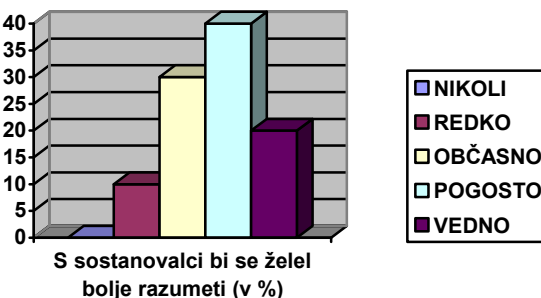
V družbi prijateljev se dobro počutim.	NIKOLI	0 (0%)
 V družbi prijateljev se dobro počutim (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	3 (30%)
	POGOSTO	2 (20%)
	VEDNO	5 (50%)

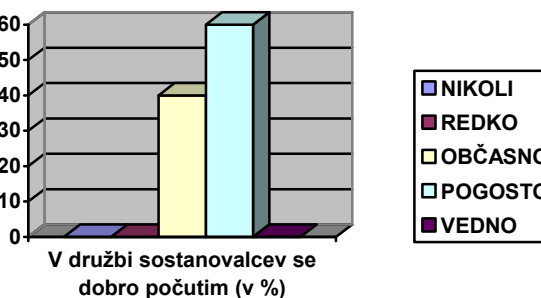
Prijatelju bi posodil 50€.	NIKOLI	2 (20%)
 Prijatelju bi posodil 50€ (v %)	REDKO	1 (10%)
	OBČASNO	2 (20%)
	POGOSTO	2 (20%)
	VEDNO	3 (30%)

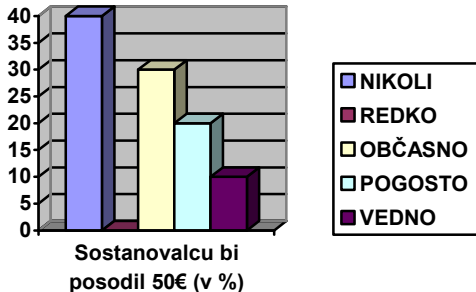
Prijatelji bi meni posodili 50€.	NIKOLI	0 (0%)
 Prijatelji bi meni posodili 50€ (v %)	REDKO	2 (20%)
	OBČASNO	3 (30%)
	POGOSTO	0 (0%)
	VEDNO	5 (50%)

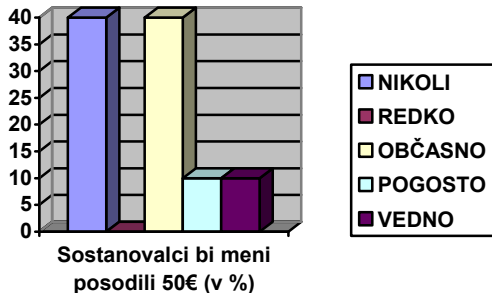
TRDITVE O SOSTANOVALCIH

S sostanovalci se dobro razumem.	NIKOLI	0 (0%)
 S sostanovalci se dobro razumem (v %)	REDKO	1 (10%)
	OBČASNO	3 (30%)
	POGOSTO	4 (40%)
	VEDNO	2 (20%)

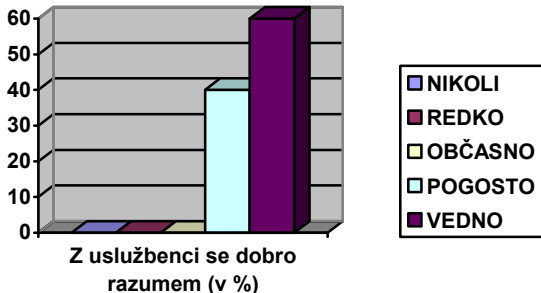
S sostanovalci bi se želel bolje razumeti.	NIKOLI	0 (0%)
 S sostanovalci bi se želel bolje razumeti (v %)	REDKO	1 (10%)
	OBČASNO	3 (30%)
	POGOSTO	4 (40%)
	VEDNO	2 (20%)

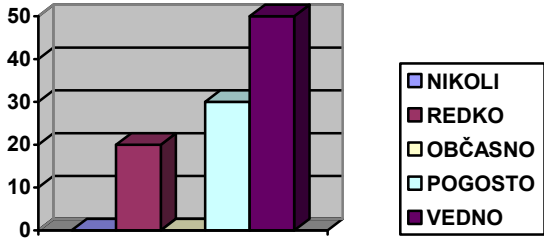
V družbi sostanovalcev se dobro počutim.	NIKOLI	0 (0%)
 V družbi sostanovalcev se dobro počutim (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	4 (40%)
	POGOSTO	6 (60%)
	VEDNO	0 (0%)

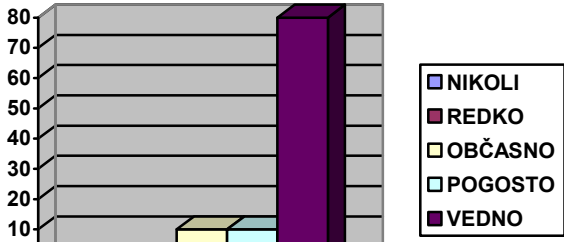
Sostanovalcu bi posodil 50€.	NIKOLI	4 (40%)
 Sostanovalcu bi posodil 50€ (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	3 (30%)
	POGOSTO	2 (20%)
	VEDNO	1 (10%)

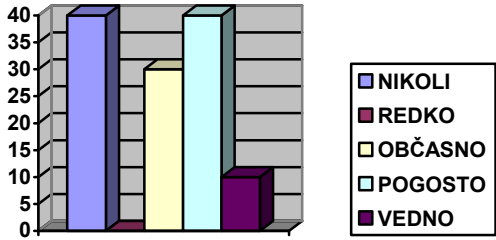
Sostanovalci bi meni posodili 50€.	NIKOLI	4 (40%)
 Sostanovalci bi meni posodili 50€ (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	4 (40%)
	POGOSTO	1 (10%)
	VEDNO	1 (10%)

TRDITVE O USLUŽBENCIH

Z uslužbenci se dobro razumem.	NIKOLI	0 (0%)
 Z uslužbenci se dobro razumem (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	4 (40%)
	VEDNO	6 (60%)

Z uslužbenci bi se želel bolje razumeti.	NIKOLI	0 (0%)
 Z uslužbenci bi se želel bolje razumeti (v %)	REDKO	2 (20%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	3 (30%)
	VEDNO	5 (50%)

Uslužbencem zaupam.	NIKOLI	0(0%)
 Uslužbencem zaupam (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	1 (10%)
	POGOSTO	1 (10%)
	VEDNO	8 (80%)

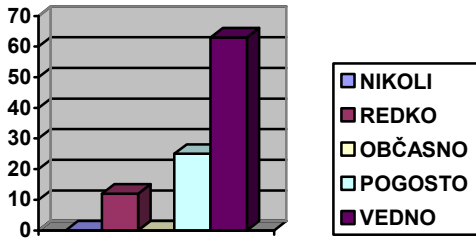
Uslužbenci zaupajo meni.	NIKOLI	0 (0%)
 Uslužbenci zaupajo meni (v %)	REDKO	3 (30%)
	OBČASNO	2 (20%)
	POGOSTO	4 (40%)
	VEDNO	1 (10%)

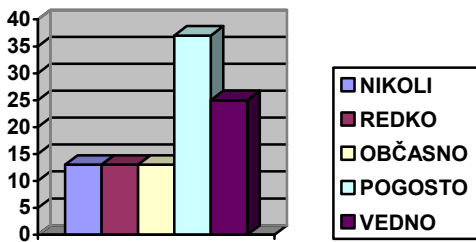
Uslužbencem dajem moralno oporo.	NIKOLI	1 (10%)
Uslužbencem dajem moralno oporo (v %)	REDKO	8 (80%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	1 (10%)
	VEDNO	0 (0%)

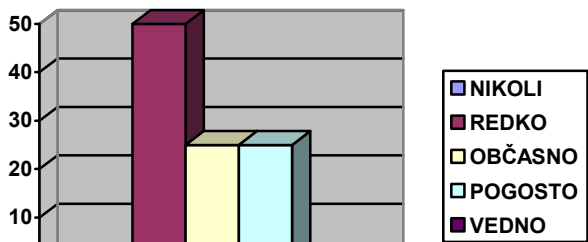
Uslužbenci mi dajejo moralno oporo.	NIKOLI	1 (10%)
Uslužbenci mi dajejo moralno oporo (v %)	REDKO	2 (20%)
	OBČASNO	2 (20%)
	POGOSTO	5 (50%)
	VEDNO	0 (0%)

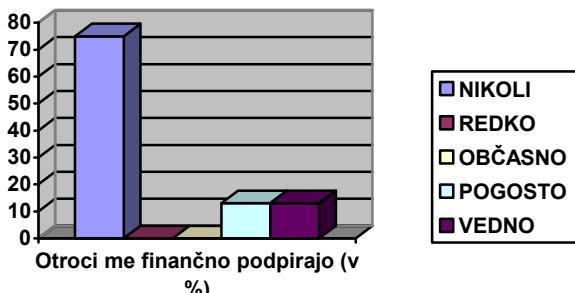
TRDITVE O OTROKIH

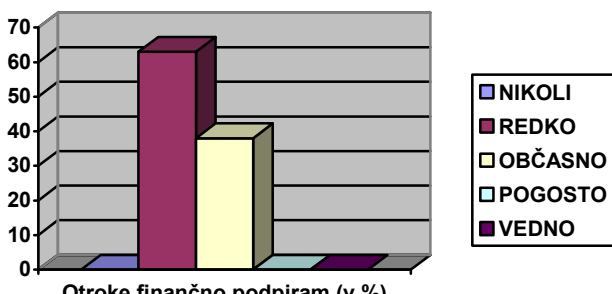
Z otroki se dobro razumem.	NIKOLI	0 (0%)
Z otroki se dobro razumem (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	1 (12%)
	VEDNO	7 (88%)

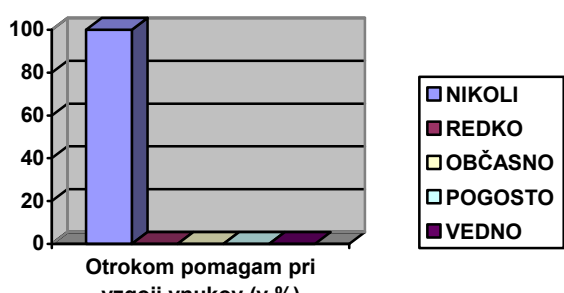
Z otroki bi se želel bolje razumeti.	NIKOLI	0 (0%)
 Z otroki bi se želel bolje razumeti (v %)	REDKO	1 (12%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	2 (25%)
	VEDNO	5 (63%)

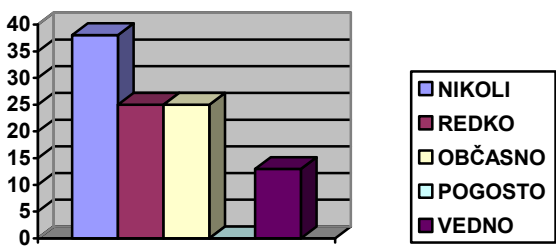
Otroci mi dajejo dobrine.	NIKOLI	1 (13%)
 Otroci mi dajejo dobrine (v %)	REDKO	1 (13%)
	OBČASNO	1 (13%)
	POGOSTO	3 (37%)
	VEDNO	2 (25%)

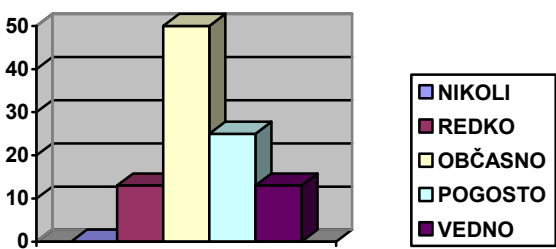
Otrokom dajem dobrine.	NIKOLI	0 (0%)
 Otrokom dajem dobrine (v %)	REDKO	4 (50%)
	OBČASNO	2 (25%)
	POGOSTO	2 (25%)
	VEDNO	0 (0%)

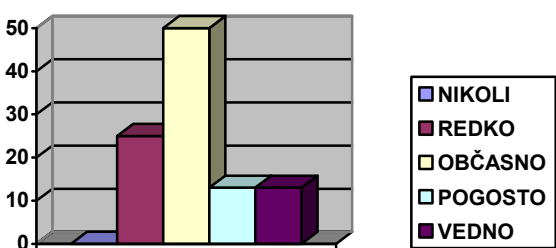
Otroci me finančno podpirajo	NIKOLI	6 (75%)
 Otroci me finančno podpirajo (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	1 (13%)
	VEDNO	1 (13%)

Otroke finančno podpiram.	NIKOLI	0 (0%)
 Otroke finančno podpiram (v %)	REDKO	5 (63%)
	OBČASNO	3 (38%)
	POGOSTO	0 (0%)
	VEDNO	0 (0%)

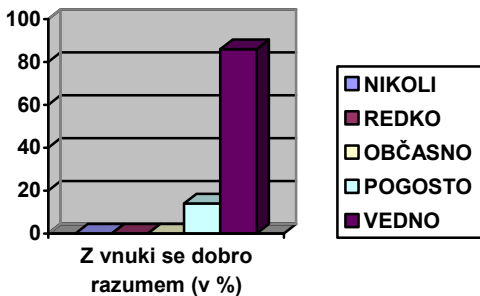
Otrokom pomagam pri vzgoji vnukov.	NIKOLI	7 (100%)
 Otrokom pomagam pri vzgoji vnukov (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	0 (0%)
	VEDNO	0 (0%)

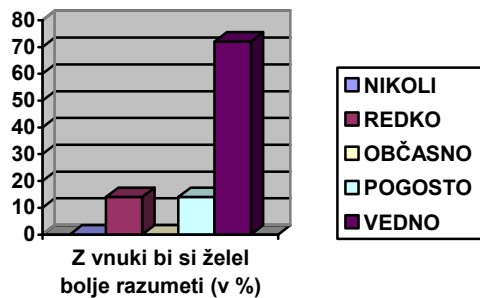
Otroci mi pomagajo pri hišnih opravilih.	NIKOLI	3 (38%)
 Otroci mi pomagajo pri hišnih opravilih (v %)	REDKO	2 (25%)
	OBČASNO	2 (25%)
	POGOSTO	0 (0%)
	VEDNO	1 (13%)

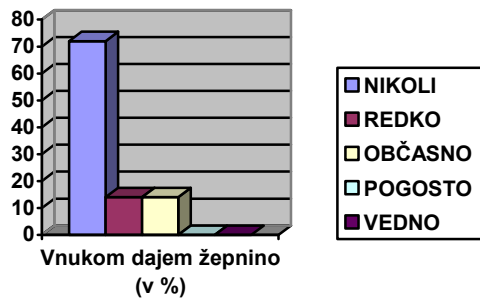
Otrokom dajem moralno oporo.	NIKOLI	0 (0%)
 Otrokom dajem moralno oporo (v %)	REDKO	1 (13%)
	OBČASNO	4 (50%)
	POGOSTO	2 (25%)
	VEDNO	1 (13%)

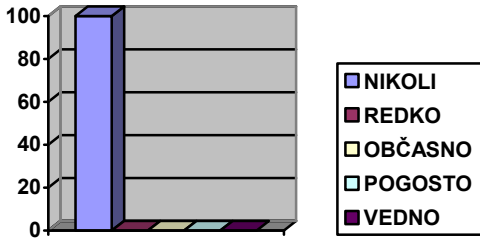
Otroci mi dajejo moralno oporo.	NIKOLI	0 (0%)
 Otroci mi dajejo moralno oporo (v %)	REDKO	2 (25%)
	OBČASNO	4 (50%)
	POGOSTO	1 (13%)
	VEDNO	1 (13%)

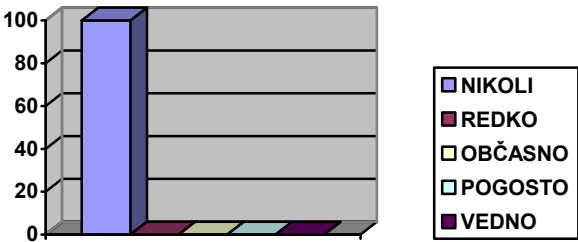
TRDITVE O VNUKIH

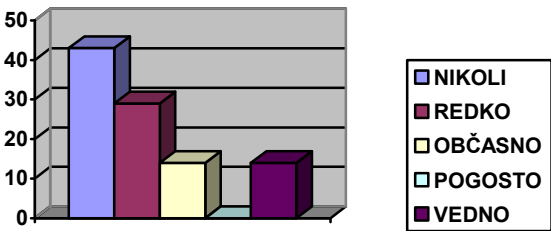
Z vnuki se dobro razumem.	NIKOLI	0 (0%)
 Z vnuki se dobro razumem (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	1 (14%)
	VEDNO	6 (86%)

Z vnuki bi se želel bolje razumeti.	NIKOLI	0 (0%)
 Z vnuki bi si želel bolje razumeti (v %)	REDKO	1 (14%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	1 (14%)
	VEDNO	5 (72%)

Vnukom dajem žepnino.	NIKOLI	5 (72%)
 Vnukom dajem žepnino (v %)	REDKO	1 (14%)
	OBČASNO	1 (14%)
	POGOSTO	0 (0%)
	VEDNO	0 (0%)

Vnuki mi pomagajo pri hišnih opravilih.	NIKOLI	7 (100%)
 Vnuki mi pomagajo pri hišnih opravilih (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	0 (0%)
	VEDNO	0 (0%)

Vnukom pomagam pri pisanju domačih nalog in učenju.	NIKOLI	7 (100%)
 Vnukom pomagam pri nalogah in učenju (v %)	REDKO	0 (0%)
	OBČASNO	0 (0%)
	POGOSTO	0 (0%)
	VEDNO	0 (0%)

Vnuki mi dajejo moralno oporo.	NIKOLI	3 (43%)
 Vnuki mi dajejo moralno oporo (v %)	REDKO	2 (29%)
	OBČASNO	1 (14%)
	POGOSTO	0 (0%)
	VEDNO	1 (14%)

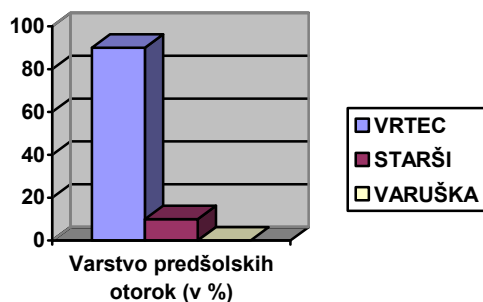
Vnukom dajem moralno oporo.	NIKOLI	3 (43%)
Vnukom dajem moralno oporo (v %)	REDKO	1 (14%)
	OBČASNO	2 (29%)
	POGOSTO	1 (14%)
	VEDNO	0 (0%)

ČASOVNA OPREDELITEV POVPREČNEGA TEDNA

Starostniki v domski oskrbi opravljajo priložnostna dela	0	ur / teden, v razponu	0-0
Starostniki v domski oskrbi so aktivni pri interesnih dejavnostih	4,3	ur / teden, v razponu	0-10
Starostniki v domski oskrbi preživljajo prosti čas sami	17,5	ur / teden, v razponu	3-40
Starostniki v domski oskrbi preživijo s prijatelji	18,1	ur / teden, v razponu	1-35
Starostniki v domski oskrbi se pogovarjajo z otroki	1,8	ur / teden, v razponu	0-4
Starostniki v domski oskrbi se pogovarjajo z vnuki	0,8	ur / teden, v razponu	0-4
Starostniki v domski oskrbi opravljajo hišna dela	0,1	ur / teden, v razponu	0-1
Starostniki v domski oskrbi se sproščajo in zabavajo	1,3	ur / teden, v razponu	0-3
Starostniki v domski oskrbi opravljajo prostovoljno delo	1	ur / teden, v razponu	0-10
Starostnikom v domski oskrbi pomagajo drugi	0	ur / teden, v razponu	0-0

ČE BI IMELI OZ. IMATE MAJHNE OTROKE

Starostniki v domski oskrbi bi za varstvo svojih predšolskih otrok poskrbeli tako, da bi jih:

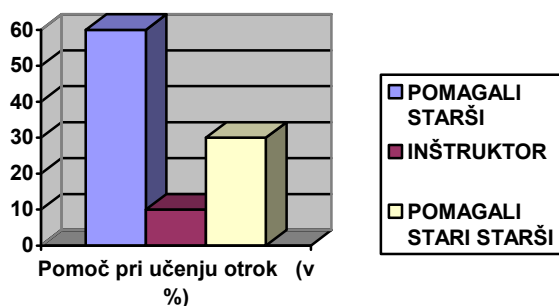

DALI V VRTEC **9 (90%)**

DALI V VARSTVO SVOJIM STARŠEM **1 (10%)**

NAJELI VARUŠKO **0 (0%)**

Starostniki v domski oskrbi bi za pomoč pri učenju svojih otrok poskrbeli tako, da bi jim:

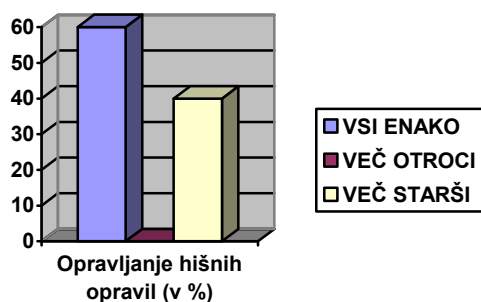

POMAGAL SAM **6 (60%)**

NAJEL INŠTRUKTORJA **1 (10%)**

PROSIL STARE STARŠE ZA POMOČ **3 (30%)**

Starostniki v domski oskrbi bi hišna opravila razdelili tako, da bi jih opravljali:

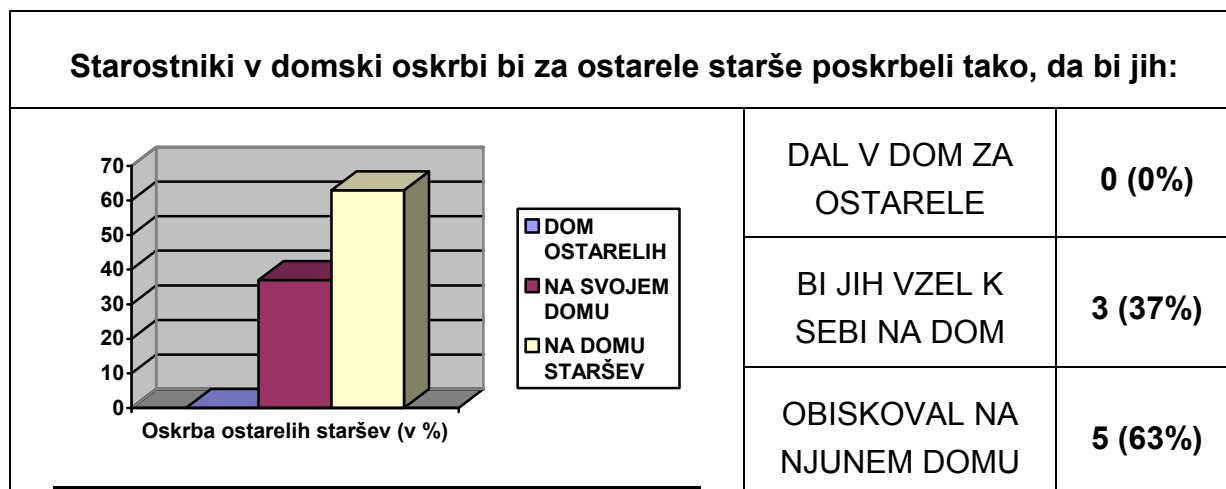

VSI ENAKO **4 (40%)**

OTROCI NAREDILI VEČINO **0 (0%)**

STARŠI NAREDILI VEČINO **6 (60%)**

ČE BI IMELI OZ. IMATE OSTARELE STARŠE

STAROSTNIKI V DOMSKI OSKRBI MENIJO, DA VNUKI OD STARIH STARŠEV PRIČAKUJEJO: (od najbolj pomembne do najmanj pomembne)

VERO	(5)
DENAR	(5)
SPOŠTOVANJE	(5)
LJUBEZEN	(5)
IZKUŠNJE	(4)
ZNANJE	(3)
VREDNOTE	(3)
VARSTVO	(3)
ČUSTVENO OPORO	(3)

O OTROCIH MENIM

Otroci so lahko zelo	Učljivi
	Pridni in pametni
	trmasti
	Pridni
	Pridni in uvidevni
	pridni
	Slabi
	Pridni, pošteni, poredni

Otrokom je treba dati	Dobro vzgojo, poštenost, pomoč
	Prednost in poduk
	Potrditev
	Ljubezen
	Veliko dobrih nasvetov za življenje
	Ljubezen
	Ljubezen
	Ljubezen, spoštovanje, delovne navade
Otroci bi lahko dali	Ne morem nič dati
	Pomoč
	Pozornost
	Ubogljivost
	Dobro besedo
	Ljubezen, pomoč
	Ljubezen, pomoč
	Ljubezen spoštovanje, pa da bi bili pridni
Otroci bi lahko delali	Zbirali časopise
	Naj se učijo
	Kar se od njih pričakuje
	Hišna opravila
	Pomagali staršem, spoštovali, delali dobra dela
	Hišna opravila
	Veliko ne naredijo
	Vse sorte, pomagali staršem
Če bi bil jaz otrok bi	Drugače ustvarila življenje
	Pojma nimam
	Drugače zastavil življenje
	Šla za šivilijo
	Živela drugače, bolj poskrbela sama zase
	Šla študirat
	Imela željo
	Pomagala staršem

PODATKI O DIPLOMSKI NALOGI

Ime in priimek: Tomaž Paulus

Naslov naloge: Medgeneracijska pomoč

Kraj: Ljubljana

Leto: 2008

Število strani: 188 **Število slik:** 0 **Število grafov:** 86

Št. bibl. opomb: 0 **Število prilog:** 10

Mentorica: red. prof. dr. Marija Ovsenik

Deskriptorij: starost in staranje, neformalna pomoč, oporne mreže, solidarnost, samopomoč, starejši ljudje, študentje

Povzetek:

Diplomsko delo govori o medgeneracijski pomoči, tj. pomoči med starši in otroki ter med starimi starši in vnuki. Demografske spremembe, ki se dogajajo prinašajo negotovo prihodnost, saj bo v 32 letih delež prebivalstva starejšega od 65 let narasel s 16 % na 29 % celotnega prebivalstva v Sloveniji. Poleg tega se bodo pokojnine spustile pod 50 % povprečne plače v zadnjem letu. Situacijo lahko ublaži solidarnost med posamezniki, njihova lastna iznajdljivost oziroma samopomoč ter medgeneracijska pomoč. V raziskavi je bilo zajetih 75 oseb, ki so razdeljene v pet skupin: osnovnošolci, dijaki in študenti, zaposleni starši, upokojenci in starostniki v domski oskrbi. Rezultati so potrdili hipotezo, da srednja generacija manj pomaga starejšim kakor mlajša generacija, ter hipotezo, da medgeneracijski odnosi med starimi starši in vnuki oslabijo po volji vnukov. Poleg tega se je večkrat potrdilo opažanje, da do velikih sprememb v odnosih s starši ter starimi starši prihaja pri prehodu otrok iz osnovne šole v srednjo šolo. Predlagam, da družba posveča večjo pozornost prostovoljstvu in spodbujanju solidarnosti. Povečati bo potrebno ponudbo oskrbe starostnikov na domu in vzgajati mlade in stare o življenju in za življenje.

Title:

Help between the generations

Descriptors:

old and getting old, informal help, supportive networks, solidarity, self-help, seniors, students

Abstract:

This degree talks about help between the generations, this is help between parents and children, grandparents and grandchildren. Demographical changes which are happening bring uncertain future because in 32 years the share of population under 65 years will increase from 16 % to 29 % of all population in Slovenia. In addition retiring allowances will descend under 50 % of average wage in the last year. This situation can alleviate solidarity between the individuals, their inventive faculty, self-help and intergeneration help. This research investigated 75 people which are divided in five groups: primary pupils, secondary pupils and students, employed parents, pensioner and people who are in the home for the aged. Results confirmed hypothesis that the middle generation helps seniors less than younger generation and we can also confirm hypothesis that relations between grandparents and grandchildren slacken because of grandchildren. Furthermore frequently it was confirmed that the crossing between primary and secondary school brings big changes in relation between parents and grandparents. I suggest that society dedicate more attention to voluntary work and stimulate solidarity. The offer in the home for the aged needs to be increased and also we have to educate young and old people about life and for life.